

4. Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi

Bildiri Özetleri Kitabı

978-625-99163-4-7

4. Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi
lock.gen.tr

Editör: Doç. Dr. Adil ÇORUK

Her hakkı saklıdır.
ISBN: 978-625-99163-4-7

Kongre Onursal Başkanları

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Prof. Dr. Ramazan Cüneyt ERENOĞLU
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR
İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü

Kongre Başkanları

Prof. Dr. İbrahim GÜNEY
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Adil ÇORUK
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Düzenleme Kurulu Eş Başkanları

Doç. Dr. Ahmet AVCI
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Kamil Arif KIRKIÇ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Nurhüda SÖZEN
İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Düzenleme Kurulu Üyeleri

Prof. Dr. Ahmet Şükrü ÖZDEMİR	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Haydar ŞAR	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Kaya YILDIZ	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ÖNCEL	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Metin BOŞNAK	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Yüksel ERDOĞDU	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih Mutlu ÖZBİLEN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan ILGAZ	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Doç. Dr. Tugay TUTKUN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Leyla AYVERDİ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre AVCU	Balıkesir Üniversitesi
Öğretmen Dr. Belis Feyza GÜLLÜ	Üsküdar Anadolu İmam Hatip Lisesi
Öğretmen Dr. Gülşah MUTLU	İstanbul Esenyurt / Sezai Karakoç Anadolu Lisesi
Öğretmen Erdem ÇAKI	Çekmeköy Anadolu İmam Hatip Lisesi
Öğretmen Tuba TURHAN	Gelibolu Anadolu Lisesi
Tayfun TAŞBİLEK	THDSOFT Professional Software Solutions

Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi (Lock) 23 Mayıs 2025 – Cuma

AÇILIŞ PROGRAMI

Cuma, 23 Mayıs / 09:30 - 10:45 Genel Etkinlik Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

İstiklal Marşı

Açılış Konuşmaları

Müzik Dinletisi

Ara

Cuma, 23 Mayıs / 10:45 - 11:00 Genel Etkinlik

PANEL

Maarif Modelinin Hedefleri: Eğitim Fakültesi Dekanlarıyla Bir Değerlendirme

Cuma, 23 Mayıs / 11:00 - 12:15 Kolokyum

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR - İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü

Moderatör: Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR - İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü

Panelistler:

Prof. Dr. Ali Fuat ARICI - Yıldız Teknik Üniversitesi - Eğitim Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi - Eğitim Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Muhammet BAŞTUĞ - İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa- Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Seyfi KENAN - Marmara Üniversitesi - Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı

Öğle Arası

Cuma, 23 Mayıs / 12:15 - 14:00 Öğle Arası Etkinlik Yeri: İZÜ Yemekhane

Prof. Dr. Aras Bozkurt - Geleceği Anlamak ve Anlamlandırmak: Üretken Yapay Zeka

Cuma, 23 Mayıs / 14:00 - 15:00 Davetli Konuşmacı
Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

Ara

Cuma, 23 Mayıs / 15:00 - 15:15 Genel Etkinlik

Doç. Dr. Özgür Bolat – Dijital Ebeveynlik

Cuma, 23 Mayıs / 15:15 - 16:00 Davetli Konuşmacı
Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

Doç. Dr. Benövşe Memmedova - Geleceğin Okulu: Eşitlik, Kapsayıcılık, İnovasyon

Cuma, 23 Mayıs / 16:00 - 16:30 Davetli Konuşmacı
Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

Ara

Cuma, 23 Mayıs / 16:30 - 16:45 Genel Etkinlik

Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 1

Cuma, 23 Mayıs / 16:45 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 1

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nüket AFAT

- İlkokul Çağında Sosyal-Duygusal ve Yaratıcı Gelişimi Destekleyen Özgür Öğrenme Alanları: Masal Sınıfı Örneği
Emine Duvan (Tr), Müge Tulunay, Sercan Partal, Burcu Gümrük
- Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişimi Ve Uygulamaları
Fulya Soyata (Tr)
- Geleceğini İhmal Etme
Gülcan Tok (Tr)
- Anaokulunda Uygulanan Erken Müdahale Programının Öğrenci, Öğretmen Ve Veli Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi
Gülcan Tok (Tr)
- Edebiyatın Lezzetli Satırları
Ayça Çay (Tr)

Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 2

Cuma, 23 Mayıs / 16:45 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 2

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Osman SÖNER

- **Dijital Dönüşüm Bağlamında Değerler Eğitimi: Moana, Cesur, Pamuk Prenses ve Uyuyan Güzel Örneklemi**

Merve Aşıcı (TR), Ebru Oğuz

- **Dijital ve Yapay Zekâ Çağında Eğitimde Sosyal Duygusal Gelişimi Destekleyen Beden Müziği Yaklaşımları**

Anıl Gizem Peker Togay (TR)

- **Yapay Zeka ve Dijital Dönüşüm Çağında Öğretmenler**

Ömer Kulfalsafa Umurca (TR)

- **Ülkemizde Mesleki Eğitimin Geleceğini İnşa Etmek: Yapay Zeka'nın Rolü**

Ömer Kulfalsafa Umurca (TR)

Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 3

Cuma, 23 Mayıs / 16:45 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 3

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Elif Esra ARIKAN

- Öğretmenlerin Yapay Zeka ile İlgili Kaygı ve Tutumlarının İncelenmesi

Bahadır Özkan, Duygu Altıparmak (TR)

- Yapay Zeka Destekli Sohbet Robotlarının Ortaokul Düzeyinde İngilizce Dil Becerilerinin Geliştirilmesindeki Etkililiği

Umut Muharrem Salihoglu, Serdar Karaman, Murat Gezer (TR), Aslihan Şahin, Perihan Cilingiroglu

- Eğitimde Yapay Zeka Kullanımına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Gülbeyaz Ünlüer, Gökay Yüksel, Nevşan Çelik Karabacak (TR), Ela Sayar Ünerli

- Rehberlik Ve Araştırma Merkezlerinde (Ram) Özel Eğitim Bölüm Başkanlarının Kurul Toplantılarında Dosya Yönetimi: Karşılaşılan Güçlükler Ve Çözüm Önerileri

Tuğba Ertekin Yağcı (TR), Sema Uzun

- Özel Eğitim Okul Ve Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Yapay Zekâya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Tuğba Ertekin Yağcı (TR)

Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 4

Cuma, 23 Mayıs / 16:45 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 4

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Melike Cömert

- **Velilerin Görüşleri Bağlamında Öğretmenlerin İmajları ve Saygınlıkları**
Yaşar Dilber (TR), Melike Cömert
- **Türkiye Dijital Dönüşüme Ne Kadar Hazır: Eğitim Sistemine Düşen Görevler**
Yalın Kılıç (TR)
- **İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretiminde Kullanılan Yaratıcı Drama Yönteminin, Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Motivasyonuna, Sosyal- Duygusal- Ahlâki Gelişimine, Konuşma Ve İletişim Becerilerine Etkisi**
Hatice Vatansever Bayraktar, Kübra Gürtürk (TR)
- **Türkçe Dersinde Hak ve Sorumluluklar Temasının Hizmet Ederek Öğrenme ile Ele Alınması: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çerçevesinde Bir İnceleme**
Asli Öztürk (TR)
- **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Işığında Hazırlanan Aile Eğitim Programına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi**
Zerrin Akşak Ertaş (TR), Melek Yıldırım Aydın, Osman Necati Turhan, Özge Gülte, Melike Nur Akgöğ

Online Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 1

Cuma, 23 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mesut TABUK

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Hakkında Değerlendirmeler
İnci Sulak (TR), Ercan Kiraz
- MEB Okul Öncesi Eğitim Programında 21. Yüzyıl Becerileri ve P4C Yönteminin Uygulanabilirliği
Aylin Toktamış (TR), Mehmet Gürol
- Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin Eğitimde Program Geliştirme Çalışmalarına Yansıması: Bibliyometrik Bir Analiz
Gizem Bozbaş (TR), Mehmet Gürol
- Yaygın Eğitim Hizmeti Veren Kurumlarda Eğitim Programı Geliştirmeye Yönelik İhtiyaç Analizi
Afra Acar (TR), Ercan Kiraz
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İncelenmesi
Gülşah Zorlu (TR), Mehmet Gürol
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Beşinci Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabının İncelenmesi
Kübra Aydın (TR), Mehmet Gürol

<https://zoom.us/j/91877981999>

Online Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 2

Cuma, 23 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Dr. Samet DOYKUN

- Digital Natives and Digital Immigrants in the AI Era: Examining AI Literacy of Gen Z Students and Their Teachers

Özge Kuru (TR), Ertürk Erdağı, Hasip Altın

- "Cinayetin Anatomisi: Kurmaca Bir Suçun Yapay Zekâ Destekli Tahlili"

Ali Duman, Esila Su Orhon (TR)

- Yapay Zeka Destekli Dijital Hikâye Yazımı Yoluyla Özel Gereksinimli Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesi: Disiplinlerarası Bir eTwinning Uygulaması Örneği

Nurcan Başköy (TR)

- Sporcuların Yapay Zeka Okuryazarlıkları ile Sporda Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sadık Sefa Bayar (TR), Yeşim Karaç Öcal

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Havacılık ve Uzay Eğitimine Yönelik Yaklaşımlar: Ortaokul ve Lise Programlarının İncelenmesi

Funda Sakoğlu (TR)

- Mesleki Eğitimde Dijital Girişimcilik Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik etwinning Proje Uygulaması "Dijital Girişimcilik ve Z Kuşağı"

Nurcan Başköy (TR)

<https://zoom.us/j/95918544151>

Online Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 3

Cuma, 23 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nejat İRA

- Milli Eğitim Akademisi'ne Eleştirel Bir Bakış
Emine Beyza Sayılı (TR)
- Türkiye'nin Kalkınma Planlarında Eğitimde Onarıcı Adalet Yaklaşımı
Fatma Şatıroğlu Karaağaç (TR)
- Okullardaki Örgütsel Güç Kaynakları ile Öğretmenlerin Öznel İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Fulden Yalçın (TR), Baris Uslu
- Öğretmenlerin Boş Zaman Becerikliliği ve Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluğu Arasındaki İlişki
Özden Öztürk (TR), Nejat İra
- Okul Not Ortalaması Yüksek Olduğu Halde (85 ve Üzeri OBP) Merkezi Yerleştirme Sınavında Başarı Gösteremeyen Öğrencilerin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri- Çiçekdağı Örneği
Abdulkadir Sağlam (TR), İsa Bahat
- Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğine İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması
Meryem Uludağ (TR)

<https://zoom.us/j/97556421991>

Online Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 4

Cuma, 23 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Enes YAŞAR

- Anadolu Liselerinde Görev Yapan Coğrafya Öğretmenlerinin, Öğretim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Deneyim ve Algıları
Akın Çağlar Çağlıoğlu (TR)
- Bir eTwinning Projesi Kapsamında İngilizce Dersinde Web 2.0 Araçlarının Kullanımının Etkisi
Tuba Akilli (TR), Veronica Taroïu, Oya Pelin Bektaş, Nazife Yavuz, Yasemin Karaağaç, Yasemin Gökçe, Züleyha Okur, Gunay Mehdiyevva
- Sınıf Öğretmenlerinin Perspektifinden Çevrimiçi Ev Ödevleri
Çağdaş Yusuf Özhan (TR), Bilge Kuşdemir Kayıran, Ayşe Öztürk
- Avrupa Birliği Öğretmen Yeterlilikleri Çerçevesi Bağlamında Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi
Süheyla Temel (TR), Battal Göladağ
- Yapay Zeka Tabanlı Öğrenme Yönetim Sistemlerinin Pilot Eğitimindeki Etkileri Üzerine Bir İnceleme
Güler Eryılmaz (TR)
- İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeyleri ile Okuma Becerileri Üzerine Bir İnceleme
Uyum Meryem Kurtoğlu (TR), Bilge Kuşdemir Kayıran

<https://zoom.us/j/93675041633>

Online Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 5

Cuma, 23 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Dr. Burcu BİLİR KOCA

- Türkiye’de Spor Konulu “Sınıf Yönetimi” İçerikli Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi Örneği (2004-2024)

Ömer Yön (TR), Ayşe Yakut Yön

- Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi ve Bu Becerilerin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

İrem Özer (TR), Aykar Tekin Bozkurt

- Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları ve Öğretmenlerin İş Performansı Arasındaki İlişki

Gülşah Imamoğlu Akman (TR)

- Teoriden Pratiğe Sınıf Yönetimi: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Deneyimleri Üzerine Fenomenolojik Bir Araştırma

Burcu Bilir-Koca (TR), İlayda Gürsoy Kızılaslan

- Öğretmen Adaylarının Üretken Yapay Zeka Okuryazarlığı Algıları

Gülşah Imamoğlu Akman (TR)

- Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Engel Algıları ile Özerklik Davranışı Göstermeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Maşide Altınok İncircioğlu (TR)

<https://zoom.us/j/93576202622>

Online Bildiri Sunumları - 1. Oturum Salon 6

Cuma, 23 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Gül KURUM TİRYAKİOĞLU

- Eğitimde Yapay Zekâ Tabanlı Sohbet Robotlarının Etkileri: Bir Meta-Analiz Çalışması
Ayşe Yaşar Pırtı (TR), Nur Cengiz Keleş
- Yapay Zekaya Dini Eğitim Perspektifinden Bir Bakış: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Tutumları
Yusuf Yılmaz, Dr. Elmas Burcu Karataş (TR)
- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yeni Yardımcısı: Yapay Zekâ
Mehmet Kadir Akbulut (TR), Yaprak Kalemoglu Varol
- Yapay Zeka Çağında Öğretmen Olmak: Değişen Roller
Tuğba Bacaksız (TR)
- Yapay Zeka Destekli Uygulamalarla 6. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Konuşma ve Dinleme Becerilerinin Gelişimi
Miray İlgi Ayaz (TR), Mehmet Ersoy
- Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yapay Zekâya Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi
Mehmet Gökhan Karayigit (TR), Emel Çilingir Altiner

<https://zoom.us/j/93024827263>

24 Mayıs 2025 - Cumartesi

Bildiri Sunumları - 2.Oturum Salon 1

Cumartesi, 24 Mayıs / 09:30 - 10:45 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 1

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Emrah GÖRGÜLÜ

- Hearing the Unspoken: A Phenomenological and Metaphorical Study on Generation Z Students' Perceptions of Teachers from the Same Generation
Elif Nazlı Kafadar (TR)
- The Effects of Translanguaging Pedagogy on Reading Comprehension Skills of High School Students With A1-A2 English Proficiency Level
Duygu Kılıç (TR), Hatice Gülru Yüksel
- Çok Oyunculu Bilgisayar Oyunlarının 9.Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Kelime Öğrenimi Üzerindeki Etkisinin Araştırılması
Kerem Mert Demirtaş (TR), Ahmet Doruk Atici, Çağla Orkan
- Exploring Effects of Watching Films With Turkish Subtitles on Learning English Vocabulary Among 9th Grade High School Students
Zeynep Çavuş (TR), Esmâ Zümral Türker, Çağla Orkan
- The Relationship Between Foreign Language Reading Comprehension and Foreign Language Reading Anxiety of 8th Grade Students in Tokat
Meryem Duran (TR)

Bildiri Sunumları - 2.Oturum Salon 2

Cumartesi, 24 Mayıs / 09:30 - 10:45 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 2

Oturum Başkanı: Erdem ÇAKI

- **Çocuklar İçin Felsefe (P4C) Yöntemiyle Deprem Temelli Ahlaki Değerlerin Sorgulanması: 5. Sınıf Öğrencileriyle Nitel Bir Çalışma**
Mine Taşdemir Kuluç (TR)
- **Mutluluğun Formülü: Mutlu Okul Mutlu Çocuk**
Gökhan Yavuz (TR), Fevzi Çetin, Gökay Organcı, Pınar Karababa, Osman Yücel
- **Dil Derslerindeki Konuşma Sınavlarının Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Ortalamalarına Etkileri**
Handan Özgüler (TR)
- **Pisa 2022 Dijital Kaynak Ölçeğinin Ülkelere Göre Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi**
Özge Duygu Baykal Gedik (TR), Kubra Atalay Kabasakal
- **Mesleki ve Teknik Eğitimde Yenilenme: Ekonomik Kalkınmanın Temeli**
Gökay Organcı (TR), Gökhan Yavuz

Bildiri Sunumları - 2.Oturum Salon 3

Cumartesi, 24 Mayıs / 09:30 - 10:45 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 3

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre AVCU

- **Etkinlik Takvimi Uygulamasının Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine Etkisi**
Fatma Dudu Engin (TR)
- **Nasıl Bir Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Sorusuna Cevap Aramak**
Ali Kemal Acar (TR)
- **Özel Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlgi Alanları ve Eğitim Ortamlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi**
Nahide Özer (TR)
- **Sınıf Öğretmenlerinin Yapay Zekaya Bakışı: Kurumsal Farklılıklar Üzerine Bir İnceleme**
Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Zeynep Ertan (TR), Yeşim Toğay Dilbas, Hasan Karahan
- **Bir Öğrencinin Gözünden Yabancı Dil Öğrenimi ve Yapay Zeka Destekli Süreç**
Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Ekin Doğru (TR)

Bildiri Sunumları - 2.Oturum Salon 4

Cumartesi, 24 Mayıs / 09:30 - 10:45 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 4

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Leyla AYVERDİ

- **Fen Eğitimi Alanında Robotik Kodlama Üzerine Yapılan Çalışmaların Sistematik Derlemesi**
Pembe Turan (TR), Mustafa Özkan
- **7. Sınıf Öğrencilerin Su Sistemine Yönelik Sistem Perspektiflerinin İncelenmesi**
Tuğba Özsoy (TR), Mustafa Sami Topçu
- **Stem Eğitiminin 4. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersindeki Öğrenci Motivasyonuna Ve Çevre Tutumuna Yönelik Etkisi**
Sinem Genç (TR)
- **Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Öğretimi, STEM Eğitimi ve Sınıf İçi Eğitsel Robotik Uygulamalara Dönük Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi**
Alican Karadavut (TR), Leyla Ayverdi
- **Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarına Yönelik Bir Araştırma: Öğretmenlik Uygulaması Sürecindeki Deneyimler ve Kaygı Nedenleri**
Şevval Arıkan (TR), Fatma Demir, Leyla Ayverdi

Bildiri Sunumları - 2.Oturum Salon 5

Cumartesi, 24 Mayıs / 09:30 - 10:45 Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Tugay TUTKUN

- Eğitimde Yapay Zeka Destekli Yoklama Ve Duygu Analizi Sistemi
Fatih Emre Akarsu (TR), Emre Atlier Olca
- Türkçe Dersinde Yapay Zekayla Desteklenen 6.Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Algılarının İncelenmesi
Seda Kocaoğlu (TR), Fatih Kana
- Automated Essay Scoring in the Age of AI: A Bibliometric Review of the Literature
İrem Sıla Özer (TR), Salim Razi, Özgür Çelik
- Academic Integrity in Second/Foreign Language Writing: Insights from a Scientometric Approach
Eray Bakbak (TR), Salim Razi, Özgür Çelik
- İlkokul Hayat Bilgisi Dersi Kapsamındaki İlk Yardım Programı Hakkında Chatgpt İle Yapılan Görüşmelerin İncelenmesi
Esmenur Özdemir (TR), Asiye Parlak Rakap

Ara

Cumartesi, 24 Mayıs / 10:45 - 11:00 Genel Etkinlik

Panel – Dijital Dönüşüm Çağında İş Dünyasının Eğitim Ve Öğretmenden Beklentileri

Cumartesi, 24 Mayıs / 11:00 - 12:15 Kolokyum Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

Öğle Arası

Cumartesi, 24 Mayıs / 12:15 - 13:30 Öğle Arası Etkinlik Yeri: İZÜ Yemekhane

Panel – Projelerin Ardındaki Hikâyeler: Deneyimler, Zorluklar ve Başarılar

Cumartesi, 24 Mayıs / 13:30 - 14:45 Kolokyum Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

Ara

Cumartesi, 24 Mayıs / 14:45 - 15:00 Genel Etkinlik

Bildiri Sunumları - 3.Oturum Salon 1

Cumartesi, 24 Mayıs / 15:00 - 16:15 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 1

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mustafa Özgenel

- Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Becerisi Düzeyi Hakkında Bir Araştırma
Dilara Şahin (TR), İlknur Maya
- Belirsizliğe Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Mustafa Özgenel (TR), Ersin Yağan
- Dijital Oyunların Şiddet Algısı Üzerindeki Etkisi: Lise Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme
Fatih Samet Karan, Ege Kemal Serter (TR)
- Dijital Çağda Öğretmenlik Algısı
Gülsüm Meço (TR)
- Milli Eğitim Akademisi ve Basına Yansımaları
Ergün Kaya (TR), Mustafa Aydın Başar, Hatice Tiltay

Bildiri Sunumları - 3.Oturum Salon 2

Cumartesi, 24 Mayıs / 15:00 - 16:15 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 2

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Tolga TOPCUBAŞI

- "İlkokulda Hijyen Eğitiminin Doğal Üretim Süreçleriyle Bütünleşmesi: Uygulamalı Bir Yaklaşım"
Töre Sertkaya (TR), Meriç Barış Çobanlar
- İyi Oluş Temelli Öğrenme Ortamlarında Öğrenci Merkezli ve Çok Kültürlü Bir Model: "Happiness at School" eTwinning Uygulaması
Töre Sertkaya (TR)
- Yapay Zeka Destekli Hikaye Çalışması
Emel Yorulmaz (TR)
- Aile Katılımı Etkinliklerinin Ulaştırılması Zor Veli Grubunun Okula Olan Tutumlarına Yansıması
Zeynep Keleş Çoban (TR)
- Lise Öğrencilerinin Dijital Oyun Oynama Motivasyonlarının İncelenmesi
Çağatay Ceylan (TR), Ahmet Yalçinkaya, Berkan Bozdağ

Bildiri Sunumları - 3.Oturum Salon 3

Cumartesi, 24 Mayıs / 15:00 - 16:15 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 3

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Leyla Ayverdi

- **Maddenin Doğası Ünitesinde Dijital Rozet Kullanımının Öğrencilerin Fen Tabanlı Girişimcilik Durumlarına Etkisi**
Esmâ Porsuk (TR), Mutlu Şahin
- **İlkokulda Güncel Matematik Yaklaşımları: Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri**
Dr. Tuğçe Değirmenci (TR), Yasemin Deringöl
- **Matematik Öğretiminde Alternatif Bir Yaklaşım: Dijital Hikayeler**
Beyza Yılmaz (TR)
- **Tam Sayılarda Toplama-Çıkarma İşlemlerini Öğreten Bir Strateji Oyunu: SATRAMANGA**
Betül Şen (TR), Beyzanur Geyik
- **Maarif Modeli Kapsamında Matematik Öğretim Kalitesi Ölçeği Gözlem Aracının Uyarlanması ve Yapılandırılması**
İşilsu Arslankiran (TR), Zehra Taşpınar Şener

Bildiri Sunumları - 3.Oturum Salon 4

Cumartesi, 24 Mayıs / 15:00 - 16:15 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 4

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Melike CÖMERT

- Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık ve Yapay Zeka Okuryazarlığı Arasındaki İlişki: Nicel Bir Araştırma

Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Kamil Arif Kırkıç, Mecbure Çelik (TR), Ertan Topçu

- Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Yapay Zekaya Yönelik Algıları: Bir Metafor Çalışması

Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Şuheda Şirinbilek (TR), Hasibe Ray

- Sosyal Medya Kullanımı ve Zihin Çürümesine Tasarım Odaklı Çözümler

Elif Dilek (TR)

- Digital Transformation in Language Education: A Sustainable Approach through Social Media-Based Practices

Meral Yıldırım (TR)

- Paylaşan Ebeveynlik ve Çocuk İstismarı

Nursena Çoraplı (TR), Remziye Ceylan

Bildiri Sunumları - 3.Oturum Salon 5

Cumartesi, 24 Mayıs / 15:00 - 16:15 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 5

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre Avcu

- **Özel Eğitimde Değerler Eğitimi: Oyun Temelli Etkinlik Tasarımı**
Tuğçe Büşra Ocak (TR)
- **Özel Eğitim Sınıfı Bulunan İlkokullarda Görev Yapan Özel Eğitim Öğretmenlerinin Okul Yönetiminden Beklentileri**
Zeynep Okur (TR), Hakan Özak
- **Üç Boyutlu Sanat Atölye Dersi 11. Sınıf Ders Kitabındaki Görsellerin Kapsam İncelemesi**
İsmail Sünger (TR)
- **Dijital Dönüşüm Çağında Görsel Sanatlar Dersinde Kavramsal Sanat Eğitimi: Geometrik Formların Sembolik Dili**
Banu Dizdar (TR)
- **Kişilerarası Bilinçli Farkındalığın Yordayıcısı Olarak İç Huzurun İncelenmesi**
Vildan Ergin (TR), Prof.dr.ali Eryilmaz

Poster Sunumları

Cumartesi, 24 Mayıs / 15:00 - 16:15 Poster Oturumu Etkinlik Yeri: Fuaye Alanı

- Daha İyi Bir Dünya İçin Sürdürülebilir Ol
Yeşim Türkmen Gülle (TR), Özge Kabasakal
- Steam, Birlikte Sürdürülebilir Bir Yarın Başarabiliriz
Özge Kabasakal (TR), Yeşim Türkmen Gülle
- İlkokul Öğrencilerinin Kütüphaneye Karşı Tutum Ve Algılarının Bir İfade Aracı Olan Resim Yoluyla İncelenmesi
Özge Kabasakal (TR)
- Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Türkçe Dersi Dilbilgisi Öğretimindeki Etkisinin İncelenmesi
Gözde İldem Akkan (TR), Öner Akkan

Ara

Cumartesi, 24 Mayıs / 16:15 - 16:30 Genel Etkinlik

Bildiri Sunumları - 4.Oturum Salon 1

Cumartesi, 24 Mayıs / 16:30 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 1

Oturum Başkanı: Dr. Belis Feyza GÜLLÜ

- Yapay Zeka Kavramının Eleştirel İncelenmesi: Literatür Temelli Bir Yaklaşım
Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Miray Ören (TR)
- Eğitimde Yapay Zekaya Yönelik Akademik Yaklaşımlar: Türkiye’de Lisansüstü Tezlerin Sistematik Analizi
Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Yaprak Uluç (TR), Özgür Paşüncüklü
- Eğitimde Yapay Zeka Üzerine Türkiye Merkezli Çalışmalar: Sistematik Bir Derleme
Beyza Çakıcı (TR), Elif Alanyüz Öz
- Yapay Zekanın Matematik Sorularındaki Performansı: Olimpiyat ve Konu Testleri Üzerine Bir İnceleme
Zeynep Sarıkaya Çalışkan, Berna Özer (TR)
- Dijital Dönüşüm Ve Yapay Zeka Çağında Mesleki Eğitimde Grafik Ve Fotoğraf Eğitiminin Geleceği
Damla Mersin (TR)
- Okul Öncesi Dönemde STEM Eğitimine Yönelik Uygulama Eğilimlerinin İncelenmesi: Literatüre Dayalı Bir Değerlendirme
Elif Alanyüz Öz (TR), Beyza Çakıcı

Bildiri Sunumları - 4.Oturum Salon 2

Cumartesi, 24 Mayıs / 16:30 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 2

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Leyla Ayverdi

- **Biz Bir Aileyiz**

Tuğba Aksoy (TR), Burcu Ata Bilgili, Turgay Demirkan, Çetin Keren

- **Münazara Yoluyla Düşün, Konuş, İfade Et: Ortaokul ve Lise Düzeyinde Yapılan Münazara Yarışmalarının Dil Becerilerine Etkisi**

Elif Soydemir (TR)

- **Kodlayarak Büyü**

Hatice Özçelik Alp (TR)

- **Atık Materyallerden Sanata**

Safure Çetin (TR)

- **Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı Ve Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık Ve Yapay Zekâ Yetkinlikleri Açısından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Perspektifinden İncelenmesi**

Şenay Meral Zeytin (TR)

- **Dijital Ebeveynlik: Dijital Çağda Ebeveynlik Rollerinin Dönüşümü ve Çocukların Dijital Güvenliği**

Neslihan Ümmetoğlu (TR)

Bildiri Sunumları - 4.Oturum Salon 3

Cumartesi, 24 Mayıs / 16:30 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 3

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Tugay Tutkun

- Little Explorers Big Inspirations With AI eTwinning Project
Ferda Göktürk İnce (TR)
- Exploring English Teachers' Perspectives on the Integration of AI-Powered Tools in Language Teaching
Aykut Aksın (TR)
- Perceptions of EFL Instructors on AI Integration in English Language Teaching at a Private University
Yeşim Aşuroğlu (TR), Serkan Gürkan
- Total Görme Engelli Öğrencilerin Matematik Öğrenme Sürecinde Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi
İlknur Güneş (TR), Bünyamin Bavlı
- Otizmi Olan Çocuklarda Denge Çalışmalarında Elektrikli Kaykay Sürme Becerisi Ediniminin Etkililiği
Nurullah Aybar (TR)
- Drawn and Spoken: Young Learners' Visions of an Ideal ELT Teacher
Ayşe Sima Osoydan (TR), Müge Karakaş

Bildiri Sunumları - 4.Oturum Salon 4

Cumartesi, 24 Mayıs / 16:30 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 4

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Musa BARDAK

- **Okul Öncesi Dönemde Gelişimsel Bibliyoterapi Yöntemiyle Değer Eğitiminin Etkilerinin İncelenmesi**
Burcu Gök Tülkay (TR), Özkan Sapsağlam
- **"Geleceğin Sınıf Laboratuvarlarında Öğrenme Alanlarının Öğrenci Başarısına Etkisi: Karma Yöntemli Bir Değerlendirme"**
Ceylan Şağban (TR)
- **Resimli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Benlik Gelişimine Katkısı**
Gülşay Yağız (TR), Hülya Kaya
- **Okul Öncesi Öğretmenlerinin Zenginleştirilmiş Oyun Ortamında Meraklı-Çocuk e-Twinning Projesine İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi**
Sinem Erener Ünal (TR), Belma Tuğrul
- **Anne Bekçiliği Düzeyleri ile 5 Yaş Çocuklarındaki Ayrılık Kaygısı, Öz Düzenleme Düzeyi Ve Cesaret Değeri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**
Gizem Usta (TR), Özkan Sapsağlam
- **Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Teknoloji Metaforlarının İncelenmesi**
Gönül Filiz (TR), Ali Yiğit Kutluca, Elif Üstün

Bildiri Sunumları - 4.Oturum Salon 5

Cumartesi, 24 Mayıs / 16:30 - 18:00 Sözlü Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Salon 5

Oturum Başkanı: Hüseyin Aşık

- Öğretmen Adaylarının Gelecek Kaygısı Düzeylerinin İncelenmesi
Vildan Çağla Köstem (TR), Adil Çoruk
- Ortaokulda Ölçme-Değerlendirme Uygulamalarında Eleştirel Düşünmenin Desteklenmesi: Fenomenolojik Bir Çalışma
Fatma Dursun (TR), Bünyamin Bavlı
- Eğitimde Üretken Yapay Zekânın Sorumlu ve Etik Kullanımı
Saadet Altınağaç (TR)
- Periyodik Sistem Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonu: SAMR Modeli Tabanlı Ders Planı Önerisi
İrem Selin Demirbaş (TR), Ayşe Gül Özaşkın Arslan
- 5. Sınıflarda Algoritma Temelli Geometrik Çizim Süreçlerinin İncelenmesi
Rabia Karaalioglu (TR), Menekşe Seden Tapan Broutin
- Toplumdibilimsel Yetkinlik Temelli Etkinliklerle Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Ayşe Betül Güler (TR)

Online Bildiri Sunumları - 2. Oturum Salon 1

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mehmet Ulutaş

- Afet Bilinci ve Hazırlık Eğitimi Oyun Tabanlı Öğrenme Materyali Geliştirilmesi

Lütfü Bildik (TR), Güray Göksal

- Okul Yöneticilerinin Yapay Zekâ ile İmtihanı: Dünü ve Bugünü ile Milli Eğitim

Nurdan Fidan Alabak (TR), Gülten Gümüştekin

- Öğretmenlerin Yapay Zeka Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi

Gülsün Yörür (TR), Halil İbrahim Bülbül

- Elektrik Elektronik Teknolojisi Alanı Robotik Kodlama Eğitiminde Akran Eğitimi Modeline İlişkin Bir İnceleme

Erdem Doğan (TR)

- Mesleki ve Teknik Eğitimde Başarıyı İzleme ve Geliştirme Projesi (BİGEP) Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme

Ebru Polat, Kadirye Kahraman (TR), Erdem Doğan

- Gıda Teknolojisi Alanı Eğitiminde Hububat İşleme Teknolojisi Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Balıkesir Örneği

Ebru Polat, Kadirye Kahraman (TR), Pınar Güney

<https://zoom.us/j/91877981999>

Online Bildiri Sunumları - 2. Oturum Salon 2

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Oya Erenoğlu

- Afetlere Ne Kadar Hazırız? Lise Öğrencilerinin Afet Bilinci Üzerine Bir Değerlendirme
Zeliha Ertüz (TR), Oya Erenoğlu
- Afetlerin Dirençli (Rezilyans) Birey, Toplum ve Kent Üzerindeki Etkileri
Ayşe Akyol Özdoğan (TR), Serkan Özden
- Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik Algılarının İncelenmesi: Braga ve Porto Örneği
Serap Baştuğ (TR)
- Çocuk Edebiyatı ve Değerler Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme
Erol Koçoğlu, Ramazan Biçer (TR)
- Sanat Eğitiminde Anahtar Yetkinliklerin İzlenebilirliği: Görsel Sanatlar Öğretim Programı Örneği
Sezer Karaaslan (TR), Nadir Çeliköz
- Özel Eğitim Meslek Okulu Son Sınıf Öğrencilerinin Velilerinin Mezuniyet Sonrasındaki Gereksinimlerine Yönelik Olarak Bir Aile Eğitimi Programı Hazırlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi
Turan Demirkıran (TR), Mine Sonmez Kartal

<https://zoom.us/j/95918544151>

Online Bildiri Sunumları - 2. Oturum Salon 3

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mehtap Özden

- Akran Zorbalığına Akran Nezaketi Çerçevesinden Bakmak: Akran Nezaketi Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kübra Albayrak (TR)

- Hikâyeleştirmenin Dinler Tarihi Öğrenimine Katkısı: Öğrenci Geri Bildirimleri Üzerinden Bir Değerlendirme

Öznur Çelik (TR)

- Kısa Sureler Işığında Evrensel Ahlak İlkeleri

Öznur Çelik (TR)

- Eğitimde Ahlak ve Etik

İsmet Gürsoy (TR)

- Erken Çocukluk Eğitiminde 21.yy Becerilerinin Scamper Tekniğiyle Geliştirilmesi

Sümeyye Kader (TR)

- Türkçe Öğretmen Adaylarının Etkili İletişim Kullanma Becerileri

Hülya Duran (TR), Mehtap Özden

<https://zoom.us/j/97556421991>

Online Bildiri Sunumları - 2. Oturum Salon 4

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi İsmail SATMAZ

- Yapay Zeka Destekli Eğitimde Öğretmenin Evrilen Rolü: Rehberlikten İlham Kaynağına
Özlem Kolay (TR)
- Domino Oyunu: Kesirler ve Ondalık Gösterim
Ezgi Yikitli (TR), Melek Özkılıç, Melike Coşkun, Pınar Akdal Yıldız
- Körebe Oyunu ve Dönüşüm Geometrisi: Noktanın Yolculuğu
Yasemin Akçalı (TR), Pınar Akdal Yıldız
- Beşinci Sınıf Denk Kesir Kavramının Öğretimine Yönelik Somut Materyal Örneği
Sıla Alpak (TR), Ayşe Çömez, Ümmügülsüm Aydemir, Pınar Akdal Yıldız
- İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının 'Matematiksel Dayanıklılık' Kavramına İlişkin Düşünceleri: Analiz Dersi Bağlamında
Ayşe Naz Aybey (TR), Menekşe Seden Tapan Broutin, Muhamet Emin Özdemir
- İlk Okuma ve Yazma Eğitiminde Mobil Uygulamalar Aracılığıyla Dijital Dönüşüm ve Bu Sürece Ebeveynlerin Katkısı
Dilek Karaçelik (TR)

<https://zoom.us/j/93675041633>

Online Bildiri Sunumları - 2. Oturum Salon 5

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom
Oturum Başkanı: Dr. Zeliha ÇELİK

- Kimyasal Atıklar ve Çevre Kirliliği Üzerine Bir Derleme
Naciye Şimşek (TR)
- Plastisfer (Plastik küre), Plastik kirlenmesi üzerine bir derleme.
Naciye Şimşek (TR)
- 21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Türkiye ve Singapur Fen Programlarının Karşılaştırmalı İncelemesi
Nuriye Aşut Önal (TR)
- Öğrencilerde Harita Kullanımına Yönelik İlgiyi Artırmada Oyun Tabanlı Bir Yaklaşım: Resfebe Türkiye
Tülay Vural Adıyaman (TR)
- Ortaokul Öğrencilerinde Tarih Okuryazarlığını Geliştirmeye Yönelik Oyun Temelli Bir Uygulama: “3N 1K” Örneği
Tülay Vural Adıyaman (TR)

<https://zoom.us/j/93576202622>

Online Bildiri Sunumları - 2. Oturum Salon 6

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Melek KALIN SALI

- Bilsem Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Güçlükler ve Başvurdıkları Çözüm Yollarına İlişkin Görüşleri
Canan Sezgin (TR), Hakan Özak
- Otizmle Yaşamak: Okul Öncesi Dönemde Tanı Alan Çocukların Ailelerinde Kaygı Düzeyleri
Suat Oğuz, Eylem Özlem Göktay (TR)
- Özel Eğitim Öğretmenlerinde Akademik İyimserlik: Demografik Değişkenler Açısından Bir İnceleme
Suat Oğuz (TR), Burcu Ertek Eroğlu, Zeynep Eker, İbrahim Demirbaş, Cevat Eker, Eylem Özlem Göktay
- Görme Engelli Yetişkin Bireylerin Yardımcı Teknoloji Kullanımına İlişkin Yaşadığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri
Halise Eren (TR), Berra Gökçe Demir, Cem Aslan, Pınar Şafak
- Yapay Zekâ Destekli AAC Çözümlerinin Otizmlili Bireylerin İletişimine Katkısı
Recep Fırat (TR)
- Özel Eğitim Öğretmenlerinin Uygulamalı Davranış Analizi Kapsamında Sosyal Becerilere Yönelik Çalışmalarının İncelenmesi
Abdullah Kaymaz (TR), Salih Zeki Genç

<https://zoom.us/j/93024827263>

Kapanış Oturumu

Cumartesi, 24 Mayıs / 18:30 - 19:30 Genel Etkinlik Etkinlik Yeri: Abdullah Tivnikli Konferans Salonu

25 Mayıs 2025 - Pazar

Sosyal Etkinlik - İstanbul Modern Sanatlar Müzesi Rehberli Tur Programı (Ücretsiz)

Pazar, 25 Mayıs / 11:00 - 12:30 Genel Etkinlik

Serbest Zaman

Pazar, 25 Mayıs / 13:00 - 14:30 Serbest Zaman

Sosyal Etkinlik - Valide Sultan Gemisi İle Rehberli Boğaz Turu (Ücretsiz)

Pazar, 25 Mayıs / 16:00 - 18:00 Genel Etkinlik

Online Bildiri Sunumları - 3. Oturum Salon 1

Pazar, 25 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Serkan İzmirli

- Üstün Yetenekli Bireylerde Değerler Eğitimi ve Teknoloji Odaklı Proje Tabanlı Eğitim: Fatih İslam Seçen Bilsem Uygulaması Örneği
Seyhan Pullukçu (TR)
- Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Aile Aidiyeti
İlknur Çelik (TR)
- Sanal Gerçeklik Gözlüğü Kullanımının Öğrencilerin Sosyal Gelişimine Katkısı
Sinan Vatansever (TR), Birsen Altay, Orçun Kemal Küçük, Esra Çapraz, Ümrhan Balkaya
- Bulanık Esnek Matrislerle Lise Öğrencilerinin Alan Seçimine Yardımcı Bir Karar Verme Algoritması
İlknur Çelik (TR)
- Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi
İlknur Çelik (TR)
- Osmanlı Döneminde Müzikle Tedavi Uygulamaları: Tarihsel Bir Değerlendirme
Sevcan Söğütlü Aktaş (TR), Nurcan Söğütlü Coşar, Kamil Aktaş

<https://zoom.us/j/91877981999>

Online Bildiri Sunumları - 3. Oturum Salon 2

Pazar, 25 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Yahya Han Erbaş

- An Intercultural eTwinning Project in Initial Teacher Education: Future Teachers' Perspectives
Ahmet Göçen, Francesca Mancini, Muhammet Emin Türkoğlu, Atahan Doğmuş (TR)
- Empowering Female Students in Artificial Intelligence: A Social Responsibility-Based Project
Sümeyye Kübra Dağlı (TR)
- İlkokul Öğrencilerindeki Küreselleşme Etkisinin Eylem Araştırması ile İncelenmesi
Feridenur Doğan (TR), Yahya Han Erbaş
- İlkokul Öğrencilerinin STEAM Uygulamalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi
Fatma Güzelgörür (TR)
- 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Türkiye Ve İngiltere 5. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması
Esmâ Cerenci Seyhan (TR)
- Sınıfta Bir Yardımcı mı, Yoksa Yeni Öğretmen mi? Geleceğin Sınıflarında Sosyal Robotların Rolüne İlişkin Öğretmen Adaylarının Farkındalıkları ve Görüşleri
Habibe Güneş, Şefikay Ayhan (TR), Zülfü Genç
- Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları: Yabancı Dil Eğitimi
Pınar Kavuştu (TR)

<https://zoom.us/j/95918544151>

Online Bildiri Sunumları - 3. Oturum Salon 3

Pazar, 25 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Funda Örgü YAŞAR

- Öğretmenlerin Afet Farkındalık Düzeyleri (Çaycuma Örneği)
Burçin Doğru (TR), Asiye Parlak Rakap
- Türkçe Dil Öğreniminde Yapay Zeka Araçlarının Telaffuz ve İletişim Becerilerindeki Rolü
Tuğba Şimşek (TR)
- Türkçe Eğitiminde Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı
Nusret Salmanlı (TR)
- Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Görüşleri
Esra Can (TR)
- Türkçe Öğretiminde Dijital Araçlar: "Maysa ve Bulut" Üzerinden Bir İnceleme
Zeynep Arıcı (TR)
- Türkçe Öğretmeni Adaylarının "Öğretmenlik Uygulaması" Dersine İlişkin Görüşleri
Fatma Dogan (TR)

<https://zoom.us/j/97556421991>

Online Bildiri Sunumları - 3. Oturum Salon 4

Pazar, 25 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Derya Girgin

- İlkokul Matematik Öğretiminde Cebirsel Düşünme: Yüzlük Tablo
Esra Çarknat (TR), Pınar Akdal Yıldız
- İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Programı Tercih Etme Nedenleri
Zehra Begüm Çetin (TR), Melih Çavuş, Pınar Akdal Yıldız
- Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Sosyal Beceri Programlarının Sistematiik Olarak İncelenmesi
Sevinç Cür Turkan (TR), Selda Ata Doğan
- Oyun Tabanlı DKAB Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Başarı Performanslarına Etkisi: İzmir İlinde Bir İnceleme
Dr. Elmas Burcu Karataş (TR), Yusuf Yılmaz, Abdullah Mesut Ürünoğlu, Süheyla Koçhan Çiçek, Aydın Alagöz
- ABD ve Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarının Dijitalleşme ve Yapay Zeka Açısından Karşılaştırmalı Analizi
Ebru Eskici (TR)
- DİJİTAL EBEVEYNLİK FARKINDALIĞININ ÇOCUK İNTERNET BAĞIMLILIĞI BAĞLAMINDA İLİŞKİSİ
Fevziye Dağ (TR), Mustafa Aydın Başar

<https://zoom.us/j/93675041633>

Online Bildiri Sunumları - 3. Oturum Salon 5

Pazar, 25 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kaya Yıldız

- Yüksek lisans Öğrencilerin Ders ve Tez Aşamasında Yaşadığı Sorunlar
Emrah Şahin (TR), Kaya Yıldız
- Stratejik Liderlik Düzeyleri ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları Arasındaki İlişki
Taner Yıldız (TR), Nejat İra
- Okul Yöneticilerinde Zaman Yönetimi, Genel Erteleme Davranışı ve İş Doyumu Arasındaki İlişki
Hüseyin İlişe (TR), Adil Çoruk
- Türkçe Öğretmenleri ile Diğer Branşlardaki Öğretmenlerin Etkili İletişim Becerilerini Kullanma Durumları
Özge Durmaz Ar (TR), Mehtap Özden
- Türkçe Öğretmenlerinin 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarına Yönelik Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Belirlenmesi
Hatice Nur Kaya (TR), Aliye İlkay Yemenici
- "STEAM Eğitiminde Yaratıcılık: Ahşap Tasarım Atölyesi Uygulamaları"
Ayşe Hüma Altun (TR), Özlem Gündüz Göçmen

<https://zoom.us/j/93576202622>

Online Bildiri Sunumları - 3. Oturum Salon 6

Pazar, 25 Mayıs / 18:00 - 19:30 Online Bildiri Oturumu Etkinlik Yeri: Zoom

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Berfu Kızılaslan Tunçer

- İlkokul Düzeyindeki Kaynaştırma Öğrencilerinde Zorbalık ve Ebeveyn Görüşleri: Etkili Müdahale Yöntemleri ve Stratejilerin Belirlenmesi
Ali Ayvazoğlu (TR), Berfu Kızılaslan Tunçer
- Tevfik Fikret'in Şermin Eserinde Değerler
Bayram Yaman (TR)
- Türkçeyi Oynayarak Öğrenmek: Dijital Oyunlarla Dil Bilgisi Serüveni
Meryem Koçyiğit (TR)
- Okul öncesi eğitimde müzik, dil, ve hareketin rolü ve önemi
Mukadder Karakaya (TR)
- Fen Eğitimde Yapay Zeka Araçlarının Sınıf Ortamında Entegre Edilmesi
Büşra Saygin (TR)
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Okuryazarlık Becerileri Kapsamında İncelenmesi
Bahar Barmanbek (TR), Aliye Ilkay Yemenici

<https://zoom.us/j/93024827263>

İçindekiler

Öğretmenlerin Afet Farkındalık Düzeyleri (Çaycuma Örneği)	1
Çocuklar İçin Felsefe (P4C) Yöntemiyle Deprem Temelli Ahlaki Değerlerin Sorgulanması: 5. Sınıf Öğrencileriyle Nitel Bir Çalışma	2
Afetlere Ne Kadar Hazırız? Lise Öğrencilerinin Afet Bilinci Üzerine Bir Değerlendirme	3
Afetlerin Dirençli (Rezilyans) Birey, Toplum ve Kent Üzerindeki Etkileri	4
Akran Zorbalığına Akran Nezaketi Çerçevesinden Bakmak: Akran Nezaketi Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	6
İlkokul Düzeyindeki Kaynaştırma Öğrencilerinde Zorbalık ve Ebeveyn Görüşleri: Etkili Müdahale Yöntemleri ve Stratejilerin Belirlenmesi	7
Üstün Yetenekli Bireylerde Değerler Eğitimi ve Teknoloji Odaklı Proje Tabanlı Eğitim:Fatih İslam Seçen Bilsem Uygulaması Örneği	8
Tevfik Fikret'in Şermin Eserinde Değerler	9
Etkinlik Takvimi Uygulamasının Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine Etkisi	10
Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik Algılarının İncelenmesi: Braga ve Porto Örneği	12
Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Aile Aidyeti	14
Özel Eğitimde Değerler Eğitimi: Oyun Temelli Etkinlik Tasarımı	15
Çocuk Edebiyatı ve Değerler Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme	16
Okul Öncesi Dönemde Gelişimsel Bibliyoterapi Yöntemiyle Değer Eğitiminin Etkilerinin İncelenmesi	17
Dijital Dönüşüm Bağlamında Değerler Eğitimi: Moana, Cesur, Pamuk Prenses ve Uyuyan Güzel Örnekleme	19
Nasıl Bir Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Sorusuna Cevap Aramak	21
Hikâyeleştirmenin Dinler Tarihi Öğrenimine Katkısı: Öğrenci Geri Bildirimleri Üzerinden Bir Değerlendirme	23
Kimyasal Atıklar ve Çevre Kirliliği Üzerine Bir Derleme	24
Plastisfer (Plastik küre), Plastik kirlenmesi üzerine bir derleme	25
Türkçeyi Oynayarak Öğrenmek: Dijital Oyunlarla Dil Bilgisi Serüveni	26
İlkokul Çağında Sosyal-Duygusal ve Yaratıcı Gelişimi Destekleyen Özgür Öğrenme Alanları: Masal Sınıfı Örneği	28
Velilerin Görüşleri Bağlamında Öğretmenlerin İmajları ve Saygınlıkları	30
Milli Eğitim Akademisi'ne Eleştirel Bir Bakış	31
Türkiye Dijital Dönüşüme Ne Kadar Hazır: Eğitim Sistemine Düşen Görevler	32
Türkiye'nin Kalkınma Planlarında Eğitimde Onarıcı Adalet Yaklaşımı	33
Yüksek lisans Öğrencilerin Ders ve Tez Aşamasında Yaşadığı Sorunlar	35
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Hakkında Değerlendirmeler	36
Mutluluğun Formülü: Mutlu Okul Mutlu Çocuk	37
MEB Okul Öncesi Eğitim Programında 21. Yüzyıl Becerileri ve P4C Yönteminin Uygulanabilirliği	38
Sanat Eğitiminde Anahtar Yetkinliklerin İzlenebilirliği: Görsel Sanatlar Öğretim Programı Örneği	39
Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin Eğitimde Program Geliştirme Çalışmalarına Yansımaları: Bibliyometrik Bir Analiz	41
Yaygın Eğitim Hizmeti Veren Kurumlarda Eğitim Programı Geliştirmeye Yönelik İhtiyaç Analizi	43
Dijital ve Yapay Zekâ Çağında Eğitimde Sosyal Duygusal Gelişimi Destekleyen Beden Müziği Yaklaşımları	45

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İncelenmesi	46
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Beşinci Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabının İncelenmesi	47
Özel Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlgi Alanları ve Eğitim Ortamlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	48
Anadolu Liselerinde Görev Yapan Coğrafya Öğretmenlerinin, Öğretim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Deneyim ve Algıları.....	49
"Geleceğin Sınıf Laboratuvarlarında Öğrenme Alanlarının Öğrenci Başarısına Etkisi: Karma Yöntemli Bir Değerlendirme"	50
Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Becerisi Düzeyi Hakkında Bir Araştırma	51
Bir e-Twinning Projesi Kapsamında İngilizce Dersinde Web 2.0 Araçlarının Kullanımının Etkisi	52
Sınıf Öğretmenlerinin Perspektifinden Çevrimiçi Ev Ödevleri	53
Avrupa Birliği Öğretmen Yeterlilikleri Çerçevesi Bağlamında Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi	54
Yapay Zeka Tabanlı Öğrenme Yönetim Sistemlerinin Pilot Eğitimindeki Etkileri Üzerine Bir İnceleme	56
Okullardaki Örgütsel Güç Kaynakları ile Öğretmenlerin Öznel İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	57
Türkiye’de Spor Konulu “Sınıf Yönetimi” İçerikli Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi Örneği (2004-2024).....	58
Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi ve Bu Becerilerin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler	59
Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları ve Öğretmenlerin İş Performansı Arasındaki İlişki	60
Teoriden Pratiğe Sınıf Yönetimi: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Deneyimleri Üzerine Fenomenolojik Bir Araştırma	61
Öğretmen Adaylarının Üretken Yapay Zeka Okuryazarlığı Algıları	62
Öğretmen Adaylarının Gelecek Kaygısı Düzeylerinin İncelenmesi	63
Öğretmenlerin Boş Zaman Becerikliliği ve Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluğu Arasındaki İlişki	64
Stratejik Liderlik Düzeyleri ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları Arasındaki İlişki	65
An Intercultural eTwinning Project in Initial Teacher Education: Future Teachers' Perspectives.....	66
Belirsizliğe Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	68
Okul Yöneticilerinde Zaman Yönetimi, Genel Erteleme Davranışı ve İş Doyumu Arasındaki İlişki.....	69
Dijital Oyunların Şiddet Algısı Üzerindeki Etkisi: Lise Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme	71
Kısa Sureler Işığında Evrensel Ahlak İlkeleri	72
Eğitimde Ahlak ve Etik	74
Afet Bilinci ve Hazırlık Eğitimi Oyun Tabanlı Öğrenme Materyali Geliştirilmesi	76
"İlkokulda Hijyen Eğitiminin Doğal Üretim Süreçleriyle Bütünleşmesi: Uygulamalı Bir Yaklaşım"	78
İyi Oluş Temelli Öğrenme Ortamlarında Öğrenci Merkezli ve Çok Kültürlü Bir Model: “Happiness at School” eTwinning Uygulaması	79
Biz Bir Aileyiz	80
Münazara Yoluyla Düşün, Konuş, İfade Et: Ortaokul ve Lise Düzeyinde Yapılan Münazara Yarışmalarının Dil Becerilerine Etkisi.....	82
Okul Yöneticilerinin Yapay Zekâ ile İmtihanı: Dünü ve Bugünü ile Milli Eğitim	84

Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları	85
Yapay Zeka Destekli Hikaye Çalışması.....	87
Empowering Female Students in Artificial Intelligence: A Social Responsibility-Based Project	89
Geleceğini İhmal Etme	90
Anaokulunda Uygulanan Erken Müdahale Programının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	92
Kodlayarak Büyü	94
Atık Materyallerden Sanata	96
Edebiyatın Lezzetli Satırları	97
Okul Öncesi Eğitimde Müzik, Dil, ve Hareketin Rolü ve Önemi.....	98
Dil Derslerindeki Konuşma Sınavlarının Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Ortalamalarına Etkileri	99
Okul Not Ortalaması Yüksek Olduğu Halde (85 ve Üzeri OBP) Merkezi Yerleştirme Sınavında Başarı Gösteremeyen Öğrencilerin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri- Çiçekdağı Örneği...	100
Pisa 2022 Dijital Kaynak Ölçeğinin Ülkelere Göre Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi	102
Ortaokulda Ölçme-Değerlendirme Uygulamalarında Eleştirel Düşünmenin Desteklenmesi: Fenomenolojik Bir Çalışma	104
Little Explorers Big Inspirations With AI eTwinning Project	105
Exploring English Teachers' Perspectives on the Integration of AI-Powered Tools in Language Teaching	106
Öğretmenlerin Yapay Zeka ile İlgili Kaygı ve Tutumlarının İncelenmesi.....	107
Digital Natives and Digital Immigrants in the AI Era: Examining AI Literacy of Gen Z Students and Their Teachers	108
Yapay Zeka Kavramının Eleştirel İncelenmesi: Literatür Temelli Bir Yaklaşım	109
Eğitimde Yapay Zekaya Yönelik Akademik Yaklaşımlar: Türkiye’de Lisansüstü Tezlerin Sistemik Analizi	110
Cinayetin Anatomisi: Kurmaca Bir Suçun Yapay Zekâ Destekli Tahlili	111
Perceptions of EFL Instructors on AI Integration in English Language Teaching at a Private University	112
Yapay Zeka ve Dijital Dönüşüm Çağında Öğretmenler	113
Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık ve Yapay Zeka Okuryazarlığı Arasındaki İlişki: Nicel Bir Araştırma	114
Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Yapay Zekaya Yönelik Algıları: Bir Metafor Çalışması	116
Yapay Zeka Destekli Sohbet Robotlarının Ortaokul Düzeyinde İngilizce Dil Becerilerinin Geliştirilmesindeki Etkililiği.....	118
Yapay Zeka Destekli Dijital Hikâye Yazımı Yoluyla Özel Gereksinimli Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesi: Disiplinlerarası Bir eTwinning Uygulaması Örneği	119
Fen Eğitimde Yapay Zeka Araçlarının Sınıf Ortamında Entegre Edilmesi	121
Sporcuların Yapay Zeka Okuryazarlıkları ile Sporda Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	122
Eğitimde Yapay Zekâ Tabanlı Sohbet Robotlarının Etkileri: Bir Meta-Analiz Çalışması	123
Eğitimde Yapay Zeka Destekli Yoklama ve Duygu Analizi Sistemi	124
Eğitimde Üretken Yapay Zekânın Sorumlu ve Etik Kullanımı	126
Yapay Zekaya Dini Eğitim Perspektifinden Bir Bakış: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Tutumları.....	127

Öğretmenlerin Yapay Zeka Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi	128
Eğitimde Yapay Zeka Kullanımına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri.....	130
Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yeni yardımcısı: Yapay Zekâ	132
Eğitimde Yapay Zeka Üzerine Türkiye Merkezli Çalışmalar: Sistematik Bir Derleme	134
Yapay Zeka Çağında Öğretmen Olmak: Değişen Roller	136
Sınıf Öğretmenlerinin Yapay Zekaya Bakışı: Kurumsal Farklılıklar Üzerine Bir İnceleme.....	137
Yapay Zeka Destekli Uygulamalarla 6. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Konuşma ve Dinleme Becerilerinin Gelişimi.....	138
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğine İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması	139
Sanal Gerçeklik Gözlüğü Kullanımının Öğrencilerin Sosyal Gelişimine Katkısı.....	140
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Havacılık ve Uzay Eğitime Yönelik Yaklaşımlar: Ortaokul ve Lise Programlarının İncelenmesi	142
Hearing the Unspoken: A Phenomenological and Metaphorical Study on Generation Z Students' Perceptions of Teachers from the Same Generation	144
İlkokul Öğrencilerindeki Küreselleşme Etkisinin Eylem Araştırması ile İncelenmesi	145
Yapay Zeka Destekli Eğitimde Öğretmenin Evrilen Rolü: Rehberlikten İlham Kaynağına	147
Fen Eğitimi Alanında Robotik Kodlama Üzerine Yapılan Çalışmaların Sistematik Derlemesi	149
İlkokul Öğrencilerinin STEAM Uygulamalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	151
7. Sınıf Öğrencilerin Su Sistemine Yönelik Sistem Perspektiflerinin İncelenmesi.....	153
Stem Eğitiminin 4. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersindeki Öğrenci Motivasyonuna ve Çevre Tutumuna Yönelik Etkisi	154
Periyodik Sistem Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonu: SAMR Modeli Tabanlı Ders Planı Önerisi.....	156
21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Türkiye ve Singapur Fen Programlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi	157
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Öğretimi, STEM Eğitimi ve Sınıf İçi Eğitsel Robotik Uygulamalara Dönük Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi	159
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarına Yönelik Bir Araştırma: Öğretmenlik Uygulaması Sürecindeki Deneyimler ve Kaygı Nedenleri.....	160
Maddenin Doğası Ünitesinde Dijital Rozet Kullanımının Öğrencilerin Fen Tabanlı Girişimcilik Durumlarına Etkisi	162
Total Görme Engelli Öğrencilerin Matematik Öğrenme Sürecinde Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi	164
İlkokulda Güncel Matematik Yaklaşımları: Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	165
Matematik Öğretiminde Alternatif Bir Yaklaşım: Dijital Hikayeler.....	166
Tam Sayılarda Toplama-Çıkarma İşlemlerini Öğreten Bir Strateji Oyunu: SATRAMANGA.....	167
Maarif Modeli Kapsamında Matematik Öğretim Kalitesi Ölçeği Gözlem Aracının Uyarlanması ve Yapılandırılması.....	169
Domino Oyunu: Kesirler ve Ondalık Gösterim	170
Körebe Oyunu ve Dönüşüm Geometrisi: Noktanın Yolculuğu.....	171
Beşinci Sınıf Denk Kesir Kavramının Öğretimine Yönelik Somut Materyal Örneği	172
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının 'Matematiksel Dayanıklılık' Kavramına İlişkin Düşünceleri: Analiz Dersi Bağlamında	173
5. Sınıflarda Algoritma Temelli Geometrik Çizim Süreçlerinin İncelenmesi	174

Yapay Zekanın Matematik Sorularındaki Performansı: Olimpiyat ve Konu Testleri Üzerine Bir İnceleme	175
İlkokul Matematik Öğretiminde Cebirsel Düşünme: Yüzlük Tablo	177
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Programı Tercih Etme Nedenleri	178
Mesleki Eğitimde Dijital Girişimcilik Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik etwinning Proje Uygulaması “Dijital Girişimcilik ve Z Kuşağı”	179
Ülkemizde Mesleki Eğitimin Geleceğini İnşa Etmek: Yapay Zeka'nın Rolü	180
Mesleki ve Teknik Eğitimde Yenilenme: Ekonomik Kalkınmanın Temeli	182
Elektrik Elektronik Teknolojisi Alanı Robotik Kodlama Eğitiminde Akran Eğitimi Modeline İlişkin Bir İnceleme.....	183
Mesleki ve Teknik Eğitimde Başarıyı İzleme ve Geliştirme Projesi (BİGEP) Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme.....	184
Gıda Teknolojisi Alanı Eğitiminde Hububat İşleme Teknolojisi Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Balıkesir Örneği.....	185
Dijital Dönüşüm ve Yapay Zeka Çağında Mesleki Eğitimde Grafik ve Fotoğraf Eğitiminin Geleceği ..	186
İlk Okuma ve Yazma Eğitiminde Mobil Uygulamalar Aracılığıyla Dijital Dönüşüm ve Bu Sürece Ebeveynlerin Katkısı.....	187
Aile Katılımı Etkinliklerinin Ulaştırılması Zor Veli Grubunun Okula Olan Tutumlarına Yansıması.....	188
Bulanık Esnek Matrislerle Lise Öğrencilerinin Alan Seçimine Yardımcı Bir Karar Verme Algoritması	190
Okul Öncesi Dönemde STEM Eğitime Yönelik Uygulama Eğilimlerinin İncelenmesi: Literatüre Dayalı Bir Değerlendirme	191
Resimli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Benlik Gelişimine Katkısı.....	192
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Zenginleştirilmiş Oyun Ortamında Meraklı -Çocuk e-Twinning Projesine İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi.....	194
Anne Bekçiliği Düzeyleri İle 5 Yaş Çocuklarındaki Ayrılık Kaygısı, Öz Düzenleme Düzeyi ve Cesaret Değeri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	195
Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Sosyal Beceri Programlarının Sistematiik Olarak İncelenmesi	197
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Teknoloji Metaforlarının İncelenmesi.....	199
Erken Çocukluk Eğitiminde 21.yy Becerilerinin Scamper Tekniğiyle Geliştirilmesi	200
Lise Öğrencilerinin Dijital Oyun Oynama Motivasyonlarının İncelenmesi	201
Öğrencilerde Harita Kullanımına Yönelik İlgiyi Artırmada Oyun Tabanlı Bir Yaklaşım: Resfebe Türkiye	202
Oyun Tabanlı DKAB Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Başarı Performanslarına Etkisi: İzmir İlinde Bir İnceleme.....	203
21. Yüzyıl Becerileri Açısından Türkiye ve İngiltere 5. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması	205
Dijital Çağda Öğretmenlik Algısı	206
Sınıfta Bir Yardımcı mı, Yoksa Yeni Öğretmen mi? Geleceğin Sınıflarında Sosyal Robotların Rolüne İlişkin Öğretmen Adaylarının Farkındalıkları ve Görüşleri.....	207
Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Engel Algıları ile Özerklik Davranışı Göstermeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	208
Millî Eğitim Akademisi ve Basına Yansımaları	209
Bilsem Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Güçlükler ve Başvurdıkları Çözüm Yollarına İlişkin Görüşleri	210

Otizmle Yaşamak: Okul Öncesi Dönemde Tanı Alan Çocukların Ailelerinde Kaygı Düzeyleri.....	212
Özel Eğitim Öğretmenlerinde Akademik İyimserlik: Demografik Değişkenler Açısından Bir İnceleme	213
Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (Ram) Özel Eğitim Bölüm Başkanlarının Kurul Toplantılarında Dosya Yönetimi: Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri	214
Otizmi Olan Çocuklarda Denge Çalışmalarında Elektrikli Kaykay Sürme Becerisi Ediniminin Etkililiği	215
Görme Engelli Yetişkin Bireylerin Yardımcı Teknoloji Kullanımına ilişkin Yaşadığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri	216
Özel Eğitim Okul ve Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Yapay Zekâya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	218
Özel Eğitim Sınıfı Bulunan İlkokullarda Görev Yapan Özel Eğitim Öğretmenlerinin Okul Yönetiminden Beklentileri.....	219
Özel Eğitim Meslek Okulu Son Sınıf Öğrencilerinin Velilerinin Mezuniyet Sonrasındaki Gereksinimlerine Yönelik Olarak Bir Aile Eğitimi Programı Hazırlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi.....	221
Yapay Zekâ Destekli AAC Çözümlerinin Otizmli Bireylerin İletişimine Katkısı	223
Özel Eğitim Öğretmenlerinin Uygulamalı Davranış Analizi Kapsamında Sosyal Becerilere Yönelik Çalışmalarının İncelenmesi	225
Sosyal Medya Kullanımı ve Zihin Çürümesine Tasarım Odaklı Çözümler.....	226
Digital Transformation in Language Education: A Sustainable Approach through Social Media-Based Practices	228
Paylaşan Ebeveynlik ve Çocuk İstismarı	229
Daha İyi Bir Dünya İçin Sürdürülebilir Ol.....	231
Steam, Birlikte Sürdürülebilir Bir Yarın Başarabiliriz.....	233
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yapay Zekâya Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi.....	235
İlkokul Öğrencilerinin Kütüphaneye Karşı Tutum ve Algılarının Bir İfade Aracı Olan Resim Yoluyla İncelenmesi	236
İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeyleri ile Okuma Becerileri Üzerine Bir İnceleme	237
Türkçe Dil Öğreniminde Yapay Zeka Araçlarının Telaffuz ve İletişim Becerilerindeki Rolü	238
Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık ve Yapay Zekâ Yetkinlikleri Açısından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Perspektifinden İncelenmesi	239
Türkçe Eğitiminde Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı	240
Türkçe Dersinde Yapay Zekâyla Desteklenen 6.Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Algılarının İncelenmesi	241
İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretiminde Kullanılan Yaratıcı Drama Yönteminin, Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Motivasyonuna, Sosyal- Duygusal- Ahlâki Gelişimine, Konuşma ve İletişim Becerilerine Etkisi	243
Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Türkçe Dersi Dilbilgisi Öğretimindeki Etkisinin İncelenmesi....	244
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Görüşleri	246
Türkçe Öğretiminde Dijital Araçlar: "Maysa ve Bulut" Üzerinden Bir İnceleme	247
Türkçe Öğretmen Adaylarının Etkili İletişim Kullanma Becerileri	248
Türkçe Öğretmenleri ile Diğer Branşlardaki Öğretmenlerin Etkili İletişim Becerilerini Kullanma Durumları	249
Türkçe Öğretmenlerinin 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarına Yönelik Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Belirlenmesi	250

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Okuryazarlık Becerileri Kapsamında İncelenmesi	251
Türkçe Dersinde Hak ve Sorumluluklar Temasının Hizmet Ederek Öğrenme ile Ele Alınması: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çerçevesinde Bir İnceleme	252
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Işığında Hazırlanan Aile Eğitim Programına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi	254
Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	256
Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları: Yabancı Dil Eğitimi	257
Bir Öğrencinin Gözünden Yabancı Dil Öğrenimi ve Yapay Zeka Destekli Süreç	258
Toplumdilbilimsel Yetkinlik Temelli Etkinliklerle Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	259
The Effects of Translanguaging Pedagogy on Reading Comprehension Skills of High School Students With A1-A2 English Proficiency Level	260
Çok Oyunculu Bilgisayar Oyunlarının 9.Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Kelime Öğrenimi Üzerindeki Etkisinin Araştırılması	261
Exploring Effects of Watching Films With Turkish Subtitles on Learning English Vocabulary Among 9th Grade High School Students	262
Automated Essay Scoring in the Age of AI: A Bibliometric Review of the Literature	263
Academic Integrity in Second/Foreign Language Writing: Insights from a Scientometric Approach	264
Drawn and Spoken: Young Learners' Visions of an Ideal ELT Teacher	265
The Relationship Between Foreign Language Reading Comprehension and Foreign Language Reading Anxiety of 8th Grade Students in Tokat	266
"STEAM Eğitiminde Yaratıcılık: Ahşap Tasarım Atölyesi Uygulamaları"	268
Üç Boyutlu Sanat Atölye Dersi 11. Sınıf Ders Kitabındaki Görsellerin Kapsam İncelemesi	270
Dijital Dönüşüm Çağında Görsel Sanatlar Dersinde Kavramsal Sanat Eğitimi: Geometrik Formların Sembolik Dili	271
Kişilerarası Bilinçli Farkındalığın Yordayıcısı Olarak İç Huzurun İncelenmesi	272
ABD ve Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarının Dijitalleşme ve Yapay Zeka Açısından Karşılaştırmalı Analizi	273
Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocuk İnternet Bağımlılığı Bağlamında İlişkisi	275
İlkokul Hayat Bilgisi Dersi Kapsamındaki İlk Yardım Programı Hakkında Chatgpt İle Yapılan Görüşmelerin İncelenmesi	276
Türkçe Öğretmeni Adaylarının "Öğretmenlik Uygulaması" Dersine İlişkin Görüşleri	278
Osmanlı Döneminde Müzikle Tedavi Uygulamaları: Tarihsel Bir Değerlendirme	279
Dijital Ebeveynlik: Dijital Çağda Ebeveynlik Rollerinin Dönüşümü ve Çocukların Dijital Güvenliği ...	281

Öğretmenlerin Afet Farkındalık Düzeyleri (Çaycuma Örneği)

Burçin Doğru^{1,*} & Asiye Parlak Rakap²

¹ Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Bartın Üniversitesi

² Okul Öncesi Öğretmenliği Bartın Üniversitesi

burcindogru11@gmail.com

Özet

Afet kelimesi her geçen gün daha fazla karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizin iklimi ve yeryüzü şekilleri afetleri sıkça yaşamamıza sebep olmaktadır. Afet, doğa ya da insan kaynaklı olarak yaşanabilecek her türlü felaketin sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Afetler yaşanan olaylar değil bu olayların sonucu olduğuna göre afet eğitimi ile bu sonuçların olumsuzluğu en aza indirilebilir. İnsan eğitim ile bireysel davranışlarına yön verebilen bir canlıdır. O halde nitelikli bir afet eğitimi ile insan davranışları afet etkilerini azaltmak için düzenlenebilir. Afet eğitiminde ise en önemli nokta farkındalıktır. Afet farkındalığı bir insanın istekli olarak eğitim alabilmesi için en önemli ön koşuldur. Olumsuz etkilerin azaltılabileceğinin farkında olan insan bu konuda eğitim almaya olumlu bakacaktır. Eğitimin en önemli elemanlarından biri olan öğretmenler ise afet eğitimlerinin vazgeçilmez bir parçası olmalıdır. Öğretmenlerin öğrencilerine ve dolayısıyla velilere olan etkileri düşünüldüğünde afet konusunda da eğitilmeleri oldukça önemlidir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin afet farkındalıkları önem kazanmaktadır. Bu çalışmada Zonguldak'ın Çaycuma ilçesinde görev yapan 250 öğretmenin afet farkındalık düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. "Afet Farkındalık Düzeyi Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler öğretmenlere yüz yüze basılı bir ölçek üzerinden toplanmıştır. Verilen cevaplar SPSS üzerinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin afet farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca farkındalık düzeylerinde cinsiyete, bransa, görev süresine, öğrenim düzeylerine, afet eğitimi alma durumlarına ve afetle ilgili bir sivil toplum kuruluşuna üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğretmenlerin görev yaptığı okul türüne göre ilkökul öğretmenlerinin lehine anlamlı bir farklılık gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Farkındalık, Eğitim, Öğretmen.

Çocuklar İçin Felsefe (P4C) Yöntemiyle Deprem Temelli Ahlaki Değerlerin Sorgulanması: 5. Sınıf Öğrencileriyle Nitel Bir Çalışma

Mine Taşdemir Kuluç

İlahiyat Marmara Üniversitesi

mine_tsdmr@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkiye gibi deprem kuşağında yer alan bir ülkede, afet bilincinin erken yaşlarda ahlaki değerlerle birlikte kazandırılmasını amaçlamaktadır. Araştırmada, 5. sınıf düzeyindeki 35 öğrenciden oluşan bir sınıfla "Çocuklar İçin Felsefe" (P4C) yöntemi temel alınarak, deprem temalı dört oturum gerçekleştirilmiştir. Her oturumda sırasıyla sorumluluk, dayanışma, empati ve adalet kavramları sorgulanmış; öğrenciler tartışmalar yoluyla düşüncelerini ifade etmiş ve değer yargılarını geliştirmiştir.

Etkinliklerde hikâye anlatımı, rol yapma ve grup tartışmaları gibi pedagojik yöntemler kullanılmış; öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı sağlanmıştır. Süreç boyunca toplanan öğrenci görüşleri ve gözlemler nitel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, P4C yönteminin öğrencilerin hem felsefi düşünme becerilerini geliştirdiğini hem de toplumsal olaylara karşı daha duyarlı bireyler olmalarına katkı sağladığını göstermektedir.

Bu bağlamda çalışma, afet eğitimi ile değer eğitiminin bütünleştirilmesi yönünde özgün bir model sunmakta ve eğitim alanında uygulanabilirliğine dair önemli ipuçları vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Ahlaki Değerler, P4C, Afet Bilinci.

Afetlere Ne Kadar Hazırız? Lise Öğrencilerinin Afet Bilinci Üzerine Bir Değerlendirme

Zeliha Ertüz ^{1,*} & Oya Erenoğlu ²

¹ Coğrafya Öğretmenliği Çanakkale Ibn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

² Coğrafya Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

22414948016@ogr.comu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, lise öğrencilerinin afetlere hazırlık düzeylerini belirlemek ve bu düzeyin cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, sosyal medya kullanımı gibi değişkenler açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Genel Afetlere Hazırlık Ölçeği (Inal, E., Altıntaş, K. H., & Dogan, N. (2018)) kullanılmış, uç değerler elendikten sonra 1081 öğrenciden elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Katılımcıların %63,4'ü kadın, %36,6'sı erkek olup; %79,6'sı daha önce afetler konusunda bir eğitim aldığını ifade etmiştir. Ancak yalnızca %37,9'u kendini afetlere hazırlıklı hissetmektedir. Yapılan analizler sonucunda, kadın öğrencilerin afetlere hazırlık inanç düzeyleri erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(1079)=6,704$, $p<0,001$). Öte yandan, sınıf düzeyi ($p=0,918$) ve okul türü ($p=0,057$) değişkenleri bakımından anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Sosyal medya kullanımıyla afet hazırlık düzeyi arasında ise negatif yönlü, düşük düzeyde ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=-0,100$, $p=0,001$). Bu durum, sosyal medyada geçirilen sürenin artmasının afet bilincini olumsuz etkileyebileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, afet eğitimi aldığını belirten öğrencilerin önemli bir kısmının (%61) hâlâ kendini hazırlıksız hissetmesi, bu eğitimlerin içeriği ve etkililiği açısından sorgulanması gereken bir durumu ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, afet bilinci oluşturma süreçlerinde yalnızca bilgi aktarımına dayalı yaklaşımların yeterli olmadığını; öğrencilerin duyuşsal ve davranışsal boyutlarını da kapsayan bütüncül eğitim stratejilerinin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet Eğitimi, Afetlere Hazırlık, Lise Öğrencileri, Afet Risk Azaltma

Afetlerin Dirençli (Rezilyans) Birey, Toplum ve Kent Üzerindeki Etkileri

Ayşe Akyol Özdoğan ^{1,*} & Serkan Özden ²

¹ Doğal Afetlerin Risk Yönetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Acil Yardım ve Afet Yönetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ayseakyolozdogan@gmail.com

Özet

Afetler, insanlık tarihi boyunca toplumların sosyal, ekonomik ve fiziksel yapıları üzerinde önemli etkiler yaratmıştır. Ancak afetlere karşı bireylerin, toplumların ve kentlerin gösterdiği tepki düzeyleri birbirinden farklıdır. Bu farklılık, dirençlilik yani rezilyans kavramıyla açıklanmaktadır. Rezilyans, bireylerin, toplumların ve kentlerin afet öncesi, sırası ve sonrasında dayanıklılık göstererek, değişen koşullara uyum sağlayıp hızlı bir şekilde toparlanabilme yeteneğidir. Bu bağlamda dirençli bireyler, toplumlar ve kentler, afetlerin yıkıcı etkilerini azaltmakta ve iyileşme süreçlerini hızlandırmaktadır. Bireysel düzeyde dirençlilik, afet gibi olağanüstü durumlar karşısında bireylerin psikolojik, duygusal ve davranışsal uyum becerilerini kapsar. Dirençli bireyler, kriz anlarında stresle başa çıkabilir, duygusal dengeyi koruyabilir ve problemleri çözme konusunda etkili davranışlar geliştirebilirler. Psikolojik dayanıklılık, bireyin afet sonrası yaşadığı kayıpları ve travmaları atlatma sürecinde belirleyici bir role sahiptir. Bu süreçte sosyal destek ağlarının varlığı, bireysel baş etme mekanizmalarının güçlendirilmesi ve afet öncesinde alınan eğitimlerin etkisi büyüktür. Eğitimli bireyler, afet sırasında ve sonrasında daha doğru kararlar verebilmekte ve çevresindekilere de destek olabilmektedir. Toplumsal düzeyde dirençlilik ise, bireysel dayanıklılıkların kolektif bir yapıya dönüşmesiyle oluşur. Dirençli toplumlar, afetlere karşı bilinçli hazırlık yapar, kaynaklarını etkili şekilde kullanır ve kriz anlarında organize hareket edebilir. Toplum temelli afet yönetimi yaklaşımı, halkın afet öncesi bilgilendirilmesini, afet sırasında doğru yönlendirilmesini ve afet sonrası sürece etkin katılımını sağlar. Güçlü sosyal bağlar, güvene dayalı ilişkiler ve etkili iletişim kanalları, toplumsal dirençliliğin gelişmesinde kritik öneme sahiptir. Ayrıca kültürel değerler, ekonomik kaynakların adil dağılımı ve toplumsal dayanışma kültürü de dirençli bir toplum yapısının inşasında belirleyici faktörler arasında yer almaktadır. Kentsel düzeyde dirençlilik ise, kentlerin fiziksel, yönetsel ve sosyal açıdan afetlere hazırlıklı hale getirilmesini kapsar. Dirençli kentler, risk analizleri yaparak tehlike bölgelerini belirler, afetlere dayanıklı altyapılar kurar ve kentsel dönüşüm süreçlerini risk azaltıcı bir perspektifle yönetir. Yapı stoklarının güçlendirilmesi, acil durum yollarının planlanması, afet toplanma alanlarının oluşturulması gibi önlemler, kentsel dirençliliği artıran uygulamalardır. Aynı zamanda afet sonrası toparlanmayı hızlandıracak sosyal politikaların geliştirilmesi ve kent sakinlerinin afetlere karşı eğitilmesi de dirençli kentler için önemlidir. Yerel yönetimlerin liderliği ve kaynak yönetimi, afet sonrasında kentlerin yeniden inşa sürecini doğrudan etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Sonuç olarak, afetlere karşı bireyden başlayarak toplum ve kente yayılan çok katmanlı bir dirençlilik anlayışı geliştirilmelidir. Bireylerin psikolojik dayanıklılığının artırılması, toplumların afet bilinciyle güçlendirilmesi ve kentlerin afet risklerine duyarlı şekilde planlanması, afetlerin yıkıcı etkilerini azaltmada temel stratejilerdir. Bu nedenle afet yönetim politikalarının yalnızca müdahaleye değil, dirençliliğin güçlendirilmesine de öncelik verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Dirençlilik, Rezilyans, Toplum Dayanıklılığı, Kentsel Planlama

Akran Zorbalığına Akran Nezaketi Çerçevesinden Bakmak: Akran Nezaketi Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kübra Albayrak

Sınıf Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
donmez2580@gmail.com

Özet

Okullarda artan akran zorbalığı olayları, eğitim ortamlarının güvenilirliğini ve öğrencilerin psikososyal gelişimini olumsuz etkilemektedir. Zorbalıkla mücadelede sadece olumsuz davranışların engellenmesi değil, aynı zamanda olumlu davranışların teşvik edilmesi de gerekmektedir. Akran zorbalığı, öğrenciler arasında kasıtlı, tekrarlayan ve güç dengesizliği içeren saldırgan davranışlar olarak tanımlanırken; akran nezaketi, öğrencilerin birbirlerine nazik, saygılı, anlayışlı ve destekleyici davranışlar göstermesi anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, "akran nezaketi" kavramı, zorbalığın önlenmesi ve olumlu okul kültürünün geliştirilmesi için alternatif ve destekleyici bir yaklaşım olarak gündeme gelmiştir. Son zamanlarda gündemde olan bu kavrama yönelik gerçekleştirilen araştırmada sınıf öğretmenlerinin akran nezaketi kavramının kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseniyle yürütülmüştür. Araştırma verilerini toplama sürecinde uzman görüşleri de alınarak hazırlanmış olan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılar rastgele örneklem metoduyla seçilmiş İstanbul'da görev yapan 20 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Elde edilen bulgular neticesinde; sınıf öğretmenleri akran nezaketi kavramının kullanımına olumlu yaklaştıklarını, bu kavramın sınıf içi zorbalık davranışlarının önlenmesinde kullanılabileceğini, olumsuz davranışı ortadan kaldırmaktan ziyade olumlu davranışa dikkat çekerek yeni davranış kazandırmanın daha etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda akran zorbalığına akran nezaketi çerçevesinden bakmanın, zorbalıkla mücadelede olumlu davranışların ön plana çıkarılması ve pozitif okul ortamının oluşturulması noktasında önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim süreçlerinde akran nezaketi kavramına sık sık yer vermeleri gerektiğine vurgu yapılarak araştırmanın eğitimcilere katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akran Nezaketi, Akran Zorbalığı, Olumlu Disiplin, Sınıf Yönetimi, Sosyal Duygusal Öğrenme

İlkokul Düzeyindeki Kaynaştırma Öğrencilerinde Zorbalık ve Ebeveyn Görüşleri: Etkili Müdahale Yöntemleri ve Stratejilerin Belirlenmesi

Ali Ayvazoğlu ¹ & Berfu Kızılaslan Tunçer ^{2,*}

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Temel Eğitim Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
btuncer@comu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada kaynaştırma öğrencilerinin uğradığı zorbalık durumları incelenmiş, bu bağlamda ebeveynlerin yaşamış oldukları deneyimleri derinlemesine analiz edilmiştir. Araştırmanın amacı kaynaştırma öğrencilerinin karşılaştığı zorbalık türlerini belirlemek ve bu zorbalık durumlarına karşı ailelerin bu süreçte nasıl bir tutum sergilediklerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel yöntemle desenlenmiş olup fenomenoloji yaklaşımı temel alınmıştır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme ile belirlenen ve ilkokul düzeyinde kaynaştırma öğrencisinin velisi olan 15 gönüllü ebeveynnden oluşmaktadır. Görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla yapılmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiş; ana temalar ve kategoriler oluşturularak yorumlanmıştır. Bulgular kaynaştırma öğrencilerinin özellikle sosyal dışlanma, sözel ve fiziksel zorbalığa maruz kaldığını bu nedenle de çocukların özgüvenlerinin zedelenmesiyle birlikte okula uyum sürecinin de aksadığı görülmüştür. Ebeveynler ise öğretmenler ile etkili iletişim kurmanın, psikolojik danışmanlık hizmetlerinden yararlanmanın ve toplumsal farkındalık çalışmalarına katılmanın bu sorunların çözülmesinde etkili stratejiler olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma Eğitimi, Akran Zorbalığı, Ebeveyn Görüşleri

Üstün Yetenekli Bireylerde Değerler Eğitimi ve Teknoloji Odaklı Proje Tabanlı Eğitim:Fatih İslam Seçen Bilsem Uygulaması Örneği

Seyhan Pullukçu

Tarih Fatih İslam Seçen Bilim ve Sanat Merkezi
seyhan.pullukcu43@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrenciler için değerler eğitimi ile teknoloji odaklı proje tabanlı öğrenmenin entegrasyonunun bilişsel, duygusal ve sosyal gelişim üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışma, İstanbul'da bulunan Fatih İslam Seçen Bilim ve Sanat Merkezi'nde (BİLSEM) 5. ve 6. sınıf düzeyinde öğrenim gören BYF1 ve BYF2 gruplarındaki toplam 40 özel yetenekli öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. 12 haftalık program tarih dersleri kapsamında uygulanmış ve araştırmada karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir. Veriler; anket, gözlem ve öğrenci geri bildirim formları aracılığıyla toplanmıştır. Uygulanan programda öğrencilerin manevi değerleri tanınması, bilimsel etik farkındalığı kazanması, dijital güvenlik konularında bilinç geliştirmesi, kültürel unsurları analiz etmesi ve iletişim becerilerini artırması hedeflenmiştir. Bu süreçte Storyjumper, ChatterPix, dijital kitap ayracı, sanal sergi ve karikatür gibi Web 2.0 araçları ile sanatsal ve yaratıcı etkinlikler bir arada kullanılmıştır. Öğrenciler empati, sorumluluk, estetik duyarlılık ve takım çalışması gibi becerileri yapılandırılmış ve etkileşimli öğrenme deneyimleri yoluyla geliştirme fırsatı bulmuştur. Proje süresince; proje tabanlı öğrenme, işbirlikli öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme, disiplinlerarası yaklaşım, istasyon tekniği, oyunlaştırma, beyin fırtınası, bilgisayar destekli öğretim gibi çeşitli öğretim stratejileri uygulanmıştır. Sanatsal öğelerin teknolojiyle bütünleştirilmesi, öğrencilerin derse olan ilgisini ve motivasyonunu artırmış; yaratıcılıklarını sergileyebilecekleri bir öğrenme ortamı sunmuştur. Araştırma bulgularına göre, öğrenciler temel değerleri tanıma, sözlü ve yazılı ifade becerilerini geliştirme, görev tamamlama, dijital okuryazarlık, empati kurma ve iş birliği yapma gibi alanlarda gelişim göstermiştir. Katılımcı öğrencilerin %90'ı, program sonunda değerler eğitimi ve teknoloji destekli projeler sayesinde daha motive olduklarını ifade etmiştir. Çalışma; sosyal bilgiler, Türkçe, tarih, bilişim teknolojileri, İngilizce ve din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin iş birliğiyle yürütülmüş, özel yetenekli öğrencilerin bütüncül gelişimine katkı sağlayacak disiplinlerarası bir yaklaşım ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli, Proje, değerler eğitimi

Tevfik Fikret'in Şermin Eserinde Değerler

Bayram Yaman

Türkçe Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi
ogretmenbey1071@gmail.com

Özet

Çocuk yazınında şiir, çocuklara edebi zevk ve okuma isteği kazandırmada öncü yazınsal türlerden biri olmuştur. Türk Edebiyatının yenilikçi ve önde gelen isimlerinden birisi olan Tevfik Fikret ‘‘çocuksuluk ve çocuk için’’ kavramlarına büyük önem verdiğinden çocuklara değerleri aktarma yolunda şiirden faydalanmıştır. Tevfik Fikret’in, ‘‘Şermin’’ eserinde topladığı şiirler çocuklara estetik zevk kazandırma, eğlendirirken bilgi aktarma ve belli başlı değerleri sezdirme maksadıyla kaleme alınmıştır. Tevfik Fikret, Şermin’deki şiirleriyle çocuklara duyuşsal ve bilişsel beceriler kazandırmayı amaçlamış bunu yaparken de şiirin ritmik dünyasından faydalanmıştır. Tevfik Fikret, şiirlerinde, günlük hayattan birçok konuyu içinde barındırırken milli ve manevi değerleri de çocuklara kazandırmaya çalışmıştır. Tevfik Fikret’in ‘‘Şermin’’ eserindeki şiirlerin **2024 Türkçe Öğretim Programı’nda ‘‘Erdem-Değer-Eylem’’ başlığında yer alan değerler açısından** incelenmesini amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımında doküman analizi ile desenlenmiştir. Bu amaç kapsamında çalışmada i) Şermin eserinde yer verilen değerler nelerdir? ii) Şermin eserinde yer verilen değerlerin kullanım sıklığı nasıldır? sorularına yanıt aranmaktadır. Yapı Kredi Yayınları tarafından 2011 yılında yayınlanan, Tevfik Fikret’in Şermin adlı eseri çalışmanın inceleme nesnesini oluşturmaktadır. Çalışmada veriler doküman analizi yoluyla söz konusu eserin değerler açısından incelenmesiyle elde edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde nitel veri analizi tekniklerinden birisi olan betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen ön bulgulara göre Şermin eserinde bulunan şiirlerde merhamet, sevgi, güven, paylaşma, çalışkanlık, vatanseverlik, duygudaşlık gibi değerlerin işlendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tevfik Fikret, Şermin, Şiir, Değer, 2024 Türkçe Öğretim Programı

Etkinlik Takvimi Uygulamasının Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine Etkisi

Fatma Dudu Engin

Türkçe Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
fatmaduduengin@gmail.com

Özet

Çalışma kapsamında tüm uygulama ve etkinliklerin öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerine olan etkisi araştırmanın ana amacıdır. Bu ana amaç kapsamında öğrencilerin sosyalleşebilmeleri, çevreleriyle etkileşime geçebilmeleri, sağlıklı bir iletişim kurabilmeleri, karşılarına çıkan problemlere çözümler üretebilmeleri alt amaçlar olarak belirlenmiştir.

Çalışma, özellikle olumsuz sosyal etkileri -iletişim bozukluğu, yalnızlık, sorumsuzluk, uyum gibi- öğrenciler üzerinde hâlâ devam eden Kovid-19 salgınının oluşturduğu tahribatın önüne geçebilmek amacıyla da taşımaktadır. Bu süreçte öğrencilere belirli bir sistem ve süre dahilinde uygulanan etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerin bu olumsuz tahribatın etkisinden uzaklaşmaları ve 21. yüzyıl becerilerini becerilerini elde etmeleri amaçlanmıştır.

Öğrencilerin sosyal hayattaki başarılarının beraberinde getirdiği akademik başarının da bu amaç doğrultusunda pozitif yönde etkilenebileceği bu çalışma, amaçları ve kapsamı doğrultusunda alana katkı sağlayacaktır.

Çalışma kapsamında yapılan uygulamalar neticesinde öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri kazanmalarının yanı sıra sorumluluk bilinci ile sağlıklı bir iletişim becerisi kazanabilmeleri hedeflenmiştir ve bunu yaparken takvimdeki etkinliklerin uygulama aşamalarında eğlenmeleri amaçlanmıştır.

Sonuç olarak bu projede süreç temelli bir uygulama olan etkinlik takvimi uygulamasının öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini geliştirmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımlarından tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tek gruplu ön test-son test deneysel desen, bir grup üzerinde uygulanan bağımsız değişkenin etkisini ölçmek için kullanılan bir deneysel desen türüdür. Bu desende, önce gruba bağımsız değişken uygulanmadan önce bir ön test yapılır. Daha sonra bağımsız değişken uygulanır ve deney sonrasında bir son test yapılır. Ön test ve son test sonuçları karşılaştırılarak bağımsız değişkenin etkisi ölçülmeye çalışılır.

Araştırmada verileri toplamak amacıyla Çevik ve Şentürk (2019) tarafından geliştirilen “Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği” Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmada yapılmak istenen analizlerden önce çalışma grubunun sayısının 50'den küçük olması sebebiyle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Normallik testi için Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Ön test Skewness değeri ,321 ve ,340 arasındadır. Ön test Kurtosis değeri ise -,060 ve ,668 değerleri arasındadır. Son test Skewness değeri ,499 ve ,340 arasında; son test Kurtosis değeri ise ,423 ve ,668 değerleri arasındadır. Kurtosis ve Skewness sonuçları -1,5 ve +1,5 değerleri arasında olduğu zaman normal dağılım olduğu kabul edilmektedir (Tabachnick ve diğerleri, 2013). Buna göre araştırmaya ait 21. yüzyıl becerileri ölçeğinden elde edilen ön test ve son test verileri normal bir dağılım göstermektedir.

Sonuçların normal bir dağılım göstermesinden dolayı verilerin analizinde parametrik testler uygulanmıştır. Grubun ölçümlerinin analizinde ilişkili örneklem t testi (Paired Samples T-Test) kullanılmıştır.

Öğrencilere uygulanan Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Ölçeğine göre ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < ,05$). Buna göre yapılan etkinlik takvimi uygulamalarının öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerine olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle etkinlik takvimi uygulamasının öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerini üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Ölçeğine göre ölçeğin boyutlarının ön test ve son test sonuçları arasında “Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı” boyutu haricinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. “Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı” boyutunda ise ön test ve son test sonuçları arasında herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır ($p > ,05$). Buna göre yapılan etkinlik takvimi uygulamalarının bir boyut haricinde öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerine olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik Takvimi, Beceri, Değer

Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik Algılarının İncelenmesi: Braga ve Porto Örneği

Serap Baştuğ

Türk Dili ve Edebiyatı Karaman Lisesi
serapp_s@hotmail.com

Özet

Araştırmada öğretmenlerin değer yargıları açısından özyeterlilik algılarıyla ilgili farkındalık oluşturma ve özyeterlilik durumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma aracılığıyla Erasmus projesi kapsamında ziyaret edilen Porto Agrupamento de Escolas Dr Vierra de Cavahove, Braga Agrupamento de EscolasMosteiro e Cávado okullarında görev yapan öğretmenlerin değerler eğitimiyle ilgili davranışlarının eğitim ortamına yansıtma durumu araştırılmak istenmektedir. Evrensel olan değerlerin öğretmenler tarafından sınıf ortamında davranışlarda hayat bulması öğrenciler açısından gereklidir. Bu sebeple öğrencilerin değerlerini şekillenmesinde öğretmenlerinin etkisi yadsınamaz. Çalışma aracılığıyla öğretmenlerin mesleki yılı, cinsiyeti, mezun olduğu okul, değerler eğitimiyle alakalı aldığı eğitimler gibi değişkenler istatistiksel olarak incelenmek istenmektedir.

Öğretmenler eylemleriyle, tavırlarıyla, sınıf ortamını şekillendirme tarzlarıyla öğrencilerin değerleri edinimi de önemli rol üstlenirler(Sayar ve Aysun, 2011: 9).

Öğretmenler değerleri ders konusu olmaktan ziyade olaylar karşısında tutundukları tavır ve davranışlarla öğrencilere model olarak aktarmaktadırlar (Meydan, 2014: 157).

Öğretmenler, değerler aktarımında ihtiyaçların durumuna göre bazı değerlere daha fazla vurgu yaparken bazılarını geride bırakabilirler. Bu durum her öğretmenin kendince içselleştirdiği değeri aktarması olarak ifade edilebilir (Veuglers, 2000: 44).

Araştırmada kullanılan anket Porto’da 18; Braga’da 19 öğretmene uygulanmıştır. Uygulanan kişisel bilgi formu ve anket verileri Uzman Nurcan Çetiner yardımıyla gerçekleştirilen SPSS analizi şu şekildedir:

Katılımcılara ait demografik bilgileri içermektedir. Katılımcı Porto oranı 48,6; Braga oranı 51,4 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet Porto 4 erkek-14 kadın; Braga 3 erkek-16 kadın olarak belirlenmiştir. Ankete yanıt veren kadın öğretmen sayısı her iki ilde de erkeğe oranla oldukça fazladır. Çalışma deneyimi Porto’da 6-10 yıldır çalışan 1; Braga 2, 11-15 yıl aralığında çalışan Porto 1; Braga 3, 21 yıl ve üstünde çalışan Porto 16; Braga 14 öğretmen olarak tespit edilmiş bu bulgu da öğretmenlerin meslekî tecrübelerinin olduğunu ispatlamaktadır. Eğitim düzeyleri incelendiğinde Porto lisans mezunu 5; Braga 2, Porto yüksek lisans mezunu 9; Braga 14, Porto’da doktora mezunu yanıtı çıkmamışken Braga’da 1 öğretmen, diğer seçeneğini Porto’da 4; Braga’da 2 öğretmen yanıtlamıştır. Bu yanıtlardan hareketle öğretmenlerin lisans mezuniyetle yetinmeyip

eğitim almaya ve öğrenmeye devam ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Gerçekleştirilen normallik sinaması sonucunda Kolmogorov-Smirnov değerlerinin $p>0,05$ ve çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ve $+1.5$ değer arasında olması verilerin normal dağıldığının göstergesidir (Tabachnick ve Fidell, 2013: 79; Saruhan ve Özdemirci, 2016: 241).

Araştırma Hipotezleri

H1: Braga’da çalışan öğretmenler ile Porto’da çalışan öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Braga’da çalışan öğretmenler ile Porto’da çalışan öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeyleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

Verilen değerler dikkate alındığında katılımcıların değerler eğitimi öz yeterlilik düzeylerinde, ulaşılan verilerin analizinde yer alan değerlerin $0,05$ ’ten büyük olmasından dolayı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda “H1 hipotezi” reddedilmiştir.

Verilen değerler dikkate alındığında Braga ($p=,468$) ve Porto ($p=,170$) öğretmenlerinde elde edilen verilerin analizinde yer alan değerlerin $0,05$ ’ten büyük olmasından dolayı öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda “H2 hipotezi” reddedilmiştir.

Katılımcıların Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeylerinin $4,30$ ortalama ile oldukça yüksek düzeyde olduğu, Braga’daki öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeylerinin $4,27$ ortalama ile oldukça yüksek düzeyde olduğu, Porto’daki öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeylerinin $4,15$ ortalama ile yüksek düzeyde olduğu söylenebilmektedir. Bulgulardan da görüleceği üzere Bragadaki öğretmenlerin Değerler Eğitimi Öz-Yeterlilik düzeyleri Porto’daki öğretmenlerden az da olsa yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Özyeterlilik, Öğretmen Gelişimi

Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Aile Aidiyeti

İlknur Çelik

Eğitim Yönetimi Ordu Üniversitesi

ilknur6108@gmail.com

Özet

Günümüzde akıllı telefonlar hayatımızın önemli bir parçası haline gelmiştir. Pek çok alanda işimizi kolaylaştıran akıllı telefonların bilinçsiz kullanımı bir bağımlılık türü olan akıllı telefon bağımlılığına neden olmaktadır. Bu projenin amacı, 11-18 yaş aralığındaki çocukların (ergenlerin) akıllı telefon bağımlılığı ve aile aidiyeti düzeylerini çeşitli açılardan incelemek ve bu iki kavramın birbiriyle ilişkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklemini Ordu ile Altınordu ilçesinde 6-11. sınıf seviyelerinde öğrenim gören rastgele seçilmiş 109 ergendir. Elde edilen verilen SPSS programında istatistiksel olarak çeşitli açılardan incelenmiştir. Öncelikle akıllı telefon bağımlılığı cinsiyet ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre incelenmiştir. Akıllı telefon bağımlılığı ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Akıllı telefon bağımlılığı ile sınıf seviyesi arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık elde edilmiştir. Özellikle 6 ve 7. Sınıf öğrencileri ile 10 ve 11. Sınıf öğrencileri karşılaştırıldığında akıllı telefon bağımlılık düzeyinin 10. ve 11. sınıf öğrencilerde çok yüksek düzeyde olduğu elde edilmiştir. Yine aynı örneklem üzerinde bir ölçek yardımıyla aile aidiyeti duygusu araştırılmıştır. Aile aidiyeti cinsiyet ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre incelenmiştir. Kız öğrencilerin aile aidiyeti düzeyi erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde fazla olduğu elde edilmiştir. Aynı zamanda sınıf seviyesi artıkça aile aidiyeti duygusundaki azalmanın istatistiksel olarak yüksek düzeyde anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Son olarak ise akıllı telefon bağımlılığı ile aile aidiyeti ölçeklerinden elde edilen sonuçlara korelasyon testi uygulanmıştır. Bu testin sonucunda ters yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı, Telefon, Aile, Aidiyet

Özel Eğitimde Değerler Eğitimi: Oyun Temelli Etkinlik Tasarımı

Tuğçe Büşra Ocak

Disiplinlerarası Değerler Eğitimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
tugcebusrao@gmail.com

Özet

Bu bildiri, özel eğitim öğrencileri için oyun temelli değerler eğitimi uygulamalarının teorik çerçevede ele alınmasını ve uygulanabilme durumunu incelemeyi amaçlamaktadır. Özel eğitim alanında bulunan hafif zihinsel engelli öğrenciler soyut kavramları öğrenmekte güçlük çektikleri için değerleri kavrayabilmeleri de onlar için zor bir durumdur. Böyle bir durumda geleneksel yollarla değerlerin aktarılması yetersiz kalmaktadır. Oyun temelli değer aktarımında amaçladığımız hafif zihinsel engeli sahip olan bireylerin sosyal, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini desteklerken onlara kalıcı ve doğal bir değer aktarımı sağlamaktır.

Çalışmamız kapsamında yardımseverlik, öz denetim ve sorumluluk olmak üzere üç değer üzerinde durulmuş ve hafif zihinsel engelli öğrenciler sınıfında basit ve etkileşimli etkinlik önerileri tasarlanmıştır. Etkinlikler öğrencilerin birlikte iş yapabilme, problem çözme ve deneyimleyerek öğrenme gibi becerileri katmayı hedeflemektedir. Ayrıca oyun temelli değerler eğitiminin öğrencilerin derse bakış açısını değiştirmesini ve motivasyonunu arttırmasını hedeflemektedir. Bu durum da öğrencilerin özgüvenleri de gelişmiş olacaktır.

Bildiri özel eğitim alanında öğretmenlerin kullanacağı bir rehber olmayı hedeflemektedir. Oyun temelli öğrenmenin değerler eğitimi alanında kullanılması uzun vadede eğitim süreçlerine nasıl entegre edilebileceğine dair öneriler sunmaktadır. Planlanan oyunların öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak tasarlandığında, onların günlük yaşama adaptasyonunu güçlendireceği ve toplumsal hayata katılımını artıracığı da vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Özel Eğitim, Oyun Temelli Öğrenme, Etkinlik Tasarımı, Hafif Zihinsel Engel

Çocuk Edebiyatı ve Değerler Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme

Erol Koçoğlu¹ & Ramazan Biçer^{1,*}

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
ramazanbicer1985@gmail.com

Özet

Çocuk edebiyatı; çocuğun dünyasında güzellikler çağrıştıran, onun ruhunda iyiye ve güzele karşı olumlu davranışlar geliştirmesini sağlayan ve hayal dünyasını zenginleştirerek ana dilinin tadını hissettiren eserlerle donatılmış bir edebiyat alanı olarak tanımlanabilir. Değerler eğitimi ise okullarda genç nesillerin akademik odaklarını ve başarılarını güçlendirmede olumlu, etik, toplum yanlısı eğilimlerin ve yeterliliklerin gelişimini desteklemek için pedagojiler ve destekleyici yapılar oluşturma girişimi olarak ifade edilebilir. Bu kapsamda yapılan çalışmanın amacı, çocuk edebiyatı ve değerler eğitimi ilişkisi bağlamında bazı değerlendirmelerde bulunmaktır. Çalışma, nitel araştırma yöntemi ve doküman analizi tekniği ile yürütülmüştür. Araştırmanın bulgularına bakıldığında; çocuk edebiyatı ürünlerinin titizlikle hazırlanması gereken özel bir ihtisas alanı olduğu ve metinlerin görsellik, dinin kullanımı, estetik değer ve kültür aktarımı bakımından dikkatli bir şekilde hazırlanması gerektiği anlaşılmaktadır. Çocuk edebiyatı ile ilgili eserlerin pozitif değerleri barındırması ve çocuklara değerlerle kuşatılmış bütüncül bir yaklaşım sunması, değerleri barındıran metinlerin okutulması, bu eserler üzerine konuşulması ve çeşitli etkinliklerle değerlerin pekiştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca okullarda kullanılan ders kitaplarının ve okuma kitaplarının değerler eğitimi açısından nitelikli olması ve değerlerin aktarılmasında kullanılacak kitapların özenle seçilmesinin önemli olduğu ifade edilmektedir. Çocukların ulusal ve evrensel değerlerle donatılmaları ve iyi birer okur/yazar olmaları nitelikli yazınsal metinlerin ve edebiyat ürünlerinin okutulmasıyla ilişkilendirilmektedir. Sonuç olarak, çocuk edebiyatı ürünlerinin değerlerin aktarımında önemli oranda katkı sağladığı ve bu anlamda önemsenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla milli ve manevi değerlerin okul öncesi dönemden başlanarak ortaöğretim kademesinin sonuna kadar genç nesillere aktarılmasında nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinden faydalanmanın önemli bir etkisi olduğu ifade edilebilir. Çalışma okul yöneticilerine, öğretmenlere ve ebeveynlere önerilerle sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk Edebiyatı, Değer, Değerler Eğitimi

Okul Öncesi Dönemde Gelişimsel Bibliyoterapi Yöntemiyle Değer Eğitiminin Etkilerinin İncelenmesi

Burcu Gök Tülkay ^{1,*} & Özkan Sapsağlam ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Okul Öncesi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
bgok72@gmail.com

Özet

Erken çocukluk dönemi insan yaşamında kritik bir öneme sahiptir. Bu yüzden çocukların erken çocukluk döneminde gelişimsel olarak desteklenmesi gerekir. Ayrıca bu dönemde bireyin kişilik özelliklerinin temeli atılmaya başlar. Bu yüzden değer eğitiminin erken çocukluk döneminde verilmesi çok büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda ulusal ve uluslararası platformlarda değerler eğitimi gün geçtikçe daha çok önem kazanmaktadır. Bunun en önemli sebeplerinden biri toplumsal hayatta meydana gelen bozulmalardır. Değer eğitimi ülkemiz için yeni bir kavram olmasına rağmen bu konu ile yapılan çalışmalar ve projeler oldukça hız kazanmıştır. Değer eğitime yönelik farklı yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Bu tekniklerden biri de literatür temelli değer eğitimidir. Dijital bağımlılığın gittikçe arttığı günümüzde kitaplar oldukça büyük öneme sahiptir. Bibliyoterapi yöntemi ‘kitaplarla iyileşme’ olarak tanımlanabilir. Bibliyoterapi var olan problemlerin ortadan kaldırılması için ya da problemlerin ortaya çıkmasını önlemek için kullanılan bir terapi yöntemidir. Bibliyoterapi sadece psikologlar, psikolojik danışmanlar tarafından değil aynı zamanda öğretmenler tarafından da uygulanabilir. Bibliyoterapi ‘gelişimsel bibliyoterapi’ ve ‘klinik bibliyoterapi’ olarak ikiye ayrılır. Bu çalışmada okul öncesi dönem çocuklarına gelişimsel bibliyoterapi yöntemi ile değer eğitiminin verilmesi ve bu eğitimin etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, karma araştırma yöntemine uygun olarak yapılandırılmıştır. Araştırmada, MEB’e bağlı anasınıflarında eğitim gören 60-72 aylık 40 çocuk katılımcı yer almıştır. Katılımcıların 20’si deney grubunda, 20’si kontrol grubunda yer almıştır. Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel desenle yürütülmüştür. Bibliyoterapi uygulaması haftada iki gün olmak üzere toplam 20 oturumdan oluşmuştur. Her oturum yaklaşık 30-45 dakikadan oluşmuş ve her oturumda bibliyoterapi uygulaması öncesi ve sonrası etkinliklere yer verilmiştir. Bibliyoterapide yer alan etkinliklerin planlanmasında üç farklı uzman görüşüne başvurulmuş ve öneriler doğrultusunda etkinliklerin son hâli oluşturulmuştur. Çalışmanın nicel araştırma verileri, okul öncesi eğitim alan çocuklara uygulanacak olan ‘Okul Öncesi Değerler Formu’ (Neslitürk ve Çeliköz, 2015) ile elde edilirken, nitel araştırma verileri ise ‘çiz ve anlat’ tekniği ile çocuklar tarafından çizilen olan resimlerden ve ebeveynlere uygulanan olan ‘yarı yapılandırılmış görüşme formu’ ile elde edilmiştir. Nitel veriler; nitel veri analiz yöntemlerinden doküman analizi ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Nicel verilerin çözümlenmesi ise deney ve kontrol grubundaki çocukların Okul Öncesi Değerler Ölçeği-Öğretmen Formu ön test puan ortalamalarının gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Mann-Whitney U testi aracılığıyla incelenmiştir. Nitel veri analizi bulgularına göre katılımcı ebeveynler uygulanan bibliyoterapi programının çocukların davranışları üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu ifade

ederken yalnızca bir ebeveyn, programın çocuğunun davranışları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını ifade etmiştir. Deney grubu çocuklarına uygulama öncesi ve sonrası çizdirilen resimler analiz edildiğinde uygulama sonrasında çocukların resimlerinde değerlere yönelik daha fazla görsel içeriğin yer aldığı görülmüştür. Nicel analiz sonuçlarına göre, çocukların Okul Öncesi Değerler Ölçeği-Öğretmen Formu toplam son test puanlarının deney grubundaki çocuklar lehine anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Bibliyoterapi, Gelişimsel Bibliyoterapi, Değer Eğitimi, Okul Öncesi Dönem

Dijital Dönüşüm Bağlamında Değerler Eğitimi: Moana, Cesur, Pamuk Prenses ve Uyuyan Güzel Örneklemleri

Merve Aşıcı^{1,*} & Ebru Oğuz²

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

² Eğitim Yönetimi ve Denetimi Mimar Sinan Üniversitesi

merve@yadaegitim.com

Özet

Dijital teknolojilerin hızla geliştiği günümüzde, bireylerin sosyalleşme süreçleri ve değer edinim biçimleri köklü bir değişime uğramıştır. Bu değişim özellikle çocuklar için, geleneksel eğitim araçlarının yanı sıra dijital içeriklerin de önemli birer değer aktarım kaynağı haline gelmesine yol açmıştır. Bu bağlamda, çizgi filmler, çocukların değer sistemlerinin ve toplumsal cinsiyet algılarının şekillenmesinde kritik bir rol oynamaktadır (Giroux, 1999; akt. Sadioğlu vd., 2018).

Özellikle Disney'in farklı dönemlerde ürettiği "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" (1937), "Uyuyan Güzel" (1959), "Cesur" (2012) ve "Moana" (2016) gibi yapımlar, dijital dönüşümün değer aktarımı üzerindeki etkilerini karşılaştırmalı olarak analiz etme olanağı sunmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu dört animasyon filmi üzerinden değerler eğitiminin ve toplumsal cinsiyet rollerinin dijital dönüşüm süreciyle nasıl yeniden şekillendiği incelenmektedir.

Değer kavramı, bireyin davranışlarını yönlendiren temel inançlar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Rokeach, 1973). Çizgi filmler ise, çocukların düşünce dünyalarını, duygusal yapılarını ve hayal güçlerini önemli ölçüde etkileyen kültürel araçlar arasında yer almaktadır (Cesur ve Parker, 2007). Bu çerçevede, "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" ile "Uyuyan Güzel" gibi klasik yapımlarda temizlik, itaatkârlık ve dürüstlük gibi bireysel değerlere güçlü bir vurgu yapıldığı gözlemlenmektedir. Aynı zamanda, kadın karakterlerin pasif, korunmaya muhtaç ve ev içi rollerle sınırlı bir şekilde temsil edildiği dikkat çekmektedir (Disney, 1937; Disney, 1959). Bu anlatılar, kadını güzellik, itaat ve pasiflik gibi geleneksel normlarla tanımlamakta ve kadının kaderinin erkek karakterlerin müdahalesiyle değiştiği bir yapı sunmaktadır (Şenol vd., 2016).

Buna karşılık, dijital dönüşümle şekillenen yeni nesil yapımlarda bu geleneksel kalıpların ciddi biçimde sorgulandığı görülmektedir. Örneğin, "Moana" filminde, toplumunun lideri olmaya aday güçlü bir kadın karakter olarak tasvir edilen Moana, doğaya saygı, azim, bağımsızlık ve kararlılık gibi değerlere vurgu yapmaktadır (Disney, 2016). Moana'nın hikâyesinde ataerkil düzenin tipik unsurları reddedilmiş, bireysel inisiyatif ve liderlik kavramları ön plana çıkarılmıştır. Benzer şekilde, "Cesur" filminde Merida karakteri, annesinin dayattığı geleneksel kadın rollerini reddederek kendi kaderini tayin eden bağımsız bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır (Disney, 2012). Her iki filmde, modern değerler olarak bireysel özgürlük, cesaret ve öz-yönetim kavramlarını çocuk izleyicilere sunarak, toplumsal cinsiyet rollerinin evrildiğine işaret etmektedir.

Bu dönüşümde dijital platformların etkisi belirleyici bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Disney Plus gibi dijital yayın platformları, bu içeriklerin daha hızlı ve geniş kitlelere ulaşmasını sağlamış, böylece değer aktarımı mekânsal ve zamansal sınırların ötesine taşınmıştır (Şenol vd., 2016). Bu durum, günümüz çocuklarının yalnızca aile ve okul aracılığıyla değil, dijital medya ürünleri yoluyla da yoğun bir biçimde değer öğrendiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, değerler eğitimi artık daha karmaşık, çok katmanlı ve çok yönlü bir yapıya kavuşmuştur.

Bu çalışma kapsamında seçilen dört çizgi film, içerik analizi yöntemiyle detaylı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, klasik masal temelli yapılarda değerlerin ve toplumsal cinsiyet rollerinin sabit ve geleneksel anlatılar üzerinden aktarıldığını; modern yapılarda ise bireysel özerklik, özgüven ve doğaya saygı gibi evrensel değerlerin ön plana çıktığını göstermektedir.

Sonuç olarak, çizgi filmlerin yalnızca eğlence amaçlı ürünler değil, aynı zamanda kültürel kodların ve toplumsal normların güçlü taşıyıcıları olduğu unutulmamalıdır. Özellikle dijital çağda, çocukların medya içerikleriyle erken yaşta ve yoğun biçimde karşılaşmaları, çizgi film içeriklerinin değerler eğitimi politikalarında daha dikkatli bir şekilde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Dijital Dönüşüm, Çizgi Film, Moana, Cesur, Pamuk Prenses, Uyuyan Güzel, Çocuk Eğitimi

Nasıl Bir Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Sorusuna Cevap Aramak

Ali Kemal Acar

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığı
racalamekila@hotmail.com

Özet

Çalışmada, nasıl bir din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni sorusuna cevap aranmıştır. 21. yüzyıl becerileri, hayat boyu öğrenme ve teknolojik beceriler başta olmak üzere mesleki gelişim, öğretmenliğe yönelik algı, bugünün değerler dizisi ve gelecek öngörülerinden hareket edilmiştir. Mevcut durumda DKAB öğretmenlerinin mesleklerini severek yaptıkları, öğretmenliği kutsal kabul ettikleri belirtilebilir. Bu yaklaşım yaptıkları işe yönelik olumlu algıyı da beraberinde getirmektedir. Alanda öğretmenlik yeterlikleri genel olarak mesleki, kişisel ve alan bilgisi yeterlikleri başlıklarında tartışılmaktadır. Alan bilgisi nitelikli bir öğretmenin en önemli özelliği durumundadır. Mesleki yeterlikler; sınıf yönetimi, 21. yüzyıl becerileri, mesleki gelişim, mesleğe yönelik tutum olarak öne çıkmaktadır. Kişisel yeterlikler bilişsel ve duyuşsal; alan bilgisi yeterlikleri ise teknolojik ve pedagojik alan bilgisi olarak ele alınmaktadır. Öğretmenlerin mesleki gelişiminde; dışsal ve içsel faktörler olarak ikili bir tasnif kullanılmaktadır. Dışsal olanlar: hizmet içi eğitim, fiziksel donanım, yönetimin tutumu, dijital araçlar, güncel yayınlar ve değişken öğrenci profili olarak belirlenebilir. İçsel faktörler ise; mesleki tutku, motivasyon ve tecrübe olarak ele alınabilir. Öğretmenin mesleki gelişiminde kendi motivasyonu başat faktörlerden biri durumundadır. Öğretmen adaylarının mesleğe yüklenen anlamdan dolayı duyuşsal, bir an önce meslek sahibi olma yönüyle ekonomik nedenlerle öğretmenliği tercih ettikleri bulgulanmıştır. Bu bakımdan garanti iş bulma ve kısa yoldan hayata atılma öğretmenliğin tercihinde önemli görünmektedir. Tüketim kültürü, bireycilik, sosyal ilişkilerin zayıflaması, özgürlük, sanallaşma, hızlı yaşam, teknoloji, bilgi kirliliği, kentleşme, tabiattan kopuş ve anlam arayışının başat değerler olduğu değerlendirilebilir. Yapay zekanın toplumsal eşitsizlik üretmesi, iktidarın denetim ve baskı aygıtı olması gibi işlevleri düşünülerek teknolojinin, kültürel ve ideolojik yargılardan bağımsız olmadığı belirtilmektedir. Nihayetinde insan istatistiksel veri, kod ve kategoriye dönüşmekte, gözetim altında nesneleştirilmektedir. Sanal evrenin daha fazla duyu organına hitap etmesi, gerçeğe benzer hisleri yaşatması, üç boyutlu ortam sunması yakın gelecekte daha fazla uygulama ile eğitim hayatında olacağına işaret olarak okunmaktadır. Araştırmalarda eğitsel robotik uygulamaların öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Yapay zeka; öğrenciye ihtiyaca göre materyal, geri bildirim, öğrenciler arası işbirliği ve bilgisindeki güçlü ve zayıf yanları tespit yönüyle katkı sunabilecektir. Nihayetinde nitelikli bir din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni; alan bilgisinin yanında hayat boyu öğrenen, hâkim paradigmalara duyarlı, eleştirel bir yaklaşıma sahip olmalıdır. İletişiminin güçlü, kişisel motivasyonu ve psikolojik dayanıklılığının yüksek olması gerekmektedir. Dini, ahlaki ve insani değerleriyle öğrencilerinde iz bırakması ve teknoloji çağında bağımlı olmadan “insan” kalabilmesi ise temel bir parametre durumundadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi

yapılmış, elde edilen veriler ayrıca içerik analiziyle incelenmiştir. Karşılaştırma, yorum, varsayım, çıkarsama ve değerlendirmelere gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, DKAB Öğretmeni, Öğretmen Yeterlikleri, 21. Yüzyıl Becerileri, Gelecekte Eğitim

Hikâyeleştirmenin Dinler Tarihi Öğrenimine Katkısı: Öğrenci Geri Bildirimleri Üzerinden Bir Değerlendirme

Öznur Çelik

İlkokul Sabiha Gökçen İlkokulu

oznurcelik942@gmail.com

Özet

Bu çalışma, dinler tarihi öğretiminde hikâyeleştirme yönteminin öğrenci başarısı ve algısı üzerindeki etkisini incelemektedir. Geleneksel metin tabanlı öğrenmenin akılda kalıcılık sorunlarına çözüm arayan bu araştırmada, 30 öğrenciyle bir sınıf içi uygulama gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere öncelikle bir dinler tarihi konusu kitaptan okutulmuş ve ardından temel bilgileri ölçen sorular sorulmuştur. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin bu yöntemle temel bilgileri hatırlamakta zorlandıklarını göstermiştir. Daha sonra aynı konu araştırmacı tarafından hikâyeleştirilerek anlatılmıştır. Anlatım sonrasında aynı sorular tekrar sorulduğunda, öğrencilerin doğru cevap sayısında çarpıcı bir artış gözlemlenmiştir. Uygulama sonrası uygulanan anket sonuçları da nicel verileri desteklemektedir. Öğrencilerin tamamı, hikâyeleştirilmiş anlatımın bilgilerin daha kalıcı olmasını sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca, sorulara daha iyi cevap verebildiklerini, öğrendiklerini başkalarıyla paylaşma isteği duyduklarını, dersin daha ilgi çekici hale geldiğini ve sıkılmadan dinlediklerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, dinler tarihi gibi yoğun bilgi içeren alanlarda hikâyeleştirme yönteminin öğrenme başarısını ve akılda kalıcılığı önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Hikâyeler, soyut bilgiyi somutlaştırarak, duygusal bağ kurarak ve anlamlı bir bağlama yerleştirerek öğrenmeyi kolaylaştırmakta ve öğrenci motivasyonunu yükseltmektedir. Bu çalışma, ders uygulamalarında hikâye anlatımına daha fazla yer verilmesinin önemini vurgulamakta ve öğretmenlerin bu konuda desteklenmesi gerektiğini önermektedir. Gelecek araştırmaların, farklı konular ve öğrenci gruplarıyla bu yöntemin uzun vadeli etkilerini incelemesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dini Hikayeler, Ahlak Eğitimi

Kimyasal Atıklar ve Çevre Kirliliği Üzerine Bir Derleme

Naciye Şimşek

Matematik Fen Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi
naciyesimsek@comu.edu.tr

Özet

Bilim insanlarına göre çevre, insanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde bulundukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır. Basit anlatımıyla gözümüzün gördüğü her şeydir. Yaşadığımız ortamdır. Ya da hayatın gelişmesinde etkili olan doğal, toplumsal, kültürel dış faktörlerin bütünlüğüdür. Çevreye atılan çöp ve atıklar çevre kirliliğine neden olmaktadır. Çöp, yararsız, pis veya zararlı olduğu için atılan ufak tefek şeylerin hepsi; gübür, olarak tanımlanırken atık, üretimden tüketime kadar olan tüm aşamalarda ortaya çıkan ve kullanıcının artık işine yaramayan maddelerin tamamı (TDK) olarak tanımlanmaktadır. Atık kağıt, plastik, cam gibi geri dönüştürülebilir malzemeleri içerir. Çöp ise geri dönüştürülemez ve kirliliğe yol açar.

Atıklar; fiziksel, kimyasal ve biyolojik atıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Fiziksel atıkların büyük bir bölümünü katı atıklar daha az bir bölümünü de su ya da toprakta çözünmeyen yağ gibi sıvı atıklar oluşturur. Çevrenin (hava, su toprak) organik atık ya da çeşitli canlılar tarafından kirlenmesine biyolojik kirlilik denir. Kirleticiler faktörlere ise biyolojik atık adı verilir. Tarım alanlarının kanalizasyon suyu ile sulanması veya kanalizasyon sularının akarsu, göl ve denizlere boşaltılması ile kanalizasyon sularında bulunan hastalık yapıcı mikroorganizmalar toprağa, suya ve atmosfere geçerek bu ortamların mikrobiyolojik kirlenmesine yol açar. Kimyasal atık, insanların sağlığına ve çevreye ciddi zararları olan, ekolojik dengeyi bozan ve çevre yapısını bozacak riskler içeren atıklar olarak tanımlanmıştır. Kimyasal kirlilik, doğal olarak ortamda bulunmayan veya doğayı ve doğada yaşayan tüm canlı organizmaları etkileyen yapay zararlı maddelerdir. Çevreyi kirlüten kimyasalların çoğu toksik kimyasalların çeşitli amaçlarla kullanıldığı birçok faaliyetten kaynaklı olarak insan yapımıdır. Sıfır atık ise en başından seçilen malzemenin geri dönüşüme gönderilebilir olup olmadığından ziyade malzemenin ne kadar uzun süre ve tekrar tekrar kullanılabileceği anlamına gelir.

Bu çalışmada, atık, sıfır atık, çöp, fiziksel atık, kimyasal atık, biyolojik atık kavramları irdelenerek çevre ve canlı sağlığını en çok tehdit etme potansiyeline sahip olan kimyasal atık kavramı ile ilgili akademik dergilerde çıkmış makalelerden, çevre ve atık konusundaki yönetmeliklerden ve uluslararası sözleşmelerden bir derleme yapılarak durumun günlük yaşamımızdaki yerinin somutlaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem olarak geleneksel derleme yönteminden yararlanılmıştır. Kaynakların güvenilirliği açısından akademik dergilerdeki makaleler, çevre ile ilgili yönetmelikler ve uluslararası sözleşmeler karşılaştırılarak sonuca varılması hedeflenmiştir. Çalışma halen devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Atık, Çöp, Sıfır Atık, Kimyasal Kirlilik

Plastisfer (Plastik küre), Plastik kirlenmesi üzerine bir derleme.

Naciye Şimşek

Matematik Fen Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi
naciyesimsek@comu.edu.tr

Özet

Plastik küre (Plastisfer) ilk olarak, Zettler (2013) tarafından tanımlanmıştır. **Plastisfer, plastik parçacıkların yüzeyinde var olan küçük bir yaşamı ifade eden bir terimdir.** Plastisferin önemli bir özelliği onu insanların icat etmesidir. Diğer tüm ekosistemler milyonlarca yıl boyunca gelişim gösterirken plastisfer insan kaynaklı gelişimini insan eliyle çok daha hızlı ilerletmiştir. Bilim insanları için plastisferin saf varlığı büyük bir endişe kaynağıdır. Plastiklerin büyük bir bölümü deniz ve okyanuslara atılmakta ya da taşınmaktadır. Bu çöplerin bir kısmı ağırlıkları nedeniyle batarken, bir kısmı ise yüzeyde çeşitli türde mikroorganizmalar için yaşam ortamı haline gelmektedir. Plastiklerin dayanım süresinin uzun olması nedeniyle pastislerdeki mikroorganizmalar uzun mesafelere taşınabilmekte ve onları istilacı türlerin potansiyel bir kaynağı haline getirebilmektedir. Mikroorganizmalar okyanusta çeşitli farklı ekosistemlerden hareket ettiriliyorsa, yerli mikrobiyal popülasyonları ve bu mikroorganizmalara bağlı daha büyük organizmaları etkiliyor olabilirler.

Plastikler kara ve sularda dağınık olarak bulunmakla birlikte; deniz ve okyanuslara taşınan plastikler zamam zaman bir araya gelerek bir ada görünümünü almaktadırlar. Ada görünümlü plastik adalar plastisfer olarak (Plastik dünya/plastik küre) adlandırılmaktadır.

Özellikle sularda bulunan makro plastikler zaman içerisinde parçalanarak mikroplastiklere dönüşmektedirler. Mikroplastik terimi ilk olarak 1968 yılında ABD Hava Kuvvetleri Malzeme Laboratuvarı tarafından yayınlanan bir raporda kullanılmıştır. Söz konusu raporda mikroplastik, yüksek gerilimlere maruz bırakılan plastik materyallerdeki deformasyon sonucu oluşan parçacıkları tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. Mikroplastikler 5 mm ile 1 mikrometre arasındaki boyutlarda olan plastiklere verilen isimdir. Bu boyutta bulunan mikroplastikler sucul canlıların yaşamına oradan da onlarla beslenen canlıların vücuduna geçerek dünyadaki yolculuğuna devam etmektedir.

Çalışma bu konuda bilimsel dergilerde çıkan makaleler taranarak elde edilen bilgilerden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada, çevre ve canlı sağlığını olumsuz etkileyen Plastisfer, Mikroplastik, Çevre Kirliliği, Mikroorganizma, kavramları ve aralarındaki ilişkiler araştırılıp ilgili çalışma ve görüşlerden bir derleme yapılarak belirtilen kavramların somutlaştırılması ve anlaşılabilirliklerinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem olarak geleneksel derleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına dayanarak çalışmada poşet, plastik ambalaj, pet su kapları gibi makroplastiklerin doğadaki izledikleri yolun ve sağlıklı ilişkisinin de vurgulanması deflenmemektedir. Çalışma halen devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Plastisfer, Mikroplastik, Çevre Kirliliği, Mikroorganizma, Makroplastik

Türkçeyi Oynayarak Öğrenmek: Dijital Oyunlarla Dil Bilgisi Serüveni

Meryem Koçyiğit

Türkçe Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi
kocyigitmeryem99@gmail.com

Özet

Dijital çağın etkisiyle birlikte öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji destekli yaklaşımlar giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle ilkokul düzeyindeki öğrencilerin dikkat sürelerinin kısa olması ve öğrenmeye karşı motivasyonlarının dalgalanma göstermesi, öğretmenleri yenilikçi yöntemler aramaya yönlendirmiştir. Bu doğrultuda, oyunlaştırma (gamification) temelli uygulamalar hem eğitsel içeriklerin sunumunu kolaylaştırmakta hem de öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımlarını teşvik etmektedir (Prensky, 2001). Bu çalışmada, 5. sınıf öğrencilerine yönelik olarak Türkçe dersi “dil bilgisi” konularında Educaplay platformu kullanılarak hazırlanan dijital oyunların öğrencilerin akademik başarısına ve derse yönelik motivasyonlarına etkisi incelenmiştir.

Çalışma, uygulama temelli bir eylem araştırması niteliğindedir. Araştırma kapsamında, Türkçe dersi dil bilgisi konuları (eş anlam, zıt anlam, cümlede anlam, söz sanatları, isimler, zamirler, sıfatlar gibi) için Educaplay platformunda çoktan seçmeli testler, eşleştirme oyunları, bulmaca ve boşluk doldurma etkinlikleri hazırlanmıştır. Uygulama süreci 6 hafta boyunca devam etmiş ve her hafta en az iki ders saati boyunca bu oyunlar sınıf ortamında aktif olarak kullanılmıştır. Öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası başarı düzeyleri öğretmen tarafından hazırlanan kısa ölçme araçları ile karşılaştırılmış; ayrıca öğrencilerin görüşleri yapılandırılmış anketlerle toplanmıştır.

Elde edilen nicel veriler öğrencilerin uygulama öncesine göre anlamlı düzeyde başarı artışı gösterdiğini ortaya koyarken; nitel veriler öğrencilerin bu yöntemi eğlenceli, motive edici ve katılımcı bulduklarını göstermiştir. Özellikle düşük motivasyonlu ya da derse katılım göstermekte zorlanan öğrencilerin bile oyunlara aktif şekilde dahil olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular, dijital oyunlaştırmanın öğrencilerin bilişsel gelişimlerine olduğu kadar duyuşsal alanlarına da katkı sağladığını göstermektedir (Gee, 2003; Karakuş, 2021).

Ayrıca, çalışmada öğretmenin teknoloji kullanım becerilerinin ve dijital araçlara yönelik olumlu tutumunun öğrenme sürecine etkisi de değerlendirilmiştir. Yapay zeka ve dijital dönüşüm çağında öğretmenlerin sadece bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda içerik geliştirici, rehber ve kolaylaştırıcı roller üstlenmeleri beklenmektedir (Akkoyunlu & Orhan, 2003). Educaplay gibi platformlar sayesinde öğretmenler içerikleri öğrencilerin yaş ve seviyelerine göre özelleştirme imkânı bulmakta, böylece ders içi farklılaştırma ve bireysel öğrenme ortamı sağlanabilmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma Türkçe öğretiminde dijital oyunlaştırmanın etkili bir yöntem olabileceğini göstermekte; öğretmenlerin dijital araçları etkin biçimde kullanarak öğrencilerin

hem akademik hem de duyuşsal gelişimlerine katkı sağlayabileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinde teknoloji okuryazarlığına ilişkin bilgi ve becerilerinin artırılması gerekliliği de ortaya çıkmaktadır.

Bu bildirinin amacı, Türkçe öğretiminde iyi bir uygulama örneği sunmak, dijital araç kullanımına dair farkındalık oluşturmak ve 21. yüzyıl becerileriyle donanımlı öğretmen profilinin güçlenmesine katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Dil Bilgisi, Dijital Oyun, Educaplay, Öğrenci Motivasyonu

İlkokul Çağında Sosyal-Duygusal ve Yaratıcı Gelişimi Destekleyen Özgür Öğrenme Alanları: Masal Sınıfı Örneği

Emine Duvar ^{1,*}, Müge Tulunay ², Sercan Partal ³ & Burcu Gümrük ⁴

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Mavi Vatan İlkokulu

² İngilizce Öğretmenliği Mavi Vatan İlkokulu

³ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Albay Süleyman Külahçı Ortaokulu

⁴ Fen Bilgisi Öğretmenliği Albay Süleyman Külahçı Ortaokulu

emine92008@gmail.com

Özet

Giriş: Eğitim, günümüzde en çok kullanılan tanımıyla; ‘bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde (eğitimin amaçlarına uygun) değişme meydana getirme süreci’ dir (Sönmez, 2005). Eğitim sistemlerinin çoğu, bilişsel gelişimi ön planda tutarken, sosyal-duygusal ve yaratıcı gelişimi arka planda bırakmaktadır. Çocuklar, genellikle sınav odaklı, kurallarla sınırlı ve bireysel farklılıkların yeterince dikkate alınmadığı bir eğitim sisteminde gelişimlerini sürdürmektedir. Bu durum, özellikle küçük yaş grubunda hem duygusal gelişim hem de sosyal beceriler açısından yetersizliklere neden olma riski taşımaktadır. Özellikle okul döneminde çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayan bütüncül yaklaşımlara olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Üretken, farkındalığı yüksek ve duyarlı bireylerin yetişmesi için gereken bilgi ve becerilerin her geçen gün arttığı bilgi toplumunda geleceğin yetişkinleri olacak çocukların aldığı eğitimin kalitesi giderek önem kazanmaktadır (Sayın, 2017).

Masal Sınıfı, çocuklara kendilerini özgürce ifade edebilecekleri, yaratıcılıklarını geliştirecekleri ve sosyal-duygusal becerilerini destekleyecek bir alan sunmayı amaçlayan bir eğitim projesidir. Çocukların ayakta kalabilmelerini sağlayarak girdiği bu rahat ortamda nefes egzersizleri, yaratıcı drama, Çocukla İçin Felsefe (P4C), STEAM, etkileşimli kitap okuma, beden perküsyon ve ritim çalışmaları gibi etkinlikler gerçekleştirilecektir.

Çalışmanın Amacı: Çalışmamızın genel amacı, çocukların özgürce kendilerini ifade edebilecekleri, hayal gücünü geliştirecekleri ve sosyal-duygusal becerilerini destekleyecek bir ortam sunmaktır. Masal Sınıfı, çocuklara güvenli, rahat ve yaratıcı bir alan sağlayarak, bireysel gelişimlerine katkıda bulunmayı hedefler. Özgür hareket edebilme, ayakta durma, dolaşma, minderlerde rahatça oturma gibi özgürleştirici unsurlar, sınıfın bu amacı destekleyen fiziksel özellikleridir.

Araştırma, öğretmenlerin Masal Sınıfı uygulamasına dair görüşlerini analiz ederek, bu algıların gelişimlerine katkısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, eğitim yöneticileri ve politika yapıcılar için eğitim ortamlarının iyileştirilmesine yönelik önemli çıkarımlar sağlayabilir.

Yöntem: Bu araştırma öğretmenlerin Masal Sınıfı uygulamasının öğrenci gelişimine dair etkisine ilişkin algılarının belirlenmesiyle durum tespiti niteliğinde betimsel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmada en önemli amaçlardan biri araştırmaya dahil edilen bireylerin algılarının ve deneyimlerinin ortaya konmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2016)

Bulgular ve Tartışma: Bu bölümde, çalışmada belirlenen araştırma soruları doğrultusunda öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular sunulmuştur.

Etkinliklerin çocuklar üzerinde çok yönlü etkileri olduğunu gözlemliyorum. Nefes egzersizleri, özellikle kaygılı ya da dikkati dağınık olan öğrencilerde sakinleşmeyi ve odaklanmayı kolaylaştırıyor. (S2-Ö3)

Katkı sağladığını düşünüyorum. Bir öğrencim hareketliydi, sınıf içinde uyum sorunu yaşıyordu; ritim çalışmaları sırasında grubun parçası olmanın keyfini yaşamaya başladı. Çocukların duygularını tanımlarını, yaratıcı düşüncelerini destekleniyor.(S3-Ö2)

Sonuç: Eğitimde “önce çocuk” anlayışının ve çocuk merkezli yaklaşımın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha vurgulanmaktadır. Masal Sınıfı gibi alternatif öğrenme alanlarının yaygınlaştırılması, ilkokul çağındaki çocukların daha bütüncül, yaratıcı ve sosyal açıdan donanımlı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Özgür Sınıf Ortamı, Yaratıcı Düşünme, Sosyal Beceriler

Velilerin Görüşleri Bağlamında Öğretmenlerin İmajları ve Saygınlıkları

Yaşar Dilber ^{1,*} & Melike Cömert ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Gürsu Bilim ve Sanat Merkezi

² Eğitim Bilimleri Eğitim Yönetimi İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
yasardilber80@gmail.com

Özet

Okul, sosyal yapının temelini oluşturur ve okul içindeki ilişkilerin nasıl şekillendiğini belirleyen bir dizi norm, değer ve inançları ifade eder. Bu norm ve değerler öğretmenlerin imajlarında ve saygınlıklarında belirleyici olabildiği gibi velilerin algılarına göre de şekillenmektedir. Toplumun her kesimine dokunan, rehberi, yol göstericileri olan ve aynı zamanda en eski meslekler içerisinde yer alan öğretmenlerin mesleki imaj ve saygınlıklarının olumlu algılanması öğretmenlerin ve öğrencilerin başarısı açısından kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda velilerin bakış açısıyla öğretmenlerin imajları ve saygınlıklarının araştırılması, öğretmenlerin özyeterlik ve özdeğerlendirmeleri yönünde de davranış modellemesi olarak katkı sağlayacağı ve araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu ile derinlemesine veri elde edileceği beklenmektedir. Bu araştırma, velilerin bakış açısıyla öğretmenlerin imajlarını ve saygınlıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Eğitimin temel paydaşlarından biri olan velilerin öğretmenler hakkındaki algıları, öğretmenlerin toplumsal statüsü, saygınlığı ve eğitsel süreçlere yönelik tutumları açısından önemli bir belirleyicidir. Bu bağlamda, öğretmenlerin toplum içindeki imajlarının ve saygınlıklarının nasıl şekillendiği, geçmişte ve günümüzde öğretmenlerin imaj ve saygınlıklarının nasıl değiştiği, velilerin bakış açısı ve görüşlerine doğrultusunda ele alınacaktır. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni çerçevesinde yürütülecektir. Çalışma grubu, farklı sosyo-ekonomik düzeylerden gelen ilkokul ve ortaokul kademesinde öğrenim gören öğrenci velilerinden oluşacak ve belirlenen örneklem doğrultusunda veriler toplanacaktır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilen bulgular ile içerik analizi yöntemi ile değerlendirilecektir. Araştırmanın veri toplama süreci başvuru etik kurul izin onayından sonra başlayacaktır. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin mesleki imajını geliştirmeye yönelik eğitim politikalarının oluşturulmasına katkı sağlayacak ve öğretmen-veli ilişkilerinin güçlendirilmesine yönelik stratejiler geliştirilmesine ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: İmaj, Saygınlık, Veli Görüşleri

Milli Eğitim Akademisi'ne Eleştirel Bir Bakış

Emine Beyza Sayılı

Eğitim Yönetimi Süleyman Demirel Üniversitesi
sylvbeyza24@gmail.com

Özet

Bir ülkenin ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel açıdan ayakta kalabilmesi için disiplinli ve sistemli bir eğitime ihtiyacı vardır. Arzu edilen bu eğitim sistemine dahil olan öğrencilerden erdemli ve kişilik sahibi olmaları beklenir. Bu özelliklerin kazanılmasında kilit nokta öğretmenlerdir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın da tanımladığı gibi öğretmenlik özel bir ihtisas mesleğidir. Bir diğer deyişle öğretmen bilgi birikimi ve kültürüyle öğrencilere yol gösterendir. Öğretmenin bilgi birikimi ve kültürü, iyi bir eğitim ve öğretmen yetiştirme uygulamalarına bağlıdır. Ancak ülkemizde öğretmen yetiştirme uygulamalarının ülkenin kalkınmasındaki öneminin göz ardı edildiği görülmektedir. Geçmiş yıllarda ve günümüzde öğretmen yetiştirme, geliştirme ve atamalarındaki uygulamaların sık sık değiştirilmesi bunun en büyük göstergesidir. Bu bağlamda bildirinin amacı; öğretmen yetiştirme, geliştirme ve atamalarını yeniden ele alan Milli Eğitim Akademisi'ni hem tarihsel hem de günümüz bakış açısıyla değerlendirmek ve çeşitli eleştiriler sunmaktır. Halihazırda öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin yanına açılan bu yeni kurumun artıları ve eksilerinin ne olacağı merak konusudur. Bu sebeple çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi; öğretmen yetiştirme üzerine kitaplar, geçmiş yıllarda gerçekleştirilen öğretmen yetiştirme sempozyumları, tezler ve akademik makaleleri kapsamaktadır. Örneğin geçmiş öğretmen yetiştirme ve istihdamı üzerine dokümanlar incelendiğinde 1860 yılında Darülmuallimin Mektebi'nin (Erkek Öğretmen Okulu) yetiştirdiği öğretmenlerin yetersiz olduğu düşünülmüş ve Darülmuallimin dışından öğretmen atamalarının gerçekleştirildiği görülmüştür. Günümüzde de eğitim fakülteleri yetersiz görülmüş ve 3-4 dönem eğitim verecek olan Milli Eğitim Akademisi ile bu yetersizliğin aşılması planlanmıştır. Ek olarak Akademi, eğitim yöneticisi yetiştirmeyi de amaçları arasına katmış ve lisansüstü eğitim bölümlerinden biri olan Eğitim Yönetimi Anabilim Dalları'nı da yok saymıştır.

Sonuç olarak öğretmen yetiştirme her zaman tartışılan bir konu olmuş ve sık sık değişikliğe uğramıştır. Günümüzde öğretmen yetiştiren kurum eğitim fakülteleridir. Eğitim fakültelerinin yetersiz olduğu düşüncesi oluşabilir. Ancak bu durumda yeni bir öğretmen yetiştirme ve geliştirme kurumunun kurulmasından önce eğitimcilerle istişarelerin saha araştırmaları ile desteklenerek nedenlerinin belirlenmesi ve iyileştirilmesi gerekmektedir. Ek olarak lisansüstü eğitimin teşvik edilmesi fıkri de değerlendirilmelidir. Ayrıca öğretmenliğin, diğer fakültelerden mezun olan öğrencilerin kendi alanlarında iş bulamama ihtimallerine karşın ikinci bir seçenek olmaması ve bu mesleği arzulayan öğretmen adayları tarafından icra edilmesi gerektiği düşünülmektedir. “Öğretmen olma” bilinciyle yetişen eğitim fakültesi öğrencisi ile “hiçbir şey olmazsam öğretmen olurum” düşüncesi olan diğer fakülte mezunları arasında öğretmenlik mesleğini içselleştirmek ve özverili çalışmak adına büyük fark olacaktır. Son olarak Milli Eğitim Akademisi'ne, öğretmen olma hayaliyle eğitim fakültelerini kazanan ve sonrasında KPSS atama sistemiyle atanmayı hedefleyen öğretmen adaylarının penceresinden bakabilmenin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Öğretmen Yetiştirme, Eğitim Fakülteleri, Milli Eğitim Akademisi

Türkiye Dijital Dönüşüme Ne Kadar Hazır: Eğitim Sistemine Düşen Görevler

Yalın Kılıç

Eğitim Bilimleri Kıbrıs Aydın Üniversitesi
yalinkilic@cau.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı Türkiye'nin dijital dönüşüme ne kadar hazır olduğunun tespitini yaparak, özellikle öğretmenlere yönelik olarak eğitim sistemine düşen görevleri ortaya koymaktır. Çalışmada Türkiye'nin Dijital Dönüşüm Endeksi'ndeki mevcut konumunun ne olduğu; hangi alt göstergelerde (örn. teknoloji altyapısı, insan sermayesi) performansının düşük ya da yüksek olduğu; Bölgesel ve Küresel karşılaştırmalarda hangi konumda olduğu; Türkiye'de Dijital Dönüşümün önündeki temel engellerin neler olduğu; Eğitime ilişkin göstergelerin Dijital Dönüşüm Endeksini ne yönde etkilediği gibi sorulara cevap aranmaktadır. Araştırmanın desenini betimsel analiz ve nedensel-karşılaştırmalı analiz oluşturmaktadır. Bu kapsamda Betimsel analiz kapsamında Cisco Dijital Dönüşüm Endeksi (DRI) 2023 verilerine dayanılarak Türkiye'nin endeks kapsamındaki genel endeks puanı ve alt göstergelere ilişkin puanları (teknoloji altyapısı, insan sermayesi vb.) karşılaştırmalı tablolar ile sunulmaktadır. Nedensel karşılaştırmalı analiz kapsamında göstergelerin performansları literatür ve resmi raporlar ile ilişkilendirilerek ekonomik ve politik faktörler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Cisco Dijital Dönüşüm Endeksi ülkeleri dört gruba ayırmaktadır. Bunlar gelişmişlik sırası ile Öncü Ülkeler (Amplify), Hızlı Gelişim Gösteren Ülkeler (Accelerate High), Yavaş Gelişim Gösteren Ülkeler (Accelerate Low) ve Başlangıç Aşamasındaki ülkeler (Activate) şeklindedir. Endeks verilerine göre Türkiye 0.221 puanla Hızlı Gelişim Gösteren Ülkeler (Accelerate High) grubunda yer almaktadır. Türkiye bu puanla dijital dönüşüm kapsamında orta seviyede bir hazırlığa sahip bulunmaktadır. Endeksteeki bileşenler İş ve Devlet Yatırımları (Business and Government Investment), İş Yapma Kolaylığı (Ease of Doing Business), İnsan Sermayesi (Human Capital), Girişimcilik Ortamı (Start-Up Environment), Teknoloji Benimseme (Technology Adoption) ve Teknoloji Altyapısı (Technology Infrastructure) şeklinde sıralanmaktadır. Öncü ülkeler (Amplify) arasına girmesinde en büyük engelin Teknoloji Benimseme puanıyla (-0,112) 147 ülke arasında 84. sırada yer almasıdır. Diğer yandan bileşenler arasında ikinci en kötü durum İnsan Sermayesi bileşeni kapsamındadır. Bu kapsamda aldığı puanla (0,231) 147 ülke içinde 69. sırada yer almıştır. Bileşenler arasındaki üçüncü en kötü puan Girişimcilik Ortamı (Start-Up Environment) puanıdır. Bu kapsamda Türkiye -0,317 ile 61. sıraya yerleşmiştir. Gerek Teknoloji Benimseme bileşeninin gerekse İnsan Sermayesi bileşeninin eğitimle ilgisinin oldukça yüksek olması dijital dönüşümde eğitim alanında alınması gereken önlemleri ön plana çıkarmaktadır. Bunun yanında girişimcilik ortamı puanı da gerek patent başvuruları ile ilgili olarak gerekse girişimcilik eğitimi kapsamında eğitim alanında yapılması gerekli olanları ön plana çıkarmaktadır. Bildiride diğer birtakım bulgulara ve sonuçlara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Dijital Dönüşüm Endeksi, Türkiye'de Dijital Dönüşüm, Eğitim Sistemi, Öğretmen Yetiştirme

Türkiye'nin Kalkınma Planlarında Eğitimde Onarıcı Adalet Yaklaşımı

Fatma Şatıroğlu Karaağaç

Eğitim Programları ve Öğretim Bağımsız
fatma.ckaraagac@gmail.com

Özet

Onarıcı adalet, problemlerin çözümünde kimin suçlu olduğuna ve hangi cezanın verileceğine odaklanan geleneksel yaklaşımlardan farklı olarak, zarar gören bireylerin ve ilişkilerin iyileştirilmesini merkeze alan bir yaklaşımdır. Bu anlayış, sürece dâhil olan tüm tarafların ya da paydaşların, sorundan etkilenme biçimlerini ve yaşanan zararın nasıl giderilebileceğini birlikte değerlendirmelerine imkân tanır (Hopkins, 2004). Onarıcı adalet, bu yönüyle etik değerlerin olduğu bir temele sahiptir. Bu temel, bireyi kendi davranışının etkilerini fark etme ve kültürel dönüşüm sürecine yardımcı olma anlamında, daha barışçıl, destekleyici, yansıtıcı ve sürdürülebilir bir sürece yönlendirir. Sürecin etkinliği ise sosyal ve duygusal becerilerin kazandırılabilmesine bağlıdır (Liverano, 2023).

Eğitim bağlamında onarıcı uygulamalar, kapsayıcı bir okul kültürü oluşturarak âdil süreçlerin karar alma mekanizmalarına entegre edilmesine; öğrencilerin, kendi eylemlerinin bireyler ve topluluk üzerindeki etkisini anlamalarına, sorumluluk bilinci geliştirmelerine ve problemleri çözmek için gerekli becerileri kazanmalarına olanak tanır. Aynı zamanda, öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade edebilecekleri güvenli bir ortamda, işbirliği yapmalarını ve okul topluluğunun aktif bir üyesi olmalarını destekler (San Francisco Unified School District [SFUSD], 2019).

Onarıcı adalet, suçluların ve toplumun ihtiyaçlarını gözeten programlar ve politikalar aracılığıyla, bu paydaşların çıkarlarını uzlaştırmayı hedeflemektedir (Rogers & Miller, 2018). Dolayısıyla, değer temelli bir yaklaşım olarak onarıcı adalet, yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda eğitim politikalarının oluşturulmasında da yol gösterici bir çerçeve sunmaktadır. Türkiye’de eğitim politikalarının şekillendirilmesinde temel referans kaynaklarından biri olan kalkınma planlarının, onarıcı adalet anlayışına ne ölçüde yer verdiği incelenmeye değer görülmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın amacı, Türkiye’nin kalkınma planları çerçevesinde eğitimde onarıcı adalet yaklaşımının nasıl ele alındığını incelemektir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgularla ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesidir. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir biçimde kullanılan bilgi kaynağıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Umumi dokümanlar (resmî raporlar ve toplantı tutanakları vs.) ise bu bilgi kaynaklarından birini oluşturur (Creswell, 2017). Bu araştırmada, Türkiye’nin 10., 11. ve 12. Kalkınma Planı veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın verileri, yönlendirilmiş içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu yöntemde, incelenen olguya dair alanyazın ve önceki araştırmalardan faydalanılarak önceden belirlenmiş kavramsal kategoriler üzerinden çözümleme yapılır (Hsieh & Shannon, 2005). Buna göre öncelikle, uluslararası alanyazın taranarak onarıcı adaletle ilişkili olan anahtar kavramlar belirlenmiş ve bir kod listesi oluşturulmuştur. Elde edilen kodlar, bir eğitim bilimlari alan uzmanı görüşüne sunulurak revize edilmiştir. Kodlama sürecinde “adalet/onarıcı adalet”, “eşitlik”, “işbirliği”, “kapsayıcılık”, “suç”, “zorbalık/şiddet”, “paydaş”, “okul yönetimi”, “katılım”, “psikososyal destek”, “okul terki” gibi kavramlar analize yön vermiştir. Bu kavramlar ışığında kalkınma planları bütüncül biçimde taranmış, ilgili kavramların yer aldığı tüm bölümler analize tâbi tutulmuştur. Her kalkınma planı “Durum Analizi”, “Amaç”, “Politikalar ve Tedbirler” başlıkları altında incelenmiş; bu başlıklarda yer alan ifadeler, ilgili kavramlarla eşleştirilerek sadece eğitimde onarıcı adaletle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek içerikler veri setine dâhil edilmiştir.

Araştırma sonucunda, kalkınma planlarında, eğitim politikalarının sosyal adaleti gözetken ve öğrencilerin bireysel farklılıklarına duyarlı bir yaklaşımla ele alındığı ancak bu yaklaşımın eğitimde onarıcı adalet perspektifiyle açık bir biçimde bütünleştirilmediği görülmektedir. Bu durum, gelecekte onarıcı adalet yaklaşımına yalnızca belirli alanlarda değil, eğitim politikalarının tüm aşamalarında (amaçların, politika ve tedbirlerin belirlenmesi ile izleme ve değerlendirme süreçleri dâhil olmak üzere) yer verilmesi gerektiğini işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma Planı, Eğitim, Onarıcı Adalet Yaklaşımı, Eğitim Politikası

Yüksek lisans Öğrencilerin Ders ve Tez Aşamasında Yaşadığı Sorunlar

Emrah Şahin ^{1,*} & Kaya Yıldız ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

shnemr9921@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı; Yüksek lisans öğrencilerinin ders ve tez aşamasında yaşadıkları sorunları saptamak ve gerekli önerilerde bulunmaktır. Araştırmada olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2024-2025 eğitim-öğretim yılının 2. döneminde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne bağlı farklı Ana Bilim Dallarında (ABD) öğrenim gören toplam 27 yüksek lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verilerini toplamak için, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu yüksek lisans öğrencilerinin cinsiyet, ABD ve öğrenim aşamasına yönelik kişisel bilgiler ile 5 sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi sonucunda araştırmada 5 tema oluşturulmuştur. Bu temalar; 1. Eğitim -Öğretim Ortamında Yaşanan Sorunlar, 2. İletişim Sorunları, 3. Ulaşım ve Barınma Sorunları, 4. Ekonomik Sorunlar ve 5. Diğer Sorunlar olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin en çok yaşadığı sorunların başında derslerle ilgili kaynaklara ulaşım, öğretim elemanları ve arkadaşları ile yaşadıkları iletişim sorunları gelmektedir. Öğrencilerin en çok yaşadığı bu sorunları; kampüse ulaşım, barınma ve ekonomik sorunlar izlemiştir.

Anahtar Kelimeler: Yüksek Lisans Öğrencisi, Sorunlar, Ulaşım, Barınma

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Hakkında Değerlendirmeler

İnci Sulak ^{1,*} & Ercan Kiraz ²

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

inciatasoy50@gmail.com

Özet

Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) resmî açıklamalarına göre, 2024-2025 eğitim-öğretim yılından itibaren okul öncesi, ilkokul 1. sınıf, ortaokul 5. sınıf ve lise 9. sınıf düzeylerinden başlamak üzere kademeli olarak uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Türkiye'nin eğitim sisteminde köklü bir paradigma değişimini hedefleyen kapsamlı bir reform girişimi olarak tanımlanmaktadır. Bakanlık tarafından ifade edildiği üzere bu model, yalnızca yeni bir öğretim programı tasarımı sunmakla kalmayıp; aynı zamanda eğitim sisteminde uzun süredir devam eden yapısal sorunları, pedagojik eksiklikleri ve çağın gereklerine uyum sağlama konusundaki yetersizlikleri ele alarak bu alanlarda çözüm üretmeyi amaçlamaktadır. Böylesine kapsamlı bir modelin içerik, yapı ve uygulama süreçlerinin akademisyenler, eğitimciler ve program geliştirme uzmanları perspektifinden nasıl algılandığı ve değerlendirildiği, modelin eğitim sistemi üzerindeki beklenen etkilerine dair çok boyutlu bir bakış açısı sunmaktadır. Eğitim paydaşlarının söylem ve değerlendirmelerinin ortak bir anlayış zemininde mi yoksa farklı ya da karşıt görüşler ekseninde mi yorumlandığı incelenmesi gereken bir problem alanı olarak belirlenmiştir.

Bu nitel çalışmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin program geliştirme süreci, eğitim sistemindeki etkileri, uygulama süreçleri gibi temalar altında, programın paydaş katılımcıları olan akademisyenler, program geliştirme uzmanları ve eğitimcilerin gözlemleri ve değerlendirmelerini YouTube videoları, Instagram, X (eski Twitter), Facebook, LinkedIn gönderileri gibi sosyal medya platformları ile Ulakbim, TRDizin, DergiPark gibi akademik veri tabanlarından amaçlı örnekleme yoluyla seçilen ve toplanan veriler doğrultusunda modelin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymayı, paydaşların model hakkındaki ortak görüşleri ve farklılaşan yaklaşımlarını belirleyerek Türkiye'nin eğitim reformu tartışmalarına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli hakkında eğitim paydaşlarının değerlendirmeleri hem olumlu hem de olumsuz bakış açılarını ortaya koymaktadır. Örneğin yeni müfredatta ders içeriğinin %35 oranında sadeleştirilmesi bağlamında bazı eğitim paydaşları bu değişikliği, öğrencilerin üzerindeki bilgi yükünü hafifleterek daha derinlemesine ve anlamlı öğrenmeyi teşvik edici bir adım olarak değerlendirirken; bazı paydaşlar ise yapılan sadeleştirmenin, öğrencilerin temel bilgi ve becerilerinde eksikliklere yol açabileceği ve akademik yeterliklerini olumsuz etkileyebileceği yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye yüzyılı Maarif Model, TYMM, yeni müfredat, program değerlendirme

Mutluluğun Formülü: Mutlu Okul Mutlu Çocuk

Gökhan Yavuz ^{1,*}, Fevzi Çetin ², Gökay Organcı ³, Pınar Karababa ⁴ & Osman Yücel ⁵

¹ Sınıf Öğretmenliği Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi

² Astronomi ve Uzay Bilimleri Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi

³ Uçak Gövde-Motor Bakım İnegöl Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi

⁴ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi

⁵ Sınıf Öğretmenliği Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi

gokhanyavuz1666@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Harezmi Eğitim Modeli' ne dayalı bir eğitim programının ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin iyi oluş düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Harezmi Eğitim Modeli, disiplinler arası ve öğrenci merkezli bir yaklaşım benimseyerek, öğrencilerin hem akademik hem de duygusal gelişimlerini desteklemeyi hedeflemektedir. "Okulda Nasıl Daha Mutlu Olurum?" Hayatın İçinden Soran (HIS) ifadesiyle sorunlara odaklanan ve çözüm üretmeye yönelik bir yaklaşımla gerçekleştirilen, "Okulda öğrenmek keyif verir, mutluluk da beraberinde gelir" sloganıyla yürütülen çalışmada, öğrencilerin okulda kendilerini daha mutlu ve motive hissetmelerini sağlamak, olumlu tutumlar geliştirmek, motivasyonlarını artırmak, duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklemek ile olumlu bir okul iklimi oluşturmak amaçlanmıştır. Nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntemlerle gerçekleştirilen bu araştırma, Bilim ve Sanat Merkezinde genel yetenek alanında öğrenim gören 16 öğrenciden oluşan bir gruba ile birlikte yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde öğrenci 3N gözlem formları, rehber öğretmen gözlem formları, değerlendirme anketleri ile ön/son test uygulamaları kullanılmıştır. Eğitim uygulaması detaylı bir planlama, çeşitli disiplinler arası etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve sonuç olarak öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin değerlendirilmesi aşamalarından oluşmuştur. Elde edilen bulgular, Harezmi Eğitim Modeli' ne dayalı eğitimin öğrencilerin okul tutumlarını olumlu yönde etkilediğini, birlik ve iletişim becerilerini geliştirdiğini, olumlu sınıf iklimi oluşturduğunu ve genel mutluluk düzeylerini artırdığını göstermiştir. Sonuç olarak, Harezmi Eğitim Modelinin öğrencilerin akademik başarıları ile duygusal ve sosyal gelişimleri arasında denge sağlayarak, onların bütüncül bir gelişim süreci yaşamasına katkıda bulunduğu belirlenmiştir. Bu bulgular ışığında, Harezmi Eğitim Modeli'nin kapsamının genişletilmesi ve farklı sınıf seviyelerinde uygulanması önerilmektedir. Ayrıca, öğretmen eğitimlerinin güçlendirilmesi ve okullarda bütüncül eğitim yaklaşımları ile öğrenci merkezli programların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin sadece akademik başarısına değil, aynı zamanda ilgi ve yeteneklerine odaklanan, duygusal, sosyal ve psikolojik iyilik hallerini de gözetken düzenli ölçme ve değerlendirme süreçleri uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Harezmi Eğitim Modeli, Okulda İyi Oluş, Disiplinler Arası Eğitim.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programında 21. Yüzyıl Becerileri ve P4C Yönteminin Uygulanabilirliği

Aylin Toktamış^{1,*} & Mehmet Gürol²

¹ Eğitim Bilimleri Yıldız Teknik Üniversitesi

² Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi
aylin.toktamis@yildiz.edu.tr

Özet

Bu çalışma, MEB 2024 Okul Öncesi Eğitim Programını oluşturan; alan becerileri, sosyal duygusal öğrenme becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, okuryazarlık becerileri ve kavramlar bileşenlerinin temel 21. yüzyıl becerileriyle örtüşme durumunu ortaya koymayı ve bu kazanımların edinilmesinde P4C (Çocuklar için Felsefe) yönteminin uygulanabilirliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda, temel nitel araştırma modeli çerçevesinde ve doküman analizi yöntemiyle yürütülmüştür. Veri kaynağı olarak MEB 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı, 21. yüzyıl beceri çerçeveleri ve P4C'nin kuramsal temellerini oluşturan ve yöntemin pedagojik bileşenlerini açıklayan 6 temel kaynak incelenmiştir. Veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiş; analiz birimi olarak program bileşenlerinde yer alan öğrenme çıktıları belirlenmiştir.

Analiz sonucunda, programın sırasıyla iletişim, eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcılık becerilerine güçlü vurgu yaptığı; işbirliği ve bilgi-iletişim teknolojileri okuryazarlığı becerilerine ise sınırlı düzeyde yer verdiği görülmüştür. Ayrıca elde edilen ön bulgulara göre, programdaki 21. yüzyıl becerilerinin birçoğunun P4C yönteminin işbirlikçi ve özenli düşünme, toplulukla sorgulama, felsefi diyalog kurma gibi temel bileşenleriyle örtüştüğü; dolayısıyla çocukların 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında P4C'nin etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği kanaatine varılmıştır.

Araştırmaya dair ön bulgular, P4C pedagojisinin okul öncesi eğitim programında yer alan temel 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına katkı sağlayabilecek bir yaklaşım olduğunu ortaya koymaktadır. Bu ön bulgulara dayanılarak program geliştirme ve öğretmen eğitimi süreçlerinde P4C yönteminin daha sistemli biçimde ele alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim Programı, 21. Yüzyıl Becerileri, P4C, Çocuklar için Felsefe

Sanat Eğitiminde Anahtar Yetkinliklerin İzlenebilirliği: Görsel Sanatlar Öğretim Programı Örneği

Sezer Karaaslan ^{1,*} & Nadir Çeliköz ²

¹ Eğitim Programları ve Öğretim (Tezli YI) Yıldız Teknik Üniversitesi

² Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi
sezer.karaaslan@std.yildiz.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı: Görsel sanatlar dersi öğretim programının perspektifinde kök değerler ve yetkinliklerle bütünleşmiş bir eğitimi hedeflenmektedir. Bu çalışma ile anahtar yetkinliklerin dersin kazanımlarındaki dağılımı, varlığı ve hangi anahtar yetkinliklerin ön planda olduğunun gözlenebilmesidir.

Araştırmanın önemi: Anahtar yetkinlikler günümüzün gelişen ve değişen dünyasında uyum yeteneğini arttıran becerileri kapsamaktadır. Aynı zamanda geçmiş ve geleceği birleştiren bir köprü görevi görmektedir. Bu iki açıdan yetkinlikler oldukça önemli bir konumdadır. Çalışmada ise hangi anahtar yetkinliklerin ön planda olduğu yönünde bir bakış açısı sunabilecek, yetkinliklerin kazanımlara dağılımı ve artırılması yönünde de bir perspektif sunabilecektir.

Araştırmanın Problemi: Türkiye'de yürürlükte olan Görsel Sanatlar Öğretim Programında yer alan sekiz anahtar yetkinliğin temsil ettiği kazanımların dağılımı nasıldır?

Alt Problemler:

- a) Türkiye'de yürürlükte olan Görsel Sanatlar Öğretim Programında yer alan sekiz anahtar yetkinlikten en çok varlığı temsil edilen yetkinlik hangisidir?
- b) Türkiye'de yürürlükte olan Görsel Sanatlar Öğretim Programında yer alan sekiz anahtar yetkinlikten en az varlığı temsil edilen yetkinlik hangisidir?

Araştırma Yöntemi: Nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma deseninde ise nitel araştırma desenlerinden doküman inceleme kullanılmıştır.

Araştırmanın Örneklemi Görsel Sanatlar Öğretim Programı'dır

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması: Veri toplama işlemi literatür ve GSÖP'da yer alan açıklamalarla birlikte uzman görüşleri alınarak yetkinlikler ve kapsam alanları belirlenerek kontrol listesi oluşturulmuştur. Bunun ışığında programda yer alan kazanımlar ve açıklamaları dikkate alınarak kazanımlar içerisinde barındırdığı yetkinlik grubuna yerleştirilmiştir. Bundan sonra ise işlem güvenilirliğini sağlamak adına gruplama işlemi on beş gün ara ile iki defa

yapılmıştır. Görüş birliği sağlanamayan kazanım olması halinde uzman görüşlerine başvurularak uygun yetkinliklere yerleştirilmiştir.

Veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Programları ve Öğretim, Anahtar Yetkinlikler, 21.YY Becerileri, Görsel Sanatlar Öğretim Programı, Sanat ve Yaratıcılık Eğitimi.

Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin Eğitimde Program Geliştirme Çalışmalarına Yansıması: Bibliyometrik Bir Analiz

Gizem Bozbaş ^{1,*} & Mehmet Gürol ²

¹ Eğitim Bilimleri - Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi

² Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi

bozbasgizemm@gmail.com

Özet

Eğitim, bireyin hem kişisel gelişimini hem de toplumsal beklentilere uyumunu hedefleyen, sistemli ve bütüncül bir süreçtir. Bu süreçte bireyin üretken, düşünen, sorun çözen ve yaşamla bütünleşen bir kimlik kazanması amaçlanmaktadır. Ayrıca eğitimden bireyin düşünme sistemini geliştiren, dönüştüren ve saklı kalanı açığa çıkaran yapı olarak da bahsedilebilir. Bu kapsamda, bireyin yaşam boyu öğrenme yolculuğunda ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri ve değerleri kazandıracak etkili eğitim programlarının geliştirilmesi gereklidir. Eğitim programları, belirli bir felsefe ve hedefler doğrultusunda yapılandırılmış öğrenme yaşantılarını kapsayan planlı yapılardır. Eğitimde program geliştirme çalışmalarının yaygınlaşmasının, nitelikli ve özgün programların oluşturulmasının yenilikçilik düzeyi yüksek eğitimciler yetiştirmekle mümkün olabileceği söylenebilir. Aynı zamanda bu programların geliştirilmesi çeşitli aşamaların takibiyle gerçekleştirilir. En kritik aşamalardan biri olan ihtiyaç analizinin, bu çalışmada yapılan program geliştirme ile ilgili eğitim araştırmalarının bibliyometrik analiz verileriyle ve yapılan öneriler ışığında şekillenebileceği ön görülmektedir.

Problem Durumu: Literatürde eğitim alanında birçok bibliyometrik analiz çalışmasına rastlanmakla birlikte, doğrudan program geliştirme konusuna odaklanan ve bunu bütüncül bir çerçevede değerlendiren çalışmaların çok fazla olmadığı görülmektedir. Program geliştirme sürecinde eğitimin hangi alanlarında daha fazla araştırma yapıldığını gösteren ve bu konuda yönlendirici olabilecek kapsamlı bibliyometrik analizlere ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim bibliyometrik analizler, ilgili alanın gelişim sürecini, mevcut eksikliklerini ve gelecekteki araştırmaların eğilimlerini ortaya koyma açısından önemli bir yöntemdir. Aynı zamanda gelecekteki eğitime yön verecek olan öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik düzeylerinin branş bazında belirlenmesi, bu eksikliklerin hangi yönde değişim seyredeceğini göstererek bibliyometrik analizlerin bulgularını güçlendirecektir.

Amaç: Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, bu çalışmanın amacı, Web of Science (WoS) veri tabanında 1980-2024 yılları arasında yayımlanmış program geliştirme ile ilgili eğitim araştırmalarının bazı değişkenler çerçevesinde bibliyometrik analizini yapmak ve öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik düzeylerinin bu değişkenler üzerindeki etkisini ortaya koymaktır.

Bu değişkenlere bağlı alt problemler şu şekildedir:

Yıllara göre yazılan makale ve atıf sayıları nasıldır?

En çok atıf alan makale, yazar ve dergi bilgileri nelerdir?

Etkin ülkeler hangileridir?

Yayın dilleri nelerdir?

En çok kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

Çalışmalar en çok hangi eğitim alanlarında gerçekleştirilmiştir?

Öğretmen adaylarının sahip oldukları bireysel yenilikçilik düzeylerinin branş bazında incelenmesi ile gelecekteki eğitimde program geliştirme çalışmalarının seyrinde hangi yönde değişiklik olması beklenir?

Yöntem: Bu araştırmada betimsel analiz, ilişkisel tarama ve bibliyometrik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla WoS veri tabanında “program development” anahtar kelimesiyle, “All Fields” kategorisinde tarama yapılmış; SCI-E, SSCI, AHCI ve ESCI indekslerinde yer alan, “Education & Educational Research” kategorisindeki 485 makale incelenmiştir. Verilerin betimsel analizinde Wos veri tabanından, ilişkisel tarama yapmak için “Bireysel Yenilikçilik Ölçeği”nden, bibliyometrik analizini yapmak ve haritalandırmak için ise VOSviewer yazılımından yararlanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Elde edilen bulgulara göre en fazla yayın 2021 yılında yapılmış, bunu 2022, 2023 ve 2024 yılları takip etmiştir. Diğer yandan, en fazla atıf sayısının 652 olup 2024 yılında gerçekleştirildiği görülmüştür. En fazla yayın yapan ülkeler ise sırasıyla Amerika, Kanada ve Çin olarak belirlenmiştir. Yayınların büyük çoğunluğu (%97) İngilizce dilindedir. En sık kullanılan anahtar kelimeler “program geliştirme”, “yükseköğretim”, “öğretmen eğitimi”, “mesleki gelişim” ve “program değerlendirme” olmuştur. Bulgular, program geliştirme alanındaki eğilimleri ortaya koyarak gelecekteki araştırmalar için yol gösterici niteliktedir. Çalışma, verilerin toplanması aşamasında olup ayrıntılarına, haritalandırmalarına ve tablolarına bildiride yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Program Geliştirme, Bireysel Yenilikçilik, Bibliyometrik Analiz, Web of Science

Yaygın Eğitim Hizmeti Veren Kurumlarda Eğitim Programı Geliştirmeye Yönelik İhtiyaç Analizi

Afra Acar ^{1,*} & Ercan Kiraz ²

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Eğitim Fakültesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
acarafra857@gmail.com

Özet

Bu araştırma, yaygın eğitim kapsamında çiftçilere yönelik geliştirilecek bir eğitim programının tasarım sürecine temel oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen ihtiyaç analizine odaklanmaktadır. Araştırmanın temel amacı, yaygın eğitim kurumlarında sunulan mevcut tarım eğitim programlarının niteliğini incelemek ve program geliştirme gereksinimlerini belirlemektir. Bu kapsamda incelenecek olan yaygın eğitim olgusu için tarım eğitimi veren bir çiftçi eğitim merkezi seçilmiştir.

Günümüzde iklim krizi, sürdürülebilirlik ve gıda güvenliği gibi küresel sorunlar, bilinçli tarım uygulamalarını ve bu bağlamda çiftçi eğitimlerini daha da önemli hâle getirmiştir. Çiftçilerde bu bilincin kazandırılması için gerekli olan ve önerilen en önemli etken eğitim olacaktır. Çiftçi eğitimleri incelendiğinde Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nce hazırlanmış halk eğitim kurs programlarının olduğu görülmekte fakat eğitimlerin niteliği bilinmemektedir. Literatür taramaları sonucunda eğitim programları ve öğretim alanında çalışmaların büyük yoğunlukta örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirildiği görülmüştür. Buradan da yola çıkarak bu çalışmada halk eğitimi niteliğindeki bir çiftçi eğitim merkezinin eğitim programlarının niteliğinin incelenmesi bir eksiklik ve gereklilik olarak görülerek bu çalışma işe koşulmuştur.

Araştırma nitel desende yürütülmüş, çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, çiftçiler ve kurum eğitimcilerinden oluşmaktadır. Çalışma, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Balıkesir Çiftçi Eğitim Merkezi (BAÇEM)'de yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde çoklu veri kaynaklarından yararlanılmıştır. Bu kapsamda, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Kurumda görev yapan 5 eğitimci ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ses kaydı alınarak daha sonra yazıya dökülmüştür. Kurum arşivindeki önceki dönemlere ait eğitim programı belgeleri, katılımcıların 2024 yılında gerçekleştirilen bir kurstaki son test değerlendirme sonuçları (yaklaşık 30 kişinin yanıtları), Tarım ve Orman Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı'na ait ilgili mevzuat ve belgeler incelenmiştir. Ayrıca kurum ortamında araştırmacı gözlemleri yapılmıştır. Elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Elde edilen bulgular, çiftçi eğitimlerine çeşitli bilgi düzeyinde kişilerin katıldığı ve katılımcı kitlesine hitap etmekte zorlanıldığı belirlenmiştir. Eğitimlerin planlanmasında bir model takip edilmediği, tarım uzmanlarının eğitimleri kişisel saha deneyimlerinden yola çıkarak hazırladıkları

sonucuna varılmıştır. Eğitimcilerin eğitim süreci boyunca formasyon bilgilerinin yetersizliğinden kaynaklı sorunlar yaşadıkları, bir eğitim programının olmamasının da eğitim sürecinde aksamalara sebebiyet verdiği sonuçları ortaya çıkarılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda yaygın eğitim merkezlerinde eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiği ve kurumlarda eğitim veren alan uzmanlarına eğitici eğitimi verilmesi gerektiği önerileri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Program Geliştirme, Yaygın Eğitim, Tarım Eğitimi, Eğitici Eğitimi

Dijital ve Yapay Zekâ Çağında Eğitimde Sosyal Duygusal Gelişimi Destekleyen Beden Müziği Yaklaşımları

Anıl Gizem Peker Togay

Müzik Derince Bilim ve Sanat Merkezi
anlgzm55@hotmail.com

Özet

Dijital dönüşüm ve yapay zekâ çağında eğitim ortamlarında yaşanan köklü değişimler, bilgiye erişimi ve bireyselleştirilmiş öğrenme fırsatlarını artırırken, öğrencilerin sosyal-duygusal gelişim alanlarında belirgin eksiklikler ortaya çıkarmıştır. Teknoloji odaklı öğrenme ortamlarında öğrencilerin yalnızlık duygusu, motivasyon kaybı, empati eksikliği ve duygusal boşluk hissettikleri, güncel çalışmalarla da desteklenmektedir. Bu çalışma, dijitalleşmenin insanî etkileşim boyutunda yarattığı eksiklikleri beden müziği temelli öğretim uygulamaları yoluyla destekleyebilmenin olanaklarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın yöntemi kapsamında güncel literatür taranmış, beden müziği eğitimi almış öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarına dayalı nitel gözlemler analiz edilmiştir. Öğretmenler, ritim ve beden hareketlerini temel alan etkinliklerin öğrencilerin derse aktif katılımını artırdığını, dikkat sürelerini uzattığını, bilişsel işleme becerilerini desteklediğini ve grup içi sosyal bağlılık duygusunu pekiştirdiğini ifade etmiştir. Ayrıca, öğrencilerin ritim temelli öğrenme süreçlerinde özgüven kazandıkları ve olumsuz düşünce kalıplarının azaldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, beden-zihin bütünlüğüne dayalı öğrenme yöntemlerinin dijital çağın getirdiği duygusal ve bilişsel eksikliklere güçlü bir alternatif sunduğunu göstermektedir.

Bulgular ayrıca çocukların yapay zekâ araçlarına insanî özellikler atfetme eğiliminde olduklarını gösteren güncel gözlemlerle de örtüşmektedir. Bu durum dijital sistemlerin bilgi sunmada başarılı olsalar da duygusal bağ kurma ihtiyacını karşılamada yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. Beden müziği temelli etkinlikler, bireylerin doğal sosyal etkileşim ihtiyaçlarını harekete geçirerek öğrenciler arasında duygusal bağlılığı artırmakta; dikkat sürelerini uzatmakta, içsel motivasyonu güçlendirmekte, bilişsel işleme becerilerini desteklemekte ve özgüven gelişimini teşvik ederek sınıf içindeki sosyal ve duygusal öğrenme ortamlarını güçlendirmektedir.

Çalışmanın sonuçları, ritim ve hareket temelli yöntemlerin yalnızca akademik başarıyı değil aynı zamanda öğrencilerin sosyal uyum, empati, özgüven ve duygusal dayanıklılık gibi temel gelişim alanlarını da desteklediğini göstermektedir. Dijitalleşmenin eğitimdeki ilerleyişi kaçınılmaz olmakla birlikte insanî etkileşimi merkeze alan yaratıcı ve katılımcı öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi temel bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu bağlamda, beden müziği gibi bütüncül yaklaşımlar dijital çağda eğitimde insanî değerleri canlı tutmanın güçlü araçları arasında değerlendirilmektedir. Çalışmanın eğitim ortamlarında duygusal bağ kurma, sosyal etkileşimi artırma ve çoklu gelişim alanlarını destekleme konularında öğretmenlere ve eğitim uygulamalarına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ Destekli Öğrenme, Dijital Dönüşüm, Beden Müziği Temelli Öğretim, Ritim temelli öğrenme, Sosyal ve Duygusal Gelişim, Sosyal Etkileşim.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İncelenmesi

Gülşah Zorlu ^{1,*} & Mehmet Gürol ²

¹ Eğitim Bilimleri - Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi

² Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi
gulsah.zorlu@std.yildiz.edu.tr

Özet

Program, kelime manası olarak belirli bir düzene tabi tutularak yapılacak işlerin geneline denilmektedir. (TDK,2024) Öğretim programı ise, sınıf ortamında ya da sınıf dışında kişilere planlı bir şekilde gerçekleştirilecek öğretim ile ilgili hususların yer aldığı bir programdır. (Demirel, 2023, s.6) Programda yer alan kazanımların, değerlerin ve becerilerin etkili bir şekilde öğrencilere aktarılması önemli bir husustur. Özellikle değerler gibi soyut kavramların öğrenciler için somutlaşması konusunda araç gereç, materyal ve yöntem tekniklerde çeşitlilik sağlanması gereklidir. Çünkü öğrenme gerçekleşirken sayıca fazla duyu organına hitap edilebilirse öğrenciler için öğrenme daha kolaylaşacaktır. (Yeşilyurt,2007) Sosyal Bilgiler dersi de soyut olan birçok değer ve beceriyi barındırması ile araç-gereçlerin, materyallerin ve etkinliklerin bolca kullanılmasına olanak tanıyan bir derstir. Bu bağlamda öğretmenler ve öğrenciler için ders kitapları etkili materyaller arasında yer almaktadır. (Kılıç ve Seven,2002; Akt. Bulut,2024) Eğitimin etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi için yegane kaynaklardan biri ders kitaplarıdır (Erkılıç ve Can, 2018). MEB (2019)'e göre ise öğretim programları ile uyumlu, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından denetlenen ve derslerde kullanımı elverişli görülen kitaplara ders kitabı denilmektedir. (Akt. Bayar ve Bağdat,2021) Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde çeşitli yıllara ait Sosyal Bilgiler dersi ders kitapları üzerine çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Ancak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hazırlanmış MEB 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabının incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Araştırmanın amacı; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ışığında hazırlanan MEB 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabını, ders kitabı değerlendirme ölçütlerini karşılaması bağlamında incelemektir. 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile hazırlanmış olan MEB 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabının incelendiği bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan “Ders Kitapları ve Eğitim Araçları İle Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları” na göre inceleme gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ve güncellenen ders kitabı değerlendirme kriterlerine göre yapılan bu incelemenin alan öğretmenleri başta olmak üzere tüm paydaşlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.Araştırmaya ilişkin bulguların analiz süreci devam etmektedir. Elde edilen veriler kongre sunumunda kapsamlı bir şekilde aktarılacaktır.

Bu çalışma, Gülşah ZORLU' nun Prof. Dr. Mehmet GÜROL danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinden hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ders Kitabı, Öğretim Programı, 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Ders Kitabı İnceleme Kriterleri

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Hazırlanan Beşinci Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabının İncelenmesi

Kübra Aydın ^{1,*} & Mehmet Gürol ²

¹ Eğitim Bilimleri- Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi

² Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi

kubra.aydin3@std.yildiz.edu.tr

Özet

Ders kitabı, belirli bir dersin planlanmasında kullanılan bir materyaldir. Öğretim programı doğrultusunda hazırlanan ve uygunluğu kontrol edilen, eğitim ve öğretimde kullanılan temel kaynaktır (Gülersoy, 2013). Ders kitapları, konu hakkında genel bilgi vermelerinin yanı sıra öğrenme sürecini yapılandırma, bireysel öğrenmeyi olanaklı kılma ve bireyin kendini ölçmesini sağlama gibi imkanlar da sunmaktadır (Erkılıç ve Can, 2018).

Fen bilimleri dersi, günlük yaşamın parçası olmasına rağmen içinde bulunan kavramların çokluğu ve derse ayrılan zamanın yetersizliğinden dolayı zorlanılan bir derstir. Bunun yanı sıra fen bilimleri dersinin içinde çok fazla soyut kavramların bulunması ve yorumlama becerisi istemesi de dersi zorlaştıran diğer unsurlardır (Timur ve Özdemir, 2018). Bu nedenle ders kitaplarında görsellerin bulunması, öğrencinin olayı somutlaştırmasına ve anlamlandırmasına yardımcı olmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmada, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlayan 5.sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabı incelenmiştir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelmesi kullanılarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmada 2024-2025 eğitim-öğretim yılı itibariyle uygulanmaya konulan ders kitabındaki görsel ve metin arasındaki ilişki ve boyuta bakılmıştır. Ders kitabı içindeki görseller, Marsh ve White’ın 2003 yılında hazırlamış olduğu “A Taxonomy of Relationships Between Images and Text” çalışması esas alınarak incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarının, program geliştiriciler ve ders kitabı geliştiren uzmanlar için faydalı bir kaynak oluşmasına ve alan yazına katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca, dersi yürüten öğretmenlerin ders kitabını daha yakından tanımalarına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Bulguların analizi devam etmektedir, detaylandırılmış bulgular kongrede sunulacaktır.

*Bu çalışma, Kübra AYDIN’ın Prof. Dr. Mehmet GÜROL danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinden hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 5.Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabı, Görsel-Metin İlişkisi, Doküman İncelemesi

Özel Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik İlgi Alanları ve Eğitim Ortamlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Nahide Özer

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Başakşehir Sezai Karakoç Bilim ve Sanat Merkezi
ozernahide@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik ilgi alanlarını, bu ilgilerini nasıl farkettiklerini, geleceğe yönelik planlarını ve sosyal bilgiler eğitimine ilişkin algılarını incelemektir. Ayrıca öğrencilerin okul ortamı ile BİLSEM ortamı arasında sosyal bilgiler eğitimi açısından algıladıkları farklılıkları ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırmanın sonuçları özel yetenekli öğrencilere yönelik sosyal bilgiler öğretimini daha etkili ve öğrenci merkezli hale getirmek için öğretmenlere eğitim programı geliştiricileri ve politika yapıcılara öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Bu amaca yönelik olarak öğrencilere sorulan sorular ile araştırmamızın sonuçlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli Öğrenciler, Sosyal Bilgiler Eğitimi, İlgi Alanları, BİLSEM,

Anadolu Liselerinde Görev Yapan Coğrafya Öğretmenlerinin, Öğretim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Deneyim ve Algıları

Akın Çağlar Çağlıoğlu

Coğrafya Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
akincaglar19@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Anadolu liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim teknolojilerini ve bu teknolojilere karşı sahip oldukları tutumları değerlendirmektir. Araştırma, mevcut durumu olduğu gibi yansıtmayı amaçladığından, tarama türünde nitel bir durum çalışması olarak nitelendirilmektedir. Araştırmanın çalışma grubu, Ordu ili Fatsa ilçesinde görev yapan coğrafya öğretmenlerinden oluşmaktadır. 2024-2025 eğitim-öğretim yılı kapsamında, Fatsa ilçesindeki 10 coğrafya öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Bu araştırmada, Anadolu liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenlerinin derslerinde kullandığı öğretim teknolojileri ve bu araçlara yönelik yaklaşımlarını incelemek amacıyla görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin akıllı tahtalar, dijital haritalar, coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve online eğitim platformları gibi çeşitli teknolojileri sıklıkla kullandığını ve bu teknolojilerin dersleri görselleştirme, mekânsal düşünmeyi geliştirme, motivasyonu artırma ve zaman ile kaynak verimliliği sağlama gibi çok yönlü katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır. Okullarda öğretim teknolojilerine yönelik altyapı ve erişim kolaylığının genel olarak yeterli olduğu görülürken, eğitim ve destek programlarının eksikliği dikkat çekmektedir. Öğretmenler, teknolojinin daha verimli kullanımı için altyapının güncellenmesi, mesleki gelişim programlarının artırılması, dijital içeriklerin çeşitlendirilmesi ve ekipman sayısının artırılması gerektiğini önermiştir. Bulgular, öğretim teknolojilerinin coğrafya derslerinde etkili bir şekilde kullanıldığını, ancak daha iyi bir entegrasyon için çeşitli iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Anadolu Liseleri, Öğretim Teknolojileri

"Geleceğin Sınıf Laboratuvarlarında Öğrenme Alanlarının Öğrenci Başarısına Etkisi: Karma Yöntemli Bir Değerlendirme"

Ceylan Şağban

Fen Bilgisi Öğretmenliği Kaptan Ahmet Erdoğan Anadolu İmam Hatip Lisesi
ceylansgbn53@gmail.com

Özet

Günümüzde eğitim teknolojilerinin dinamik yapısı, öğrenme ortamlarını yeniden şekillendirmekte ve bu süreçte Geleceğin Sınıf Laboratuvarları (FCL) gibi inovatif modeller öne çıkmaktadır. Bu çalışma, FCL'nin altı temel öğrenme alanını (araştırma, üretim, etkileşim, sunum, iş birliği, geliştirme) deneysel bir yaklaşımla değerlendirerek bu alanların öğrenci başarısına etkisini analiz etmeyi ve FCL'nin geleceğine yönelik projeksiyonlar sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırma, karma yöntem (nicel + nitel) deseninde tasarlanmıştır. Nicel boyutta, öğrencilerin FCL öncesi ve sonrası akademik başarıları standart testlerle ölçülmüş; nitel boyutta ise öğretmen ve öğrenci görüşmeleri, gözlemler ve alan kullanım verileriyle desteklenmiştir. Her bir öğrenme alanı, özgün rubrikler aracılığıyla (örneğin; etkileşim alanı için iletişim becerileri, iş birliği alanı için takım çalışması performansı) değerlendirilmiş ve bu değerlendirmelerin öğrenci başarısıyla ilişkisi istatistiksel olarak analiz edilmiştir.

Çalışmanın ön bulguları, FCL'nin öğrenci katılımını ve yaratıcılığını artırdığını göstermektedir. Özellikle, üretim alanında dijital araçlarla proje geliştiren öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinde anlamlı bir artış gözlemlenirken, iş birliği alanının sosyal becerileri ve özgüveni desteklediği nitel verilerle desteklenmiştir. Ayrıca, FCL'nin 21. yüzyıl becerileri (problem çözme, dijital okuryazarlık) kazandırmadaki rolü, öğretmen odak gruplarındaki geri bildirimlerle vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Teknolojileri, Geleceğin Sınıf Laboratuvarı (FCL), Öğrenme Alanları, Öğrenci Başarısı, Deneysel Çalışma, Karma Yöntem, 21. Yüzyıl Becerileri

Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Becerisi Düzeyi Hakkında Bir Araştırma

Dilara Şahin ^{1,*} & İlknur Maya ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Eğitim Yönetimi ve Denetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
itsdilarasahin@gmail.com

Özet

Problem Durumu: Gelişen ve evrimleşen teknoloji, eğitim alanını da derinden etkilemiş; özellikle pandemi süreciyle birlikte dijital okuryazarlık, öğretmenlik mesleğinde vazgeçilmez bir yeterlilik haline gelmiştir. Dijital okuryazarlık, yalnızca teknik bir yetkinlik değil; öğretmen kimliğinin ve pedagojik duruşun bir parçası olarak ele alınmalıdır. Derste teknoloji kullanımı yalnızca teknik becerilerle sınırlı kalmayıp; bilgiye erişim, eleştirel düşünme, içerik üretimi ve dijital etik gibi çok boyutlu becerileri de içermektedir. Bu bağlamda dijital okuryazarlık, öğretmenin kimliğine işlemesi, çağın gereklerine uygun biçimde yeniden tanımlanmasında temel bir unsur olmak durumundadır.

Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık beceri düzeylerini belirlemek, bu becerilerin ders içi teknoloji kullanımına yansımalarını analiz ederek varsa eksikliklerinin bölümler bazında ilgili programlar ve ilgili eğitimciler tarafından uygun çerçevede değerlendirilip sorunların giderilmesi, eğitim-teknoloji özelinde konunun incelenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının gelişen teknoloji ile birlikte hayatımıza giren dijital okuryazarlık becerisini ölçmektir. Bu bağlamda dijital teknolojileri kullanımı hakkındaki bilgisini belirlemek ve bu durumların demografik faktörlerle nasıl değiştiği ortaya çıkarılması hedeflenmektedir.

Yöntem: Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılacaktır. Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık beceri düzeylerini belirlemek amacıyla “Dijital Okuryazarlık Becerisi Ölçeği” ve “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde farklı öğretmenlik alanlarında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf düzeyindeki toplam 300 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma, bulguların toplanması aşamasında olup bulgulara ve sonuçlara bildiride yer verilecektir

Anahtar Kelimeler: Dijital, Dijital Okuryazarlık, Teknoloji, Araç, İçerik

Bir e-Twinning Projesi Kapsamında İngilizce Dersinde Web 2.0 Araçlarının Kullanımının Etkisi

Tuba Akilli ^{1,*}, Veronica Taroiu ², Oya Pelin Bektaş ¹, Nazife Yavuz ³, Yasemin Karaağaç ⁴, Yasemin Gökçe ⁵, Züleyha Okur ⁶ & Gunay Mehdiyeva ¹

¹ İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Fransızca Öğretmenliği Liceul Tehnologic Ioan N. Roman”, Contanța

³ İngilizce Öğretmenliği Mihraplı Abdulkadir Can Anadolu Imam Hatip Lisesi

⁴ Öğretmen Milli Eğitim Bakanlığı

⁵ Fen Bilgisi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

⁶ Türk Dili ve Edebiyatı Milli Eğitim Bakanlığı

tubaakilli25@gmail.com

Özet

"Consumer Classroom (Are You a Responsible Consumer?)" başlıklı e-Twinning projesi İngilizce dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının dil öğrenimi üzerindeki etkisini araştırmaktadır. Projenin kurucuları ve yürütücüleri, Türkiye'den Tuba Akilli ve Romanya'dan Veronica Taroiu'dur. Proje, Türkiye, Romanya ve Azerbaycan'dan toplam dört lise ve dört ortaokuldan sekiz öğretmen ile kırk dokuz öğrencinin katılımıyla, üç aylık bir süre içerisinde gerçekleştirilmiştir. Amaç, öğrencilerin dil becerilerini geliştirirken onları çevre bilinci yüksek, sorumlu tüketiciler olarak yetiştirmek ve geri dönüşüm konusunda bilgi kazandırmaktır. Proje sürecinde, uluslararası işbirlikleri yoluyla öğrencilerin farklı kültürleri tanıması, teknolojiyi etkin kullanması ve dil becerilerini artırması hedeflenmiştir.

Proje kapsamında yapılan ön test ve son test sonuçlarına göre öğrencilerin %90'ı projeye katılmaktan memnun kalmış, %92.1'i web 2.0 araçlarının İngilizce dersinde faydalı olduğunu düşünmüştür. Öğrencilerin %90'ı diğer ülkelerden akranlarıyla iletişim kurmanın dil becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Öğretmen anketleri ise %100 oranında web 2.0 araçlarının dil öğretiminde faydalı olduğunu göstermektedir. Veliler, proje sürecinde öğrencilerin internet güvenliği konusunda bilinçlenmesi ve dil becerilerinin gelişiminden memnun kalmıştır.

Sonuç olarak, bu proje öğrencilere çevrim içi işbirliği ortamında dil becerilerini geliştirme fırsatı sunarak eğitimde dijital araçların etkin kullanımını desteklemiştir. Elde edilen bulgular, e-Twinning projelerinin öğrencilerin dil yeterliliklerini, kültürel farkındalıklarını ve çevre bilincini artırmaya yönelik katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: e-Twinning, web 2.0 araçları, İngilizce öğretimi

Sınıf Öğretmenlerinin Perspektifinden Çevrimiçi Ev Ödevleri

Çağdaş Yusuf Özhan ^{1,*}, Bilge Kuşdemir Kayıran ² & Ayşe Öztürk ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² Temel Eğitim Bölümü Gaziantep Üniversitesi

cadoo873@gmail.com

Özet

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin dijital (çevrimiçi) ev ödevlerine ilişkin bakış açılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma nitel araştırma modellerinden durum çalışma desenine göre hazırlanmıştır. Katılımcılar, ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve ölçüt olarak çevrimiçi ev ödevi kullanan sınıf öğretmenleri belirlenmiştir. Bu doğrultuda Gaziantep ilinin Şahinbey ve Şehitkamil ilçelerinde görev yapan ve aktif olarak dijital ödev kullanan 10 sınıf öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler ses kaydı ile alınmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmenler çevrimiçi ödevleri, dijital ortamın öğrenci ilgisini ve motivasyonunu artırması, farklı öğrenme alanlarına hitap edebilmesi, konu tekrarı sağlaması ve kalıcı öğrenmeyi desteklemesi gibi nedenlerle tercih etmektedir. En çok Türkçe ve Matematik derslerinde kullanılan dijital ödevler, aynı zamanda Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi derslerinde de kullanılmaktadır. Öğretmenler EBA, Morpa Kampüs, Okulistik ve Google Classroom gibi platformları sıklıkla tercih etmektedir. Ödevler genellikle sınıf sohbet gruplarından bağlantı gönderilerek ya da ilgili sistemlere tanımlanarak öğrencilere ulaştırılmaktadır. Çevrimiçi ödevlerin ders sonrası değerlendirme, öğretimi farklılaştırma ve öğrenci hazırbulunuşluğunu ölçme gibi amaçlarla kullanıldığı görülmüştür. Zengin içerik sunması, kolay raporlama yapılabilmesi ve mekândan bağımsız erişim gibi avantajları sayesinde geleneksel ev ödevlerine göre daha çok tercih edilmektedir. Ancak, teknolojik yetersizlik, dikkat dağınıklığı, bazı platformların ücretli olması ve velilerin teknoloji kullanımında yetersiz kalması gibi sınırlılıklar da belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin bireysel cihazlarının olmaması ve el yazısı becerilerinin gelişmemesi gibi pedagojik sınırlılıklar da vurgulanmıştır. Araştırmanın sonunda, öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi, velilere bilgilendirme seminerleri düzenlenmesi ve ödevlere anında geri bildirim verilmesi gibi öneriler sunulmuştur. Bu çalışmanın, çevrimiçi ödevlerin ilkökul düzeyindeki etkilerini öğretmen bakış açısından ortaya koyarak eğitimde dijitalleşmeye yönelik uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi Ev Ödevi, Sınıf Öğretmeni Görüşleri, Durum Çalışması, Dijital Eğitim Araçları,

Avrupa Birliği Öğretmen Yeterlilikleri Çerçevesi Bağlamında Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi

Süheyla Temel ^{1,*} & Battal Göldağ ²

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Yok

² Bilgisayar Programcılığı İnönü Üniversitesi
suheylatemel17@gmail.com

Özet

Son yıllarda teknoloji alanında yaşanan gelişim ve dönüşümler, insanların yaşam biçimlerini, düşüncelerini, tutum ve davranışlarını derinden etkilerken iş yaşamında da birçok değişime neden olmaktadır. Dijitalleşen dünyada beklentiler ve gereksinimler de bu durumla paralel olarak güncellenmektedir. 2000'li yıllardaki bilimsel gelişmeler ve davranış bilimlerindeki değişimler, bireylerin eğitim ihtiyaçlarını dönüştürmüştür. Değişimin hızlanması ile birlikte bireylerin sürece daha aktif katılması ve bu değişime daha hızlı adapte olması beklenmektedir. Yeniliğe ve değişime açık bireyler adaptasyonu sürece daha etkin katılabilirler. Eğitime entegrasyonu konusunda da aynı durum söz konusudur. Dijitalleşen dünyada, eğitim artık sadece bilgi aktarma değil, aynı zamanda problem çözme, yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirme sürecidir. Teknolojik dönüşüm, eğitimde keskin çizgileri ortadan kaldırırken, öğretmen ve öğrenci becerilerini güncelleyerek 21. yüzyıl becerilerine entegre etmeliyiz. 21. yüzyıl becerileri kapsamında öğretmenlerin dijital yeterlilikleri sahip olması gereken yeterlilikler arasında yer almıştır. Dijitalleşmenin artması ile öğretmenlik de şekillenmektedir. Eğitimciler bu dijital dünyaya ayak uydurmak için çeşitli yetkinliklere sahip olmalıdır. Dijital yeterlilik, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili ve verimli bir şekilde kullanabilme becerisi olarak tanımlanacak olursa bir öğretmenin de yetkinliği arttıkça bilgi işleme anlamında paydaşlarından bir adım önde olacaktır. Dijital yeterlilikler, öğretmenlerin teknolojik araçları nasıl kullanacakları konusunda kendilerini yetiştirmelerini gerektirir. Bu beceriler, öğrencilere daha etkili bir öğretim sunabilmek için öğretmenlerin elinde bulunan araçlardır. Öğretmenler, dijital teknolojileri kullanarak zenginleştirilmiş öğrenme ortamları oluşturarak öğrencilerin ilgisini çekme ve motive etme konusunda önemli bir rol oynar. Dijital yeterliliğin birden fazla bileşeni vardır. Bunlar; bilgiye erişmek ve değerlendirmek, bilgi üretmek ve paylaşmak, dijital araçları kullanmak, siber güvenlik önlemlerini alabilmek, eleştirel düşünebilmek, özgün yaratıcı içerikleri üretebilmek, dijital platformlarda iletişim kurabilmek olarak sıralanabilir.

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırma evreni 2024 2025 eğitim öğretim yılının birinci döneminde Malatya ili Battalgazi ve Yeşilyurt ilçeleri sınırları içerisindeki 21 özel okuldaki ortaokul kademesinde görev yapmakta olan 232 ortaokul öğretmeninden oluşmakta, örneklem basit seçki siz örnekleme yoluyla seçilen 145 öğretmenden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin dijital yeterlilik düzeylerinin belirlenmesinde incelenen değişkenler arasında dijital yeterlilik seviyelerinin cinsiyete , eğitim düzeylerine, dijital teknolojilerin öğretimde kullanılması konusunda eğitim almayı isteme durumuna, günlük internet kullanım sürelerine ve mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Dijital teknolojilerin öğretimde kullanılması konusunda eğitim alma durumuna göre eğitim alan öğretmenlerin almayanlara göre daha yüksek dijital yeterlilik puanına eriştiği görülmüştür .

Yaş değişkenine göre incelendiğinde 22-30 yaş arası öğretmenlerin 40-48 yaşındaki öğretmenlerden daha yüksek bir dijital yeterlilik seviyesinde olduğu görülmüştür

Çalışma grubuna ait demografik özellikler açıklandıktan sonra toplanan verilerin çözümlenmesi kapsamında, veriler için yapılan normallik testinde verilerin normal dağılım özelliği gösterdiği saptanmıştır. Bu nedenle veriler, betimleyici analizler (ortalama ve standart sapma) için t-testi kullanılarak test edilmiştir.

Öğretmenlerin dijital yeterlilik düzeylerinin belirlenmesinde incelenen değişkenler arasında dijital yeterlilik seviyelerinin cinsiyete, eğitim düzeylerine, dijital teknolojilerin öğretimde kullanılması konusunda eğitim almayı isteme durumuna, günlük internet kullanım sürelerine ve mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Dijital teknolojilerin öğretimde kullanılması değişkeninde ise eğitim alma durumuna göre eğitim alan öğretmenlerin, eğitim almayanlara göre daha yüksek dijital yeterlilik seviyesine eriştiği görülmüştür. Yaş değişkenine göre incelendiğinde ise 22-30 yaşındaki öğretmenlerin ise 40-48 yaşındaki öğretmenlerden daha yüksek bir dijital yeterlilik seviyesinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dijital Yeterlilik, Öğretmen, Teknoloji, DigCompEdu

Yapay Zeka Tabanlı Öğrenme Yönetim Sistemlerinin Pilot Eğitimindeki Etkileri Üzerine Bir İnceleme

Güler Eryılmaz

Yapayzeka Mühendisliği Nişantaşı Üniversitesi
eryilmazguler92@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yapay zeka (YZ) destekli simülasyon sistemlerinin modern pilot eğitime entegrasyonunu kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Araştırma, havacılık eğitiminde yapay zeka tabanlı çözümlerin eğitim verimliliği, güvenlik parametreleri ve maliyet optimizasyonu üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Çalışma kapsamında, 2018-2023 yılları arasında dünya genelinde 18 farklı uçuş okulunda uygulanan YZ destekli eğitim programları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bulgular, yapay zeka tabanlı adaptif öğrenme sistemlerinin eğitim sürelerini ortalama %32 kısalttığını, simülasyon doğruluğunu %45 artırdığını ve öğrenci başarı oranlarında %28'lik bir iyileşme sağladığını göstermektedir. Bununla birlikte, sistemlerin etkin kullanımı için eğitmen eğitimi, veri güvenliği ve etik düzenlemeler gibi kritik alanlarda iyileştirme ihtiyaçları tespit edilmiştir. Çalışma, havacılık eğitim kurumları için pratik uygulama önerileri ve geleceğe yönelik araştırma yönergeleri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Pilot Eğitimi, Uçuş Simülasyonu, Adaptif Öğrenme,

Okullardaki Örgütsel Güç Kaynakları ile Öğretmenlerin Öznel İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Fulden Yalçın ^{1,*} & Baris Uslu ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Eğitim Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

fulden_yalcin17@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, okul yöneticilerinin kullandıkları örgütsel güç türlerinin (yasal güç, karizma gücü, uzmanlık gücü, ödül gücü ve zorlayıcı güç) öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyleri (okul bağlılığı, öğretim yeterliği) üzerindeki etkilerini, öğretmenlerin bireysel özelliklerini (cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki kıdem, istihdam şekli, bulundukları okuldaki çalışma süresi, çalıştıkları okulun türü, branşı ve eğitim düzeyi) dikkate alarak analiz etmeyi hedeflemektedir. Araştırma sürecinde, değişkenler arasındaki ilişkilerin açıklanmasına yönelik ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın örneklemini, Çanakkale il merkezinde yer alan ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 277 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde, farklı değişkenleri ölçmeye yönelik üç ayrı araç kullanılmıştır. Okul yöneticilerinin uyguladığı örgütsel güç türlerine ilişkin öğretmen algılarını belirlemek amacıyla Altınkurt ve Yılmaz (2013) tarafından geliştirilen “Okullarda Örgütsel Güç Ölçeği”, öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeylerini belirlemek için Ergün ve Nartgün (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öznel İyi Oluş Ölçeği”, ve bireysel-demografik bilgilerin toplanmasına yönelik olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen tüm veriler, istatistiksel çözümlemeler için SPSS 22.0 paket programına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Veri analizleri, okul yöneticilerinin başvurduğu zorlayıcı güç türü ile öğretmenlerin öznel iyi oluşları arasında zayıf ve negatif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna karşın; okul yöneticilerinin kullandığı yasal ve ödül gücü türlerinin öznel iyi oluş ölçeğinin alt boyutu olan okul bağlılığı üzerinde zayıf ve pozitif yönde, uzmanlık ve karizma gücü türlerinin ise orta seviyede pozitif yönde bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

NOT: Bu bildiri Fulden YALÇIN (1.yazar)'ın Prof.Dr. Barış USLU (2.yazar)'nın danışmanlığında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde hazırladığı teze dayalı olarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Güç, Öznel İyi Oluş, Öğretmen, Okul Müdürü

Türkiye’de Spor Konulu “Sınıf Yönetimi” İçerikli Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi Örneği (2004-2024)

Ömer Yön ^{1,*} & Ayşe Yakut Yön ¹

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Batman Üniversitesi
omeryon.06@gmail.com

Özet

Bu araştırma, Türkiye’de Spor konusunda “Sınıf Yönetimi” içerikli yayımlanan lisansüstü tezlerin eğilimini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi’nde yer alan tezler oluşturmaktadır. Nitel araştırma türünün benimsendiği çalışmada, tezler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş ve “tür, yayınlanma yılı, ilgili anabilim dalı, üniversiteler, üniversitelerin bulunduğu şehirler, üniversitelerin yer aldığı coğrafi bölgeler, üniversitelerin türü, kullanılan yöntemler, örneklem grubu, anahtar kelimeler, tez başlığı,” açısından kategorik çözümleme yoluyla incelenmiştir. Çözümlenen verilerin gösteriminde frekans ve yüzdelik değerlerden yararlanılmıştır.

Bu kapsamda öncelikle YÖK Tez Merkezi veri tabanında kayıtlı ve erişime açık olan lisansüstü tezler 2024 yılında yayınlanan tezleri kapsayacak şekilde taranacak alanda (tez adı, konu, dizin, özet) herhangi bir sınırlandırma yapılmadan “Sınıf Yönetimi” anahtar kelimesiyle taranmıştır. Söz konusu kriterlerle yapılan ilk tarama neticesinde 268 teze erişilmiştir. Daha sonra bu tezler konu bölümünde “Spor” olarak filtrelenmiş olup erişilen tez sayısı 11’e düşmüştür. Son adımda ise incelenen bu tezlerden 11’inde araştırma kapsamında değerlendirilebileceğine karar verilmiştir.

Çözümleme sonucunda tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu (%82’si yüksek lisans tezi, %18’i doktora tezi); tezlerin yayımlanma sayısının 2019/2021 yıllarında en yüksek sayıya ulaştığı; tezlerin yürütüldüğü ilgili anabilim dallarının büyük çoğunluğunun Beden Eğitimi ve Spor ile ilgili olduğu; tezlerin üniversitelere göre dağılımında ilk sırayı Gazi Üniversitesi’nin aldığı (f=4); Türkiye’nin üç coğrafi bölgesinde yer alan üniversitelerde tezler yürütülmüşken Akdeniz, Ege, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz Bölgesi’nde yer alan üniversitelerde tez yürütülmediği; tezlerin çok büyük kısmının devlet üniversitelerinde yayımlandığı (%91’i devlet üniversiteleri, %9’u vakıf üniversiteleri); tezlerde önemli ölçüde nicel yöntemin (%82) benimsendiği; büyük kısmı öğretmenlerden oluşan örneklem grubu ile çalışıldığı ve özellikle ‘Sınıf Yönetimi’, ‘Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni’, ‘Beden Eğitimi’ ve ‘Sınıf Yönetimi Davranışları’ gibi anahtar kavramların sık kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Spor, Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi

Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi ve Bu Becerilerin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

İrem Özer ^{1,*} & Aykar Tekin Bozkurt ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² Eğitim Fakültesi Gaziantep Üniversitesi

iremozer00@gmail.com

Özet

Eğitim sisteminde öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olması, öğrencilerin geleceğe hazırlanmasında büyük önem taşımaktadır. Öğretmenler 21. yüzyıl çağına uygunluk sağlayacak bu becerilere sahip olduklarında öğrencilerine eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, iş birliği ve yaratıcılık gibi yetkinlikleri kazandırabilirler. Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olma düzeylerini belirlemek ve bu becerilerin geliştirilmesine yönelik öğretmen görüşlerine dayalı önerilere yer vermektir. Bu çalışmada öğretmenlerin mevcut beceri düzeylerinin belirlenmesi için kapsamlı bir inceleme yapılmış ve öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileriyle ilgili yeterlikleri değerlendirilerek, eksiklikler ve güçlü yönler açığa çıkarılmıştır. Araştırmada karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma araştırma deseni olarak sıralı açıklayıcı desen kullanılması tercih edilmiştir. Veri toplama sürecinin ilk aşamasında ölçme aracı Orhan Göksün (2016) tarafından geliştirilen 27 maddelik “21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” ile öğretmenlerin 21. yüzyıl beceri düzeyleri belirlenmiştir. Nicel olarak düzey belirleme süreci SPSS programı kullanılarak betimsel istatistiksel testler ve fark testleri ile gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada ölçek maddelerine dayalı saptanan düşük skorlu becerilere yönelik nitel yöntem ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğretmen görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Nitel görüşme verileri betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel kısmının örnekleme 403 çalışma grubu ise 10 kişi olmak üzere 2024-2025 eğitim öğretim yılı Gaziantep ili Şahinbey ilçesinde bulunan okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Nicel süreçte örnekleme oluşturmada seçkisiz örnekleme yöntemlerinden uygun (elverişlilik) örnekleme yöntemi kullanılmış olup nitel süreçte çalışma grubunun oluşturulmasında ise kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmektedir. Verilerin analizi sonrasında öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine ne kadar hakim oldukları objektif bir şekilde değerlendirilmesi ve eksikliklerin tespit edilmesi beklenmektedir. Bu sayede, öğretmenlerin güçlü yönleri vurgulanacak ve geliştirilmesi gereken alanlar belirlenecektir. Öğretmenlerin beceri düzeylerinin belirlenmesi, onların profesyonel gelişim süreçlerine yön vererek daha etkin bir şekilde öğrencilerine rehberlik etmelerini sağlayacaktır. Araştırmada sonucunda öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine dair profesyonel gelişimine katkıda bulunularak eğitim sisteminin çağa uyum sağlamasına yardımcı olacak bulgular elde edilmesi ve önerilerin sunulması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: 21. Yüzyıl Becerileri, Öğretmen, Karma Araştırma

Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları ve Öğretmenlerin İş Performansı Arasındaki İlişki

Gülşah Imamoğlu Akman

Eğitim Yönetimi Milli Eğitim Bakanlığı

gulsahakman06@gmail.com

Özet

Liderlik davranışı öğretmenlerin motivasyonunu ve performansını etkileyen kritik bir faktördür. Özellikle öğretimsel liderlik, eğitim sürecinin kalitesini artırmak, öğretmenlerin profesyonel gelişimini desteklemek ve öğrenci başarısını geliştirmek için gereklidir. Hallinger ve Murphy (1985) öğretimsel liderliği, okul liderlerinin eğitim süreçlerini yönlendirme ve destekleme becerisi olarak tanımlamaktadır. Marks ve Printy (2003) ise öğrencilerin akademik başarılarını artırmak amacıyla müfredat ve eğitim geliştirme süreçlerinde müdürler ile öğretmenler arasındaki iş birliğinin önemini vurgulamıştır. Müdürler ve öğretmenler arasındaki etkili iş birliği, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını geliştirerek, eğitim stratejilerini daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanır. Bu durumun öğretmenlerin mesleki tatminlerini artırarak iş performanslarına olumlu yansıtacağı düşünülebilir. İş performansı ise belirli bir işin yerine getirilmesi ve tamamlanması, kişinin işini yerine getirmek için harcadığı çabalar sonucunda elde ettiği başarı düzeyi olarak belirtilebilir. Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları ile öğretmenlerin iş performansı arasındaki ilişkileri çözümlemektir. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen algıları nasıldır?
- Öğretmenlerin iş performansı algıları nasıldır?
- Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları ile öğretmenlerin iş performansı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları öğretmenlerin iş performansının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeli kullanılarak tasarlanmıştır. Araştırma evreni, 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında görev yapan öğretmenlerden oluşacaktır. Veri toplama aracı olarak Hallinger ve Murphy (1985) tarafından geliştirilen ve Bellibaş vd. (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan “Öğretimsel Liderlik Ölçeği” ile Çalışkan ve Köroğlu (2022) tarafından geliştirilen “İş Performansı Ölçeği” kullanılacaktır. Araştırma verileri yüz yüze ve çevrimiçi anketler aracılığıyla toplanacaktır. Veriler SPSS 22.0 programı ile analiz edilecektir. Çalışmanın bulgu ve sonuçlarına bildiri sunumunda yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Öğretimsel Liderlik, İş Performansı, Öğretmen

Teoriden Pratiğe Sınıf Yönetimi: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Deneyimleri Üzerine Fenomenolojik Bir Araştırma

Burcu Bilir-Koca ^{1,*} & İlayda Gürsoy Kızılaslan ²

¹ Eğitim Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Okul Öncesi Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

burcubilir@comu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının "Sınıf Yönetimi" ve "Öğretmenlik Uygulaması 1" dersleri aracılığıyla edindikleri bilgi ve becerilerin, sınıf yönetimi süreçlerindeki yansımalarını keşfetmetmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi'nde öğrenim gören 21 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Araştırmanın ölçütü Sınıf Yönetimi ve Öğretmenlik Uygulaması 1 dersini almış ve Öğretmenlik Uygulaması 2 dersini alıyor olmak şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinden elde edilmiştir. Öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adayları sınıf yönetimi dersinin içeriğinin okul öncesi eğitim kademesine uygun olmadığını, teori ve uygulama arasında büyük farklar olduğunu, öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf yönetimi noktasında yetersiz oldukları alanları keşfetmelerini ve dersin sınıf yönetimi becerilerini geliştirmeye katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Öğretmenlik Uygulaması, Okul Öncesi Eğitimi, Öğretmen Adayı.

Öğretmen Adaylarının Üretken Yapay Zeka Okuryazarlığı Algıları

Gülşah Imamoğlu Akman

Eğitim Yönetimi Milli Eğitim Bakanlığı
gulsahakman06@gmail.com

Özet

Günümüzde hızla gelişen teknolojiler, özellikle yapay zekâ uygulamalarıyla eğitimde önemli değişikliklere yol açmaktadır. Yapay zekâ, üretken öğrenme etkinliklerinin tasarlanmasına ve teknoloji destekli öğrenme ortamlarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Küçükali & Coşkun, 2021). Üretken yapay zeka (ÜYZ) uygulamaları, bilgiye erişimi kolaylaştıran ve sanal etkileşimli öğretmen rolü üstlenebilen çeşitli çözümler sunmaktadır. Yapay zekâ teknolojilerinin hızla geliştiği günümüzde, bu araç ve sistemlerin geçmişi, bugünü ve geleceğine dair bilgi sahibi olmak önemlidir (Jiang ve ark., 2022). Yapay zekâ okuryazarlığı, bu araçların bilinmesinin yanı sıra, üretilmesi, değerlendirilmesi ve etik kullanımını da kapsar. ÜYZ okuryazarlığı ise, bu teknolojileri anlamak, değerlendirmek ve etkili bir şekilde kullanma bilgi ve becerilerini içerir. Ayrıca, bu teknolojilerin temel işleyişini, yeteneklerini ve sınırlamalarını tanımak ve yapay zekanın ürettiği bilgilere karşı bilinçli bir yaklaşım geliştirmek de önemlidir. Öğretmen adaylarının ÜYZ okuryazarlığı, bu teknolojilerin eğitimde etkili kullanımını sağlar. Öğretmen adaylarının ÜYZ araçlarını kullanma şekli, eğitimin kalite ve zenginliğini artırabilir. Öğretmen adaylarının ÜYZ okuryazarlığı, eğitimde yenilikçi yaklaşımların benimsenmesi açısından kritik rol oynamaktadır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının ÜYZ okuryazarlığı algılarını belirleyerek, üretken yapay zekânın eğitimde etkin kullanımına yönelik stratejiler geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğretmen adaylarının ÜYZ okuryazarlığı algıları nasıldır?
- Öğretmen adaylarının ÜYZ okuryazarlığı ve alt boyutları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının ÜYZ okuryazarlığı ve alt boyutları sosyal medya kullanım süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırma, ilişkisel tarama modeliyle tasarlanmış olup, 2024-2025 eğitim yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerini kapsamaktadır. Veri toplama aracı olarak, öğretmen adaylarının üretken yapay zekâ okuryazarlığını ölçen Wang ve ark. (2023) tarafından geliştirilen ve Gökçearslan vd. (2024) tarafından uyarlanan ‘Üretken Yapay Zekâ Okuryazarlık Ölçeği’ kullanılacaktır. Araştırma verileri yüz yüze anketlerle toplanıp SPSS 22.0 ile analiz edilecektir; bulgu ve sonuçlar bildiri sunumunda paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üretken Yapay Zekâ, Üretken Yapay Zekâ Okuryazarlığı, Öğretmen Adayları.

Öğretmen Adaylarının Gelecek Kaygısı Düzeylerinin İncelenmesi

Vildan Çağla Köstem ^{1,*} & Adil Çoruk ²

¹ Eğitim Yönetimi ve Denetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Bölümü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

caglakostem@hotmail.com

Özet

Problem durumu: Gelecek kaygısı, bireylerin yaşamlarına dair belirsizlikler karşısında hissettikleri endişe ve korkularla ilişkili olup özellikle mesleki kimliğin henüz şekillenme aşamasında olduğu üniversite döneminde belirginleşmektedir. Günümüzde öğretmen adayları hem akademik hem de mesleki gelişim süreçleri boyunca çeşitli psikolojik baskılarla karşı karşıya kalmaktadır. Öğretmen adaylarının geleceğe dair taşıdıkları kaygılar, sadece bireysel psikolojik bir durum değil, aynı zamanda eğitim sisteminin bütününe etkileyecek bir sorun olarak değerlendirilmektedir.

Amaç: Bu bağlamda gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının gelecek kaygısı düzeylerini ölçmek, bu kaygının altında yatan nedenleri anlamak ve bu durumun çeşitli demografik faktörlerle (örneğin yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, bölüm, ekonomik durum gibi) ilişkisini ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırma, nicel bir yöntemle dayalı olarak betimsel tarama modeliyle yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde, öğretmen adaylarının gelecek kaygısı düzeylerini ölçmek amacıyla ‘Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği’ ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde farklı öğretmenlik alanlarında 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 690 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma, verilerin analizi aşamasında olup bulgulara ve sonuçlara bildiride yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gelecek Kaygısı , Öğretmen Adayları

Öğretmenlerin Boş Zaman Becerikliliği ve Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluğu Arasındaki İlişki

Özden Öztürk ^{1,*} & Nejat İra ²

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Eğitim Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
fencii@hotmail.com

Özet

Bu çalışmada öğretmenlerin örgütsel mutluluğu ile boş zaman becerikliliği arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Öğretmenlerin kişisel özellikleri de dikkate alınarak, öğretmenlerin örgütsel mutluluğu ve boş zaman becerikliliği ile ilgili verileri ortaya koymaktır. Nicel yaklaşımı kapsayan tarama yöntemi kullanılacaktır. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Çanakkale ilinde devlet okullarında çalışan 7193 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini kolayda örneklem stratejisi ile ulaşılan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 479 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Boş Zaman Becerikliliği Ölçeği ile Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk Ölçeği kullanılmış olup elde edilen veriler SPSS 26 programında analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin boş zaman becerikliliği ile örgütsel mutluluğu olumlu bir algıya sahip olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğretmenlerin boş zaman becerikliliği ile örgütsel mutluluğu arasında pozitif yönlü düşük düzeyde ancak istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır. Bu çalışma başka araştırmacılar tarafından farklı örneklemlerle tekrarlanabilir ayrıca politika yapıcılar öğretmenlerin boş zaman becerisi artıracak önlemler alabilirler.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Mutluluk, Boş Zaman, Eğitim Yönetimi, Mutluluk

Stratejik Liderlik Düzeyleri ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları Arasındaki İlişki

Taner Yildiz ^{1,*} & Nejat İra ²

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Eğitim Bilimleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
yildiztaner1987@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin stratejik liderlik düzeyleri ile öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmada nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde korelasyonel desen kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini kolay örnekleme yöntemi ile belirlenen 348 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin analizinde t-testi, tek yönlü ANOVA, pearson korelasyon ve çoklu regresyon analizleri uygulanmıştır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin okul yöneticilerine yönelik stratejik liderlik algılarının cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre bazı boyutlarda anlamlı farklılıklar gösterdiğini, yaş ve öğrenim düzeyi gibi faktörlerde de farklılaşmaların bulunduğunu ortaya koymuştur. Yaş grupları arasında uzaktan eğitime yönelik tutumlara yönelik anlamlı farklılık tespit edilmiş ve stratejik liderliğin uzaktan eğitime yönelik tutumlar üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları, politik ve yönetsel uygulamaların uzaktan eğitime dair bazı alt boyutlar ile arasında korelasyon olduğunu göstermekle birlikte yine politik ve yönetsel uygulamaların uzaktan eğitime dair bazı alt boyutları yordama da anlamlı olduğunu göstermiştir. Elde edilen sonuçlar, stratejik liderlik uygulamalarının öğretmenlerin uzaktan eğitim süreçlerindeki tutum ve yeterlik algıları arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, okul yöneticilerinin politik, yönetsel ve etik liderlik uygulamalarını geliştirmeleri önerilmektedir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik mesleki gelişim ve destek ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim kurumlarının genel başarısını artırıcı bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Liderlik, Liderlik, Uzaktan Eğitim

An Intercultural eTwinning Project in Initial Teacher Education: Future Teachers' Perspectives

Ahmet Göçen ¹, Francesca Mancini ², Muhammet Emin Türkoğlu ³ & Atahan Doğmuş ^{3,*}

¹ Eğitim Bilimleri Afyon Kocatepe Üniversitesi

² Department of Primary Education Florence University

³ Eğitim Yönetimi Afyon Kocatepe Üniversitesi

atahan19987@gmail.com

Özet

Introduction-Purpose: This study investigates a six-month eTwinning Initial Teacher Education (ITE) project that connected Turkish and Italian preservice teachers in collaborative development of AI-enhanced lesson plans. This telecollaboration initiative addressed questions as follows: How did intercultural teams evolve throughout the project implementation? What cognitive, socio-emotional, and intercultural benefits did participants report from the experience?

Method: Employing a qualitative case-study methodology, we collected written reflections from undergraduate students that participated in project activities during the 2024-2025 academic year. Turkish and Italian participants, who collaborated in mixed teams to complete project milestones, responded to structured open-ended questionnaires administered online. Two independent researchers conducted thematic analysis following Braun and Clarke's six-phase framework. Participant responses documented expectations, challenges encountered, positive and negative experiences, and tangible achievements throughout the collaboration.

Findings: Participants initiated project activities within multinational teams characterized by an ambivalent combination of enthusiasm and apprehension regarding unfamiliar intercultural teamwork. As collaboration progressed, disparate English proficiency levels and divergent group practices emerged as principal friction points that periodically impeded progress. Teams featuring proactive leadership and effective communication established clear norms early and advanced successfully, whereas some groups with passive leadership struggled to maintain their roles. By project conclusion, most participants reported enhanced intercultural awareness, improved competence in AI-supported pedagogy, and strengthened socio-emotional skills. However, few participants noted diminished motivation in instances where workload distribution remained uneven, or communication difficulties persisted.

Conclusion: The trajectory in the eTwinning ITE project confirms that two-sided communication and proficiency in foreign languages constitute the critical process in international projects. Group's active participation and structured scaffolding are indispensable for progression to high performance. Workload arrangements in the groups highlight the need for stronger accountability mechanisms in future iterations. Overall, strategically designed online collaboration activities can

foster holistic pedagogical growth that fosters communicative competence, intercultural sensitivity and collaborative skill-building.

Anahtar Kelimeler: Telecollaboration, Intercultural Communication, AI, eTwinning, Initial Teacher Education.

Belirsizliğe Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Mustafa Özgenel ^{1,*} & Ersin Yağan ²

¹ Education Sciences Istanbul Sabahattin Zaim University

² Sosyoloji Milli Eğitim Bakanlığı

mustafa.ozgenel@izu.edu.tr

Özet

Bilim ve teknoloji alanlarındaki gelişmeler ve değişimlere paralel olarak okullarda uygulanmaya çalışılan yenilikler karşısında öğretmenler belirsizlikler yaşamaktadır. Biz de bu araştırmada, Ross vd. (1996) tarafından geliştirilen, 10 maddeden oluşan ve 4'lü Likert (1=Hiç katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Katılıyorum, 4=Kesinlikle katılıyorum) olarak derecelendirilen Belirsizliğe Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçeye uyarlanmasını amaçladık. Ölçek maddelerinin Türkçeye çevrilmesinde 10 İngilizce öğretmeninden destek alınmıştır. Araştırmada, Açıklayıcı Faktör Analizi (n=250), Doğrulayıcı Faktör Analizi (n=212) ve test-tekrar test (n=30) çalışmaları için toplam 492 öğretmenden veri topladık. Ölçeğin açıklayıcı faktör analizin madde kestim noktası 0.50 alınmış ve analiz sonucunda 2 madde ölçekten çıkarılmıştır. 8 maddeli ve tek faktörlü ölçek yapısı toplam varyansın %55,388'ini açıklamaktadır. Ölçeğin 8 maddelik güvenirlik katsayısı 0.881 olarak hesaplanırken, madde toplam korelasyon katsayıları 0.571-0.787 arasında değişmektedir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda uyum indekslerinin iyi uyum sağladığı tespit edilmiştir [$\chi^2/df=2.012$; SRMR=,0387; RMSEA=.069; GFI=.963; AGFI=.923; TLI=.961; CFI=.980]. Test tekrar test çalışmasında madde korelasyon değerleri 0.442-0.577 arasında değişmektedir. Ölçeğin madde ve toplam puan ayırt edicilik düzeylerine kanıt sunmak amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi (%27 alt-üst grup analizi) sonucunda tüm maddelerin ve ölçeğin toplam puanında alt ve üst grup puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir ($p<.01$). Her madde yeniliklerin beraberinde getirdiği belirsizlikle ilgili farklı tutumları ölçmektedir. Maddeler, yeniliklere yönelik ne yapmaları gerektiği (Madde 4 ve 8), meydan okuma (Madde 2), mesleki yeterlilik (Madde 1*, 3, 5 ve 6) ve desteğe ihtiyaç duyma (Madde 7) tutumlarını ölçmektedir. 1. madde ters puanlanmaktadır. Elde edilen bulgulara bütün olarak bakıldığında Türkçeye uyarlanan Belirsizliğe Yönelik Tutum Ölçeğinin (BYTÖ) geçerli ve güvenilir kabul edilebileceği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belirsizlik, Belirsizliğe Yönelik Tutum, Ölçek Uyarlama

Okul Yöneticilerinde Zaman Yönetimi, Genel Erteleme Davranışı ve İş Doyumu Arasındaki İlişki

Hüseyin İlçe ^{1,*} & Adil Çoruk ²

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Bölümü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

huseyinilise@gmail.com

Özet

Günümüz dünyasındaki bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler gündelik yaşamı çok daha zor ve karmaşık hale getirmektedir. Bu gelişmelerle beraber etkileşim ve bunun sonucu olarak bilgi birikimi artmakta, toplumdaki sorunların çözüm şekli değişmekte ve akıp giden süreç içerisinde zamana göre bireyin kedisini yönetmesi daha da önemli hale gelmektedir. Zaman yönetimi eğitim örgütlerinde çalışan okul yöneticilerinin çalışma, sosyal ve özel hayatını ciddi bir biçimde etkilemektedir. Zaman yönetimi birçok kavram ve konu ile ilişki içerisinde. Bu çalışmanın temelini oluşturan erteleme davranışı ve iş doyumunu da bunların içerisindeki en önemli konulardandır. Her insan isteyerek ya da istemeyerek hayatında mutlaka en az bir defalığına dahi olsa erteleme davranışı sergilemiş ve sergilediği bu davranış yüzünden de birçok problemle karşılaşmıştır. Okul yöneticilerinin de karşılaştığı bu problemlerin sonucu olarak iş doyumları olumsuz yönde etkilenmektedir.

Eğitim örgütlerinde yöneticilerin zaman yönetimi becerilerine sahip olması ve erteleme davranışından kaçınması hem öğretmenlere hem de eğitim kurumuna başta iş doyumunu olmak üzere birçok yönden fayda sağlamaktadır. Zaman kavramının bilincinde olan ve erteleme davranışından kaçınan yöneticiler yaptıkları işleri daha titiz ve özverili bir şekilde yapmaya başlayacaklardır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı; okul yöneticilerinin zamanı yönetme becerilerini, bununla beraber zaman yönetiminin etkili yapıp yapılmaması durumunda genel erteleme davranışı ve iş doyumunu arasındaki ilişkiyi saptamak ve bazı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

Araştırma ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılacaktır. Araştırmanın evrenini, Çanakkale İlinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda 2024-2025 eğitim öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak, araştırmanın örneklemini Çanakkale İli Merkez İlçede Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda 2024-2025 eğitim öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmada yer alan yöneticilerin demografik özellikleri belirlenecektir. İkinci bölümde "Zaman Yönetimi Ölçeği", üçüncü bölümde "Genel Erteleme Davranışı Ölçeği" ve dördüncü bölümde ise "İş Doyumu Ölçeği" yer alacaktır. Verilerin analizinde; katılımcılardan elde edilen verilerin normal dağılıp gösterip göstermediklerini saptamak için çarpıklık ve basıklık (skewness - kurtosis) katsayıları incelenecektir. Elde edilen sonuca okul yöneticilerinin zaman yönetimi, erteleme davranışları ve iş doyumuna yönelik algıları uygun analiz yöntemleri ile belirlenecektir.

Yöneticilerin erteleme davranışı ile iş doyumu arasındaki ilişkide zaman yönetiminin rolünü incelemek için de korelasyon analizi yönteminden yararlanılacaktır.

Çalışma bulguların toplanması aşamasında olup, bulgulara ve sonuçlara bildiride yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticisi, Zaman Yönetimi, Genel Erteleme Davranışı, İş Doyumu

Dijital Oyunların Şiddet Algısı Üzerindeki Etkisi: Lise Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Fatih Samet Karan ^{1,*} & Ege Kemal Serter ²

¹ Uçak Elektrik-Elektronik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Lise Öğrencisi 9.Sınıf Fahrettin Kerim Gökay Anadolu Lisesi
fatihogretmen92@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, dijital oyunlara belirli bir sürenin üzerinde maruz kalan lise öğrencileri ile dijital oyun oynamayan öğrencilerin şiddet algılarını karşılaştırmaktır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Şiddet Algısı Anketi” kullanılmıştır. Anket, ev ortamı (madde 1–12), okul ortamı (madde 13–27), okul çevresi (madde 28–34) ve elektronik ortam (madde 35–40) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma grubu, 30’u düzenli şekilde bilgisayar oyunu oynayan ve 30’u oynamayan olmak üzere toplam 60 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre, oyun oynayan öğrencilerin özellikle elektronik ortam ve okul çevresine ilişkin maddelerde “kararsızım” ve “şiddet değildir” seçeneklerini daha yüksek oranda işaretledikleri gözlemlenmiştir. Bu durum, dijital oyunlara yoğun maruziyetin bazı şiddet türlerinin normalleşmesine ve şiddetin fark edilmesinde azalmaya neden olabileceğini göstermektedir. Buna karşın, oyun oynamayan öğrencilerin şiddet algılarının daha duyarlı ve bütüncül olduğu, çeşitli şiddet biçimlerini daha net ayırt edebildikleri görülmektedir. Araştırma bulguları, dijital oyunların bireylerin şiddet algısı üzerindeki etkisini ortaya koyarken, okullarda şiddet türleri ve dijital ortamda şiddete karşı bilinçlendirme çalışmalarının önemini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, rehberlik hizmetleri kapsamında dijital okuryazarlık, medya farkındalığı ve şiddete karşı koruyucu beceriler üzerine yapılandırılmış programların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet Algısı, Dijital Oyun, Lise Öğrencileri, Dijital Şiddet, Rehberlik

Kısa Sureler Işığında Evrensel Ahlak İlkeleri

Öznur Çelik

İlkokul Sabiha Gökçen İlkokulu
oznurcelik942@gmail.com

Özet

İslamiyet, kişinin yaratıcı ile olan ilişkileri değil aynı zamanda toplumsal düzeni de sağlamaya yönelik bir yaşam tarzı sunmaktadır. Kur'an-ı Kerim, bu toplumun inşasında temel rehberdir ve içerdiği kısa sureler, derin anlamlarıyla İslam'ın temel inanç ve ahlaki esaslarını içermektedir. Namazlarda düzenli olarak okunan bu sureler, ahlaki ve manevi gelişimie önemli katkılar sunar. Bu çalışmanın odak noktası, namazlarda okunan kısa surelerin İslam ahlakının temel ilkelerinin anlaşılmasındaki rolüdür. Bu sureler sadece ibadet metinleri olmayıp, inananlar için ahlaki bir yol göstericidir. İncelemede, İhlas, Kevser, Maun, Asr ve Felak gibi kısa surelerin içerdiği temel ahlaki prensipler ve bunların birey ve toplum üzerindeki etkileri ele alınmaktadır.

İslam ahlakının anlaşılması ve yaşanması, bireysel huzur ve sağlıklı bir toplum için büyük önem taşır. Ancak günümüzde dini metinlerin ahlaki rehberliği yeterince anlaşılamayabilir. Bu çalışma, namazlarda okunan kısa surelerin İslam ahlakının temel ilkelerini anlamadaki ve içselleştirmedeki rolünü ele alarak bu surelerin bireysel ve toplumsal ahlakın inşasında etkin birer araç olduğunu ortaya koymayı amaçlar. Bu surelerin doğru anlaşılması ve ahlaki prensiplerin hayata geçirilmesi, daha bilinçli bir dini yaşantıya ve daha adil, merhametli bir topluma katkı sağlar.

Namaz sureleri, evrensel ahlak ilkelerine doğrudan veya dolaylı vurgular yapar. Fatiha Suresi, Allah'ın birliğini, merhametini, adaletini ve hesap gününü hatırlatarak uyulması gereken ahlaki davranışlara işaret eder. Asr Suresi, zamanın kıymetini bilmeyi, iman ve salih amelleri, hakkı ve sabrı tavsiye etmeyi öğütler. Kevser Suresi, nimetlere şükretmeyi ve ibadeti emreder. Hümeze Suresi, alaycılık ve dedikodudan sakındırır. Fil Suresi, kibir ve zulümden uzak durmayı öğretir. Kureyş Suresi, nimetlere şükür ve yalnızca Allah'a ibadeti vurgular. Maun Suresi, yetim ve yoksullara yardım etmeyi, ibadette samimiyeti öğütler. Kafirun Suresi, inanç farklılıklarına saygıyı vurgular. Nasr Suresi, Allah'ın yardımına şükretmeyi ve alçakgönüllülüğü öğretir. Tebbet Suresi, kötülüğe karşı direnci gösterir. İhlas Suresi, tevhidin özünü ifade eder. Felak ve Nas sureleri, kötülüklerden ve vesveselerden Allah'a sığınmayı öğretir. Kadir Suresi, ibadetin ve maneviyatın önemini hatırlatır. Beyyine Suresi, samimiyeti vurgular. Zilzal Suresi, hesap gününü hatırlatır. Adiyat Suresi, nankörlükten sakındırır. Karia Suresi, kıyametin dehşetini anlatır. Tekasür Suresi, dünyevi hırsın değersizliğini gösterir. Şems Suresi, nefis terbiyesinin önemini belirtir. İnşirah ve Duha sureleri ise teselli ve sorunlarla başa çıkma konusunda ipuçları sunar.

Bu surelerin ortak etkisi, tevhit, adalet, merhamet, samimiyet, sabır, yardımlaşma, şükran, tevazu, ahiret bilinci, dürüstlük, sorumluluk ve hoşgörü gibi temel İslam ahlakı prensiplerini vurgulamaktır. Namaz esnasında bu surelerin okunması ve anlamları üzerine düşünülmesi, Müslümanların bu değerleri içselleştirmesine ve günlük hayatlarında uygulamasına yardımcı olur.

Bu surelerin sürekli tekrarı, erdemli davranışların hafızalarda yer edinmesini sağlar ve olumlu hasletleri düşünmeye ve uygulamaya teşvik eder. Bu durum, daha mutlu ve adil bir toplumun oluşumuna katkıda bulunur ve dini metinlerin ahlaki rehberliğinin önemini ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Kısa Sureler, Evrensel Ahlak, Evrensel Değerler

Eğitimde Ahlak ve Etik

İsmet Gürsoy

İlahiyat Fakültesi Karadeniz Teknik Üniversitesi
mebyazari@gmail.com

Özet

Bu makale ve çalışma, ahlak ve etik olgularını günümüz eğitim sistemleri kapsamında ele alarak, ahlak ve etik kavramlarının teorik bilgi ve fenomenolojik bağlamında bağlamda temellerini, değişik sahalarda uygulama alanlarını, eğitim ortamlarında karşılaşılan sorunları ve sonuçları, yeni neslin gözünde ve yaşantısında ahlak ve etik olgusunun algı durumlarını detaylı olarak inceleme ve sunmayı hedeflemektedir. Eğitim, toplumsal sorumluluk bilinci ve toplumların yeniden inşasını hedef alan sadece bireylerin kişisel gelişimi ve öğrenim düzeylerini artırmakla kalmayıp daha çok geleceğin kurgusu, kültür ve değerler sistemi oluşturulması, milli ve ahlaki değerlerle milli bir duruş kazandırılması, özgün bir kimlik oluşturmayı ilke edinen uzun soluklu ve zor bir sürecin adıdır. Eğitim ortamları ve unsurları özenle seçilmeli, takip edilmeli ve süreç odaklı bilişsel ve devinışsel yöntemlerle çok yönlü kişilikler yaratma çabası ile hareket edilmelidir. Eğitim paydaşlarıyla ortaya çıkan veya iç içe olan ahlak ve etik geçmişten bugüne her zaman ana başlık olarak yerini korumuştur. Ahlak, doğru ve yanlışın birbirinden ayrılması, toplumlarda zamanla oluşan doğal normlar ve kurallar olarak tanımlanır. Etik ise bir disiplin olarak bu normları ele alma, değerlendirme, felsefi ve sosyolojik anlamda ilkeleri sistematik olarak ele alan düşünsel bir yapıdır. Ahlak ve etik çemberinden geçen bireylerin topluma uyumunu ve değerlerin oturmasını sağlayan da eğitim olması nedeniyle dikkat çekicidir. Ahlaki normlar toplumsal düzen ve disiplin bakımından da merkezi öneme sahiptir. Kişilerin sosyo-psikolojik etkileşimiyle ortak kanaatler zamanla biçimlenir ve gelişir. Etik, bireylerin toplumdaki statü, rol, ideolojik ve düşünsel yapısını sorgular sonra da sosyal değerlerle ne kadar uyumlu olduğunu sistematik olarak takip eder. Globalleşen dünyada küreselleşme, dijital kültür ve dejenerasyon, bireyselleşme akımları, bilgi kirliliği, bilginin sadece güç olarak kullanılıp yaşantısal boyuta dönüştürülmemesi, etik ilkelerin göz ardı edilmesi gibi bir çok husus derinlemesine analiz edildiğinde eğitim kurumlarının, ortamlarının ve paydaşlarının fonksiyonunu, etki gücünü ve itibarını, normatif işlevlerini yeniden ele alarak güncel ve etkin stratejilerin geliştirilmesinin, topyekun eğitim modellerinin güçlendirilmesinin ne kadar elzem olduğunu göstermektedir. Bu bilimsel çalışma, öncelikle erdem, deontoloji ve faydacılık gibi temel teorileri irdelemekte, bunların eğitim bağlamında uygulamalarını ele alarak sorgulamakta ve tespitler yapmaktadır. Çalışmada eğitim unsurları ve ortamlarını da ele alarak eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin, öğretmenlerin karşı karşıya kaldığı etik sorunlar, mesleki etik sorumlulukları, karar alma süreçleri incelenmiştir. Yapılan değerlendirme ile eğitim kurumlarında öğrencilerin karşılaştığı temel problemler olan adalet, mahremiyet, akran zorbalığı, eğitimde eşitlik, cinsiyet ayrımı, imkanlar ve fırsatlar eşliğinde ulusal çapta ortak değerleri öğrenme ve yaşama durumları ele alınmıştır. Bugün toplumun en çok ihtiyaç duyduğu sadakat, dürüstlük, adalet, helal lokma, usulsüzlük yapmama ve görevi kötüye kullanmama, ticaret ahlakı, sosyal adalet, kitlesel güven ve huzur ortamının sağlanması, farklılıklara saygı, özgür düşünme ve

hürriyet algısı gibi daha birçok olgu ve etik değeri ele alarak bireylerin gelişimi, eğitim ortamları ve paydaşlarının çağdaş düzeyde kalitesi, toplumların da güçlenmesi anlamında büyük katkılar sunmaktadır. Çalışma konuyu sadece epistemolojik, pedagojik anlamda ele almayıp daha geniş bir perspektif ile akademik disiplin içinde toplumu ayakta tutan evrensel değerler ve ilkeler ışığında politik ve ulusal kararların da etkisiyle uygulanabilir, sürdürülebilir disiplinler arası ciddiyetle ele almakta, gelecek nesillerin ve eğitim yürütücülerinin beklentilerini göz önünde bulundurup bilgi ve gerçek yaşamda karşılığının topyekûn yapılandırılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahlak, Etik, Pedagoji, Fenomenoloji, Eğitim, Değerler

Afet Bilinci ve Hazırlık Eğitimi Oyun Tabanlı Öğrenme Materyali Geliştirilmesi

Lütfü Bildik ^{1,*} & Güray Göksal ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Meb

² Özel Eğitim Öğretmenliği Meb

lutfubildik@gmail.com

Özet

İyi Uygulamanın Amacı: Çalışma, öğrencilere afet bilinci kazandırmayı ve afetlere yönelik hazırlıklarını eğlenceli ve etkili bir biçimde öğretmeyi hedefleyen bir oyun tabanlı öğrenme materyali geliştirmeyi amaçlamaktadır. Afet Eğitimi Materyal Geliştirme Yarışması çerçevesinde geliştirilen bu materyal, öğrencilere afet çantasında bulunması gereken malzemeleri tanıtmanın yanı sıra, afet anında doğru kararlar alabilme ve afet öncesinde risk azaltma konusunda farkındalık kazandırmayı hedeflemektedir. Oyun, etkileşimli yapısı sayesinde öğrencilerin afet durumlarına karşı bilinçli ve sorumlu bir şekilde hareket etmelerini sağlamayı amaçlamakta, aynı zamanda problem çözme, karar verme ve hızlı düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu proje, öğrencilere afet bilinci kazandırmak ve onları afetlere karşı daha hazırlıklı bireyler olarak yetiştirmek adına yenilikçi bir öğrenme ortamı sunmayı amaçlamaktadır.

İyi Uygulamanın Hedef Kitlesi: Proje, tüm öğrencilere yönelik olup, özellikle afet eğitimi konusunda etkin bir öğrenme deneyimi yaşamak isteyen ve dijital araçlarla etkileşime girmeye istekli öğrencilere yöneliktir. Bu sayede, afetlere karşı daha hazırlıklı ve bilinçli bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

İyi Uygulamanın Özeti: Proje kapsamında geliştirilen oyun tabanlı eğitim materyali, bilgisayar, tablet ve akıllı tahta gibi dijital platformlarla uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır. Öğrenciler, oyun içinde karşılaştıkları afet senaryolarında doğru ve yanlış seçimlerin sonuçlarını deneyimleme fırsatı bulurlar. Bu süreç, öğrencilere afetlere yönelik doğru kararlar almayı öğretirken aynı zamanda onların karar verme, problem çözme ve hızlı düşünme becerilerini geliştirmektedir. Oyun, hem bireysel olarak hem de öğretmen rehberliğinde sınıf içi etkinlikler olarak uygulanabilecek şekilde tasarlanmış olup, öğretim sürecine yenilikçi bir katkı sunmaktadır. Bu sayede, afet eğitimi sürecine öğrencilerin daha fazla ilgi göstermeleri ve katılım göstermeleri sağlanmıştır.

İyi Uygulamanın Sonucunda Elde Edilen Sonuçlar ve Çıktılar: Proje sonucunda, öğrencilerin afetlere yönelik hazırlıklı olma bilinci kazandıkları ve afetlerle ilgili problem çözme becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarda bu materyali etkin bir biçimde kullanmaları sağlanmış ve afet eğitimi konusunda daha geniş bir kitleye ulaşılmasına katkı sağlanmıştır. Oyun, içerdiği farklı senaryolar sayesinde öğrencilere afetlerin çeşitli yönlerini öğretmekte ve bu durumlar karşısında nasıl bilinçli hareket etmeleri gerektiğini gösterecek bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Sonuç olarak, projenin afet eğitimi

alanında önemli bir katkı sağladığı ve farklı bir eğitim materyali olarak dikkat çekici bir potansiyel taşıdığı gözlemlenmiştir.

Not: Projemiz kapsamında geliştirilen “Güven’in Kapısı” materyali, 3. Afet Eğitimi Materyal Geliştirme Yarışması Yarı Finali'ne Ekim 2024'te seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet Eğitimi, Oyun Tabanlı Öğrenme, Eğitim Teknolojileri, Dijital Eğitim Materyalleri

"İlkokulda Hijyen Eğitiminin Doğal Üretim Süreçleriyle Bütünleşmesi: Uygulamalı Bir Yaklaşım"

Töre Sertkaya ^{1,*} & Meriç Barış Çobanlar ¹

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
toresertkaya@gmail.com

Özet

Bu çalışma, ilkokul öğrencilerine hijyen bilincini kazandırırken aynı zamanda doğayla iç içe bir öğrenme ortamı sunmayı amaçlayan bütüncül bir eğitim uygulamasını tanıtmaktadır. Mürefte İlkokulu'nda yürütülen bu projede, doğal üretim süreçleri aracılığıyla öğrencilerin hem hijyen alışkanlıklarını pekiştirmeleri hem de doğayla ilişkilerini güçlendirmeleri hedeflenmiştir. Çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı ile OPET'in ortak yürüttüğü "Tertemiz Yarınlar Okullarda Başlar" temalı programın yerel bir uyarlaması olarak şekillendirilmiştir.

Bölgeye özgü zeytin ağaçları ve endemik bitkiler projenin temelini oluşturmuştur. Yıllar boyu okul bünyesinde sürdürülen zeytinyağı temelli krem yapımının ardından bu proje sürdürülebilir doğa bilincinin yerleşmesine fayda sağlamıştır. Okulun zeytinlik alanında öğretmen, veli ve öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilen zeytin hasadı; sabun yapımına uzanan üretim sürecinin ilk adımını oluşturmuştur. Elde edilen zeytinyağları, ailelerin rehberliğinde öğrencilerle birlikte doğal katı sabunlara dönüştürülmüş, sonrasında elde edilen katı sabunlar öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla yine okulda üretilen aromatik bitki özleri ve yağlarla (lavanta, ısırgan otu, kekik, adaçayı, biberiye ve kantaron) sıvı sabun üretimi gerçekleştirilmiştir. El birliği ile üretilen sıvı sabunlar okulun tüm bölümlerindeki lavabolarda kullanılmaktadır. Böylece öğrencileri içerikleri bilinmeyen kimyasal ürünlerden en azından okulda uzak tutmak hedeflenmiştir. Sürecin ilerleyen aşamalarında, geleneksel yöntemlerle (örneğin meşe külüyle) üretim yapma çalışmaları planlanmıştır.

Bu süreç yalnızca hijyen eğitime değil, öğrencilerin üretime doğrudan katılımıyla sorumluluk alma, iş birliği yapma, doğaya saygı duyma gibi çok boyutlu kazanımlar edinmelerine de olanak sağlamıştır. Öğrencilerden gelen yansıtıcı ifadeler, "Okulumuz mis gibi sabun kokuyor", "Kendi ellerimizle yaptığımız sabunları kullanmak çok güzel" ya da "Sabun yapmak için eldivenle ısırgan otu topladığımızı ve nasıl kuruttuğumuzu hiç unutmayacağım" gibi geri bildirimler, öğrenmenin kalıcılığına dair ipuçları sunmaktadır. Ürünlerin mahalle pazarında sergilenmesi, sokak çeşmelerine yerleştirilmesi ve çevre okullarla ve okula gelen ziyaretçilerle paylaşılması, okulun toplumsal bağlarını güçlendirirken öğrencilerde topluma katkı sunma bilinci geliştirmiştir.

Ayrıca bu uygulama, hayat bilgisi, fen bilimleri, görsel sanatlar ve Türkçe derslerinin ilgili tema ve konularıyla ilişki içerisinde yürütülerek disiplinlerarası öğrenmenin doğal bir örneğine dönüşmüştür. Bu yönüyle çalışma, sadece hijyen eğitimi açısından değil, doğa temelli ve yaşamla iç içe bir öğrenme modeli açısından da özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Üretim Süreçleri, Ekolojik Farkındalık, Hijyen Okuryazarlığı, Deneyim Temelli Öğrenme

İyi Oluş Temelli Öğrenme Ortamlarında Öğrenci Merkezli ve Çok Kültürlü Bir Model: “Happiness at School” eTwinning Uygulaması

Töre Sertkaya

Sınıf Öğretmenliği Mürefte İlkokulu
toresertkaya@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2024–2025 eğitim-öğretim yılı eTwinning teması olan Okulda İyi Oluş (Well-being at School) doğrultusunda yürütülen “Happiness at School” adlı uluslararası eTwinning projesinin süreç ve çıktılarının paylaşılmasını amaçlamaktadır. Projede dört farklı ülkeden toplam 21 öğretmen ve öğrencileri yer almış, katılımcı okullarda eş zamanlı ve iş birliğine dayalı uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Projenin temel hedefi, öğrencilerin akademik başarılarının ötesinde; sosyal, duygusal ve fiziksel gelişimlerini destekleyerek aynı zamanda etkileşimli eğitim araçlarının kullanımı ile kapsayıcı bir öğrenme ortamı sağlamak olmuştur. Bu doğrultuda öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun, aktif katılımı öncelikli kılan, yaparak-yaşayarak öğrenmeye dayalı etkinlikler planlanmıştır. Drama çalışmaları, oyun tasarımı, arkadaşlık bileklikleri yapımı, müzikli sahne gösterileri, yeni yıl kartı hazırlama gibi yaratıcı ve kültürlerarası etkileşimi destekleyen uygulamalar proje sürecine yayılmıştır. Etkinlikler hem çevrim içi platformlar aracılığıyla hem de sınıf ortamında yürütülmüş, dijital araçlar süreçte destekleyici rol oynamıştır.

Projenin planlanması ve uygulanmasında öğretmen iş birliği belirleyici olmuş ve kararlar proje ortaklarıyla düzenli yapılan çevrim içi toplantılarla alınmıştır. Süreç boyunca öğrenciler, ortak ürün geliştirme, grup çalışmaları ve etkileşimli etkinliklerle hem sosyal becerilerini hem de dijital yeterliliklerini geliştirme fırsatı bulmuşlardır. Gözleme ve öğretmen dönütlerine dayalı olarak, öğrencilerin okula yönelik aidiyet duygularında artış, iletişim becerilerinde gelişme ve kendini ifade etme konusunda daha fazla istekli oluş gibi olumlu gelişmeler kaydedilmiştir.

Proje sonunda öğrenci ürünlerini ve deneyimlerini kapsayan hem fiziksel hem de dijital bir sergi düzenlenmiştir. “Happiness at School”, çok kültürlü ve öğrenci merkezli bir yaklaşımla tasarlanmış, iyi oluş odaklı eğitim ortamlarının mümkün olduğunu gösteren özgün bir örnek olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, Happiness at School projesi, okul ortamında öğrencilerin fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel iyi oluşlarını desteklemeye yönelik etkili bir uygulama örneği sunmaktadır. Bu tür projelerin, öğretmenlerin bütüncül eğitim yaklaşımlarını benimsemelerine katkı sağladığı ve sınıf içi uygulamalara olumlu yansımaları olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İyi Oluş, Kültürlerarası Etkileşim, Katılımcı Öğrenme Ortamı

Biz Bir Aileyiz

Tuğba Aksoy ^{1,*}, Burcu Ata Bilgili ², Turgay Demirkan ³ & Çetin Keren ⁴

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Namık Kemal İlkokulu

² İngilizce Öğretmenliği Namık Kemal İlkokulu

³ Sınıf Öğretmenliği Namık Kemal İlkokulu

⁴ Biyoloji Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

tugbaerenaksoy@gmail.com

Özet

Bu çalışma, farklı sebeplerle parçalanmış, farklı etnik kökene sahip, özel gereksinimli çocuklara sahip ve yoğun çalışma temposundan kaynaklı yeterli zamanı çocuklarına ayıramayan aileler için yaşadıkları olumsuz durumları iyileştirebilmek adına proje kapsamında belirlenen sosyo-kültürel faaliyetler, aile zamanı etkinlikleri, atölye çalışmaları, proje kapsamında özel olarak tasarlanan aile içi iletişimi güçlendirme kart setleri ve uzman davetleri ile hayata daha barışık bir gözle bakmalarını sağlayarak öğrencilerin gelişimlerine olumlu katkı sağlayıp aile içi iletişimi güçlendirmek, öğretmenlere ve idarecilere profesyonel destek sağlayarak eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla hazırlanmıştır.

Süreç içerisinde bazı çocukların aileleri çeşitli sebeplerden dolayı (boşanma, vefat, hapis, vb.) bir arada kalamayabilir. Bu durum parçalanmış ailelerin çocuklarının yaşamlarında travmatik etkiler bırakabilmektedir. Deprem, sel, yangın, kaza gibi birçok doğa olayı da çocuklarda yetişkinlerden daha fazla travmatik etki bırakabilmektedir. Ayrıca ailelerin eğitime verdikleri önemi artırabilmek, öğrenci devamsızlıklarını mümkün olan en alt seviyeye indirebilmek gereklidir. Bunun yanı sıra aynı hane içerisinde geniş aile olarak (anneanne, babaanne, dede, vb.) bir arada ikamet eden veya yoğun çalışma saatlerine sahip ebeveynlerin çocukları ile yeterince zaman geçiremediği görülmektedir.

Proje okulunda görev yapan öğretmen ve idarecilerin de dezavantajlı öğrencilerin sorunlarını anlama ve gelişimlerini takip etme noktasında desteğe ihtiyaçları vardır. Bu nedenle proje okulundaki dezavantajlı, özel gereksinimli veya risk altındaki öğrencilere ve ailelerine, öğretmenlere ve idarecilere destek olunması gerektiği düşünülerek bu proje uygulanmaya başlanmıştır.

Projede; Altıeylül Kaymakamlığı, Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Altıeylül İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Altıeylül Belediyesi, Altıeylül Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile Altıeylül Sağlıklı Hayat Merkezi işbirlikçilerdir. Proje kapsamında düzenlenen tüm etkinlik ve eğitimlerde bu kurumlardan destek alınmaktadır. 2023-2024 eğitim öğretim yılında proje; ilk kez Namık Kemal İlkoku'nda uygulanmış olup 2024-2025 eğitim öğretim yılında revize edilerek 3 pilot okul (Aslıhantepecik Ortaokulu, Macarlar İlk/Ortaokulu) daha projeye eklenmiş ve koordinatör okul unvanıyla (Namık Kemal İlkokulu) bu yıl 4 okul birlikte olarak proje uygulanmaya devam etmektedir. Yaklaşık 500 öğrenci, 1000 veli ve 50 öğretmenin faydalandığı bu proje; geniş kitleye

ulaşarak eğitimde farkındalık ve etkileşimi artırmayı hedeflemiştir. Proje kapsamında doğrudan yer almamakla birlikte, 350 öğretmen proje faaliyetlerinden yararlanarak mesleki gelişimlerine katkı sağlamıştır.

2023-2024 eğitim öğretim yılı sonunda yapılan değerlendirme anketleri, veli-öğretmen toplantıları ve gözlemler doğrultusunda; öğrenim gören dezavantajlı öğrencilerin istatistiki yönden durumları belirlenerek; sosyal ve kültürel faaliyetlerle gelişimlerine olumlu katkı sağlanmıştır. Öğrencilerin küçük yaşlarda sporla, sanatla, kültürel ve sosyal etkinliklerle tanıştırılarak ruh ve beden sağlığının korunmasına destek olunmuş ve hedef grup paydaşları arasındaki sosyal bağ güçlendirilmiştir. Aile içi etkili iletişim sürecinde ailelerin çocukları ile daha nitelikli zaman geçirmelerine katkıda bulunulmuştur. Yaşadıkları travmatik ya da olumsuz durumlardan dolayı davranış problemi olan öğrenciler tespit edilerek ailelerle işbirliği güçlendirilmiştir. Velilere ve öğrencilere yönelik çeşitli eğitimler verilmiştir. Dezavantajlı öğrencilerin sorunlarını anlama ve gelişimlerini takip etme noktasında öğretmenlere ve idarecilere gerekli destek sağlanmıştır. Öğrencilerin öğrenime devamı sağlanarak devamsızlık oranları en alt seviyeye indirgenmiştir.

Projenin yaygınlaştırma sürecinde, iş birliği yapılan kurumlara ve ilgili yöneticilere yönelik tanıtım çalışmaları gerçekleştirilmiş; proje kapsamında yürütülen faaliyetleri içeren broşürler hazırlanmış, sosyal medya ve yerel basın aracılığıyla kamuoyu bilgilendirilmiş, ayrıca yapılan çalışmaları kapsayan bir sunum hazırlanarak paylaşılmıştır. 2024-2025 eğitim öğretim yılı sonunda da değerlendirme anketleri uygulanarak, proje süresi boyunca yapılan gözlemler, veli ve öğretmen toplantıları sonrası proje sonuçlarına ulaşılabilecektir. Ayrıca, tüm projede elde edilen bulgular ve yapılan çalışmalar düzenli olarak raporlanarak ilgili paydaşlarla paylaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi İletişim, Dezavantajlı Öğrenciler, Aile Eğitimi, Okul Aile İşbirliği, Eğitimde Kalite

Münazara Yoluyla Düşün, Konuş, İfade Et: Ortaokul ve Lise Düzeyinde Yapılan Münazara Yarışmalarının Dil Becerilerine Etkisi

Elif Soydemir

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Çanakkale Anadolu Imam Hatip Lisesi
elif-soydemir@hotmail.com

Özet

İki ya da daha fazla kişinin belirli bir konu üzerinde karşılıklı olarak düşüncelerini savunduğu ve karşı tarafın görüşlerini çürütmeye çalıştığı düzenli ve kurallı tartışma biçiminin adı olan münazaranın temeli Eski Yunan dönemine kadar dayanmaktadır. Özellikle Sokrates, Platon ve Aristoteles, felsefi tartışma yöntemleriyle tanınır. Sokrates’a göre ; “Gerçek, fikirlerin çarpışmasından doğar.” Ve gerçeklerin daha iyi anlaşılabilmesi için karşıt fikirlerin de ortaya konulabilmesi ve bunu yaparken de akılcı bir yol izlenmesi gerekmektedir.

Münazara tekniğinin derslerde kullanılmasındaki en önemli amaç; eleştirel düşünceyi geliştirirken, öğrencilerin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanmayı öğrenmesini, empati kurmayı, topluluk önünde konuşma ve bu yolla dil becerilerini geliştirmesini sağlamaktır.

Bu çalışmada, münazara (debate) tekniğinin İngilizce derslerine entegrasyonu ele alınmakta ve bu yöntemin öğrencilerin konuşma, dinleme, eleştirel düşünme ve topluluk önünde kendini ifade etme becerileri üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir. Araştırma, ortaokul ve lise düzeyinde öğrencilerle yürütülen uygulama örneklerine dayanmaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Çanakkale Anadolu İmam Hatip Lisesinde ve Çanakkale merkez ilçe liselerarası düzenlenen münazara yarışmalarına katılan öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları ,öğrenci performans gözlem formları, öğretmen ve veli görüşme formları kullanılmış; veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, münazara yarışmalarının öğrencilerin dil becerilerini çok yönlü olarak geliştirdiğini ortaya koymuştur. Bu yolla öğrencilerin derslerde araştırma yöntemlerini ve bilimsel verileri daha sık kullandıkları gözlemlenmiştir. Öğrenciler kendilerini daha akıcı, etkileyici ve özgüvenli şekilde ifade etmeye başladıklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğretmenler ve veliler öğrencilerin derse karşı pozitif bir tutum geliştirdiklerini, sonraki etkinlikler için daha fazla öğrencinin gönüllü olarak katılım sağlamak istediklerini belirtmiştir. Ayrıca münazara süreçlerinin, öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirdiği, dinleme ve konuşma becerilerini artırdığı gözlemlenmiştir. Grup çalışmaları ise sosyal iletişim ve saygılı tartışma kültürünü desteklemiştir. Öğrencilerde takım liderliği ve takımla çalışma becerilerinin de geliştiği görülmüştür.

Münazara yarışmaları, yalnızca bir sözlü etkinlik değil; aynı zamanda öğrencilerin düşünsel gelişimlerini destekleyen, eleştirel bakış açısı kazandıran ve etkili iletişim becerileri geliştirmelerini sağlayan önemli bir pedagojik araçtır. Bu nedenle, eğitim programlarında münazara etkinliklerine daha fazla yer verilmesi; özellikle dil anlatım dersleriyle entegre edilerek uygulanması önerilmektedir. Okullarda sınıflar arası, illerde okullar arası münazara yarışmaları düzenlenebilir, bunların temelini oluşturmak amacıyla da münazara kulüpleri oluşturulabilir. Ayrıca öğretmenlerin münazara teknikleri konusunda hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi, etkinliğin kalitesini artırması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Münazara, Dil Becerileri, Ortaokul, Lise, Sözlü İfade, İletişim, Eleştirel Düşünme

Okul Yöneticilerinin Yapay Zekâ ile İmtihanı: Dünü ve Bugünü ile Milli Eğitim

Nurdan Fidan Alabak ^{1,*} & Gülten Gümüştekin ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² İşletme Yönetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
nurdanalabak@gmail.com

Özet

İyi Uygulamanın Amacı: Okul yönetiminde yapay zekâ kullanımı, eğitim kurumlarının yönetimsel, akademik ve sosyal süreçlerini daha verimli hale getirmek için tasarlanmış pek çok uygulamayı bünyesinde barındırmaktadır. Yapay zekâ, öğrenci performansını analiz etmek, öğretmenlerin gelişimini desteklemek ve iletişimi hızlandırmak gibi birçok alanda yardımcı olmaktadır. Ayrıca, eğitim süreçlerini kişiselleştirmeyi ve sorunları erken tespit etmeyi hedefleyerek eğitimde fırsat eşitliği sağlamayı da amaçlamaktadır.

İyi Uygulamanın Hedef Kitle: Okul yönetiminde yapay zekâ uygulamalarının hedef kitleleri eğitim örgütlerindeki paydaşların tümüdür. Bu paydaşlar arasında öğretmenler, öğrenciler, veliler, öğretmen harici diğer okul çalışanları ile diğer okul yöneticileri yer almaktadır.

İyi Uygulamanın Özeti: Yapay zekâ (AI), eğitim teknolojileri arasında eğitimde dönüşüm sağlama potansiyeli olan son yenilikçi bir sistemdir. AI'nın eğitimdeki rolü, öğretmenlerin ve yöneticilerin işlevlerini genişletirken öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermesine olanak tanımaktadır. Bu teknolojiler, öğrenci performansını izleme ve karar alma süreçlerinde daha etkili hale gelmeyi sağlamaktadır. Ancak, veri güvenliği, gizlilik sorunları ve toplumsal eşitsizlik gibi etik endişeler de bulunmaktadır. Yapay zekâ, eğitimde kaçınılmaz bir etkiye sahiptir, ancak, bu teknolojinin eğitime olan gerçek etkileri henüz netleşmemiştir. Yapay zekâ, öğretmenlik mesleğini yok etmeyecektir ancak öğretim kalitesini değiştireceği tahmin edilmektedir. Okul yöneticileri ise yapay zekâ teknolojilerini yönetim hedefleriyle kullanmak zorundadır. Son yıllardaki krizler, öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye erişiminin sınırlı olduğunu ortaya koymuştur. Okul liderleri, öğrencilerin yapay zekâyâ erişimini sağlamak için sosyal aktivistler olmalıdırlar.

İyi Uygulamanın Sonunda Elde Edilen Çıktılar ve Sonuçları: Yapay zekâ, okul yönetiminde daha verimli ve etkili süreçler sunmaktadır. Öğrenci ve öğretmen verilerinin analiz edilmesi ile öğretim süreçleri kişiselleştirilebilmektedir ve ihtiyaçlara uygun hale getirmektedir. AI, yönetimsel kararları ayrıca sorunların erken tespit edilmesi ve kaynak yönetiminin optimize edilmesi bakımından desteklemektedir. Ayrıca, dijital asistanlar iletişimi kolaylaştırmakta olup, YZ destekli erken uyarı sistemleri öğrencilerin sorunlarını önceden belirleyip müdahale imkânı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milli Eğitim, Okul Yönetimi, Yapay Zekâ

Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları

Fulya Soyata

Türk Sanat Müziği Korosu Yetişkin Eğitimi Kadıköy Halk Eğitimi Merkezi
fulya_soyata@hotmail.com

Özet

Müzik terapisi en eski tedavi yöntemlerinden biridir. Dört bin yıldan beri çeşitli kültürlerde hastaları tedavi etmek amacıyla kullanıldığı bilinmektedir. Müzik terapisi, günümüzde birçok hastalığın tedavi sürecinde hastaların psikolojik durumlarının iyileştirilmesinde kullanılmaktadır. Ucuz ve yan etkisi olmayan bir yöntem olmakla birlikte, hastaların fiziksel, psikolojik, sosyal, duygusal ve manevi olarak iyileşmesinde olumlu etkisi vardır. Uygulama, birebir kişiyle veya grup ile birlikte, aktif katılımcı veya pasif dinleyici şeklinde, doğaçlama veya belli bir müzik üzerinden yapılabilir. Müzik, dinleyen bireyde fizyolojik ve psikolojik cevaplara neden olan eşsiz bir uyarandır. Günümüzde müzikle tedavi uygulama yöntemleri genellikle dört gruba ayrılır: Konser dinletilerek uygulanan yöntem (pasif tedavi) Konser icra ettirilerek uygulanan yöntem (aktif tedavi) Müzik yaratılması sağlanarak uygulanan yöntem (aktif tedavi) Dansla uygulanan yöntem (aktif tedavi) şeklinde uygulanan yöntem örnekleridir. Müzik hastaya tıbbi tedavilerle birlikte sunulduğunda yarar sağlar. Bu nedenle müzikle birlikte gerçekleştirilen tedavi süreçlerinde, kişilerde sosyal ilişkilerin geliştirilebildiği, kendine güvenin ve konsantrasyonun yeniden kazandırılabilirdiği tıp uzmanları tarafında önemle vurgulanmaktadır. Müzikle tedavi, alternatif tedavi yöntemi olmayıp, geleneksel tıba uygundur ve kendine ait metotları vardır. Kültürlere, uluslara ve dönemlere göre farklılık gösteren tarihsel gelişime sahiptir. Müzikle tedavi yapılan hastaneler de müzikle tedavinin kendisi kadar büyük öneme sahiptir. İyi düzenlenmiş müzik icraatı; hastaların sıkıntılarını gidererek heyecan ve düşüncelerine yön verip, içinde bulundukları sıkıntılardan uzaklaşmalarına, mutlu ve huzurlu hissetmelerine yardımcı olacaktır. Yapılan araştırmalar, müziğin, öğrencilerin ifade yeteneğini geliştirdiğini, estetik ve yapıcı düşünme kapasitesini ve akademik performansı arttırdığını, çocuklara daha hızlı okuma-yazma yeteneği kazandırdığını ve öğrenme güçlüğü çeken çocukların eğitimlerini kolaylaştırdığını ortaya çıkarmaktadır. İnsan diğer sanat dallarına göre, müzikten daha çok etkilenmektedir. Müzik, ruhun çeşitli tepkilerini en iyi ifade eden sanat olduğundan insanın ruhsal davranışlarını inceleyen psikoloji ile müzik arasında doğal bir bağ oluşmaktadır. Yoğun bakımda tedavi görmekte olan hastalara, her gün 20-30 dakika arasında dinletilen Türk müziği ya da Klasik Batı müziği sonucunda, hastaların kımıldatamadıkları organlarını çalıştırabildikleri ortaya çıkmıştır. Müziğin tüm bu tedavi edici yönleriyle tıp bilimi içinde büyük önem taşıması, insan ve müzik etkileşiminin önemini belirtmektedir. Dünya Müzik Terapi Federasyonu, müzikle tedaviyi ‘Bir kişi veya grubun fiziksel, duygusal, sosyal ve kognitif ihtiyaçlarını karşılamak üzere gereksindiği iletişim, ilişki, öğrenme, ifade, mobilizasyon, organizasyon ve diğer ilgili terapötik öğeleri geliştirmek ve artırmak için müziğin ve/veya müzikal elemanların (ses, ritm, melodi ve harmoni) eğitilmiş bir müzik terapisti tarafından tasarlanarak kullanılması’ olarak tanımlar. Pisagor (M. Ö. 585-500), müzik teorilerinin ve müzikle hastalık tedavisinin ilk bilimsel kurucularındandır. Günümüzde, ‘Pisagor Gamı’ veya ‘Kemancı Gamı’ diye adlandırılan beşli bir

gam sistemi tanımlamıştır. Müzik tedavisinde hedef, kişinin akıl ve bedenini öğrenmeye hazırlamaktır. Zira, fonksiyonel kusurlarla uğraşan bir sistem ve beyinde öğrenme gerçekleşmeyecektir. Ülkemizde ise henüz akademik anlamda müzik terapisi uygulanmamaktadır. Müzik hastaya tıbbi tedavilerle birlikte sunulduğunda yarar sağlar. Müzikle tedavide iki ayrı yöntem uygulansa da aslında, içerdiği aşamaları itibarıyla birbirinden ayrı gibi görünen bu yöntemler bir bütünlük içerir. Bu nedenle aktif ve pasif yöntemlerin mecz edilerek kullanımını yansıtan, iyi düzenlenmiş bir müzik icrasıyla yapılan çalışmada, beklenen sonuç: mutlu, canlı, uyumlu bir bireysel dönüşüm, bireyde estetik duygu ve sezgiyi uyarıp, geliştirme(bu sayede müziğin stres hormonları üzerindeki regülatif ve kan akışını hızlandırma etkisiyle)sosyal ilişkilerin kuvvetlendirilmesine ve ruhsal bir iyileşmeye yardımcı olmaktır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Tedavi, Terapist, Makam, Şifa, Tedavi Yöntemleri, Müzikle Tedavi

Yapay Zeka Destekli Hikaye Çalışması

Emel Yorulmaz

Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
emelimyorulmaz@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yapay zeka destekli dijital hikâye çalışması ile ilkökul öğrencilerinin tarihî ve kültürel farkındalıklarını artırmayı amaçlayan "Bir Çocuk Yedi Tepe, İstanbul" adlı kitabın oluşturulma sürecini ele almaktadır. Kitap, İstanbul'un tarihî mekânlarını keşfeden öğrencilerin maceralarını konu almakta ve yapay zeka araçlarıyla desteklenmiş içeriklerle zenginleştirilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin tarihî bilinci geliştirmeleri, analitik düşünme becerilerini artırmaları ve dijital okuryazarlık kazanımları ön planda tutulmuştur.

Bu proje iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, öğrenciler ikiye bölünmüş gruplar halinde İstanbul'un farklı tarihî mekanlarını ziyaret etmiş, bu mekanlara dair araştırmalar yapmış, videolar çekmiş ve öğrendiklerini derinlemesine incelemiştir. Daha sonra, bu bilgileri kullanarak ilgili tarihi yapıların maketlerini hazırlamış ve sonunda ilçe proje sergisine seçilerek sunmuşlardır. Projenin ikinci aşamasında ise, bu saha araştırmalarına dayalı olarak "Bir Çocuk Yedi Tepe, İstanbul" kitabı oluşturulmuştur. Kitabın yazım sürecinde, öğrenciler tarafından edinilen tarihî bilgiler kurgusal bir anlatı çerçevesinde birleştirilmiş ve yapay zeka destekli içerik oluşturma araçlarıyla zenginleştirilmiştir.

Çalışmada, yapay zeka destekli yazılım araçları kullanılarak metin oluşturma, karakter gelişimi ve hikâye akışı planlaması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, yapay zeka tabanlı görselleştirme teknikleri kullanarak öğrencilere yönelik ilgi çekici ve öğretici illüstrasyonlar hazırlanmıştır. Süreç boyunca OpenAI'nin dil modelleri, görsel oluşturma araçları ve dijital hikâye anlatımı yazılımları kullanılmıştır. Hikâyenin görsel bölümleri, yapay zeka destekli illüstrasyon ve grafik tasarım araçlarıyla oluşturularak öğrencilerin hayal gücüne hitap eden zengin bir anlatım ortaya konmuştur. Böylece, görsel ve yazılı içeriklerin bütünlük bir şekilde sunulması sağlanmıştır. Öğrenciler, tarihî mekânlara dair araştırmalar yaparak edindikleri bilgileri yapay zeka destekli yaratıcı yazım süreçleriyle birleştirmiştir. Böylece hem akademik hem de sanatsal açıdan özgün bir eser ortaya konmuştur.

Ayrıca, öğrencilerin bu süreçteki aktif katılımı onların motivasyonunu artırmış, teknolojiye olan ilgilerini desteklemiş ve iş birliği becerilerini geliştirmiştir. Katılımcı öğrenciler, yapay zekanın eğitsel uygulamalarına dair bilinç kazanmış, eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmişlerdir.

Bu süreç aynı zamanda öğretmene ve öğrenci ile iletişimine de önemli katkılar sağlamıştır. Yapay zeka araçlarının kullanımı, öğretmenlerin ders planlama süreçlerini kolaylaştırmış, yaratıcılıklarını desteklemiş ve öğretim materyalleri hazırlama sürecindeki iş yükünü azaltmıştır.

Dijital hikâye anlatımı süreci, öğretmenin öğrencilerle daha fazla etkileşime girmesine, pedagojik yenilikler geliştirmesine ve mesleki doyumunu artırmasına olanak tanımıştır. Bu bağlamda, yapay zeka destekli eğitim uygulamalarının öğretmenlerin mesleki dayanıklılığına ve psikolojik iyi oluşuna olumlu katkılar sunduğu görülmektedir.

Çalışmanın bulguları, dijital dönüşüm çağında öğretmenlerin yapay zekadan nasıl yararlanabileceklerine dair önemli çıkarımlar sunmakta, eğitimde yenilikçi yaklaşımların uygulanabilirliğini gözler önüne sermektedir. Yapay zeka destekli hikâye anlatımının öğrencilerin öğrenme sürecine katkıları, pedagojik faydaları ve eğitim ortamlarında yaratabileceği dönüşüm üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır.

Sonuç olarak, "Bir Çocuk Yedi Tepe, İstanbul" kitabı, öğrencilerin tarihî mekânlara yönelik ilgisini artıran, onların yaratıcı yazım becerilerini güçlendiren ve yapay zeka destekli eğitim materyallerinin öğretim süreçlerinde nasıl kullanılabileceğini gösteren başarılı bir örnek olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın bulgularının, gelecekte yapay zeka destekli eğitim yaklaşımlarına yönelik yeni projelere ilham vermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Dijital Hikâye Anlatımı, Eğitim Teknolojileri, Öğretmen Esenliği, Kültürel Miras

Empowering Female Students in Artificial Intelligence: A Social Responsibility-Based Project

Sümeyye Kübra Dağlı

Fen Bilgisi Öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı
s.kubradagli@gmail.com

Özet

This study introduces a social responsibility-based and multi-stakeholder project developed to empower female students in the field of Artificial Intelligence (AI). Coordinated by Sümeyye Kübra Dağlı, the “AI with Girls' Power” project is carried out by Manisa KADEM Provincial Representative and Şehzadeler District Directorate of National Education, in collaboration with Arif Çeler Girls Anatolian Imam Hatip High School students. The project aims to enhance AI literacy, digital skills, and students' confidence in technology.

The project is divided into four main phases: (1) Preparation and Planning, (2) AI-Focused Trainings and Workshops, (3) Media Production and Creative Content Development, and (4) Mentorship, Monitoring, and Evaluation. Participants were provided with basic training on AI concepts, algorithms, data usage, and ethical principles, with a focus on enhancing role model representation through the life stories of women in science. During the project, students participated in hands-on activities such as podcast production, video creation, and digital storytelling, experiencing a multidimensional learning process.

The project has been supported not only through local collaborations but also through international participation. Experts like Lambert Hogenhout, Chief of the Data and AI Section at the United Nations, and Prof. Dr. Cristina Vanberghen, Senior Expert at the European Commission, contributed online, providing students with a global perspective. Their involvement allowed students to deepen their understanding of digital technologies and gender equality in the digital age.

Pre- and post-assessments of the project's activities indicate a significant increase in the participants' technological self-efficacy and awareness of gender equality. The project was recognized as a good practice example by the United Nations Sustainable Development Solutions Network (UN SDSN) during the 2025 International Women's Day and holds potential for scalability.

In conclusion, such initiatives play a critical role in enhancing girls' access to digital technologies and contribute meaningfully to the development of inclusive educational practices that promote gender equality. In addition, similar projects can be adapted and effectively implemented in diverse contexts, offering substantial potential for broader impact.

Anahtar Kelimeler: AI with Girls' Power, Women Empowerment, Artificial Intelligence in Education, Digital Literacy, Gender Equality, Empowering Girls in AI, AIED

Geleceğini İhmal Etme

Gülcan Tok

Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
gulcanmaliyok@gmail.com

Özet

İyi Uygulamanın Amacı (En az 50; en fazla 100 kelime ile açıklayınız):

TCK Md. 279’da “Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” ifadesi yer almaktadır. Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali açısından tüm bu fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri için bilgi ve risk tanıma düzeylerinin yeterli olması gerekmekte ve yasal sorumlulukları ve bildirim zorunlulukları bulunmaktadır.

Çalışma, çocukla en çok vakit geçiren ebeveyn ve öğretmenin ihmal istismar hakkında bilgisini arttırmak ve herhangi bir olumsuzluğa karşı erken müdahale etmekle birlikte çocuklarda gelişim düzeylerine göre konuyla ilgili bilinç oluşturmaktır.

İyi Uygulamanın Hedef Kitlesi (En fazla 100 kelime ile açıklayınız):

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir Anaokulunda öğrenim görmekte olan 82 öğrenci, 10 öğretmen ve gönüllü 25 veli.

İyi Uygulamanın Özeti (En az 50; en fazla 250 kelime ile açıklayınız):

Çocuklara cinsel istismara maruz kalmadan ulaşmaya çalışmak, cinsel istismara maruz kalmalarını engellemek açısından önem taşımaktadır. Yapılan araştırmalara bakıldığında; öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çocuk istismarı belirtilerini tanımlama ve nereye bildirmeleri gerektiği ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ve velilerin karşılaşılabilecekleri ihmal ve istismarın belirlenmesi ve önlenmesinde, bu durumlar karşısında olumlu tutumlar geliştirmesinde, bu durumlarla karşılaştıklarında üstlerine düşen görevi yerine getirebileceklerine yönelik inançlarının yüksek olması için bu konu hakkında eğitim almaları, bu konuda bilinçli ve donanımlı hale gelmeleri gerekmektedir.

Bu bağlamda öğretmenlerle yapılan görüşmelerde çocuklarda ihmal ve istismar konusunda hem kendilerinde hem de ebeveynlerde bilgi eksikliği olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlere konu ile ilgili anket düzenlenmiş, sonrasında 5 oturumluk eğitim verilmiş ve aynı anket tekrar düzenlenerek aradaki fark ortaya konmuştur. Aynı eğitimi velilere vermek için okulun sosyal medyasından duyuru yapılmış ve 5 yaş veliler okula davet edilmiştir. Öğretmenlere uygulanan anket velilere uyarlanmış ve bu anket eğitim öncesinde uygulanmıştır. Gönüllü velilerle yapılan

tek oturumluk eğitimde onların da bu konuda ne denli eksik bilgileri olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle öğretmen ve ebeveynler böyle bir durumla karşı karşıya kaldıklarında ne yapacaklarını bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Veliye uygulanan son anket sonrası okul rehber öğretmeni tarafından 5 yaş öğrencilerine yönelik mahremiyet eğitimi adı altında özel bölgeler ve “hayır diyebilme” her sınıf için ayrı ayrı gelişim düzeylerine göre anlatılmıştır. Konu ile ilgili kitaplar okunmuş ve videolar seyrettirilmiştir. Okulda bulunan tüm sınıfların faydalanması adına mezun grup olan 5 yaş sınıflarından başlanmıştır. Her sene aynı eğitim planlanmış olup 3 yaşında okula başlayan bir çocuk ve ebeveyn mezun olmadan eğitimden faydalanacaktır.

İyi Uygulamanın Sonunda Elde Edilen Çıktılar ve Sonuçları

Proje kapsamında öğretmenlerde ve velilerde ihmal ve istismar konusunda doğru bilgi artışı olduğu anket sonuçlarıyla ortaya konmuştur. öğretmenlerde akademik bilgi düzeylerine olumlu yönde etki ettiği gözlemlenmiştir. Anket sonuçlarına göre öğretmenlerin %65'i daha önceden konu ile ilgili eğitim almış olup ihmal ve istismar belirtilerinde bilgi düzeyi yüksekken ihmal ve istismarı etkileyen faktör ve riskler konusunda bilgi karışıklığı olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencileri daha iyi gözlemleyen öğretmenler düzenli olarak rehber öğretmen ile görüşmeye ve birlikte çalışmaya başlamıştır. Sınıflarda verilen eğitimde çocukların bilinçlendiği gözlemlenmiştir. Velilerimizin duyarlılığının da arttığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İhmal ve İstismar, Okul Öncesi Eğitim, Ebeveyn

Anaokulunda Uygulanan Erken Müdahale Programının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Gülcan Tok

Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
gulcanmaliyok@gmail.com

Özet

İyi Uygulamanın Amacı (En az 50; en fazla 100 kelime ile açıklayınız):

Erken müdahalenin amacı; çocuklarının gelişimini olumlu yönde destekleyerek, aileleri ve gerekli servisleri bu sürece dahil ederek ailelere yardım etmektir. Ayrıca; dezavantajlı küçük çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal gelişimini kısıtlayacak çevresel ve biyolojik risk faktörlerini engellemek ya da minimum seviyeye getirmektir. Ailenin erken müdahaleye dahil olmadığı durumlarda başarıya ulaşmak mümkün değildir. Eğer çocuğun ailesi işsizlik stresi, sağlıksız yaşam koşulları ya da toplumsal baskı dolayısıyla stres yaşıyorsa, çocuğun herhangi bir alanda çok iyi gelişim göstermesi olası değildir. Bu projenin amacı çocukla en çok vakit geçiren anne ve öğretmenin erken müdahale hakkında bilgisini arttırmak ve herhangi bir olumsuzluğa karşı erken müdahale etmektir.

İyi Uygulamanın Hedef Kitlesi (En fazla 100 kelime ile açıklayınız):

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir Anaokulunda öğrenim görmekte olan 244 öğrenci, 11 öğretmen ve gönüllü 25 veli.

İyi Uygulamanın Özeti (En az 50; en fazla 250 kelime ile açıklayınız):

Öğretmenlere senenin başında uygulanan anket sonucunda erken müdahale ve yönlendirme konusunda en büyük zorluğun aileden kaynaklı olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin erken müdahale programları, özel eğitim ve destek eğitim konusunda yeterlilikleri saptanarak ayda 2 kere olmak üzere toplamda 8 oturum olarak düzenlenen bilgi paylaşım günleri ile bilgileri pekiştirilmiştir. Sınıflarda ihtiyacı bulunan öğrenciler RAM'a yönlendirilmiştir. Fakat bazı ailelerin durumu kabul etmemeleri ve yönlendirme yapılan kuruluşa gitmemeleri sorun teşkil etmiştir. Veliler okula davet edilerek idare, rehber öğretmen ve sınıf öğretmeni ile yapılan bir çok görüşme sonucu durumun ciddiyetini anlayarak sürece başlamayı kabul etmişlerdir. Sonucunda 4 öğrenciye tanı konulmuş ve destek eğitim odasında eğitim almaya başlamışlardır. 3Aralık Dünya Engelliler Farkındalık gününde özel eğitim anaokuluna öğrencilerimizi götürerek ve daha sonra oradaki öğrencileri okulumuzda misafir ederek iki okulun öğrencilerinin kaynaşması sağlanmış ve bireysel farklılıklara karşı farkındalık kazanmaları hedeflenmiştir. Erken çocukluk yıllarında çocuğun ilk ve en önemli eğitimcisinin anne baba olduğunu temel alan anne baba eğitim programlarının dayandığı temeller ne olursa olsun genel amaçları; anne-babaların özgüvenini geliştirmek, olumsuz davranışlarını değiştirmek, anne-babaları ve diğer aile üyelerini çocuğun

bakımı, gelişimi ve eğitimi ile ilgili konularda desteklemek ve bu yolla ebeveyn-çocuk iletişimini arttırmaktır. Ayrıca aile eğitim programları, anne babaların anne-babalık rolleri açısından eğitim vermek, aile yaşamını düzenlemek ve ya güçlendirmek, gerekli bilgi ve donatmayı hedeflemektedir. Literatürde var olan anne-çocuk etkileşim programı okula uyarlanarak 6 haftalık anne-çocuk etkileşim programı planlanmış ve her hafta 40dk uygulanarak anne-çocuk etkileşiminin arttığı ve annelerin farkındalığının arttığı gözlemlenmiştir. Her sınıf için ayrı ayrı oturumlar planlanmış, öncelik ihtiyacı olan sınıflara verilmiştir.

İyi Uygulamanın Sonunda Elde Edilen Çıktılar ve Sonuçları (En az 50; en fazla 100 kelime ile açıklayınız):

Proje kapsamında öğretmenlerde ve velilerde erken müdahale konusunda olumlu yönde artış olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerle yapılan paylaşım günlerinde konu ile ilgili araştırmalar, makaleler taranmış ve akademik bilgi düzeylerine olumlu yönde etki ettiği gözlemlenmiştir. Sınıflarında bulunan öğrencileri daha iyi gözlemleyen öğretmenler düzenli olarak rehber öğretmen ile görüşmeye ve birlikte çalışmaya başlamıştır. Sene başında okulumuzda iki tane kaynaştırma öğrencisi mevcut iken program sürecinde dört öğrencimize yönlendirme yapılmış ve tanısı konulmuştur. Velilerimizin duyarlılığında arttığı gözlemlenmiştir. Düzenli olarak yapılan aile katılım günlerine katılım oranı artmış ve yapılan bireysel görüşmelere ilginin ve babaların da katıldığı gözlemlenmiştir

Anahtar Kelimeler: Erken Müdahale Programları, Okulöncesi Eğitim, Ebeveyn Eğitimi

Kodlayarak Büyü

Hatice Özçelik Alp

Temel İslami Bilimler İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
hatice82.ozcelikalp@gmail.com

Özet

Öğrencilerimizi, dijital çağın gerekliliklerine uyum sağlayacak bireyler olarak yetiştirmek temel hedefimizdir. Bu doğrultuda, onların bilişim teknolojilerini etkin biçimde kullanabilen, analitik düşünen, yaratıcı çözümler üretebilen bireyler olmalarını desteklemek istiyoruz. Öğrencilerimize; kodlama yapabilecekleri, oyunlar tasarlayıp geliştirebilecekleri, kendi ürünlerini deneyimleyebilecekleri etkileşimli ve destekleyici dijital öğrenme ortamları sunmayı amaçlıyoruz. Böylece hem teknolojiyi tüketen değil üreten bireyler olmalarını hem de özgüvenlerini artırarak geleceğe daha sağlam adımlarla yürümelerini hedefliyoruz.

Bu uygulamanın hedef kitlesi, bilişim teknolojilerine sınırlı erişimi olan dezavantajlı ortaokul öğrencileridir. Öğrencilerimizin birçoğunun evinde bilgisayar ya da internet gibi temel dijital araçlar bulunmamaktadır. Bu nedenle, okul ortamında teknolojik donanım ve yazılımlarla zenginleştirilmiş özel alanlar oluşturarak, öğrencilerin bu eksikliği telafi etmeleri amaçlanmaktadır. Öğrencilerin dijital dünyaya adım atmalarını sağlamak, onların kodlama, tasarım ve problem çözme becerilerini geliştirmek, aynı zamanda yaratıcı düşünmelerine ve özgüven kazanmalarına katkı sunmak temel hedefler arasındadır.

Okulumuzda kurulan Kodlama Sınıfı sayesinde, öğrencilerimize dijital okuryazarlık alanında önemli bir başlangıç fırsatı sunduk. İlk aşamada, temel bilgisayar kullanımı eğitimi vererek öğrencilerin teknolojiyi doğru ve etkin bir şekilde kullanabilmeleri sağlandı. Ardından Kodlabü, Scratch ve mBlock gibi blok tabanlı kodlama programları aracılığıyla öğrencilere kendi oyunlarını tasarlama, kodlama ve geliştirme süreçleri öğretildi. Bu süreçte öğrenciler hem yaratıcılıklarını ortaya koyma fırsatı buldular hem de kendi ürettikleri oyunları oynayarak üreten birey olmanın heyecanını ve motivasyonunu yaşadılar.

Bunlara ilave olarak, öğrencilerimize **Tinkercad** programı aracılığıyla 3 boyutlu nesneler tasarlama eğitimi de verdik. Öğrenciler, kendi hayal güçlerini kullanarak dijital ortamda çeşitli objeler ve modeller oluşturdular. Ardından, bu tasarımlarını okulumuzda bulunan **3D yazıcı** yardımıyla somut ürünlere dönüştürme imkânı buldular. Bu süreç, öğrencilerin hem dijital tasarım becerilerini hem de üretim odaklı düşünme yetilerini geliştirdi. Aynı zamanda teknolojinin sadece sanal dünyada değil, gerçek yaşamda da nasıl kullanılabileceğini deneyimlemelerine olanak sağladı.

Ayrıca, **RED-KIT Kodlama Odaklı Robotik Kodlama Eğitim Seti** ile gerçekleştirdiğimiz eğitimleri başarıyla tamamladık. Öğrencilerimiz, bu eğitim sürecinde temel elektronik, sensör kullanımı ve algoritma mantığını öğrenerek önemli bir altyapı kazandılar. Eğitimin devamında,

mBot Educational Robot Kitleri ile kendi robotlarını oluşturarak programlama ve hareket kontrolü üzerine uygulamalar yaptılar. Bu çalışmalar sayesinde hem teknik becerilerini geliştirdiler hem de takım çalışması ve problem çözme yeteneklerini pekiştirdiler. Tüm bu süreçlerin sonunda, **TEKNOFEST** yarışmalarına katılmak üzere motive, donanımlı ve özgüvenli bir öğrenci grubu oluşturduk.

Bu uygulamalar sonucunda öğrencilerimiz, teknolojiyi sadece tüketen değil, aynı zamanda üreten bireyler haline gelmeye başlamıştır. Temel bilgisayar becerilerinden başlayarak kodlama, 3 boyutlu tasarım ve robotik alanlarında önemli kazanımlar elde etmişlerdir. Kendi oyunlarını ve projelerini tasarlayarak özgüven kazanmış, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerileri gelişmiştir. Takım çalışması ve proje geliştirme süreçlerinde aktif rol alan öğrenciler, TEKNOFEST gibi ulusal düzeydeki yarışmalara katılacak seviyeye gelmiştir. Bu uygulama, öğrencilerimizin teknolojiye olan ilgisini artırmış ve geleceklerine yönelik yeni ufuklar açmıştır.

Ayrıca, uygulamalarımızın somut çıktılarından biri olarak, **öğrencilerimizden bazıları DENEYAP Atölyeleri'nde 3 yıl sürecek eğitimi almaya hak kazanmıştır**. Bu başarı, öğrencilerimizin teknoloji ve mühendislik alanlarındaki potansiyelini ortaya koymakla kalmamış, aynı zamanda verdiğimiz eğitimin ne kadar etkili ve yönlendirici olduğunu da göstermiştir. DENEYAP gibi prestijli bir programda yer almaya hak kazanan öğrencilerimizin bu başarısı, hem onlar adına hem de okulumuz adına büyük bir gurur kaynağı olmuştur. Bu tür gelişmeler, motivasyonumuzu ve geleceğe dair inancımızı daha da güçlendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kodlama, Bilişim Teknolojileri , Dijital Okur Yazarlık, Teknofest, Deneyap

Atık Materyallerden Sanata

Safure Çetin

Görsel Sanatlar Balıkesir Karesi Fatih Ortaokulu
safurecetin@gmail.com

Özet

İyi Uygulamanın Amacı:

Atık materyallerle ileri dönüşüm sanat etkinliği, geri dönüştürülebilir her türlü atık malzemeyi kullanarak çeşitli sanatsal ve yaratıcı ürünler ortaya koymayı amaçlayan çevreci bir etkinliktir.

İyi Uygulamanın Hedef Kitlesi:

Projemizdeki hedef kitlemiz Ortaokul düzeyindeki öğrenciler ile sanata ve çevreye ilgi duyan her yaştan birey.

İyi Uygulamanın Özeti:

İleri dönüşüm, genellikle atık veya kullanılmayan nesnelerin, yeni ve yaratıcı eserlere dönüştürülmesi anlamına gelir. Bu süreçte, plastik, metal, ahşap ve cam gibi malzemeler, sanatsal objelere, heykellere veya dekoratif ürünlere dönüştürülebilir. İleri dönüşüm, sadece atıkları değerlendirilmesi değil, aynı zamanda toplumsal farkındalığın artırılması açısından da büyük öneme sahiptir.

İleri dönüşüm sanat etkinlikleri, katılımcılara sadece sanat yapma fırsatı sunmakla kalmaz; aynı zamanda çevresel sorunlara dair farkındalık oluşturarak toplumsal bir mesaj iletmeyi de amaçlar.

İyi Uygulamanın Sonunda Elde Edilen Çıktılar ve Bulgular:

Okulumuz öğrencileri ile yaptığımız bu etkinlikte atık veya kullanılmayan materyaller ile üç boyutlu sanatsal tablolar oluşturup sergiledik.

Projemize katılan öğrenciler projeye başlamadan önce atık materyalleri biriktirme aşamasındayken; bu nesneler ile duvarlarına asabilecekleri düzeyde tablolar oluşturabileceklerine inanmadılar. Sanat atölyesi uygulama aşamasında birbirinden çok farklı materyali bir arada kullanarak eserlerini tamamladılar. Uygulama esnasında artık ihtiyaç duymadıkları bu nesneleri çöpe atsalardı çevreye verecekleri minimum zarar üzerine de bilinçlendirici sohbetler ettik.

Anahtar Kelimeler: Atık Materyal, Geri Dönüşüm, Çevre

Edebiyatın Lezzetli Satırları

Ayça Çay

Türkçe Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
aycamozturk@gmail.com

Özet

Edebi eserler toplumların kültürel değerleri hakkında önemli bilgiler barındırmaktadır. Yemek, günlük hayatın ayrılmaz parçalarıdır. Yemeğin edebiyatla buluşması çok eskilere dayanır ve her buluşma okuyucuya ayrı bir lezzet duygusu yaşatmaktadır. Edebi eserlerdeki var olan Türk yemek kültürünü ve unutulmuş değerlerini gelecek nesillerle buluşturup tanıtmak amacıyla çıktığımız bu yolda öğrenciler hem okuma kültürlerini geliştirip hem de eserlerdeki unutulmuş yemek adlarını ve tariflerini araştırmışlardır. Bu lezzetli yolculuk sonunda birçok yemek ve sofrayla ilgili kavramlara, yemek tariflerine ulaşılmıştır.

İyi Uygulamanın Amacı:

Türk edebiyatında da yazarlar yemek arasındaki ilişkiden oldukça sık bahsedebiliriz. Edebiyatta yemeklerden bahsetme geleneği çok uzun yıllar öncesi Halk Edebiyatı ile Divan Edebiyatı'na dek dayanıyor. 20. yüzyıl Türk edebiyatçısı birçok isim ise bu durumu kelimenin tam anlamıyla taçlandırmışlardır. Bu araştırma projesinde gelecek nesillerin; Türk kültüründeki sofrada adabını, unutulmaya yüz tutmuş yemek tariflerini edebi eserlerin satırlarında okuyup inceleyerek gün ışığına çıkarmasını sağlamaktır. Öğrenciler yaş seviyelerine uygun edebi romanları okuyarak literatür taraması yaparak öğrendikleri yemek tariflerini deneme yanılma yöntemiyle kendi deneyimleri yaparak sonucunda yeni içerikli bir yemek kitabı tasarımı yapacaklardır.

İyi Uygulamanın Hedef Kitlesi:

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokulda öğrenim görmekte olan gönüllü 26 öğrenci.

İyi Uygulamanın Sonunda Elde Edilen Çıktılar ve Sonuçları:

Bu proje ile milletimizin varlığı kadar eski olan mutfak kültürümüzün tanıtıldığı, unutulmuş yemek tariflerinin canlandırıldığı ve gelecek kuşaklara aktarıldığı düşünülmektedir. Edebi eserlerin incelenmesi, yapılan araştırmalar ve bulgular sonucunda Türk Mutfağı Edebi Bibliyografyasının ilk adımı niteliğinde dijital bir yemek dergisi hazırlanmıştır. Gelecek araştırmalara da hem kaynak hem de örnek teşkil etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Yemek, Kültür

Okul Öncesi Eğitimde Müzik, Dil, ve Hareketin Rolü ve Önemi

Mukadder Karakaya

Anaokulu Psikoloğu Özel Yağmur Abla Anaokulu
mukadder04@gmail.com

Özet

Oyun, insanın doğduğu anda başlayıp yaşamı boyunca süren, amaçlı çoğu zaman da amaçsız bir şekilde gerçekleştirilebilir bir etkinliktir. Çocuk gelişiminde müzik, dil ve hareket çok önemli bir rol oynar. Bu üç dal da ritmik olma özelliğine sahiptir. Sözleri olan ve bir hareketle birleştirilerek oluşturulan müzik çocuğun yaratıcılığının gelişmesine ve kendini ifade etmesine olanak tanır.

Okul öncesinde oyunla eğitimin önemi oldukça yüksektir. Oyun; müzik, hareket ve sözle yapıldığında eğitim daha eğlenceli ve etkin kılınmaktadır. Yanı sıra, çocukta bazı davranışların kalıcı hale gelmesinde ve tam öğrenmenin gerçekleşmesinde yadsınamayacak kadar önemlidir.

Çocuğun hayatla kurduğu ilişkiler zincirinde mış gibi yapma ve oyun bol miktardadır. Öğrenme sürecinde çocukların etkin bir biçimde eğitimin içinde oldukları hareketli, müzikli, bir yöntemle yaklaşıldığı zaman çocukların katılımı yüksek olmaktadır. Çocuk bütün yapılanlara seyerek, neşe içinde katılır.

Bu yöntemle işlenen temaların akılda kalıcılığı artmakta ve daha keyifli daha çağrışıma açık olduğu görülmektedir. On yılı aşkın bir süredir ebeveyn ve eğitimcilerle bu yöntem kullanılmış olup başarılıdır.

Not: 4. Lisans Üstü Öğretmen Çalışmaları Kongresinde;

Çevre algı ve farkındalığı eğitimi için “DOST OLDUK”

Trafik eğitimi ve farkındalığı için “TRAFİKTE BİZ”

Hijyen eğitimi ve farkındalığı için “ ELLER YIKANSIN”

Şarkılı ve öykülü eğitim materyallerini bilgilerinize sunuyorum.

Not: Şarkıların sözleri ve bestesi bendenize ait olup eserler MESAM-MSG de kayıtlıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, oyun, müzik- ritim- söz

Dil Derslerindeki Konuşma Sınavlarının Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Ortalamalarına Etkileri

Handan Özgüler

Türkçe Öğretmenliği Toki Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu
duranhandan@gmail.com

Özet

Dil öğretimi, öğrencinin dört temel dil becerisine(okuma,yazma, konuşma, dinleme,) sahip olması ile birlikte hedef dilde iletişim becerileri kazanabilmesi süreçlerini içerir. Bu bağlamda öğrencilerin konuşma becerisinde başarılı sayılabilmeleri için sözlü üretim becerisi kazanabilmeleri ve rahat ve akıcı bir biçimde diyalog kurabilmeleri gerekmektedir. Bu araştırmayla 2023 yılı itibariyle dil derslerinde uygulanmaya başlayan konuşma sınavlarının ortaokul öğrencilerinin akademik ortalamalarına etkilerinin(%25); ders (Türkçe, İngilizce), öğrenci tutumları, sınıf seviyesi gibi değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmamızın çıkış sorusu “Konuşma sınavlarının ortalama nota etkisi nedir?” Bununla birlikte “Öğrenciler arasındaki sınıf farkı konuşma sınavları üzerindeki kanıları etkiliyor mu?”, “Konuşma sınavlarında öğrenci başarısını etkileyen temel faktörler nelerdir?” gibi sorulara da cevaplar aranmıştır. Araştırmanın evrenini 2024-2025 eğitim – öğretim yılında, İstanbul Beylikdüzü’ndeki bir ortaokulun 1350 öğrencisi, örneklemi de aynı okuldaki 231 öğrenci oluşturmuştur. Konuşma sınavlarının öğrencilerin akademik başarısına etkilerini belirlemek için nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli, veri toplama aracı olarak da “Ortaokul Konuşma Sınavlarının Akademik Ortalama Üzerindeki Etkileri” anketi kullanılmıştır. Anket soruları hazırlanmadan önce ulusal ve uluslararası yazın taraması yapılmıştır. Yönetmeliğin uygulanma tarihi itibariyle, bu araştırma, konusu bakımından türünün ilk örneğini oluşturan özgün bir çalışmadır. Anketten elde edilen bulguların analizine göre dil derslerindeki konuşma sınavları hem Türkçe hem de İngilizce derslerinde akademik ortalamayı arttırdığı ancak buna rağmen sınıf seviyesi yükseldikçe konuşma sınavlarının gerekliliğine ve devam etmesine ait istediğin azaldığı tespit edilmiştir. Konuşma sınavları sırasında öğrencinin stres düzeyi, kişisel özellikleri, arkadaşlarının tutumlarının da sınav notlarını etkilediği belirlenmiştir. Konuşma sınavlarının, öğrencilerin öz güvenlerini geliştirecek şekilde tasarlanıp stresli bir deneyim olmaktan çıkarılması ve dil öğreniminde konuşmanın önemi hakkında farkındalığın arttırılmasının da verimi arttıracığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil Dersleri, Konuşma Sınavları, Akademik Başarı, Etki

Okul Not Ortalaması Yüksek Olduğu Halde (85 ve Üzeri OBP) Merkezi Yerleştirme Sınavında Başarı Gösteremeyen Öğrencilerin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri- Çiçekdağı Örneği

Abdulkadir Sağlam ^{1,*} & Isa Bahat ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Yönetim Bilişim Sistemleri Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

biyikli55@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, not ortalaması yüksek olmasına rağmen merkezi yerleştirme sınavında başarısız olan öğrencilerin başarısızlık nedenlerini öğretmen görüşleri üzerinden belirlemektir. Fenomenoloji deseni kullanılarak gerçekleştirilen çalışmanın evrenini Kırşehir ilindeki ortaokul öğretmenleri oluşturmaktadır, örneklem ise Kırşehir ve Çiçekdağı ilçesindeki 10 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından oluşturulan 5 sorudan oluşan bir görüş formu kullanılmıştır. Öğretmenlerden alınan demografik bilgiler arasında cinsiyet, eğitim düzeyi, mesleki kıdem, yaş ve branş yer almaktadır. Elde edilen nitel veriler betimsel analiz tekniğiyle incelenmiştir. Öğretmen görüşlerinde yanlış çalışma yöntemleri ve ezbere dayalı alışkanlıkların sınav performansını olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır. Elde edilen verilere göre yanlış çalışma teknikleri ve ezbere dayalı alışkanlıklar, sınav performansını olumsuz etkileyen önemli faktörlerdir. Psikolojik etmenler, özellikle sınav kaygısı ve yetersiz veli desteği de başarısızlık nedenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca, müfredat ve sınav konularının uyumsuzluğu, öğrencilerin dezavantajlı duruma düşmesine sebep olmaktadır. Öğrencilerin konu tekrarı yaparak bilgi pekiştirmesi ve teknolojiyi doğru kullanması güçlü yönler arasında gösterilmektedir. Ancak zayıf yönler olarak sosyal ilişkilerin sorunlu kurulması, özgüven eksikliği ve kalabalık sınıf ortamları belirtilebilir. Ayrıca, stresin motivasyonu düşürmesi ve okullarda kaygı yönetimi desteğinin yetersiz kalması da önemli sorunlardır. Öğretmenlerden elde edilen yanıtlara dayanarak iki tema ve altı kod belirlenmiştir. Bazı öğretmenler müfredatın merkezi sınavlarla uyumlu olduğunu düşünürken, diğerleri mevcut programların bu sınavlara uygun olmadığını belirtmektedir. Açık uçlu değerlendirmelerin yeterli hazırlık sağlamadığı, farklı okul türlerinden öğrencilerin aynı sınavda değerlendirilmesinin adaletsiz olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, merkezi sınavlarda bilgi tabanlı soru sayısının artırılması gerektiği; dilbilgisi kazanımlarının yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Bazı öğretmenler beceri temelli soruların okul içi değerlendirmeyi ve merkezi sınavları daha uyumlu hale getirdiğini belirtse de çoğunluğu iki sistemin yeterince örtüşmediğini değerlendirmiştir. Okul içi sınavlar daha çok ezber bilgisi gerektirirken, merkezi sınavların analiz ve yorumlama becerileri isteği nedeniyle öğrencilerin hazırlık sürecini zorlaştırdığı ifade edilmiştir. Ayrıca, mevcut sınav sisteminin tüm öğrenci seviyelerine hitap etmediği ve bazı öğrencileri dezavantajlı duruma soktuğu eleştirilmiştir. Son soru için verilen yanıtlar iki ana tema altında toplanmıştır: kaygı yönetiminde başarılı olan ve

başarısız olan öğrenciler. Başarılı öğrencilerin düşük kaygı seviyeleri ve etkili sınav stresi yönetimi ile başarılı sonuçlar elde ettikleri belirtilmiştir. Bu gruptaki öğrenciler süreçleri verimli geçirmekteyken, kaygı yönetiminde başarısız olan öğrencilerin sınav sonuçlarının olumsuz etkilendiği vurgulanmıştır. Öğretmenler, öğrencilerin kaygıyla başa çıkabilmeleri için destek mekanizmalarının önemine dikkat çekmiş ve akran ilişkilerinin güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca, rehberlik hizmetlerinin motivasyonu artırma ve kaygı azaltma konusundaki rolü önemsenmiştir. Öğrencilerin sınav sonrası pişmanlık yaşamamaları için bu hizmetlerin artırılmasına ihtiyaç duyulmuştur; bu bağlamda, birçok katılımcı kaygı yönetimi konusunda önceden bilinçlendirilmenin gerekliliğini vurgulamıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin %43,75'i yüksek okul başarılarına rağmen sınavda başarısız olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Başarısızlık nedenleri, Okul başarısı, Öğretmen görüşleri, Sınav başarısı.

Pisa 2022 Dijital Kaynak Ölçeğinin Ülkelere Göre Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi

Özge Duygu Baykal Gedik ^{1,*} & Kubra Atalay Kabasakal ²

¹ Ogm Materyal-Lise Matematik Öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı

² Eğitim Bilimleri Bölümü Hacettepe Üniversitesi

ozgebaykal@hacettepe.edu.tr

Özet

PISA, dünya çapında en kapsamlı ve önemli uluslararası eğitim araştırmalarından biri olarak kabul edilmektedir. Ülkeler değerlendirme sonucuna göre eğitim politikalarında değişikliğe gidebildiği gibi aynı zamanda hâlihazırda olan programında öğrencilerin bilgi ve yeteneklerinin kestirimine ne kadar uygun olduğunu test etmeye olanak bulmaktadırlar (MEB,2022).Böyle büyük bir kitlenin sonuçlarının anlamlı bir şekilde karşılaştırılabilmesi için sınav sonuçlarının ölçülen özellikten farklı bir değişkenden ötürü farklılık göstermemesi, aynı ölçüm sonuçlarını yansıtması gereklidir. Araştırmanın amacı dijital kaynak ölçeğinin dijital farkındalık,dijital güvenilirliği değerlendirme ve dijital ilgi alt ölçeklerinin ölçme değişmezliğine sahip olup olmadığını Türkiye, Japonya ve Singapur örneklemi kapsamında karşılaştırarak incelemektir.

Ülkeler belirlenirken kültürel ve coğrafi farklılıklar, PISA 2022 matematik başarıları, örneklem büyüklüğünün yeterli sayıda olması, ölçek maddelerine ulaşılabilmesi göz önünde bulundurulmuştur (OECD, 2022).

Bu araştırmaya konu olan PISA 2022 uygulamasındaki dijital kaynak ölçeği için oluşturulan alt gruplarda ölçme değişmezliğinin test edilmesi, bu ölçeklerin alt gruplarında aynı özelliği ölçüp ölçmediğinin belirlenebilmesi açısından alanyazına katkı sağlayabilir.

Dijital değişim dalgası dünyayı hızlı bir şekilde sarmıştır, bir akıllı telefonun veya bir tabletin nasıl kullanılacağını bilmenin çok ötesine geçen Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile ilgili beceri ve yetkinliklerin geliştirilmesi, genel olarak toplum ve özel olarak da eğitim sektörü için önceliklerden biri olmaktadır. (DQ Institue, 2018).Dijital farkındalık, bireylerin dijital dünyada bilinçli kararlar almasını sağlayarak hem kişisel hem de toplumsal düzeyde daha güvenli ve etik bir dijital ekosistemin oluşmasına katkıda bulunur. Dijital güvenilirliği değerlendirmede, teknoloji ve dijitalleşme günlük hayata dâhil olup yaygınlaştıkça, getirdiği avantajlara karşılık teknolojik tabanlı güvenlik sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Dijital ilgi, öğrencilerin teknolojiye yönelik tutumlarını, motivasyonlarını ve öğrenme süreçlerinde dijital materyallere olan eğilimlerini ifade eder.

Farklı alt gruplara yönelik araştırmalar yapılırken ölçme değişmezliğinin sağlanması, geçerli sonuçlar elde etmek için kritik bir öneme sahiptir. Grup karşılaştırmalarının yapıldığı çalışmalarda, belirli bir özelliği ölçen ölçeklerden alınan puanların karşılaştırılabilir olması için

öncelikle ölçeğin gruplar arasında ölçe değişmezliğinin sağlanması gerekir. (Başusta & Gelbal, 2015).

Türkiye'de PISA araştırması MEB bünyesindeki Ölçe, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri koordinasyonluğunca yürütölmektedir. Araştırmada kullanılan tüm veriler OECD PISA sitesinden alınmıştır.

Verilerin analizi üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Analizlere başlamadan önce bazı varsayımlar incelenmiştir. Bu varsayımlar kayıp değerlerin incelenmesi, uç değerlerin ve normalliğin incelenip kontrol edilmesidir (Çokluk vd., 2012). Çalışmanın ikinci aşamasında, kapsam dâhilindeki dijital kaynak ölçeğinin geçerliğini değerlendirmek amacıyla AFA ve DFA gerçekleştirilmiştir. Son olarak, araştırmanın problemlerini dikkate alarak matematik başarı grupları ve ölkeler için ölçe değişmezliğini belirlemeye yönelik ÇGDFA yapılmıştır. Veri analizinde SPSS ve R kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, ölkeler arasında dijital farkındalık alt ölçeği ve dijital güvenilirliği değerlendirme alt ölçeği için yapısal değişmezliğin, dijital ilgi alt ölçeği için ise ölçek değişmezliğinin sağlandığı belirlenmiştir. Matematik başarı gruplarına göre gerçekleştirilen ölçe değişmezliği analizi sonucunda, Türkiye örnekleminde dijital farkındalık alt ölçeği ve dijital güvenilirliği değerlendirme alt ölçeği için yapısal düzeyde değişmezliğin sağlandığı, dijital ilgi alt ölçeğinin ise ölçek değişmezliği sağladığı belirlenmiştir. Japonya örnekleminde, dijital farkındalık ve dijital ilgi alt ölçekleri ölçek değişmezlik seviyesinde sağladığı, dijital güvenilirliği değerlendirme alt ölçeği ise yapısal değişmezliği sağlamadığı belirlenmiştir. Singapur örnekleminde dijital farkındalık ve dijital ilgi alt ölçekleri ölçek değişmezliği sağlarken, dijital güvenilirliği değerlendirme ölçeği yapısal değişmezliği sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölçe Değişmezliği, Pisa, Çok Gruplu Doğrulamalı Faktör Analizi, Yapısal Eşitlik Modellemesi

Ortaokulda Ölçme-Değerlendirme Uygulamalarında Eleştirel Düşünmenin Desteklenmesi: Fenomenolojik Bir Çalışma

Fatma Dursun ^{1,*} & Bünyamin Bavlı ¹

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi
fatmadursuun@gmail.com

Özet

21. yüzyılda eğitim sistemlerinin temel önceliklerinden biri olan eleştirel düşünme becerisi, Türkiye’deki ortaokul ölçme-değerlendirme uygulamalarında öğretmen ve öğrenciler açısından önemli fırsatlar ve zorluklar barındırmaktadır. Bu çalışma, ortaokulda ölçme-değerlendirme uygulamalarında eleştirel düşünme becerilerinin nasıl desteklendiğini ve zorlukları öğretmen ve öğrenci perspektifinden fenomenolojik bir yaklaşımla keşfetmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Türkçe, matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler, İngilizce ve din kültürü branşlarından 16 öğretmen ile yarı yapılandırılmış birebir görüşmeler ve 15 8. sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilen odak grup görüşmelerine dayanmaktadır. Veriler içerik analiziyle çözümlenmiş, öğretmenlerin uygulama odaklı, öğrencilerin ise deneyim odaklı anlamlandırmaları temalar halinde sunulmuştur. Öğretmenler, eleştirel düşünmeyi açık uçlu sorular, proje ödevleri ve tartışma etkinlikleriyle desteklediklerini belirtmiştir. Ayrıca gerçek hayatla bağlantılı örnekler ve süreç odaklı değerlendirmeler uyguladıklarını vurgulamışlardır. Ancak, kalabalık sınıflar, yoğun müfredat, yetersiz ders saatleri, ortak sınavların bilgi odaklı yapısı ve bazı öğretmenlerin bu konuda yeterli eğitim almamasından kaynaklanan zorluklarla karşılaştıklarını ifade etmiştir. Öğrenciler, özellikle fen ve matematik derslerinde açık uçlu sorular, proje ödevleri ve tartışma etkinliklerinin eleştirel düşünmeyi teşvik ettiğini, ancak sınav odaklı sistemin, süre baskısının, kalabalık sınıfların ve bazı öğretmenlerin yetersiz geri bildiriminin bu beceriyi sınırladığını vurgulamıştır. Öğrenciler, öğretmenlerin daha etkileşimli, destekleyici ve gerçek hayatla bağlantılı yöntemler kullanmasını; samimi bir iletişim kurmasını önermektedir. Çalışma, eleştirel düşünmenin desteklenmesi için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılmasını, ders saatlerinin ve materyal desteğinin güçlendirilmesini, sınıf mevcutlarının azaltılmasını ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin öğrenci odaklı yeniden yapılandırılmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Düşünme, Ölçme-Değerlendirme, Öğretmen-Öğrenci Perspektifi, Ortaokul

Little Explorers Big Inspirations With AI eTwinning Project

Ferda Göktürk İnce

Aydede Anaokulu Meb

ferda.gokturk@gmail.com

Özet

Bu çalışma, okul öncesi eğitimde yapay zeka uygulamalarının kullanımına yönelik uluslararası bir projeyi tanıtmayı, öğretmenlere ve öğretmen adaylarına yeni bakış açıları kazandırmayı amaçlamaktadır. Proje, iki temel hedef üzerine inşa edilmiştir. Birincisi, öğretmenlere YZ tabanlı uygulamalar kullanarak ders içerikleri geliştirme konusunda bilgi ve beceri kazandırmak, YZ'nın eğitimdeki yerine dair farkındalık oluşturmaktır. İkincisi, öğrencilere yaş ve ilgilerine uygun YZ araçlarını tanıtarak bu araçlar yardımıyla farklılaştırılmış öğrenme süreçleri tasarlama ve kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak sağlamaktır.

Proje, farklı ülkelerden öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla uygulamaya konulmuş, eğitimde teknoloji entegrasyonunun okul öncesi düzeyde nasıl etkin şekilde kullanılabileceğine dair örnek uygulamalar geliştirilmiştir. Proje sürecinde öğretmenlere YZ araçlarının tanıtımı, bu araçlarla özgün içerik oluşturma ve öğrenciler için kişiselleştirilmiş öğrenme ortamları oluşturma üzerine çeşitli faaliyetler düzenlenmiştir. Öğrenciler ise yaratıcı ve eğlenceli etkinliklerle YZ teknolojileriyle tanışmış, bireysel öğrenme süreçlerine dair farkındalık kazanmaları sağlanmıştır.

Projede, tek grup ön-test/son-test kontrol grupsuz yarı deneysel model kullanılmıştır. Projede yer alan etkinlikler YZ entegrasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Proje başlangıcında öğretmenlere YZ ile ilgili bilgilerini, tutumlarını, sınıf içi uygulamalarda kullanım biçimlerini, öğrencilerin ilgisini ölçmek için hazırlanmış bir ön test formu uygulanmıştır. Proje sonunda son-test formu uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel veriler, SPSS istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Yapılan ön-test/son-test analiz sonuçlarına göre elde edilen bulgular, YZ'nın okul öncesi eğitim öğretim süreçlerini zenginleştirdiğini, öğretmenlerin teknoloji konusundaki yeterliliklerini artırdığını ve öğrencilerin ilgi düzeyini yükselttiğini göstermiştir. Ayrıca, projede kullanılan yöntem ve teknikler, öğretmenlere YZ'nın eğitimdeki potansiyelini anlama konusunda değerli bir çerçeve sunmaktadır.

Bu çalışma, eğitimde YZ'nın kullanımına dair somut örnekler sunarak öğretmen ve öğretmen adaylarının YZ tabanlı öğretim materyalleri geliştirme becerilerini artırmayı ve bu alanda iyi uygulama örneklerini paylaşmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Okul Öncesi, Erken Çocukluk

Exploring English Teachers' Perspectives on the Integration of AI-Powered Tools in Language Teaching

Aykut Aksın

İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
aykutaksin@anadolu.edu.tr

Özet

As technology continues to reshape education, AI-powered tools are becoming increasingly significant in English Language Teaching (ELT). The integration of such technologies is highly important for modern educational practices. Accordingly, this study explores the perspectives of English teachers working at state schools in Türkiye regarding the use of AI-based tools, particularly ChatGPT, in order to better understand this phenomenon. AI-powered tools offer advantages such as increased efficiency in lesson planning, instant feedback, personalized learning, time-saving and creating interactive classroom environments. However, there are concerns raised by teachers, including the accuracy of AI-generated content, the potential negative effects on students' critical thinking skills, and ethical issues related to academic integrity. Just as Tlili et al. (2023) underscores that such tools should be used cautiously. To investigate these issues, this study adopts a qualitative research approach to understand the experiences of English teachers with AI tools and to deepen the understanding of the use of the tools. A phenomenological research design will be employed, utilizing semi-structured interviews and open-ended questionnaires for data collection to gain deeper insights into the experiences of English teachers with AI tools. Participants will be selected through purposive sampling, as it is important to gather data from English teachers who have experience using AI-powered tools. The collected data will be analyzed using thematic analysis to identify recurring patterns and themes related to teachers' perceptions and experiences. This approach will allow for a deeper understanding of the phenomenon from the perspectives of those directly engaged with these technologies. An initial exploration of the literature and informal discussions suggests several emerging themes regarding teachers' perceptions of AI integration in ELT, such as the perceived advantages of AI-powered tools, including enhanced lesson planning and diverse teaching materials. Potential challenges involve concerns over the reliability of AI-generated content and student overreliance. Ethical considerations include academic integrity and data privacy. This study is also expected to contribute to the field of education by providing insights into how teacher training programs can be designed to support the effective use of AI-powered tools.

The findings of this ongoing study will be presented in the conference paper.

Anahtar Kelimeler: English Language Teaching , Challenges of AI-Powered tools , Advantages of AI-Powered tools,Teacher Perspectives

Öğretmenlerin Yapay Zeka ile İlgili Kaygı ve Tutumlarının İncelenmesi

Bahadır Özkan ^{1,*} & Duygu Altıparmak ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Denizli Ölçme Değerlendirme Merkezi

² İlköğretim Matematik Öğretmenliği Hacı İbrahim Cin Ortaokulu
bahadirozkan1987@gmail.com

Özet

Bu çalışma, eğitimde yapay zeka (YZ) teknolojilerinin giderek yaygınlaşmasıyla birlikte, öğretmenlerin bu teknolojilere yönelik kaygı ve tutumlarını demografik faktörler (cinsiyet ve hizmet yılı) bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. 38 öğretmenle gerçekleştirilen nicel bir araştırmada, YZ Kaygı Ölçeği ve YZ'ye Yönelik Genel Tutum Ölçeği kullanılarak veri toplanmıştır. Veriler Jamovi programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin YZ'ye yönelik kaygı düzeylerinin ve tutumlarının cinsiyet ve hizmet yılı gibi demografik faktörlerden bağımsız olduğunu göstermektedir. Ancak, kaygı ve tutum arasında orta düzeyde negatif bir korelasyon bulunmuştur; bu da öğretmenlerin YZ'ye yönelik kaygıları arttıkça, bu teknolojilere karşı tutumlarının olumsuzlaşma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin YZ'ye adaptasyon sürecinde bireysel farklılıklardan ziyade, sunulan eğitim ve destek programlarının kalitesinin daha belirleyici olduğunu düşündürmektedir. Öğretmenlerin YZ'ye yönelik kaygılarının ele alınması ve olumlu tutumlarının teşvik edilmesi, eğitimde YZ'nin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, eğitim politikaları ve uygulamalarının, öğretmenlerin YZ'ye adaptasyon süreçlerini kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin YZ'ye yönelik kaygılarının azaltılması ve olumlu tutumlarının desteklenmesi için, eğitimcilere yönelik kapsamlı eğitim programları ve sürekli destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Ayrıca, YZ'nin eğitimdeki potansiyel faydaları ve uygulamaları hakkında öğretmenleri bilgilendirmek, onların bu teknolojilere karşı daha olumlu bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olabilir. Araştırma, eğitimde YZ'nin başarılı bir şekilde entegrasyonu için öğretmenlerin kaygılarının dikkate alınması ve onlara gerekli desteğin sağlanmasının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Tutum, Kaygı , Öğretmen, Eğitim Teknolojileri

Digital Natives and Digital Immigrants in the AI Era: Examining AI Literacy of Gen Z Students and Their Teachers

Özge Kuru ^{1,*}, Ertürk Erdağı ² & Hasip Altın ³

¹ İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı Sultanbeyli Sabiha Gökçen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

² Bilgisayar Mühendisliği İstanbul Medeniyet Üniversitesi

³ Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Milli Eğitim Bakanlığı Sultanbeyli Sabiha Gökçen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
ozgekuru81@gmail.com

Özet

As Artificial Intelligence (AI) is increasingly used in learning environments, it is crucial to understand the levels of AI literacy among teachers and students. This study seeks to examine the AI literacy competencies of Generation Z students, or digital natives, and their teachers, or digital immigrants, in Turkish state schools. Based on Prensky's (2001) "Digital Natives vs. Digital Immigrants" model and informed by Mezirow's Transformative Learning Theory, this study explores how the two groups learn about AI based on technical understanding, practical application, and critical appraisal.

A quantitative design was employed, using a standardized AI literacy scale (Laupichler et. al., 2023). Data were collected from 30 teachers and 40 eighth-grade students. Paired sample t-tests compared the three AI literacy dimensions across both groups.

Results indicate that while both groups demonstrate awareness of AI, they differ in their levels of competence. The students, as digital natives, scored higher in practical application, reflecting their everyday experience of digital tools. However, their critical appraising skills were significantly poorer, pointing towards a shortage of analytical and ethical engagement with AI. Educators, on the other hand, had a more balanced profile, though with relatively lower scores for practical application, which could signal caution or a lack of sufficient training in deploying AI in their work.

The results point out a generational digital divide in AI use. Although students quickly learn to shift to new technology, they may lack the reflection depth to properly utilize it. Teachers, as more reflective subjects, need facilitated support and development to bridge the digital divide. The study is stressing the need for focused strategies in AI teaching that consider differing generational patterns of learning as well as bringing about transformative critical thinking with respect to technology.

With the significant differences discovered between AI literacy dimensions in both groups, this study recommends a critical revision of the current IT curriculum. Teacher training programs with specialization and modules that are interdisciplinary in nature may also assist in making both digital immigrants and natives competent to navigate the evolving AI landscape responsibly.

Anahtar Kelimeler: AI Literacy, Digital Natives, Digital Immigrants, Transformative Learning, Technology in Education

Yapay Zeka Kavramının Eleştirel İncelenmesi: Literatür Temelli Bir Yaklaşım

Zeynep Sarıkaya Çalışkan^{1,*} & Miray Ören²

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Öğrenci Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

zeynepsarikayacaliskan@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yapay zeka teknolojilerine ilişkin genel kabulleri sorgulamak, doğru bilinen yanlışlara dikkat çekmek ve alandaki gelişmeleri eleştirel bir bakış açısıyla analiz etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan literatür taraması ve eleştirel analiz yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, yapay zeka kavramına ilişkin ulusal ve uluslararası literatürde yer alan temel eserler, teorik yaklaşımlar ve güncel tartışmalar incelenmiştir. Literatür taramasının ardından, elde edilen bilgiler eleştirel bir perspektifle analiz edilmiş; yapay zeka teknolojilerinin tarihsel gelişimi, kavramsal çerçevesi, güncel uygulamaları ve bireysel-toplumsal etkileri çok yönlü olarak değerlendirilmiştir. Araştırma, doğrudan veri toplamaya dayalı olmayıp, mevcut bilgi birikiminin derinlemesine incelenmesine ve bu birikimin eleştirel bir bakış açısıyla yorumlanmasına odaklanmıştır.

Çalışmada öncelikle yapay zeka kavramının tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Alan Turing'in 1950 yılında ortaya koyduğu "Makineler düşünebilir mi?" sorusu ile başlayan süreç, teknik ve mühendislik temelleri üzerinden şekillenmiş ve Turing makineleri aracılığıyla algoritmik düşünmenin ilk adımları atılmıştır. Türkiye'de ise Cahit Arf'ın 1960 yılında gerçekleştirdiği "Makineler Düşünebilir mi?" başlıklı konferans, yapay zeka tartışmalarının erken örneklerinden biri olarak değerlendirilmiştir. Yapay zekanın günümüzdeki işlevselliği, bilinç ve gerçek zeka kavramları bağlamında sorgulanmış; nörokimyasal ve sosyolojik deneyler ışığında yapay zeka sistemlerinin gerçek anlamda bilinç taşımadığına ilişkin eleştiriler tartışılmıştır. Ayrıca, geleneksel hesaplama yöntemleri ile makine öğrenmesi teknikleri karşılaştırılmış ve makine öğreniminin temelinde istatistiksel örüntü tanıma süreçlerinin bulunduğu vurgulanmıştır. Derin öğrenme, makine öğrenmesi ve yapay zeka kavramlarının birbirine bağlı ancak farklı süreçler olduğu; derin öğrenmenin özellikle insan, hayvan ve makine öğrenme süreçleri bağlamında ele alınarak temelinde lineer cebir işlemlerinin yattığı ifade edilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde, yapay zeka sistemlerinin yüksek enerji tüketimi ve veri merkezlerinin çevresel etkileri ele alınmış, yapay zekanın sürdürülebilirlik açısından doğurduğu risklere dikkat çekilmiştir. Tüm bu bulgular doğrultusunda çalışma, yapay zeka teknolojilerinin bireysel ve toplumsal düzeydeki etkilerini sorgulayan eleştirel bir perspektif geliştirmenin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Düşünme, Makine Öğrenmesi, , Yapay Zeka

Eğitimde Yapay Zekaya Yönelik Akademik Yaklaşımlar: Türkiye’de Lisansüstü Tezlerin Sistematiik Analizi

Zeynep Sarıkaya Çalışkan ^{1,*}, Yaprak Uluç ² & Özgür Paşüncüklü ³

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Sınıf Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

³ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

zeynepsarikayacaliskan@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapay zeka temalı olarak hazırlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Yapay zekanın eğitim bilimleri alanında hem uygulamada hem de bilimsel araştırma saalarında yükselişi, öğretme ve öğrenme süreçlerinde köklü bir paradigma değişiminin habercisi olmaktadır. Eğitimde yapay zeka uygulamaları öğrenme süreçlerini daha erişilebilir ve kişiselleştirilebilir hale getirirken öğretmen ve öğrenci rollerini yeniden tanımlamaktadır. Yapay zeka ile ilgili son yıllarda yaşanan teknolojik sıçramaların eğitim bilimleri alanındaki yansımaları akademik çalışmalara da yansımış ve yapılan bilimsel yayınların sayısında ciddi bir artış olmuştur. Bu çalışmada Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi’nden eğitim bilimleri alanında yapılan ve başlığında “yapay zeka” ifadesi geçen lisansüstü tezler belirlenen ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma kullanılmıştır. Yapay zeka temalı olarak belirlenen 50 adet lisansüstü tezin belirli ölçütler çerçevesinde incelenmesi amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama ve analiz süreçleri sistematiik bir yaklaşımla yürütülmüştür. Belirlenen tezlerin 8 tanesi doktora 42 tanesi yüksek lisans tezidir. Tezler, yıl, tür, anahtar kelime, yapıldıkları üniversite, fakülte, anabilim dalı, yöntem, desen, örneklem, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analiz yöntemlerine göre incelenmiştir. Son olarak ise her bir çalışmada yapay zeka ile hangi değişkenlerin çalışıldığı ve bulguları incelenerek içerik analizi yapılmıştır. Analizler sonucunda 2020 sonrası dönemde tez sayısında belirgin bir artış gözlemlenmiş, özellikle yapay zeka temelli öğrenme ortamları, sohbet robotları, akıllı rehberlik sistemleri ve başarı tahmin modelleri üzerine odaklanan çalışmalar dikkat çekmiştir. Tezlerin büyük bir kısmı karma veya nicel yöntemlerle yürütülmüş; deneysel desenlerin kullanımı yaygınlaşmıştır. Veri toplama araçları arasında en sık kullanılanlar anketler, başarı testleri ve görüşme formları olmuştur. Analiz süreçlerinde ise betimsel istatistikler, içerik analizi ve t-testi, korelasyon, regresyon gibi çıkarımsal tekniklere sıklıkla yer verilmiştir. Tematik olarak tezlerde en çok yapay zeka okuryazarlığı, öğrenci başarısı, öğretmen farkındalığı ve uyarlanabilir öğrenme sistemleri gibi konulara yer verildiği görülmüştür. Bununla birlikte, etik sorunlar, altyapı yetersizlikleri ve öğretmen eğitimi konularında bazı sınırlılıklar da rapor edilmiştir. Elde edilen bulgular, eğitimde yapay zekanın bütüncül ve pedagojik temelli bir şekilde entegrasyonu için önemli ipuçları sunmakta, bu alanda yapılacak yeni araştırmalar ve politika geliştirme süreçlerine ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde Yapay Zeka, Sistematiik Analiz, Tez Analizi

Cinayetin Anatomisi: Kurmaca Bir Suçun Yapay Zekâ Destekli Tahlili

Ali Duman ^{1,*} & Esila Su Orhon ²

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Muğla Fethiye Meb

² Türk Dili ve Edebiyatı Muğla Fethiye Bilim ve Sanat Merkezi

aliduman00748@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Agatha Christie'nin Doğu Ekspresi'nde Cinayet romanı üzerine kurulan bir adli bilim ve yapay zekâ tabanlı çözümleme çalışmasıdır. Çalışma kapsamında, romandaki karakterlerin tanık ifadeleri, deliller ve olayların çözülmesi için kullanılan adli kanıtlar yapay zekâ teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Duygu analizi, yalan tespiti, üslup analizi, çelişki analizi gibi çeşitli doğal dil işleme teknikleriyle yürütülen bu çalışma, kurgu içerisindeki gerçeklik algısını ve kurgusal olayların gerçekte adli yöntemlerle nasıl çözülebileceğini açığa çıkarmayı amaçlamaktadır. Ayrıca adli dilbilimsel yöntemler kullanılarak aydınlatılan kurgusal vaka örnekleri üzerinden adli bilim ve yapay zekâ birlikteliğinin metin çözümlemelerinde önem ve gerekliliği ortaya konulmuştur. Bu çalışmada, Christie'nin ünlü romanındaki olayları adli bilim yöntemleriyle analiz ederek bu problemin çözümüne katkı sağlamak amaçlanmıştır. Ayrıca, bu analizlerle birlikte kurgunun gerçeklikle olan bağlantısını inceleyerek akademik bir katkı sunmak da bir başka amaçtır. Romanın kurgusal yapısı üzerinden gerçek adli bir çözümleme yürüterek, gerçek hayatta benzer şekilde çözülebilecek olayların nasıl ele alınabileceğini göstermek hedeflenmektedir. Çalışmada Kurgusal hikâyelerin gerçek dünyada adli bilim çerçevesinde çözülebilir olup olmadığı ve bu hikâyelerin gerçeklik algısını nasıl etkilediği sorularına cevap aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adli Dil, Kurmaca, Tahlil, Yapay Zeka,

Perceptions of EFL Instructors on AI Integration in English Language Teaching at a Private University

Yeşim Aşuroğlu ^{1,*} & Serkan Gürkan ²

¹ English Preparatory Program Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

² Yabancı Diller Bölümü Kocaeli Üniversitesi

y.asuroglu79@gmail.com

Özet

This study examines EFL teachers' beliefs about artificial intelligence (AI) in ELT. In a time when AI is rapidly evolving, this study explores the views of EFL instructors at Turkish universities regarding the advantages, disadvantages, and ethical issues of AI. The study collects both quantitative and qualitative data on the use of AI in the classroom through a mixed methods approach. Thirty-two teachers from a private university participated in the survey, and five of them took part in semi-structured interviews for more in-depth insights. The findings and statistics from the study show that many teachers use AI. Some believe that AI improves speaking, writing, listening, and reading skills. Chatbots and AI-based feedback systems have enhanced students' language abilities through personalized exercises and feedback. Many teachers believe that ChatGPT and other AI-driven learning platforms can encourage struggling students. However, despite these benefits, some teachers worry that excessive use of AI may hinder students' creativity and critical thinking. The fact that AI systems collect vast amounts of student data raises concerns about privacy, security, and fairness. The survey revealed mixed opinions about AI replacing teachers. Some said AI could assist education, but most were concerned about AI replacing human teachers in the short term, emphasizing the importance of the teacher-student relationship and the teacher's role as a guide and mentor.

Anahtar Kelimeler: Artificial Intelligence Integration, EFL instructors, English language teaching, Teacher perceptions

Yapay Zeka ve Dijital Dönüşüm Çağında Öğretmenler

Ömer Kulfalsafa Umurca

Muhasebe ve Finansal Yönetim Şehit Murat Akdemir Ticaret Mtal
oksumurca@gmail.com

Özet

Yapay zeka ve dijital dönüşümün hızlı ilerleyişi, eğitim alanını yeniden şekillendirerek öğretmenler için hem benzersiz fırsatlar hem de derin zorluklar sunuyor. Sınıflar, insan etkileşimi ile teknoloji entegrasyonunun hibrit alanlarına dönüştükçe, öğretmenlerin rolü yeniden tanımlanıyor. Yapay zeka ve dijital araçlar, öğretmenleri gereksiz kılmak yerine, yaratıcılık, empati ve eleştirel düşünme gibi makinelerin tam olarak kopyalayamayacağı insani becerilere olan ihtiyacı artırıyor. Bu makale, öğretmenlerin bu teknolojik değişim çağında nasıl yol aldığını, ampirik araştırmalar ve tarihsel bakış açılarına dayanarak fırsatları, zorlukları ve insan öğretmenin kalıcı önemini incelemektedir.

Yapay zeka ve dijital dönüşüm çağı, öğretmenin sonunu değil, rolünün yeniden hayal edilmesini müjdeliyor. Yapay zeka verimliliği ve kişiselleştirmeyi artırabilirken, öğretmenliği tanımlayan empati, etik yargı ve ilham gibi insani unsurların yerini alamaz. Kolombiya, İsveç ve Hindistan'dan gelen kanıtlar ortak bir gerçeği vurguluyor: Teknoloji, öğretmenin varlığını tamamlamalı, onun yerini almamalıdır (Barrios Tao ve diğerleri, 2019; Rensfeldt & Rahm, 2023; Jamal, 2023). Gelişmek için öğretmenler, dijital araçları benimserken eğitimin insani özünü korumalıdır. Rensfeldt ve Rahm'ın (2023) önerdiği gibi, öğretmenlerin otomasyon politikalarını şekillendirme yetkisiyle donatılması, teknolojinin kamu eğitiminin daha geniş amacına—belirsiz bir gelecek için bilgili, şefkatli ve eleştirel vatandaşlar yetiştirme—hizmet etmesini sağlayabilir (Rensfeldt & Rahm, 2023, s. 39).

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Dijital Dönüşüm, Öğretmen.

Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık ve Yapay Zeka Okuryazarlığı Arasındaki İlişki: Nicel Bir Araştırma

Zeynep Sarıkaya Çalışkan ^{1,*}, Kamil Arif Kırkıç ², Mecbure Çelik ³ & Ertan Topçu ⁴

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Eğitim Bilimleri İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

³ Sınıf Öğretmenliği Küçükçekmece Bilsem

⁴ Biyoloji Bilsem

zeynepsarikayacaliskan@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile yapay zeka okuryazarlığı arasındaki ilişkiyi derinlemesine incelemektir. Günümüzde eğitimde dijitalleşme ve yapay zeka teknolojilerinin kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin artırılması, eğitim ortamlarında teknoloji kullanımının etkili hale getirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Dijital okuryazarlık, bireylerin dijital teknolojileri anlama, kullanma ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme yetilerini içermektedir. Yapay zeka okuryazarlığı ise yapay zeka teknolojilerini anlama, veri okuryazarlığına sahip olma ve bu teknolojileri eğitim süreçlerine entegre edebilme becerilerini kapsamaktadır. Türkiye’de öğretmen adaylarının yapay zeka okuryazarlığını inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Bu bağlamda araştırmanın özgünlüğü, dijital ve yapay zeka okuryazarlığı arasındaki ilişkiyi ele alarak, öğretmen eğitiminde teknoloji entegrasyonuna yeni bir perspektif sunmasında yatmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyi, yapay zeka okuryazarlık düzeyi ve bu iki okuryazarlık arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Bu çalışma, ilişkisel tarama modeline dayalı nicel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemi, 2024-2025 akademik yılında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 320 öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcılar, basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş ve gönüllülük esasına göre araştırmaya dahil edilmiştir. Veri toplama sürecinde, demografik bilgi formu ile geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları önceden yapılmış olan "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" ve "Yapay Zeka Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler çevrimiçi ortamda anket yöntemiyle toplanmış ve SPSS 26 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin genel olarak orta-üst düzeyde, yapay zeka okuryazarlık düzeylerinin ise orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların özellikle dijital içerik oluşturma ve eleştirel değerlendirme alanlarında yüksek performans sergiledikleri gözlemlenmiştir. Yapay zeka okuryazarlığı boyutlarında ise teknik anlama becerileri diğer boyutlara kıyasla daha düşük bulunmuştur.

Dijital okuryazarlık ile yapay zeka okuryazarlığı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = .61, p < .01$). Özellikle dijital içerik üretimi becerileri ile yapay zeka teknolojilerinin eğitimde uygulanabilirliğini değerlendirme becerileri arasında güçlü bir korelasyon bulunmuştur.

Bu sonuç, dijital okuryazarlığı yüksek olan öğretmen adaylarının yapay zeka okuryazarlığı düzeylerinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, öğretmen eğitimi programlarında dijital ve yapay zeka odaklı içeriklerin sistematik biçimde artırılması gerektiğini göstermektedir. Araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının dijital dönüşüm çağında etkin ve eleştirel teknoloji kullanıcıları olarak yetiştirilmeleri için eğitim programlarının yeniden yapılandırılmasına yönelik öneriler sunmaktadır. Özellikle yapay zeka teknolojilerinin etik kullanımına ilişkin bilinçlendirme çalışmalarının güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Okuryazarlık, Öğretmen Adayları, Yapay Zeka Okuryazarlığı

Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Yapay Zekaya Yönelik Algıları: Bir Metafor Çalışması

Zeynep Sarıkaya Çalışkan ^{1,*}, Şuheda Şirinbilek ² & Hasibe Ray ³

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Fen Bilgisi Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

³ Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

zeynepsarikayacaliskan@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 5, 6 ve 7. sınıf düzeylerinde öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin yapay zeka kavramına ilişkin algılarını ve duygusal tutumlarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde, etkinlik öncesinde öğrencilere yapay zekanın temel özellikleri hakkında kısa bir bilgilendirme sunulmuştur. Yapay zeka; bilgisayarların insanlar gibi düşünebilmesini, öğrenmesini ve karar verebilmesini sağlayan teknolojiler bütünü ifade etmektedir. Popüler yapay zeka araçları, sesli asistanlar, sosyal medya öneri sistemleri, robot süpürgeler, dijital oyun karakterleri ve çevrimiçi alışveriş sitelerindeki öneri algoritmaları gibi örnekler üzerinden yapay zekanın günlük yaşamdaki yansımaları öğrencilere aktarılmıştır. Veri toplama sürecinde, Bilsem'de öğrenim gören toplamda 100 ortaokul öğrencisine dört soruluk bir Google Form sunulmuştur. İlk soruda olumlu, ikinci soruda olumsuz olarak “Yapay zeka ... gibidir, çünkü ...” ifadesini tamamlamaları istenmiş ve böylece öğrencilerin özgün düşüncelerini ifade etmeleri teşvik edilmiştir. Üçüncü soruda, öğrencilerden yapay zeka kavramını tek kelime ile tanımlamaları istenmiş ve elde edilen yanıtlar kullanılarak bir kelime bulutu oluşturulmuştur. İsteyen öğrenciler, oluşturdukları metaforları çizimle de desteklemişlerdir. Dördüncü olarak ise “Yapay zeka hangi alanlarda karar vermeli?” sorusu çoktan seçmeli olarak yöneltilmiştir. Sağlık, eğitim, ulaşım, güvenlik, adalet ve “hiçbiri” seçeneklerinden oluşan bu çoktan seçmeli soruya verilen yanıtlar frekans dağılımı ve içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Toplanan veriler, nitel araştırma yaklaşımlarına uygun olarak fenomenoloji (olgubilim) deseni çerçevesinde analiz edilmiştir. Olumlu ve olumsuz metaforlara öğrencilerin verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemiyle incelenmiş; anlam benzerliklerine göre tematik başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Örneğin, “Yapay zeka bir beyin gibidir” metaforu “insan zihnine benzetenler” temasında, “robot”, “makine” ve “süpürge” metaforları ise “mekanik işlevlere benzetenler” temasında toplanmıştır. Her tema altında, ilgili metaforların gerekçeleri ayrıntılı şekilde analiz edilmiş ve çalışmanın sistematik yapısı örnek öğrenci ifadeleriyle desteklenmiştir. Üçüncü soruya verilen yanıtlarla oluşturulan kelime bulutu, öğrencilerin yapay zekaya ilişkin ilk çağrışımlarını ve eğilimlerini sezgisel biçimde görselleştirmiştir. “Zeka”, “hız”, “yardımcı” ve “bilgi” gibi kavramların öne çıkması, yapay zekanın öğrenciler nezdinde daha çok olumlu ve işlevsel bir araç olarak algılandığını ortaya koymuştur. Son soruya verilen yanıtlarda, öğrencilerin en fazla eğitim ve güvenlik alanlarında yapay zekaya karar verme yetkisi verilmesini uygun gördüklerini; buna karşın adalet ve sağlık gibi kritik alanlarda daha temkinli yaklaştıklarını göstermiştir. “Hiçbiri” seçeneğini işaretleyen öğrencilerin açıklamaları, yapay zekaya yönelik eleştirel tutumları ve etik

kaygıları yansıtmıştır. Çalışmada elde edilen metaforlar, duygusal yönleri açısından da sınıflandırılmıştır. Yapay zeka kavramı öğrenciler tarafından ağırlıklı olarak olumlu metaforlarla (örneğin "yardımcı", "zeki", "faydalı") betimlenirken, bazı öğrenciler yapay zekayı olumsuz kavramlarla (örneğin "tehlikeli", "duygusuz", "kontROLSÜZ") ilişkilendirmiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin teknolojiye ilişkin bilişsel ve duygusal tutumlarının çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, öğretim materyallerinin ve eğitim içeriklerinin tasarımında öğrencilerin teknoloji algılarının dikkate alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Özel Yetenek, Yapay Zeka

Yapay Zeka Destekli Sohbet Robotlarının Ortaokul Düzeyinde İngilizce Dil Becerilerinin Geliştirilmesindeki Etkililiği

Umut Muharrem Salihoğlu ¹, Serdar Karaman ², Murat Gezer ^{3,*}, Aslihan Şahin ² &
Perihan Cilingiroğlu ²

¹ Department of English Language and Literature Uludağ University

² İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
murat.gezer@live.com

Özet

Bu araştırma, yapay zeka destekli "Wetalki" sohbet robotunun ortaokul öğrencilerinin İngilizce dinleme ve konuşma becerilerine etkisini incelemiştir. Kocaeli ili Derince ilçesindeki 15 ortaokuldan 1300 altıncı sınıf öğrencisi ve 50 İngilizce öğretmenin katılımıyla altı aylık bir süreçte yürütülen çalışmada, "Wetalki" adlı konuşma asistanının öğrencilerin İngilizceye yönelik tutumları, dinleme becerileri, konuşma kaygıları ve akademik başarıları üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Araştırmada nicel ve nitel verilerin birlikte toplandığı karma araştırma deseni benimsenmiştir. Nicel boyutta, deney ve kontrol gruplu deneysel bir düzen oluşturulmuştur. Deney grubundaki öğrencilere Wetalki üzerinden kişisel kullanıcı hesapları tanımlanmış ve müfredatla uyumlu diyaloglarla çalışma imkânı sunulmuştur. Kontrol grubundaki öğrenciler ise geleneksel öğretim yöntemleriyle eğitimlerine devam etmiştir. Nicel veri toplama sürecinde, her iki gruba da dönem başı ve sonunda "Mobil Uygulamalarla İngilizce Öğrenme Tutum Ölçeği", "İngilizce Konuşma Kaygısı Ölçeği" ve erişim testleri uygulanmıştır. Nitel boyutta ise öğrenci ve öğretmenlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ve odak grup çalışmaları aracılığıyla veriler toplanmıştır. Nicel analiz sonuçları, deney grubundaki öğrencilerin erişim testlerinde daha yüksek başarı elde ettiğini ve konuşma kaygılarında anlamlı düzeyde azalma görüldüğünü göstermektedir. Öğrencilerin mobil uygulamalarla dil öğrenimine yönelik tutumlarında da olumlu değişimler kaydedilmiştir. Nitel bulgular ise öğrencilerin yapay zeka destekli sohbet ortamlarında hata yapma kaygısı duymadan özgürce pratik yapabildiklerini ve telaffuz becerilerinde gelişme sağladıklarını ortaya koymuştur. Katılımcılar, kişiselleştirilmiş geri bildirimler ve esnek kullanım imkânlarını platformun öne çıkan avantajları olarak değerlendirmiştir. Elde edilen bulgular, yapay zeka destekli sohbet robotlarının özellikle konuşma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir araç olabileceğini ve öğrenci kaygısını azaltmada önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, dil öğretiminde dijital araçların entegrasyonunun artırılması ve bu tür teknolojilerin öğretim programlarına dâhil edilmesi önerilmektedir. Gelecekteki çalışmaların farklı yaş ve yeterlik düzeylerine odaklanarak uzun vadeli etkileri araştırması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Sohbet Robotu, İngilizce Öğretimi, Konuşma Kaygısı, Mobil Uygulamalar, Teknoloji Destekli Eğitim, Wetalki

Yapay Zeka Destekli Dijital Hikâye Yazımı Yoluyla Özel Gereksinimli Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesi: Disiplinlerarası Bir eTwinning Uygulaması Örneği

Nurcan Başköy

Eğitim Yönetimi Ordu Üniversitesi
nurcanbsk@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yapay zeka destekli dijital hikâye yazımı etkinliklerinin, özellikle otizm spektrum bozukluğu tanılı ve bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) kapsamındaki öğrencilerin yazılı anlatım becerileri, özgüven gelişimleri ve dijital yeterlilikleri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Eğitimde yapay zekanın özel eğitim alanına entegrasyonuna yönelik disiplinlerarası ve kültürlerarası bir uygulama örneği sunan bu çalışma, Romanya, Türkiye ve Litvanya'dan toplam 26 öğretmen ve öğrenci ile yürütülen bir eTwinning projesine dayanmaktadır. Gültekin ve Demir (2019)'a göre dijital hikâye anlatımı, özel gereksinimli bireylerin kendilerini ifade etmelerine olanak sağlayan etkili bir araçtır ve bu yönüyle otizmlili bireylerde yazma becerilerini desteklemede önemli katkılar sunmaktadır.

Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemiyle yürütülmüş; proje sürecinde yapılan gözlemler, öğrenci ve öğretmen görüşmeleri, dijital hikâyeler ve proje ürünleri dokümantasyon tekniğiyle toplanmış ve betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Etkinlikler boyunca katılımcılar Canva, Storyjumper, Quicktools, FlipHTML5 ve Pixton gibi çeşitli Web 2.0 araçları kullanarak dijital hikâye yazımı, sayfa tasarımı, afiş ve logo çalışmaları gerçekleştirmiştir. Özel gereksinimli öğrencilerin bireysel olarak ürettikleri hikâyeler, normal gelişim gösteren akranlarının görsel ve dijital katkılarıyla birleştirilerek “Our Story Begins” adlı dijital kitapta toplanmıştır.

Elde edilen bulgular, özel gereksinimli öğrencilerin yazma, okuma ve dijital araç kullanma becerilerinde belirgin gelişmeler olduğunu; ayrıca kendini ifade etme, sosyal etkileşim ve öz güven alanlarında olumlu yönde ilerleme sağlandığını göstermektedir. Çakıroğlu ve Melekoğlu (2014), BEP kapsamında yürütülen eğitim uygulamalarında dijital araçların bireysel öğrenme hedeflerine ulaşmada motivasyonu artırıcı etkisine dikkat çekmektedir. Bu çalışmada da benzer biçimde öğrencilerin motivasyonlarının ve katılım düzeylerinin anlamlı biçimde arttığı gözlemlenmiştir. Proje, sadece akademik becerileri değil, aynı zamanda toplumsal farkındalık ve sosyal sorumluluk duygusunu da pekiştirmiştir. Normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli akranlarıyla iş birliği yapma konusunda daha istekli hâle geldikleri ve empati kurma becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Öğretmenler ise dijital araçları eğitim sürecine entegre etme konusunda yetkinlik kazanmış ve kültürlerarası pedagojik deneyim elde etmiştir.

Etik ilkelere bağlı kalınarak proje sürecinde öğrenci verilerinin gizliliği korunmuş, katılım gönüllülük esasına göre sağlanmış ve tüm velilerden veli izin belgeleri alınmıştır. Çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği çerçevesinde yürütülmüştür.

Sonuç olarak, bu disiplinlerarası eTwinning uygulaması, yapay zeka destekli dijital hikâye yazımı etkinliklerinin özel eğitime katkılarını ortaya koyarken, aynı zamanda öğretmen-öğrenci iş birliğine dayalı yenilikçi ve çok kültürlü bir öğrenme ortamının oluşturulabileceğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, özel eğitimde yapay zekanın etkili kullanımına dair uygulanabilir bir model sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Dijital Hikâye Yazma, Yapay Zeka, eTwinning

Fen Eğitimde Yapay Zeka Araçlarının Sınıf Ortamında Entegre Edilmesi

Büşra Saygin

Fen Bilgisi Öğretmenliği -
busrasygn@gmail.com

Özet

Yapay zeka dünyada gitgide popüleşirken ve her alanda ihtiyaç haline gelmişken eğitim ortamlarında öğretmenlerin asistanı rolü oynayarak eğitime farklı bir boyuta taşımaktadır. Yapay zeka eğitimde ve eğitim ortamında iyileştirmeler yaparak öğretmenlerin rollerini daha da hafifleterek öğretmenlerin, öğrencilerin durumuna ve kendi eğitimlerine daha önem vermesini sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yeni nesil yapay zeka araçlarının fen eğitiminde yapay zeka araçlarının sınıf ortamına entegrasyonunu incelemek ve bu araçların eğitim kalitesine olan etkisini değerlendirmektir. Yapay zeka, öğretmenlerin iş yükünü azaltarak onların öğrencilere daha fazla odaklanmasına olanak tanımakta ve öğrenme süreçlerini bireyselleştirerek öğrencilerin akademik başarısını artırmaktadır. Yapay zeka her alanda ilerleme kayderken ilerleyen dönemlerde eğitimin de içerisinde daha fazla kullanılacaktır. Yapay zeka öğrenme ve öğretme süreçlerindeki eksiklerini farkederek yerini doldurabilir, öğrenci ve öğretmenin isteğine yönelik bireyselleştirilmiş planlar yapabilir.

Çalışmanın yöntemi literatür taraması olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak, yapay zeka araçlarının öğretim süreçlerine entegrasyonu, eğitim kalitesini artırmakta ve öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Gelecekte yapay zekanın eğitim alanındaki rolünün daha da artacağı öngörülmekte olup, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin bir şekilde kullanabilmesi için gerekli bilgi ve becerilerle donatılması büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fen Eğitimi, Yapay Zeka, Kişiselleştirmiş Öğrenme, Eğitim Teknolojisi,

Sporcuların Yapay Zeka Okuryazarlıkları ile Sporda Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sadık Sefa Bayar ^{1,*} & Yeşim Karaç Öcal ²

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı

² Spor Bilimleri Yozgat Bozok Üniversitesi

sefabyr.66@gmail.com

Özet

Bu çalışma, lisanslı sporcuların yapay zekâ (YZ) okuryazarlık düzeylerinin sporda hedef yönelimleri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Nicel araştırma yaklaşımı ve ilişkisel tarama modeli kullanılarak, Yozgat ilinde ikamet eden 14-18 yaş arası 252 lisanslı sporcudan oluşan tabakalı örneklem üzerinde veri toplanmıştır. Katılımcıların %60.7'si erkek, %39.3'ü kadınlardan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Yapay Zeka Okuryazarlığı Ölçeği ve Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği kullanılmıştır. Yapay Zeka Okuryazarlığı Ölçeği puanları incelendiğinde, katılımcıların ölçek maddelerine verdiği yanıtların aritmetik ortalamasının $\bar{x}=4.179$ ve standart sapmasının $Ss=0.778$ olduğu görülmüştür. Diğer taraftan, Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği puanlarına ilişkin analizlerde ise aritmetik ortalamasının $\bar{x}=3.541$ ve standart sapmanın $Ss=0.699$ olarak hesaplandığı belirlenmiştir. Bulgular, YZ okuryazarlığı ile görev yönelimi ($r=.217$, $p<.001$) ve ego yönelimi ($r=.244$, $p<.001$) arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Pratik uygulama alt boyutunda erkekler kadınlardan anlamlı derecede yüksek puan almıştır ($t=-2.277$, $p=.024$). Okul türüne göre, spor liselerinin pratik uygulamada fen liselerine kıyasla daha yüksek performans sergilediği ($F=5.633$, $p<.001$), branş bazında ise futbolcuların voleybolculardan daha yüksek pratik uygulama puanlarına sahip olduğu belirlenmiştir ($F=4.386$, $p=.002$). Görev yöneliminde erkekler lehine anlamlı farklılık ($t=-3.247$, $p=.001$) ve anadolu liselerinin fen liselerine kıyasla daha yüksek puanlar alması ($F=6.791$, $p<.001$) dikkat çekicidir. Sonuç olarak, YZ okuryazarlığının sporcuların motivasyonel hedeflerini şekillendirmede önemli bir rol oynadığı, ancak bu ilişkinin cinsiyet, okul türü ve branşa göre değişkenlik gösterdiği ortaya konmuştur. Spor eğitim programlarına YZ okuryazarlığı modüllerinin entegrasyonu önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ Okuryazarlığı, Sporda Hedef Yönelimi, Görev Yönelimi, Ego Yönelimi, Lisanslı Sporcular, Nicel Araştırma

Eğitimde Yapay Zekâ Tabanlı Sohbet Robotlarının Etkileri: Bir Meta-Analiz Çalışması

Ayşe Yaşar Pırtı¹ & Nur Cengiz Keleş^{2,*}

¹ Fen ve Matematik Eğitimi Bölümü Zeytinburnu Şehitler Bilim ve Sanat Merkezi/Yıldız Teknik Üniversitesi

² Fen Bilgisi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
nurcengiznur@gmail.com

Özet

Sohbet robotları, eğitimde öğrenme süreçlerini desteklemek amacıyla giderek daha fazla kullanılmaktadır. Bu çalışma, eğitimde yapay zekâ tabanlı sohbet robotlarının etkilerini sistematik bir biçimde incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Öğrenme süreçlerini desteklemek üzere geliştirilen bu teknolojilerin, öğrenme çıktıları üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. PRISMA protokolü doğrultusunda yürütülen tarama süreci sonucunda, 2020–2024 yılları arasında yayımlanan 13 çalışmadan elde edilen toplam 15 etki büyüklüğü analiz edilmiştir.

Veri analizi, rastgele etkiler modeliyle gerçekleştirilmiş ve etki büyüklükleri Hedges’*s* *g* katsayısı üzerinden değerlendirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda, sohbet robotlarının eğitimdeki genel etki büyüklüğü 0,852 olarak hesaplanmış, bu değer Cohen’in sınıflandırmasına göre “büyük etki” düzeyinde yorumlanmıştır. Z testi sonuçları ($Z = 4,728$; $p < .001$), bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, sohbet robotlarının eğitim ortamlarında öğrenme çıktıları üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Ancak, çalışmalarda gözlemlenen yüksek heterojenlik düzeyi ($I^2 = \%88$), elde edilen etkilerin bağlama, eğitim düzeyine, disipline ve uygulama biçimlerine göre değişebileceğini göstermektedir. Özellikle dil eğitimi ve fen bilimleri alanlarında anlamlı etkiler gözlenmiş; tahmin aralığının genişliği ise bazı bağlamlarda etkilerin sınırlı olabileceğine işaret etmektedir. Bu durum, sohbet robotlarının etkisini değerlendirirken bağlamsal değişkenleri dikkate alarak geniş bir perspektiften ele alınması gerektiğini göstermektedir. Çalışmanın amacı, sohbet robotlarının eğitimdeki etkilerini sistematik ve bütüncül bir yaklaşımla inceleyerek, bu alanda gelecekte yapılacak araştırmalar ve uygulamalar için bir temel oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sohbet Botları, Meta- Analiz, Etki Büyüklüğü, CMA Programı

Eğitimde Yapay Zeka Destekli Yoklama ve Duygu Analizi Sistemi

Fatih Emre Akarsu ^{1,*} & Emre Atlıer Olca ²

¹ Lise Robert Koleji

² Yazılım Mühendisliği Maltepe Üniversitesi

feakarsu@gmail.com

Özet

Bu proje, sınıf ortamlarında öğrenci yoklamasını otomatikleştirmeyi ve ders esnasında öğrencilerin dikkat ile duygusal durumlarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Yapay zeka destekli görüntü işleme teknolojisi kullanılarak, yüz tanıma sayesinde yoklama işlemleri hızlı ve doğru bir şekilde gerçekleştirilmiş, manuel yöntemlerde sıkça görülen hatalar minimize edilmiştir. Yoklama için harcanan sürenin azaltılması, öğretmenlerin zaman yönetimini iyileştirirken ders sürelerinin daha verimli kullanılmasını sağlamaktadır.

Yoklama otomasyonunun ötesinde bu proje, öğrencilerin dikkat ve motivasyon seviyelerinin duygusal durum analizi yoluyla değerlendirilmesini de hedeflemektedir. Eğitim ortamlarında görüntü işleme ve duygu tespiti tekniklerinin kullanımı üzerine birçok çalışma yapılmış, bu yaklaşımların öğrenme deneyimini iyileştirmede potansiyel taşıdığı gösterilmiştir. Toplanan veriler, bireysel öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesini destekleyerek kişiselleştirilmiş eğitim planlarının geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Örneğin, dikkat seviyesi düşük öğrenciler için daha odaklı öğretim stratejileri geliştirilebilir.

Teknik olarak sistem, sınıflara entegre edilmiş kameralar aracılığıyla verileri toplar ve bunları yapay zeka algoritmalarıyla işler. Yüz tanıma bileşeni, farklı ışık koşulları ve sınıf ortamlarında dahi yüksek doğrulukla hızlı analiz gerçekleştirebilmektedir. Ayrıca duygu temelli etkileşim analizini de entegre ederek, yoklama otomasyonunu adaptif öğrenme içgörülerıyla birleştiren özgün bir yaklaşım sunmaktadır. Geleneksel yoklama sistemlerine kıyasla, daha güvenilir öğrenci takibi sağlarken aynı zamanda daha kişiselleştirilmiş bir eğitim yaklaşımına katkıda bulunmaktadır.

Tüm veri işleme prosedürleri, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uygun şekilde gerçekleştirilmekte olup veri güvenliği ön planda tutulmaktadır. Bulgular, yapay zeka destekli görüntü işleme ve duygu analizinin sınıf ortamlarında entegrasyonunun zaman verimliliğini ve genel öğrenme deneyimini artırdığını göstermektedir. Otomasyon ile kişiselleştirilmiş kariyer rehberliğini birleştiren bu proje, teknolojiyi kullanarak eğitimi optimize etmeye yönelik yenilikçi bir çözüm sunmaktadır.

Bu kapsamda, sistemin uygulanabilirliğini ve etkinliğini test etmek amacıyla İstanbul'da bir özel okulda 2 ortaokul sınıfında öğrenim gören toplam 42 öğrenci ile deneysel bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiş, çalışmaya katılmadan önce veli onamları alınmıştır. Uygulama süresince sınıfa entegre edilen kameralar

aracılığıyla yüz tanıma ve duygu analizi verileri toplanmıştır. Veri toplama sürecinde üç temel araç kullanılmıştır: yüz tanıma ve duygu tespiti verileri, öğretmen görüşleri için yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrenci dikkat düzeylerini ölçen standart dikkat testleri (örneğin D2 dikkat testi).

Sistemde kullanılan yüz tanıma modülü, Python dili ve OpenCV kütüphanesiyle geliştirilmiş, arka planda ResNet tabanlı bir evrişimli sinir ağı (CNN) mimarisi çalıştırılmıştır. Duygu analizi için ise FER2013 veri seti üzerinde önceden eğitilmiş bir VGG19 mimarisi kullanılmıştır. Uygulama sürecinde sistem, farklı ışık koşulları ve sınıf içi etkileşim ortamlarında gerçek zamanlı olarak çalışmıştır. Analiz sonuçları, yüz tanıma doğruluğu açısından precision, recall ve F1-score gibi metriklerle değerlendirilmiş; duygu analiz sonuçları ise öğrencilerin dikkat performanslarıyla karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Elde edilen veriler nitel ve nicel analiz yöntemleriyle yorumlanmıştır. Nitel veriler içerik analizi yöntemi ile temalar halinde kodlanmış, nicel veriler ise betimsel istatistikler ve korelasyon analizleriyle değerlendirilmiştir. Bu analizler sonucunda sistemin sadece yoklama süreçlerini değil, öğretim stratejilerinin kişiselleştirilmesine katkı sunduğu belirlenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin görüşleri de sistemin sınıf yönetimi ve öğrenci takibinde zaman kazandırıcı, destekleyici bir araç olduğunu ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, yapay zeka destekli bu sistem, geleneksel yoklama yöntemlerinden çok daha fazlasını sunmakta; öğretmen ve öğrenciler için hem zaman hem de dikkat yönetimi açısından önemli katkı sağlamaktadır. Proje, teknolojiyi eğitimin merkezine alarak geleceğin sınıf ortamlarının şekillenmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yüz Tanıma, Yapay Zeka, Duygu Analizi, Eğitim Teknolojisi

Eğitimde Üretken Yapay Zekânın Sorumlu ve Etik Kullanımı

Saadet Altınağaç

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Meb Gazi Ortaokulu

saltinagac@gmail.com

Özet

Bu çalışma, 2020-2025 yılları arasında OECD, UNESCO, UNICEF, Avrupa Komisyonu, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), KVKK ve Birleşmiş Milletler gibi ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan rapor ve politika belgeleri doğrultusunda, eğitimde üretken yapay zekânın (ÜYZ) etik ve sorumlu kullanımını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup, elde edilen veriler insan merkezlilik, şeffaflık, veri mahremiyeti, algoritmik adalet ve öğretmen rolleri gibi etik temalar çerçevesinde tematik olarak analiz edilmiştir.

Literatürde etik yapay zekâ ilkeleri üzerine yapılan çalışmalar ışığında yürütülen bu analiz, ÜYZ'nin eğitimde kullanımıyla ilgili mevcut etik standartların uygulamaya geçirilmesinde önemli bölgesel farklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle öğretmen eğitiminde etik okuryazarlık, algoritma şeffaflığı ve veri güvenliği gibi konularda ciddi boşluklar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin teknolojiye karşı geliştirdiği direnç ve mesleki gelişim fırsatlarının sınırlılığı, etik temelli ÜYZ entegrasyonunu zorlaştıran başlıca faktörler arasında yer almaktadır.

Çalışma sonucunda, politika yapıcılar ve eğitimciler için dört ana başlıkta öneriler sunulmuştur: (1) öğretmen eğitiminde etik odaklı programlarının yaygınlaştırılması, (2) şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin sistematik biçimde uygulanması, (3) çocuk hakları odaklı bir yapay zekâ politikası ve (4) kültürel ve yerel bağlamlara duyarlı etik standartların geliştirilmesi.

Bu bağlamda, çalışma sadece teorik bir değerlendirme yapmakla kalmamakta, bununla birlikte eğitimde etik temelli üretken yapay zekâ entegrasyonu için uygulanabilir bir yol haritası sunmaktadır. Ayrıca alandaki politika geliştirme aşamalarına da katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Üretken Yapay Zekâ, Etik Kullanım, Eğitim Politikaları, Veri Mahremiyeti

Yapay Zekaya Dini Eğitim Perspektifinden Bir Bakış: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Tutumları

Yusuf Yılmaz¹ & Dr. Elmas Burcu Karataş^{1,*}

¹ İlahiyat Fakültesi Dokuz Eylül Üniversitesi
elmasburcukaratas@gmail.com

Özet

Yapay Zeka (YZ), eğitim ortamlarında öğrenme süreçlerini kişiselleştirerek öğretmenlerin mesleki yüklerini azaltma işlevi görebilir. Ayrıca, bu teknoloji, öğrencilerin akademik başarılarını ve öğrenme etkinliklerini artırma potansiyeline sahiptir. Yapay Zeka (YZ), öğrencilerin bireysel öğrenme hızlarına ve özel gereksinimlerine göre özelleştirilmiş materyaller sunarak eğitim etkinliğini önemli ölçüde artırma potansiyeline sahiptir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) ve İmam Hatip Meslek Dersleri'ne YZ'nin entegrasyonu, öğrencilere dini ve ahlaki değerleri daha derinlemesine kavrama imkanı tanınmasının yanı sıra, farklı kültürler ve inanç sistemleri hakkında bilinçlerini de geliştirebilir. Ayrıca, etkileşimli dijital öğrenim araçları, öğrencilerin etik ve manevi meseleler üzerine daha analitik ve eleştirel bir gözle yaklaşımlarına katkıda bulunabilir. Bu çalışmada, İzmir ilindeki devlet okullarında görev yapan 110 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) öğretmeni ile 40 İmam Hatip Meslek Dersleri öğretmenin yapay zeka (YZ) kullanımına yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, bireylerin YZ'ye ilişkin tutumlarının eğitim düzeyi, yaş ve kıdem gibi değişkenlerle ilişkilendirilebileceği gözlemlenmiştir. Özellikle, yapay zekadaki aktiflik boyutunun eğitim seviyesi ile olumlu yönde bir korelasyon sergilediği belirlenmiştir; bununla birlikte, yaş ve kıdem arttıkça bireylerin YZ'ye olan ilgisinin azaldığı bulunmuştur. Yapay Zeka'ya karşı direnç boyutunda, bireylerin yaşı ve kıdemi yükseldikçe bu direnç seviyesinin arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca, eğitim seviyesi ile direnç arasında negatif bir ilişki gözlemlenmiştir; bu da, eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte bireylerin YZ'ye karşı olan direncinin azaldığını göstermektedir. Yapay Zeka'yı benimseme boyutunda, eğitim seviyesi ile olumlu bir ilişki söz konusudur; yani eğitim düzeyi yükseldikçe bireylerin YZ'yi daha yararlı ve ilgi çekici buldukları anlaşılmaktadır. Öte yandan, yaş ve kıdem arttıkça YZ'yi benimseme oranında bir düşüş gözlemlenmektedir. Cinsiyet ve okul türü gibi değişkenlerin ise YZ'ye yönelik tutumlar üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Eğitimde Yapay Zekâ, DKAB, İHL Meslek Dersleri, Öğretmen Tutumları.

Öğretmenlerin Yapay Zeka Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi

Gülsün Yörür ^{1,*} & Halil İbrahim Bülbül ²

¹ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

gulsunyorur@gmail.com

Özet

Giriş: 21. yüzyılın başlarından itibaren yapay zekâ (YZ) teknolojileri, toplumsal yaşamın pek çok alanında hızla yaygınlaşmış ve günlük yaşamın vazgeçilmez bir unsuru hâline gelmiştir. Ofislerde kullanılan bilgisayar destekli yazılımlardan ev içi robotik sistemlere, araç navigasyonlarından bankacılık işlemlerini yöneten algoritmalara kadar geniş bir yelpazede bireylere kolaylık sağlayan YZ uygulamaları, dijital dönüşümün en belirgin bileşenlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Bu dönüşüm süreci, eğitim alanını da doğrudan etkilemiş; son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin eğitimde kullanımı dikkat çekici bir ivme kazanmıştır. Yapay zekâ tabanlı araçlar, eğitim süreçlerine entegre edilerek idari işlemlerin yönetimi, öğrenci devam-devamsızlık takibi, sınav verilerinin analizi ve öğrenci-veli-okul arasındaki iletişim gibi birçok sürecin daha hızlı, etkin ve güvenilir biçimde yürütülmesine imkan tanımaktadır. Bu teknolojilerin eğitim ortamlarında etkin ve sürdürülebilir biçimde kullanılabilmesi, öğretmenlerin YZ'ya ilişkin tutumları, algıları, eğilimleri ve görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Gelecekteki toplumun etkili bir şekilde işlemlerini sağlamak için öğretmenlerin “yapay zeka teknolojilerini eleştirel bir şekilde değerlendirmelerini, yapay zeka ile etkili bir şekilde iletişim kurmalarını ve işbirliği yapmalarını ve yapay zekayı çevrimiçi, evde ve iş yerinde bir araç olarak kullanmalarını sağlayan bir dizi yeterlilik” olarak tanımlanan yapay zeka okuryazarlığı ile donatılması gerektiği düşünülmektedir.

Çok sayıda araştırmacı, iyi yapay zeka okuryazarlığına sahip öğretmenlerin “yapay zeka + eğitim” çağındaki eğitim dönüşümüne uyum sağlamada bariz bir avantaja sahip olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda, bu çalışma ile hizmet içi eğitim programı öğretmenlerinin yapay zeka okuryazarlıklarına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın bulgu ve sonuçları gelecekteki eğitimlere ve çalışmalara yön verecektir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığınca öğretmenlere hizmetiçi eğitim programı kapsamında verilen “Eğitimde Yapay Zeka Uygulamaları” adlı eğitimi alan öğretmenlerin yapay zeka okuryazarlıklarına etkisinin incelenmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki soruya cevap aranmıştır.

“Eğitimde Yapay Zeka Uygulamaları” hizmet içi eğitim programının, öğretmenlerin yapay zeka okuryazarlığına etkileri nelerdir?

Yöntemi: Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Laupichler ve arkadaşları (2023) tarafından geliştirilen, Karaoğlu Yılmaz ve Yılmaz (2023) tarafından

Türkçe uyarlaması yapılan "Yapay Zekâ Okuryazarlığı Ölçeği"'dir. Çalışmanın evrenini, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından planlanan FEYZA (Fırsatları Artıran Eğitimde Yapay Zekâ) projesi kapsamında düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı imam hatip okullarında görev yapan farklı branşlarda öğretmenlerden oluşmaktadır.

Bulgular: Çalışma, bulguların toplanma aşamasında olup, bulgulara ve sonuçlara bildiride yer verilecektir.

Not: Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitü öğrencisi 1.yazarın Prof. Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL danışmanlığında tamamlanacak olan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka Okuryazarlığı, Öğretmen Görüşleri, Hizmet içi Eğitim

Eğitimde Yapay Zeka Kullanımına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Gülbeyaz Ünlüer ^{1,*}, Gökay Yüksel ², Nevşan Çelik Karabacak ³ & Ela Sayar Ünerli ⁴

¹ Sınıf Öğretmenliği Ülkü İlkokulu

² Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ İngilizce Öğretmeni Milli Zafer İlkokulu

⁴ Sınıf Öğretmenliği Pilot Binbaşı Ali Tekin İlkokulu

g.unluer@hotmail.com

Özet

21.yüzyılın başından bu yana dijital dönüşüm, eğitim sistemlerinde önemli değişimlere yol açmıştır. Bu dönüşümün en çarpıcı unsurlarından biri, yapay zekâ uygulamalarının eğitim süreçlerine entegrasyonudur. Yapay zekâ, insan benzeri düşünme, öğrenme ve problem çözme yeteneklerini taklit eden sistemleri ifade etmektedir (Russell & Norvig, 2020). Yapay zekânın eğitime entegrasyonu, öğrenme süreçlerinin kişiselleştirilmesinden öğretmenlerin iş yükünü hafifletmeye kadar geniş bir yelpaze sunmaktadır. Örneğin, öğrenci verilerini analiz eden ve bireysel öğrenme yolları öneren uygulamalar, öğrenme sürecini hem daha verimli hem de daha erişilebilir hâle getirmektedir (Holmes et al., 2019). Bu tür uygulamaların, özellikle birebir öğretmenin mümkün olmadığı kalabalık sınıflarda öğrenmeyi desteklediği görülmüştür. Van Lehn'in (2011) yaptığı bir meta-analizde, akıllı öğretim uygulamalarının, geleneksel sınıf öğretimine göre öğrenme çıktıları artırdığı tespit edilmiştir. Bazı uygulamalar da, hangi öğrencinin derse katılımının düşük olduğunu veya hangi konularda sınıf genelinde zorlanma olduğunu grafiksel biçimde raporlayarak, öğretmenlere müdahale stratejilerini veri temelli bir şekilde belirleme olanağı sunmaktadır (Luckin et al., 2016). Bununla birlikte, bu teknolojilerin eğitimde yaygınlaşması etik, pedagojik ve teknik bazı sorunları da beraberinde getirmektedir.

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin eğitimdeki yapay zeka uygulamalarının kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Elde edilen nitel verilerle, yapay zekanın öğretme öğrenme sürecinde sunduğu avantajlar ve karşılaşılan sınırlılıklar ortaya konup, bu konuda öğretmenlerin ihtiyaçları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya 2024-2025 öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir ili Tepebaşı ilçesinin üç devlet ilkokulunda çalışan 10 tane sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan olgubilim (fenomenoloji) yaklaşımı ile desenlenmiştir. Kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla katılımcılar belirlenmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu, yapay zeka uygulamalarının dersleri sıkıcılıktan kurtardığını, öğrenme sürecini kolaylaştırdığını, dersi eğlenceli ve dikkat çekici hale getirdiğini, zamanın etkili kullanılmasını sağladığını, bireysel öğrenme farklılıklarını desteklediğini belirtmeleri eğitimde yapay zeka uygulamalarına olumlu baktıklarını göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu, yapay zekanın öğrenme eksikliğini gidermede, öğrenciye geri bildirim vermede, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini keşfetmede, ölçme- değerlendirme sürecinde ve öğrenciyi tanıma sürecinde kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin yarısı sınıflarında yapay zeka uygulamalarını kullandıklarını ifade ederek, kullandıkları yapay zeka uygulamalarına örnekler vermişlerdir. Öğretmenlerin yarısından fazlası yapay zeka uygulamalarının her derse uyarlanabileceğini dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yapay zeka uygulamaları ile ilgili bir eğitim almadıklarını ve bununla ilgili eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlara dayalı olarak, sınıf öğretmenlerine yapay zeka uygulamaları ile ilgili hizmet içi eğitim kursları ile öğretmen adaylarına lisans eğitimlerinde yapay zeka uygulamaları dersi verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Sınıf Öğretmeni, Teknoloji

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yeni yardımcısı: Yapay Zekâ

Mehmet Kadir Akbulut ^{1,*} & Yaprak Kalemoğlu Varol ²

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Hatay Antakya Mansurlu Ortaokulu

² Spor Bilimleri Fakültesi Gazi Üniversitesi

mehmetkadirakbulut@gmail.com

Özet

Giriş: Beden Eğitimi ve Spor (BEvS) dersi, uygulamalı ve dinamik bir yapıya sahip olup, öğrencilerin fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini desteklemeyi hedefleyen önemli bir derstir. Uygulamalı yapısı ve genellikle sınıf dışı ortamlarda işlenmesiyle kendine özgü zorluklar barındırmakta, BEvS öğretmeni saha içi ve saha dışı zorluklarla baş etmede güçlükler yaşamaktadır. Yapay zekâ (YZ) teknolojileri, bu zorlukların üstesinden gelmede öğretmenlere genel ve kişiselleştirilmiş ders planları hazırlama, ölçme-değerlendirme araçları ve fiziksel okuryazarlık odaklı içerikler geliştirmenin yanı sıra eğitim-öğretimin kalitesini artırmada öğretmenlere yenilikçi çözümler ve olanaklar sunabilir.

Gerekçe: BEvS öğretmenleri, derslerin uygulamalı doğası ve değişken saha koşulları nedeniyle dersin kazanımlarına uygun, özgün ve etkili öğretim materyalleri, ders planları ve değerlendirme araçları geliştirmede zaman ve kaynak sıkıntısı yaşamaktadır. Hazır planların veya materyallerin temin edilmesi ve özellikle satın alınması ise çoğu zaman okulun ve öğrencilerin özgün ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır. Daha da önemlisi teknolojiye hızlı gelişmelerin BEvS dersi ile bütünleştirilebilmesi, teknoloji dendiğinde akıllı tahtadan öte gidemeyen BEvS öğretmenin bakış açısını değiştirmek ve geliştirmek gerekmektedir.

Önem: Bu çalışma, YZ'nin, BEvS öğretmenlerinin mesleki verimliliğini artırma, saha içi iş yükünü azaltmak için saha dışında önemli katkı sağlamada, öğretim süreçlerini kişiselleştirme potansiyelini ortaya koyması açısından değerlidir. Yine öğretmenlerin iş yükünü azaltarak ders içeriklerini verimli ve bilimsel temelli bir şekilde tasarlamalarına olanak tanır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin teknoloji entegrasyonu yoluyla daha nitelikli ve öğrenci merkezli eğitim sunmalarına önemli bir teorik zemin hazırlayacağı düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, BEvS öğretmenlerinin öğretim programına uygun günlük/ünite ders planları hazırlama/dersi planlama, öğrencilerin fiziksel okuryazarlıklarını geliştirme ve bilişsel öğrenmelerini ölçme-değerlendirme süreçlerinde YZ uygulamalarından nasıl etkin bir şekilde yararlanabileceklerini teorik düzeyde incelemektir.

Cevaplanacak Sorular: BEvS öğretmenleri, yapay zekâ teknolojilerini a) günlük ders ve ünite planları, b) bilişsel öğrenme alanına yönelik ölçme-değerlendirme araçları ve c) fiziksel okuryazarlık becerileri (duyuşsal ve bilişsel) araçları geliştirilmede nasıl etkili bir şekilde kullanabilir?

Sonuç: Teorik olarak bakıldığında, YZ'nin BEvS öğretmenleri için ders planlamadan ölçme-değerlendirmeye kadar birçok alanda zaman kazandıran, içeriği zenginleştiren ve öğretimi kişiselleştiren değerli bir yardımcı araç olabileceğini gösterilebilir.

Öneriler: BEvS öğretmenlerine yönelik yapay zekâ destekli öğretim materyali geliştirme ve kullanma konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Bu eğitimlerle BEvS öğretmenlerini ikna edici örnekler ortaya konarak gelişen ve değişen teknoloji ile dersin bütünleştirilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Yapay Zekâ, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Eğitimde Yapay Zeka Üzerine Türkiye Merkezli Çalışmalar: Sistemik Bir Derleme

Beyza Çakıcı ^{1,*} & Elif Alanyüz Öz ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Marmara Üniversitesi

² Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
cakicibeyza@gmail.com

Özet

Amaç: 21. yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmeler, eğitim ortamlarını ve öğrenme süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim yapay zeka, bireyselleştirilmiş öğrenme, otomatik değerlendirme, öğrenme analitiği gibi birçok yeniliği beraberinde getirmektedir. Dünya genelinde artan yapay zeka temelli eğitim araştırmalarına karşılık, Türkiye’de bu alandaki çalışmaların kapsam, yöntem ve odak temalar açısından bütüncül biçimde değerlendirilmesi; mevcut durumu ortaya koymak, araştırma boşluklarını belirlemek ve gelecekteki çalışmalara yön vermek açısından önemlidir. Bu bağlamda araştırmanın amacı Türkiye’de 2010-2025 yılları arasında eğitim alanında yapay zeka temelli olarak gerçekleştirilen akademik çalışmaların genel eğilimlerini ve yöntemsel dağılımlarını incelemektir. Araştırma aşağıdaki sorular üzerine planlanmıştır:

- Türkiye’de eğitimde yapay zeka temalı araştırmaların betimleyici özellikleri (türü, yılı, hazırlandığı bölüm) nelerdir?
- Türkiye’de eğitimde yapay zeka temalı araştırmaların konuları nelerdir?
- Türkiye’de eğitimde yapay zeka temalı araştırmaların örneklem grubu özellikleri (örneklem grubunun kimlerden oluştuğu, örneklem sayısı) nelerdir?
- Türkiye’de eğitimde yapay zeka temalı araştırmaların deseni ve modeli nedir?
- Türkiye’de eğitimde yapay zeka temalı araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları nelerdir?
- Türkiye’deki mevcut araştırmalarda tespit edilen sonuçlar, boşluklar ve geliştirme alanları nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli: Bu araştırmada, eğitim alanında yapay zeka temelli Türkiye merkezli araştırmaların sistemik bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, araştırmada sistemik derleme yöntemi kullanılmıştır. Sistemik derleme, belirli bir araştırma sorusuna yönelik mevcut literatürdeki çalışmaları şeffaf, sistemik ve tekrarlanabilir bir süreç içinde tarayıp analiz etmeyi hedefleyen bir araştırma yöntemidir. Belirlenen dahil etme ve hariç tutma kriterleri kapsamında araştırmaların kaliteleri gözden geçirilerek hangi araştırmaların bu çalışmaya dahil edileceği planlanmış ve 2010-2025 yılları arasında Türkiye’de yayınlanan araştırmalarla ilgili durum, yüzde ve frekans incelemeleriyle ortaya konmaya çalışılmıştır.

Veri Toplama Aracı: Bu çalışmaya dahil edilecek araştırmaların belirlenmesi amacıyla Tr Dizin, Ulakbim, Vetis, Google Akademik, Dergi Park ve YÖKTez veri tabanlarında kapsamlı bir tarama gerçekleştirilmiş ve çalışmaya dahil edilecek olan 50 araştırmaya rastgele kodlar verilmiştir.

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşleri alınarak oluşturulan “Araştırma İnceleme Formu” aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma inceleme formu araştırmaların betimsel özellikleri, örneklem özellikleri, araştırma türü, veri toplama araçları ve araştırmaların sonuçları gibi başlıklardan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması: Bu çalışma için belirlenen dahil etme ve hariç tutma kriterleri aşağıda açıklanmıştır.

- Yapay zeka uygulamalarının her ülkede farklı dönemlerde kullanımının arttığı görülmektedir. Bu sebeple bu araştırmaya yalnızca 2010-2025 yılları arasında Türkiye’de gerçekleştirilmiş ve yayınlanmış olan çalışmalar dahil edilmiştir.
- Çalışma doğrudan yapay zeka ve eğitim ile ilişkili olduğundan başlık, özet veya anahtar sözcüklerinde “yapay zeka, AI, makine öğrenmesi, öğrenme analitiği, derin öğrenme, akıllı öğretim sistemleri” gibi kavramlara yer veren çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.
- Çalışmaya dahil edilecek araştırmaların sistematik derlemeye alınması için yeterli seviyede veriye ve bulguya sahip olması beklenmektedir. Bu sebeple literatürdeki derleme türünde çalışmalar bu araştırmaya dahil edilmemiştir.
- Çalışma, yapay zeka ve eğitim temelli olduğundan eğitim dışı alanlarda yapay zeka ile ilgili çalışmalar (tıp, mühendislik vb.) araştırmaya dahil edilmemiştir.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma henüz tamamlanmadığı için bulgular ve sonuçlara bildiride yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Eğitim Teknolojileri, Sistematik Derleme

Yapay Zeka Çağında Öğretmen Olmak: Değişen Roller

Tuğba Bacaksız

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Darica Bilem

tubacaksiz@gmail.com

Özet

Teknolojik ilerlemelerin eğitim alanındaki etkileri uzun süredir tartışılmaktadır. Ancak son yıllarda yapay zeka teknolojilerinin gelişimi, bu etkiyi derinleştirmiş ve öğretmenlik mesleğini daha önce görülmemiş biçimde dönüştürmüştür (Luckin et al., 2016). Bu dönüşüm, öğretmenlerin rollerini bilgi aktarıcı olmaktan çıkarıp, öğrenme mimarı ve etik rehber gibi daha karmaşık ve çok boyutlu bir yapıya büründürmüştür. Yapay zeka, eğitim alanında öğretim tasarımı, değerlendirme, bireyselleştirilmiş öğrenme ve yönetsel süreçler gibi pek çok unsuru dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, öğretmenlik mesleğini yalnızca teknik beceriler bağlamında değil, aynı zamanda pedagojik, etik ve duygusal yönleriyle de yeniden tanımlamaktadır. OECD'nin dijital eğitim ekosistemine dair analizine göre, öğretmenler artık dijital araçları pedagojik hedeflerle uyumlu hale getirebilecek stratejik rehberler olarak tanımlanmaktadır (OECD, 2021). Bu durum, öğretmen eğitiminde dijital becerilerin sadece teknik düzeyde değil, aynı zamanda eleştirel düşünme, etik farkındalık ve veri temelli karar verme gibi daha karmaşık becerilerle bütünleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yapay zeka çağında öğretmen olmak, teknik bilgi kadar etik duyarlılık, pedagojik esneklik ve sürekli öğrenme becerilerini de gerektirir. Eğitim politikalarının bu yeni dönemi dikkate alarak öğretmen yetiştirme programlarını güncellemesi gereklidir. Ayrıca, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme sürecine aktif olarak katılmaları desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde Dönüşüm, Yapay Zeka, Öğretmen Roller

Sınıf Öğretmenlerinin Yapay Zekaya Bakışı: Kurumsal Farklılıklar Üzerine Bir İnceleme

Zeynep Sarıkaya Çalışkan ^{1,*}, Zeynep Ertan ², Yeşim Toğay Dilbas ³ & Hasan Karahan ⁴

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

³ Fen Bilgisi Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

⁴ Sınıf Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

zeynepsarikayacaliskan@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin yapay zekaya yönelik tutumlarını belirlemek ve bu tutumların Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) ile devlet ilkokulunda görev yapma ile farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Günümüzde yapay zeka teknolojilerinin eğitim ortamlarında yaygınlaşması ve kullanıcılarının artması öğretmenlerin bu teknolojilere yönelik tutumlarını belirlemeyi önemli hale getirmiştir. Bir yandan öğrenme süreçlerini destekleyerek eğitimde yenilikçi yaklaşımlar sunan yapay zeka araçları diğer yandan bazı risk ve etik tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve İstanbul ilinde görev yapan 100 sınıf öğretmeni basit rastgele örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerden 50 tanesi farklı BİLSEM’lerde 50 tanesi de farklı devlet ilkokullarında görev yapmaktadır. Veriler, demografik bilgi formu ile üç alt boyutlu ve 13 maddelik "Yapay Zeka Tutum Ölçeği" aracılığıyla çevrimiçi anket yoluyla toplanmıştır. Ölçekte, yapay zekanın faydaları, yapay zekanın riskleri ve yapay zeka kullanımı olmak üzere üç alt boyut yer almakta olup, dört olumsuz madde ters kodlanmıştır. Veriler SPSS 26 programında analiz edilerek betimsel istatistikler ve bağımsız örneklem için t-testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, BİLSEM’de görev yapan öğretmenlerin yapay zekaya yönelik toplam tutum puanlarının devlet okulu öğretmenlerine kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. En belirgin fark yapay zeka kullanımı alt boyutunda olup, BİLSEM öğretmenleri bu teknolojileri daha sık ve istekli kullandıklarını belirtmiştir. Yapay zekanın faydaları alt boyutunda anlamlılık sınırında bir fark gözlenirken, riskler boyutunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Demografik değişkenlere göre yapılan analizlerde ise, 31–40 yaş aralığında ve 11–15 yıl deneyime sahip öğretmenlerin tutum puanlarının en yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyete göre bakıldığında erkek öğretmenlerin özellikle kullanıma yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri, eğitim durumuna göre ise yüksek lisans mezunlarının tutumlarının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. BİLSEM öğretmenlerinin daha olumlu tutumlar sergilemesi, bu kurumlarda yapay zeka kullanımına yönelik farkındalığın ve deneyimin daha yüksek olabileceğine işaret etmektedir. Ayrıca yaş, deneyim ve eğitim düzeyi gibi bireysel faktörler de yapay zekaya yönelik tutumu şekillendiren önemli değişkenler olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgular, dijital dönüşüm çağında öğretmenlerin teknoloji entegrasyonu sürecinde desteklenmesi gerektiğine ve hizmet içi eğitimlerin bu değişkenler dikkate alınarak yapılandırılmasının önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: BİLSEM, Öğretmen Tutumu, Sınıf Öğretmeni, Yapay Zeka

Yapay Zeka Destekli Uygulamalarla 6. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Konuşma ve Dinleme Becerilerinin Gelişimi

Miray Ilgi Ayaz ^{1,*} & Mehmet Ersoy ²

¹ Eğitim Teknolojileri Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

² Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

mirayilgi12@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin İngilizce konuşma ve dinleme becerilerindeki gelişiminin, yapay zeka tabanlı bir yazılım kullanılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, bu uygulamanın konuşma ve dinleme becerileri üzerindeki etkilerini tespit etmeyi hedeflemektedir. Araştırmada İngilizce dersinde konuşma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesi için ChatGPT uygulaması kullanım sıklığı/süresi ortaya konacaktır. Bununla beraber bu uygulamanın konuşma ve dinleme becerisi üzerindeki etkileri tespit edilecektir. Bu araştırmanın belirtilen amaç doğrultusunda ele aldığı problem “Konuşma ve dinleme becerilerinin geleneksel ölçme araçlarıyla sınırlı bir şekilde ölçülememesinden dolayı, yapay zeka tabanlı bir programın kullanılmasıyla bu becerilerin daha etkili ve kapsamlı bir şekilde nasıl geliştirilebilir?” olarak tanımlanabilir. Bu çalışma, Öğretme Deneyi Yöntemi kullanılarak yürütülecek olup, karma araştırma modeli benimsenmiştir. Araştırma, hem nitel hem de nicel veri toplama ve analiz tekniklerini içermektedir. Araştırma problemlerine daha kapsamlı bakabilmek ve derinlemesine analiz yapabilmek amacıyla araştırmada hem nicel hem de nitel veri toplama araçları kullanılarak Öğretme Deneyi Yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, İngilizce, Teknoloji

Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğine İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması

Meryem Uludağ

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Batman Üniversitesi
uludagmeryem88@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliğine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubu, 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında Batman Üniversitesinde öğrenim gören beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümündeki 77 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiş olup araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan mecazlar yoluyla nitel veri toplama deseninde yürütülmüştür. Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış metafor formu ile toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliğine ilişkin olarak 65’i farklı olmak üzere toplamda 77 metafor ürettikleri ve bu metaforların tümünün olumlu algıları yansıttığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliğine ilişkin üretilen metaforları oluştururken ortaya koydukları gerekçelerden yola çıkılarak da beden eğitimi ve spor öğretmenliğine ilişkin 7 tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar “Aile, Bilim, Doğa, Hayatın Özleri, Keşif ve Yolculuk, Kişisel Gelişim ve Psikoloji, Liderlik ve Rehberlik ” şeklinde adlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Metafor, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencisi.

Sanal Gerçeklik Gözlüğü Kullanımının Öğrencilerin Sosyal Gelişimine Katkısı

Sinan Vatansever ^{1,*}, Birsen Altay ¹, Orçun Kemal Küçük ², Esra Çapraz ³ & Ümran Balkaya ²

¹ Hemşirelik Ondokuz Mayıs Üniversitesi

² İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ Çocuk Gelişimi Öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı

sinan_vatansever00@hotmail.com

Özet

Sanal gerçeklik (VR) teknolojisi, eğitimde giderek daha fazla kullanılmaktadır. Öğrencilerin öğretim süreçlerinde bu teknolojiyi kullanmaları, öğrenme deneyimlerini zenginleştirirken, sosyal becerilerinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. VR, öğrencilere gerçek dünyadan bağımsız, sanal ortamlarda çeşitli sosyal etkileşimler deneyimleme fırsatı sunar. Bu etkileşimler, öğrencilerin empati kurma, grup çalışmasına katılma, iletişim becerilerini geliştirme gibi sosyal gelişim alanlarında önemli kazanımlar elde etmelerine olanak tanır. Eğitimde sosyal becerilerin geliştirilmesi, öğrencilerin hem akademik hem de kişisel gelişimlerini pekiştireceğinden, VR gözlüklerinin bu alandaki potansiyeli büyük bir araştırma konusudur.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, sanal gerçeklik gözlüklerinin öğrencilerin sosyal gelişimi üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Çalışma, VR teknolojisinin öğrencilerin empati, iletişim, grup içi etkileşim, problem çözme ve işbirliği becerileri gibi sosyal becerileri nasıl etkilediğini belirlemeyi hedeflemektedir. Ayrıca, bu teknolojinin öğrencilerin sosyal becerilerini nasıl geliştirdiğine dair bulgular sunmak, VR gözlüklerinin eğitimdeki potansiyelini keşfetmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Modeli: Araştırma, **karma yöntem** (mixed methods) araştırma modeliyle yapılmıştır. Bu model, hem nicel hem de nitel veri toplama yöntemlerini birleştirerek daha kapsamlı ve derinlemesine bir inceleme yapılmasını sağlar. Çalışmada, öğrencilerin sosyal gelişim düzeylerini ölçmek için nicel yöntemle anketler ve ölçekler kullanılırken, VR gözlüğü ile sosyal etkileşim süreçlerini anlamak için nitel yöntemle görüşmeler ve gözlem yapılmıştır.

Katılımcılar: Araştırmanın katılımcıları, **ilkokul, ortaokul ve lise** düzeyindeki öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş grubu 10-12 arasında olup, çalışmada toplamda 12 öğrenci yer almıştır. Katılımcılar, eğitimde VR gözlüklerini kullanma deneyimine sahip öğrenciler arasından seçilmiştir. Katılımcılar farklı sosyoekonomik ve kültürel arka planlara sahip olup, çeşitlendirilmiş bir grup oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada veri toplama araçları olarak üç ana yöntem kullanılmıştır:

- **Anket ve Ölçekler:** Öğrencilerin sosyal becerilerini ölçmek için "Sosyal Beceriler Ölçeği" ve "Empati Düzeyini Ölçen Anket" kullanılmıştır. Bu araçlar, öğrencilerin grup içindeki etkileşimleri, empati ve iletişim becerileri gibi sosyal yetkinliklerini değerlendirmektedir.
- **Görüşmeler:** Öğrencilerle yapılan birebir ve grup görüşmeleri, VR gözlüğü kullanımının sosyal beceriler üzerindeki etkisini anlamak için kullanılmıştır.
- **Gözlem:** Öğrencilerin VR gözlükleriyle grup çalışmaları ve etkileşimleri sırasında gözlemler yapılmıştır.

Sonuç olarak araştırma sonucunda, sanal gerçeklik gözlüklerinin öğrencilerin sosyal gelişimlerine önemli katkılar sağladığı belirlenmiştir. VR gözlükleri, öğrencilerin empati kurma, grup içindeki etkileşimleri yönetme ve iletişim becerilerini geliştirme konusunda olumlu etkiler yaratmıştır. Ayrıca, öğrenciler sanal ortamlarda çeşitli sosyal senaryoları deneyimlerken, sorun çözme ve işbirliği gibi becerilerde de gelişim göstermiştir. VR gözlüklerinin, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmenin yanı sıra özgüvenlerini artırdığı, liderlik ve karar verme gibi becerilerde de fayda sağladığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma, sanal gerçeklik teknolojisinin eğitimde sosyal beceri gelişimi açısından verimli bir araç olabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik Gözlüğü, Öğrenciler, Sosyal Gelişim.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Havacılık ve Uzay Eğitime Yönelik Yaklaşımlar: Ortaokul ve Lise Programlarının İncelenmesi

Funda Sakoğlu

Uçak Elektroniği Öğretmeni Körfez Bilim ve Sanat Merkezi
fundasakoglu@gmail.com

Özet

Günümüz dünyasında havacılık ve uzay teknolojileri, ülkelerin bilimsel ve ekonomik gelişmişlik göstergeleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle eğitim sistemlerinin bu alanlara yönelik bireyler yetiştirmesi stratejik bir önem taşımaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), bireylerin bilim, teknoloji ve mühendislik alanlarında yetkinlik kazanmasını hedeflemekte; havacılık ve uzay eğitime öğretim programlarında özel bir yer vermektedir. Bu çalışmada, TYMM çerçevesinde ortaokul ve lise müfredatlarında havacılık ve uzay eğitime ilişkin kazanımlar, temalar ve uygulamalar sistematik olarak incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. 2024 yılında yayımlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ortaokul ve lise öğretim programları detaylı şekilde taranmış; havacılık ve uzay temalı içerikler sistematik olarak sınıflandırılmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Ortaokul müfredatında havacılık ve uzay eğitimi, Fen Bilimleri dersinin "Dünya ve Evren" ünitesi çatısı altında gök cisimleri, uzay araştırmaları, uydular ve roket teknolojileri konularını içermektedir. Teknoloji ve Tasarım dersinde ise mekanik sistemler ve mühendislik tasarım süreçlerine odaklanılarak öğrencilere basit hava araçları ve model roket tasarımı gibi projeler geliştirme fırsatları sunulmaktadır. Bu düzeydeki eğitimle öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmeleri, takım çalışmasıyla tasarım üretmeleri ve problem çözme odaklı bir yaklaşım kazanmaları hedeflenmektedir.

Lise müfredatında ise havacılık ve uzay eğitimi daha derinlemesine ele alınmaktadır. Fizik dersinde kuvvet, hareket ve enerji temaları altında roket hareketi, itki kuvveti ve yörünge mekaniği gibi temel uzay mühendisliği kavramları işlenmektedir. Ayrıca, "Havacılık ve Uzay Teknolojileri" seçmeli dersi aracılığıyla öğrencilerin ileri düzey havacılık bilgisi edinmeleri ve uygulamalı projeler geliştirmeleri desteklenmektedir. Müfredata model uydu geliştirme, drone tasarımı ve simülasyon destekli eğitim uygulamaları gibi proje temelli öğrenme yaklaşımları entegre edilmiştir.

Her iki eğitim düzeyinde de ortak temalar bulunmaktadır. STEM yaklaşımı ile Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik disiplinlerinin derslerde bütünleşmesi sağlanmaktadır. 21. yüzyıl becerileri olarak tanımlanan eleştirel düşünme, inovasyon, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) okuryazarlığı ve girişimcilik gibi yetkinlikler havacılık ve uzay eğitiminde özellikle vurgulanmaktadır. Ayrıca, uzay araştırmaları ile Dünya'nın kaynaklarının korunması arasındaki ilişki kurularak sürdürülebilirlik ve uzay bilinci oluşturulması amaçlanmaktadır.

Yapılan bu inceleme neticesinde, havacılık ve uzay temalarının hem ortaokul hem de lise müfredatlarında kayda değer bir öneme sahip olduğu açıkça görülmektedir. Müfredatın STEM odaklı bir yaklaşımla, proje tabanlı ve uygulamalı öğrenmeyi teşvik ettiği dikkat çekmektedir. Aynı zamanda, öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin de sistematik bir biçimde desteklendiği anlaşılmaktadır. Bu olumlu gelişmelerin sürdürülebilirliği ve daha da ileriye taşınması adına birtakım öneriler sunulmaktadır. Bu bağlamda, okullarda havacılık ve uzay kulüplerinin kurulması ve bu kulüplerin yaygınlaştırılması büyük önem arz etmektedir. Öğretmenlerin bu alandaki yetkinliklerini artırmak için havacılık ve uzay eğitimi sertifika programlarının düzenlenmesi faydalı olacaktır. Öğrenci projelerinin daha nitelikli hale gelmesi ve gerçek dünya bağlantılarının kurulması için üniversiteler, araştırma merkezleri ve sanayi kuruluşları ile iş birliklerinin artırılması önerilmektedir. Son olarak, öğrencilerin motivasyonunu ve ilgisini canlı tutacak model uydur yarışmaları ve drone yarışmaları gibi etkinliklerin teşvik edilmesi desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, STEM, Havacılık ve Uzay Eğitimi

Hearing the Unspoken: A Phenomenological and Metaphorical Study on Generation Z Students' Perceptions of Teachers from the Same Generation

Elif Nazlı Kafadar

Yabancı Diller Yüksekokulu İstanbul Gedik Üniversitesi
nazliikafadar@gmail.com

Özet

This study aims to explore how high school students in Turkey regard their Gen-Z teachers. Their perceptions, perceived advantages and disadvantages, emotional responses, the impact of a young teacher on their academic performance and communication, and interpretations were investigated through a phenomenological design. The participants included a total number of 125 students from 9th, 11th, and 12th grades, who had an experience with a Generation-Z English teacher for a semester. Interviews with open-ended questions including all of the participants were supported with a metaphor elicitation technique, aiming to uncover deeper symbolic associations. The collected data were analyzed using thematic analysis with MAXQDA software, and the interview responses were categorized into overarching themes and sub-themes. Metaphorical expressions were analyzed through content analysis to identify common metaphoric patterns. The findings of the study mainly indicated that participants mostly perceived their Generation-Z teachers as more informative, engaging, interactive, and easier to follow during instruction. Students emphasized that having a teacher who speaks their “language” makes them feel comfortable and safe, and presents lessons in a more relaxed yet structured manner. Moreover, they highlighted that this situation increased their interest and motivation for English. The findings and conclusions of the study offer valuable insights for educators, teacher education academies, and policy developers, as well as the newly graduated Gen-Z teachers and teacher candidates, to plan their roadmap and criticize their current approaches. The results provide an opportunity to enhance intergenerational communication and to build more effective teacher-student relationships.

Anahtar Kelimeler: Generation Z, English Language Teaching, Teacher Attitudes, Generation Z in Education

İlkokul Öğrencilerindeki Küreselleşme Etkisinin Eylem Araştırması ile İncelenmesi

Feridenur Doğan ^{1,*} & Yahya Han Erbaş ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
feridenurdogan02@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı küreselleşmenin günlük yaşamdaki yansımalarını belirlemektir. Özelde ise ilkokul 2. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin üzerindeki küreselleşme etkisinin incelenmesi, küreselleşmeye karşı farkındalık düzeylerinin belirlenerek onların kendi gelişim özelliklerine uygun olarak küreselleşme konusunda bilgilendirilmesidir. Alanyazın küreselleşme ve ilkokul 2. sınıf özelinde taranmış olup küreselleşmenin ilkokul 2. sınıf öğrencileri üzerindeki yansımaları üzerine bir eylem araştırmasına rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın alanyazına katkı sunacağı düşünüldüğünden çalışmaya değer görülmüştür. Ayrıca araştırmacının küreselleşme gibi son zamanlarda hayata nüfuz etmiş bir kavramı araştırma merakı da tezin bu doğrultuda hazırlanmasında etkilidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmaya Kırklareli ilinin Pınarhisar ilçesine bağlı bir beldedeki ilkokul 2. sınıfta öğrenim görmekte olan 15 öğrenci katılmıştır. Araştırmacı, katılımcıların sınıf öğretmeni olduğundan yani “araştırmacı öğretmen” kimliği ile çalışmalarını yapacağından daha derinlemesine bilgi elde etmek adına eylem araştırması seçilmiştir. Yapılacak araştırmada verilecek eğitimler sonrasında şu sorular sorulacaktır:

- Dünyada farklı kültürlerin bir arada yaşamasını mı yoksa tek bir egemen kültürün olmasını mı tercih edersin? Neden?
- Ailenle büyük market zincirlerinden mi alışveriş yapmayı tercih ediyorsunuz yoksa mahalle aralarındaki bakkallardan mı? Neden?
- Sence dünyada sadece tek bir mağaza olsa ve herkes kıyafetlerini buradan alsa nasıl olur?
- Dünyada farklı ülkelere gidilebilmesi için bazı belgeler (vize, pasaport vb.) gerekiyor. Herkes her zaman her istediği ülkeye gidemiyor. Bu durumda ülkenin ve vatandaşlarının güvenliği, huzuru vs. önemseniyor. Peki, sence farklı ülkeler, sınırlar olmasa dünya sadece tek bir ülke olsa herkes her zaman her istediği ülkeye gidebilse nasıl olur?

Sorulara verilen cevaplar doğrultusunda muhtemel bulgular şu şekilde özetlenebilir:

- “Dünyada farklı kültürlerin bir arada yaşaması daha güzeldir çünkü tek kültür olursa sıkılabiliriz. Farklılıklar zenginliğimizdir.” cevabından öğrencilerin çokkültürlü bir toplum yapısı benimsedikleri dünyada tek kültür hegemonyasına karşı oldukları bulgusuna ulaşılabilir.

- “Daha çok büyük market zincirlerinden alışveriş yapıyoruz çünkü mahalle aralarındaki bakkallarda istediğimiz her şeyi bulamıyoruz. Büyük marketlerde her istediğimizi uygun fiyata bulabiliyoruz.” cevabından öğrencilerin ve ailelerin uygun fiyat ve seçeneklerin fazlalığından dolayı yerel satıcıdan alışveriş yapmadığı dolayısıyla yereli desteklemedikleri bulgusuna ulaşılabilir.
- “Tek bir mağaza olsa herkes aynı kıyafeti giyer, arkadaşlarımızı bile karıştırabiliriz. Ayrıca herkes gelip aynı mağazadan alışveriş yapamaz, çok uzak ülkedekiler gelemmez. Herkesin parası o mağazadaki elbiselere yetmeyebilir.” cevabından öğrencilerin yerelde farklı satıcıların olması gerektiğini düşündükleri dolayısıyla yereli destekledikleri bulgusuna ulaşılabilir.
- “Keşke herkes istediği zaman istediği ülkeye gidebilse... Benim gitmek istediğim çok ülke var. Polisler kötü insanları belirlesin, onları içeri almasın ama kötü olmayanlar her yeri gezebilsin.” cevabından öğrencilerin küreselleşmeyi desteklediği, fakat oluşacak güvenlik açığını ve yerel kültürün bundan nasıl etkileneceğini tam olarak idrak edemedikleri bulgusuna ulaşılabilir.

Bu araştırma birinci yazar tarafından ikinci yazarın danışmanlığında “Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Yüksek Lisans Programı” altında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, İlkokul 2. Sınıf, Eylem Araştırması

Yapay Zeka Destekli Eğitimde Öğretmenin Evrilen Rolü: Rehberlikten İlham Kaynağına

Özlem Kolay

Sınıf Öğretmenliği Şehit Süleyman Bey İlkokulu
ozlemkolay10@hotmail.com

Özet

21. yüzyılın baş döndürücü teknolojik gelişmeleri, eğitim alanında köklü bir dönüşümü beraberinde getirmiştir. Yapay zeka (YZ) teknolojilerinin eğitim sistemlerine entegrasyonu, öğretmenin geleneksel bilgi aktarıcısı rolünü yeniden tanımlamayı gerekli kılmaktadır. Artık öğretmenler, sadece bilgi sunan değil, öğrencilerin bireysel öğrenme süreçlerini yönlendiren, destekleyen ve ilham veren liderler haline gelmektedir. Bu yeni eğitim paradigmaları, öğretmenin sınıftaki rolünü hem daha stratejik hem de daha yaratıcı bir boyuta taşımaktadır. Bu çalışmada, yapay zeka destekli eğitim ortamlarında öğretmenin evrilen rolü, özellikle rehberlikten ilham kaynağına geçiş süreci bağlamında ele alınmaktadır.

Yapay zeka destekli sistemler; öğrenci ihtiyaçlarını analiz edebilen, kişiselleştirilmiş öğrenme yolları sunabilen ve öğretim süreçlerini optimize edebilen araçlar geliştirmiştir. Ancak bu gelişmeler, "Öğretmen gerekli mi?", "İnsani temas eğitimin neresinde kalacak?" gibi temel tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Yapay zeka, bilginin sunulması ve değerlendirilmesinde etkin bir rol üstlenebilirken; empati, ilham verme, duygusal destek sağlama gibi öğretmenin özgün insanî rollerinin nasıl dönüşeceği sorusu hala cevap beklemektedir. Dolayısıyla, yapay zekâ çağında öğretmenlerin değişen sorumluluklarının ve yetkinlik alanlarının sistematik biçimde incelenmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı, yapay zeka destekli eğitim ortamlarında öğretmenin evrilen rolünü tanımlamak ve öğretmenlerin bu yeni rol değişimine nasıl adapte olduklarını incelemektir. Özellikle, öğretmenin bilgi aktarımından çok rehberlik, ilham verme ve yaratıcı düşünme süreçlerini destekleme gibi becerilere nasıl yöneldiği ortaya konulacaktır. Ayrıca, öğretmenlerin bu dönüşüm sürecine yönelik algıları ve karşılaştıkları zorluklar da değerlendirilecektir.

Araştırma, nitel bir yaklaşım olan literatür tarama yoluyla betimleme ve yorumlamalarla analiz doküman incelemesi şeklinde yürütülmüştür. Çeşitli nitel araştırmalar ve güncel saha çalışmaları göstermektedir ki, öğretmenler yapay zekanın rutin öğretim işlevlerini üstlenmesiyle birlikte daha fazla duygusal zeka, yaratıcılık, liderlik ve sosyal etkileşim becerilerine yönelmektedir. Öğrenciler, algoritmalar tarafından yönlendirilen bireysel öğrenme yollarında dahi, bir insan figüründen moral ve motivasyon desteği beklemektedir. Öğretmenler ise, bu yeni düzende öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını geliştirmek, eleştirel düşünme süreçlerine rehberlik etmek ve onların özgün potansiyellerini açığa çıkarmak gibi daha üst düzey rolleri üstlenmektedir. Bulgular ayrıca, öğretmenlerin teknolojiye sadece araçsal bir unsur olarak değil, öğrenme ekosisteminin bir parçası olarak bakmaları gerektiğini de ortaya koymaktadır.

Yapay zekâ teknolojileri eğitim süreçlerinde önemli fırsatlar sunmakla birlikte, öğretmenin rolünü ortadan kaldırmamış; aksine daha sofistike ve insan merkezli bir hale getirmiştir. Geleceğin öğretmenleri, bilgi aktarıcıdan çok birer öğrenme mimarı, ilham kaynağı ve rehber olacaktır. Bu bağlamda, öğretmen yetiştirme programlarının da teknolojik okuryazarlık kadar duygusal zeka, liderlik ve yaratıcı problem çözme gibi alanlara ağırlık vermesi gerekmektedir. Eğitim sistemlerinin, yapay zekâ ile insan faktörünü bütünleştiren yeni modeller geliştirmesi kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka(YZ), Öğretmenin Rolü, İlham Kaynağı, Yapay Destekli Eğitim, Eğitimde Gelecek

Fen Eğitimi Alanında Robotik Kodlama Üzerine Yapılan Çalışmaların Sistematik Derlemesi

Pembe Turan ^{1,*} & Mustafa Özkan ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Bursa Uludağ Üniversitesi
pmbtrn@gmail.com

Özet

Bu çalışma, fen eğitiminde robotik kodlama alanında yapılan lisansüstü tezlerin ve akademik makalelerin sistematik bir şekilde incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmada, 2000-2024 yılları arasında Türkiye’de yazılmış lisansüstü tezler ve 2015-2024 yılları arasında Web of Science veri tabanında yayımlanmış makaleler analiz edilmiştir. Tarih aralıklarının farklı belirlenmesinin nedeni, araştırmanın odak noktasının öncelikle Türkiye’de yapılan tezler olması, bu alanı sistematik bir şekilde ortaya koyma amacı ve literatür çeşitliliğini sağlama isteğidir. Web of Science verileri ise alanın uluslararası görünümünü destekleyici olarak eklenmiştir. Web of Science taramasındaki bu yıl aralığının belirlenmesinin nedeni ise, dünya genelindeki robotik kodlama eğitime dair gelişmelerin ve artan yayın sayısının bu dönemde yoğunlaştığının düşünülmesidir.

Araştırma verileri doküman analizi yöntemiyle elde edilmiş; elde edilen veriler, betimsel içerik analizi tekniği doğrultusunda sistematik olarak çözümlenmiştir. Veri seti, 20 lisansüstü tez ve 7 makaleden oluşmaktadır. Tezler, Ulusal Tez Merkezi, Sobiad ve YÖK Akademik veri tabanlarından, makaleler ise Web of Science veri tabanından taranarak seçilmiştir. Veriler, frekans ve yüzde değerlerine dayalı olarak değerlendirilmiş ve yayın yılı, araştırma yöntemi, örneklem grubu, kullanılan robotik kitler, fen konuları, veri toplama araçları ve araştırma değişkenleri gibi birçok boyutta detaylı bir inceleme yapılmıştır.

Verilerin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için, veri çeşitliliği (tez ve makale) sağlanmış, analiz sürecinde kodlama ve yeniden kodlama yapılmış, ayrıca zincirleme kanıt yaklaşımıyla sistematik adımlar izlenmiştir. Bu süreçte, kodların ve yeni kodların belirli aralıklarla gözden geçirilmesi sağlanarak güvenilirlik artırılmıştır. Elde edilen bulgular, ayrıntılı betimlemelerle sunulmuş ve dış geçerlik güçlendirilmiştir. Bu sayede, araştırma bulgularının benzer bağlamlara aktarılabilirliği artırılmıştır.

Araştırma sonuçları, robotik kodlama alanındaki lisansüstü tezlerin çoğunun yüksek lisans düzeyinde olduğunu ve fen eğitimi bağlamında özellikle ortaokul öğrencilerine yönelik çalışmaların yoğunluk kazandığını ortaya koymaktadır. Tezlerde, robotik kodlama uygulamalarının fen bilimleri derslerine entegrasyonu, özellikle fizik ve biyoloji konuları üzerine yoğunlaşırken, kimya konularına dair çalışmaların sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, robotik kodlama etkinliklerinin öğrencilerin STEM becerilerini geliştirmede etkili olduğu bulunmuştur. Çalışmaların büyük kısmı nicel araştırmalar olup, deneysel araştırma desenlerinin tercih edildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada ayrıca, 2020-2021 yıllarında COVID-19 pandemisinin eğitim üzerindeki olumsuz etkisiyle birlikte robotik kodlama üzerine yapılan çalışmaların sayısının azaldığı, ancak 2022 yılından itibaren artan bir trendin gözlemlendiği belirtilmiştir. Bu artış, yüz yüze eğitimlerin tekrar başlamasıyla ilişkilendirilmiştir. Robotik kodlama etkinliklerinde, Arduino ve mblock gibi araçların yaygın olarak kullanıldığı ve bu araçların düşük maliyetleriyle öğretmenlerin tercihi olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak, robotik kodlama çalışmalarının fen eğitiminde giderek daha fazla yer bulduğu ve öğrencilerin STEM alanlarına olan ilgilerinin arttığı, problem çözme becerilerinin geliştiği belirlenmiştir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, robotik kodlamanın 21. yüzyıl becerileri üzerindeki etkilerinin derinlemesine incelenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, daha fazla doktora tezinin yapılması ve robotik kodlama ile ilgili daha uzun süreli ve derinlemesine araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Robotik Kodlama Fen Eğitimi SistematiK Derleme Lisansüstü Tezler Eğitim Teknolojileri

İlkokul Öğrencilerinin STEAM Uygulamalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Fatma Güzelgörür

Sınıf Öğretmenliği Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
fatmaguzelgorur1705@gmail.com

Özet

21. yüzyılda eğitim-öğretim süreçleri öğrencinin öğrenmede sorumluluk aldığı ve farklı becerilere gereksinim duyulan bir yöne doğru gelişim göstermektedir. Zamanla farklı bir zeminde yer alan değerler ve kavramlar insan hayatına girmeye ve onu bu süreçle birlikte dönüştürmeye başlamıştır. Hem çalışma hayatı hem de sosyal hayatta Endüstri 4.0 veya Toplum 5.0 gibi kavramlar önemli yeniliklere hazırlıklı olunması gerektiğini göstermektedir. Endüstri 4.0 veya Toplum 5.0 kavramlarının ortaya konulmasında farklı sebepler olsa da üretimde robotlar ve yapay zekâ ile tasarlanmış sistemlerinin kullanımı odak noktasıdır. Buna duruma bağlı olarak ülkeler için tasarım odaklı ve eleştirel düşünme, problem çözme becerilerine sahip; sorgulayarak düşünen, karşılaştığı problemlere karşı bilimsel çözümler üreten bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. STEAM eğitim yaklaşımı Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat ve Matematik disiplinleri arasında bilgi aktarımı yoluyla yenilikçi ürünler ortaya çıkarmayı, özgün projeler tasarlamayı sağladığı için öğrenciler için oldukça önemli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin 21. yüzyıl bilgi ve becerilerini kullanarak fen, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik alanlarına yönelimlerini sağlayacak faaliyetler de STEAM eğitim etkinlikleri kapsamındadır. Eğitim ve öğretim de karşılaşılan problemleri en aza indirgeyebilmek, öğrencilerin başarı düzeylerini arttırabilmek, öğrencilere eleştirel ve tasarım odaklı düşünme, problem çözme gibi 21. yy. becerileri kazandırabilmek ve öğrencilerin başarı düzeylerini arttırabilmek adına fen, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik gibi farklı disiplinlerin eğitime entegrasyonu sağlanmaktadır. STEAM faaliyetlerinin öğrencilerin bilime, teknolojiye, matematiğe, sanata ve fen bilimlerine olan merakını arttıracağı düşünülmektedir. Hayal gücünü canlandırarak yaratıcı bir şekilde iş birliği yapabilecek beyin fırtınası ile çoklu problem çözebilecek ve yeni fikirlerle katkı sağlayan bireylerin STEAM eğitimine sanatın da yer alması STEAM eğitiminin sanatın önemli yaklaşımı olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada, ilkokul ve Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin STEAM uygulamalarına yönelik tutumlarını ortaya koymak ve öğrencilerin STEAM uygulamalarına yönelik tutumlarını farklı demografik değişkenlere göre tespit etmek amaçlanmıştır. Kahramanmaraş ili ilkokulları ve Bilim Sanat Merkezlerinde öğrenim gören 78 ilkokul öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada, nicel veri toplama aracı olarak 20 maddeden oluşan “İlkokul öğrencilerine yönelik STEAM Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. STEAM Tutum Ölçeğine” ait güvenirlik 20 madde için Cronbach Alfa katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni ile tasarlanan araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistiksel analizler kullanılmıştır. Veriler; bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey testi yapılarak değerlendirilmiştir. İlkokul öğrencilerinin, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik alt boyutlarında yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları, bilim

alt boyutunda çok yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. İlkokul öğrencilerinin STEAM tutumlarının sınıf seviyesi, kardeş sayısı ve okul memnuniyetine göre farklılık göstermediği saptanmıştır. İlkokul öğrencilerinin STEAM tutum düzeyleri ölçeğin geneli için incelendiğinde matematik dersine görsel sanatlar ve fen dersine göre daha fazla ilgi duydukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, STEAM, STEAM Uygulamaları

7. Sınıf Öğrencilerin Su Sistemine Yönelik Sistem Perspektiflerinin İncelenmesi

Tuğba Özsoy ^{1,*} & Mustafa Sami Topçu ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
tugba.ozsoy@hotmail.com.tr

Özet

Öğrencilerin suyu bir sistem olarak anlaması ve sistemin karmaşıklığını farkında olması çevresel sürdürülebilirliği sağlama ve bilimsel anlayış geliştirme açısından büyük bir öneme sahiptir. Su sisteminin karmaşıklığı hem doğal süreçlerden hem de insan müdahalesinden kaynaklanır. Suyun, ekosistemlerin işleyişi açısından hayati bir rol üstlenmesi ve yeryüzünde daimi bir döngü içerisindeyken fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkileşimlerde bulunması doğal süreçlerden kaynaklanan karmaşıklığını; modern yaşam gerekliliklerinin suyun doğal dinamikleri üzerindeki etkileri ise insan müdahalesinden kaynaklanan karmaşıklığını oluşturur. Bu nedenle su sistemi anlayışının, suyun yalnızca doğal bir kaynak olarak görülmesinin ötesinde karmaşık ve çok boyutlu yapısıyla farklı perspektiflerden anlaşılması gereklidir.

Bu çalışma öğrencilerin su sistemi anlayışlarının nasıl bir perspektife sahip olduğunu araştıran bir durum çalışmasıdır. Çalışma ortaokul 7. sınıfta öğrenim gören 32 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere su sistemini zihinlerinde nasıl canlandırdıkları sorulmuş ve bu doğrultuda 1 ders saati süresinde modelleme yapımları istenmiştir. Öğrencilerin su sistemi modelleri içerik analizi yoluyla incelenmiştir. İçerik analizi sonucunda öğrencilerin su sistemi modelleri ile ilgili 5 tema ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin modellerinde yer verdikleri çizimler doğrultusunda bu temalar doğal perspektif, döngüsel perspektif, ekosistem perspektifi, insani/teknik perspektif ve çevresel perspektif olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin su sistemi modelleri doğal perspektifi daha çok deniz, göl, dere çizimiyle; insani/teknik perspektifi daha çok çeşme, baraj, su borusu çizimiyle; döngüsel perspektifi sadece buluttan yağış (çoğunlukla yağmur) çizimiyle göstermiştir. Daha sınırlı sayıdaki öğrencinin sucul yaşam, yağmur ormanı veya çöl çizimiyle modeline ekosistem perspektifini; sel veya kuraklık çizimiyle ise çevresel perspektifi yansıttığı belirlenmiştir.

Analiz sonuçları öğrencilerin su sistemine yönelik sistem perspektiflerinin en fazla insani ve doğal perspektif ile yansıtıldığını göstermiş, sonra sırasıyla döngüsel perspektifi, ekosistem perspektifini ve en az çevresel perspektifi yansıttığını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Modelleme, Sistem Perspektifi, Su Sistemi

Stem Eğitiminin 4. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersindeki Öğrenci Motivasyonuna ve Çevre Tutumuna Yönelik Etkisi

Sinem Genç

Eğitsel Tasarım ve Değerlendirme Bölümü Pakkan Okulları
sinembasarangenc@gmail.com

Özet

STEM eğitimi ilköğretim fen bilimleri dersi ile ilişkilendirilen etkili bir öğrenme aracı olarak değerlendirilmektedir. Bu araştırma; İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersinde uygulanan STEM projelerinin öğrenci motivasyonuna ve çevre tutumuna yönelik becerileri üzerine etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Beykoz ilçesindeki bir özel okulda öğrenim gören 42 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunda fen bilimleri dersi içeriğine STEM eğitimi ilave edilmiştir. Dersler 8 ders saati süre boyunca araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

Bu araştırma; fen bilimleri dersinde uygulanan STEM eğitiminin 4. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersi motivasyonuna ve çevre tutumuna etkisini belirlemeye yönelik nicel bir araştırmadır. Yapılan araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test tek gruplu araştırma modeline göre tasarlanmıştır.

Araştırma sürecinde, öğrencilerin motivasyon düzeylerini ölçmek amacıyla Halimoğlu (2019) tarafından geliştirilen "Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği" ve çevre tutumlarını değerlendirmek için Şahin ve Gül (2020) tarafından geliştirilen "Çevre Tutumu Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler, SPSS 27 programı kullanılarak ve bağımlı örneklem t-testi ile analiz edilmiştir. İlk olarak, betimsel istatistikler hesaplanarak ölçeklerin minimum, maksimum, ortalama ($\bar{x}$), standart sapma (ss), çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonuçlarına göre tüm ölçekler için $p > 0.05$ bulunmuş ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik testler tercih edilmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak, STEM eğitimi öncesi ve sonrası öğrenci puanlarının karşılaştırılmasında bağımlı örneklem t-testi kullanılmıştır. Ayrıca, veri setinin yapısal özelliklerini incelemek amacıyla regresyon ve korelasyon analizleri gerçekleştirilmiş; yapı geçerliliği açısından ölçeklerin güvenilirliği Cronbach's Alpha katsayısı ile değerlendirilmiştir. Demografik değişkenlerin frekans analizleri ve tanımlayıcı istatistikleri incelenmiş, çarpıklık ve basıklık değerlerinin belirtilen sınırlar içinde kaldığı gözlenmiştir.

Sonuç olarak, STEM projelerini fen bilimleri dersinde uygulamanın proje tabanlı öğrenme fırsatları sunarak, öğrencilerin bilimle olan bağlarını güçlendirdiği gözlemlenmiştir. İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin fen dersinde motivasyonlarını artırmanın yanı sıra öğrencilerin çevre tutumları üzerinde de olumlu yönde değişiklik görülmüştür.

Araştırma sonucunda, STEM projelerinin fen bilimleri dersinde uygulanmasının, öğrencilerin bilimle olan bağlarını güçlendirdiği, fen dersine yönelik motivasyonlarını artırdığı ve çevreye karşı daha olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir.

Bu bulgular, STEM tabanlı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarılarını ve sürdürülebilirlik farkındalıklarını artırmada etkili bir araç olduğunu göstermektedir. STEM uygulamaları, proje tabanlı öğrenme fırsatları sunarak öğrencilerin bilimle olan bağlarını güçlendirmiş; fen bilimleri dersine karşı motivasyonlarını artırmış ve çevreye yönelik tutumlarında olumlu değişimler meydana getirmiştir. Bununla birlikte, STEM programlarının duyuşsal gelişim ve çevresel duyarlılık üzerindeki etkisini artırmak amacıyla öğretim stratejilerinin daha kapsamlı ve sistematik şekilde tasarlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: STEM, Fen Bilimleri Dersi Motivasyonu, Çevre Tutumu STEM, Fen Bilimleri Dersi Motivasyonu, Çevre Tutumu

Periyodik Sistem Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonu: SAMR Modeli Tabanlı Ders Planı Önerisi

İrem Selin Demirbaş ^{1,*} & Ayşe Gül Özaşkın Arslan ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Amasya Üniversitesi
irem.demirbas@amasya.edu.tr

Özet

SAMR Modeli, öğretmenlerin teknolojiyi öğretim süreçlerine dahil etmelerine yardımcı olan Yerine Koyma (Substitution), Artırma (Augmentation), Düzenleme (Modification) ve Yeniden Tanımlama (Redefinition) aşamalarının İngilizce baş harflerinin alınarak kısaltılmasıyla oluşturulan modeldir. Model, teknolojiyi geleneksel yöntemlerle anlatılan derslerde kullanmayı değil, teknoloji entegrasyonunu sağlayarak yenilikçi bakış açısıyla öğretimi dönüştürmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, çalışmanın amacı, 8.sınıf Fen Bilimleri dersi Madde ve Endüstri ünitesinde yer alan Periyodik Sistem konusu öğretiminde teknolojinin pedagojik entegrasyonunu sağlamak üzerine SAMR modelini kullanarak bir ders planı önerisinde bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada tasarım ve geliştirme araştırması (design and development research) benimsenmiştir. Çalışmanın yöntemine uygun olarak, öğretmenlerin Periyodik Sistem öğretiminde kullandıkları yöntemler ve öğrencilerin dijital çağa ayak uydurmak için ne gibi öğrenme süreçlerine ihtiyaç duydukları belirlenmiş daha sonra teknolojinin pedagojik entegrasyonunu sağlayacak ders planı tasarlanmıştır. Ders planında yer alan teknolojik araçlar (Merck PTE, Quizlet, Strach ve Flipgrid) SAMR Modeli aşamalarında neden seçildiğine dair gerekçelendirilmiş, güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiştir aynı zamanda tasarlanan ders planı uygulanabilirlik açısından da değerlendirilmiştir. Bu çalışma doğrultusunda öğrencilerin, soyut kavramların olması sebebiyle zorlandıkları bir konu olarak değerlendirilen Periyodik Sistem konusunu somutlaştıracakları, ihtiyaçları doğrultusunda içerik üretecekleri, bilgiyi yaşamla ilişkilendirecekleri ve dijital dönüşümün önemli olduğu bu çağda teknolojiyi araç değil, kontrollü düzeyde amaç olarak kullanacakları düşünülmektedir. Bu sebeple bu çalışmanın, öğretmenlere teknolojinin pedagojik entegrasyonunu sağlama noktasında planlanmış bir rehber olacağı ön görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: SAMR Modeli, Teknoloji Entegrasyonu, Periyodik Sistem, Fen Eğitimi

21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Türkiye ve Singapur Fen Programlarının Karşılaştırmalı İncelemesi

Nuriye Aşut Önal

Fen Bilgisi Öğretmenliği Körfez Bilim ve Sanat Merkezi
nryasut@gmail.com

Özet

21. yüzyılın hızla değişen sosyal, ekonomik ve teknolojik dinamikleri, eğitim sistemlerinin bireylere yalnızca bilgi kazandırmanın ötesinde, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, yaratıcılık ve iş birliği gibi çok yönlü beceriler kazandırmasını zorunlu kılmıştır. 21. yüzyıl, öğrencilerden bilgi edinmenin ötesinde, eleştirel düşünebilme, etkili iletişim kurabilme, iş birliği yapabilme ve yaratıcı çözümler üretebilme becerileri talep etmektedir. Fen bilimleri eğitimi, bu becerilerin kazandırılması açısından kritik bir role sahiptir. Bu çerçevede, fen bilimleri eğitimi, bireylerin bilimsel okuryazarlık düzeylerini artırmanın yanı sıra, bilgi üretimi ve teknoloji kullanımında aktif rol almalarını destekleyen öğrencilerin gelişimiyle temel bir alan haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye ve Singapur'un fen bilimleri öğretim programlarını, 21. yüzyıl becerileri, fen kazanımları ve tema yapıları açısından sistematik olarak karşılaştırmak ve farklı eğitim modellerinin güçlü ve gelişime açık yönlerini analiz etmektir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan karşılaştırmalı doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı (2024) tarafından yayımlanan "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programında" ve Singapur Eğitim Bakanlığı (2023) tarafından yayımlanan "Primary Science Syllabus" dokümanları sistematik bir şekilde incelenmiş ve 21. yüzyıl becerilerinin karşılaştırılması, 4C Modeli (Critical Thinking, Communication, Collaboration, Creativity) üzerinden yapılmış ve her iki programın benzerlikleri ile farklılıkları ortaya konulmuştur. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programı, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, iş birliği, bilgi teknolojileri okuryazarlığı ve girişimcilik gibi becerileri disiplinler arası bir yaklaşımla desteklemektedir. Değerler eğitimi ve sürdürülebilir yaşam bilinci doğrudan fen kazanımlarıyla ilişkilendirilmiştir. Singapur Fen Bilimleri Programında ise ; bilimsel sorgulama ve araştırma becerilerine odaklanmakta; öğrencilerin veri toplama, analiz yapma, hipotez kurma ve rapor hazırlama gibi etkinliklerle analitik düşünme yetilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımı, fen öğretiminin merkezinde yer almaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programında 3. sınıftan 8. sınıfa kadar geniş bir kazanım ağına sahiptir. Türkiye ve Singapur'un fen bilimleri programları, 21. yüzyıl becerileri kazandırmada farklı modellemelere dayanmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programında programı yaklaşımı, öğrencileri yalnızca bilimsel bilgiyle donatmakla kalmayıp, aynı zamanda sosyal, kültürel ve etik sorumluluk bilinciyle yetiştirmeyi hedeflemektedir. Singapur'un fen bilimleri programı ise daha analitik ve teknik bir derinlik sunarak öğrencilerin uluslararası bilim ve teknoloji alanlarında rekabet edebilecek düzeyde yetkin bireyler olmasını amaçlamaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programında ve Singapur'un fen öğretim programları, eğitimde 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine yönelik iki farklı yaklaşımı temsil etmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programında çok boyutlu birey yetiştirme anlayışı ile geniş kapsamlı, değerler merkezli bir yapı benimserken; Singapur Fen Bilimleri Programı daha kompakt, analitik ve teknoloji-odaklı bir eğitim modeli sunmaktadır. Her iki programın güçlü yanlarının, birbirinden öğrenilecek değerli unsurlar içerdiği ve eğitimde daha dengeli bir gelişim için kazanımlar içermektedir. Her iki program da 21. yüzyıl becerilerini desteklemeyi hedeflemektedir. Ancak, Singapur fen bilimleri programının tema bazlı yapısı, sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı, bilimsel uygulamaları ve değerlendirme sistemleriyle 4C becerilerini daha etkin bir şekilde bütünleşmiş olduğu görülmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Programı, kapsamlı bilimsel içerik sunmakta; ancak 21. yüzyıl becerilerinin öğrencilerde uygulamalı olarak geliştirilmesi ve bu becerilerin sistematik olarak değerlendirilmesi alanlarında iyileştirmeye ihtiyaç duymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde Küresel Trendler, Eğitim Programı, 21. Yüzyıl Yeterlikleri, Eğitimde Başarı Stratejileri.

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Öğretimi, STEM Eğitimi ve Sınıf İçi Eğitsel Robotik Uygulamalara Dönük Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Alican Karadavut ^{1,*} & Leyla Ayverdi ²

¹ Fen Bilimleri Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Fen Bilgisi Eğitimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

alck1809@gmail.com

Özet

Bu araştırma Fen Bilgisi öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmesi planlanan sürükleyici sanal gerçeklik ve eğitsel robotik destekli STEM etkinliklerinin etkilerinin belirlenmesinin amaçlandığı bir TÜBİTAK projesinin öntest verilerinin incelendiği bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Bu bildiri kapsamında yapılan çalışmanın amacı Fen Bilgisi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öğretimi, STEM eğitimi ve sınıf içi eğitsel robotik uygulamalara dönük tutumlarının belirlenmesi ve bunlar arasındaki ilişkilerin ortaya konmasıdır. Ayrıca sınıf düzeyleri açısından da öğretmen adayları arasında anlamlı farkların olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu 1, 2, 3 ve 4.Sınıfta öğrenim gören ve araştırmaya katılmak konusunda gönüllü olan 120 kişilik Fen Bilgisi öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının belirlenmesinde gönüllülük dikkate alınmıştır. Dolayısıyla çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Fen Bilgisi öğretmen adaylarına “21.yüzyıl Becerileri Öğretimi Ölçeği” , “Sınıf İçi Eğitsel Robotik Eğitim Uygulamalarına Dönük Tutum Ölçeği” ve “STEM Eğitimi Tutum Ölçeği” ölçekleri uygulanarak veriler toplanmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiğinden analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ölçme araçlarından elde edilen betimsel veriler öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerileri öğretimi, STEM eğitimi ve sınıf içi eğitsel robotik eğitim uygulamalarına yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğunu göstermiştir. Ölçek puanları arasındaki korelasyonlar incelendiğinde 21. Yüzyıl becerileri öğretimi ile sınıf içi eğitsel robotik eğitim uygulamalarına yönelik tutumlar arasında orta düzeyde pozitif ($r=.437, p<.001$), 21. Yüzyıl becerileri öğretimi ile STEM eğitimi tutumları arasında orta düzeyde pozitif ($r=.318, p<.001$) ve sınıf içi eğitsel robotik eğitim uygulamalarına yönelik tutumlar ile STEM eğitimi tutumları arasında orta düzeyde pozitif ($r=.487, p<.001$) anlamlı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyi açısından karşılaştırmalar yapıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Öğretmen Adayı, 21. Yüzyıl Becerileri, STEM, Sınıf İçi Eğitsel Eğitim Uygulamaları

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarına Yönelik Bir Araştırma: Öğretmenlik Uygulaması Sürecindeki Deneyimler ve Kaygı Nedenleri

Şevval Arıkan ^{1,*}, Fatma Demir ¹ & Leyla Ayverdi ²

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Fen Bilgisi Eğitimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

sevvalarkn20@outlook.com

Özet

Eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının aldıkları eğitim ile bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler, öğretmenlik meslek bilgi ve becerilerinin kazandırılması hedeflenmektedir. Eğitim fakültelerinde verilen eğitimle öğretmen adaylarının içerik bilgisi, pedagoji ve teknoloji entegrasyonu konusunda temel beceriler kazanmaları sağlanmaktadır. Öğretmen adaylarının eğitim hayatlarına başladıklarında mesleklerini severek yapmaları için öğretmenliğe hazırlandıkları süreçteki olumlu deneyimleri önem taşımaktadır. Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması dersleri, öğretmen yetiştirme programlarının kritik bir bileşenidir ve öğretmen adaylarına gerçek sınıf ortamlarında temel uygulamalı deneyim sağlar. Farklı öğretim yöntemleri ve teknolojilerini deneyimler, mesleki kimlikleri şekillenir. Öğretmenlik uygulamasının bu önemli işlevlerine rağmen öğretmen adaylarının bu süreçte bazı endişeleri ve kaygıları vardır. Öğretmen adaylarının bu kaygılarının gelecekte yetiştirecekleri öğrencileri olumsuz etkilememesi açısından yaşadıkları kaygıların mesleğe başlamadan önce tespit edilmesi ve bunlara yönelik çözümlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma doğrultusunda fen bilgisi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin öğretmenlik uygulaması I öncesi ve sonrası belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde mesleki kaygılarında bir değişim olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının kaygılarının neler olduğu, bu kaygıların nedenlerinin neler olduğu, öğretmenlik uygulama sürecinde mesleki kaygının değişimi araştırılmıştır.

Araştırmada karma yöntem araştırma desenleri arasında bulunan açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4.sınıf Fen Bilgisi Öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Nicel kısımdaki çalışma için uygun (kolay ulaşılabilir) örnekleme yöntemi kullanılarak 38 kişilik çalışma grubu belirlenerek, fen bilgisi son sınıf öğretmen adaylarına öğretmenlik uygulaması I öncesi ve öğretmenlik uygulaması I sonrası öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ölçeği uygulanmıştır. Öğretmenlik uygulaması I sonrası uygulama dersine yönelik öğretmen adaylarının deneyimleri ve kaygılarına yönelik görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın nicel sonuçları öntest ve sontest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Öğretmen adaylarının kaygıları son test puanlarında azalmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde Öğretmenlik uygulaması 1 süresince mesleğe yönelik kaygılarında en çok sınıf yönetimini sağlayamamak konusunda endişeleri olduğu ve öğrencilerin sorularını cevaplayamamaktan korktukları görülmüştür. Edindikleri olumlu ve olumsuz deneyimler sorulduğunda ders anlattıkça kendilerini geliştirdikleri ve daha etkili bir sınıf yönetimi sağladıkları dönütü alınmıştır. Uygulama dersinin son sınıfta olmasından kaynaklı yaşadıkları zaman yönetimini planlayamama konusundaki sıkıntılarını dile getirmişlerdir. Alınan görüşlerden yola çıkarak öğretmenlik uygulaması deneyiminin daha erken bir dönemde yapılması önerisinde bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Uygulaması, Mesleki Kaygı, Deneyim

Maddenin Doğası Ünitesinde Dijital Rozet Kullanımının Öğrencilerin Fen Tabanlı Girişimcilik Durumlarına Etkisi

Esma Porsuk ^{1,*} & Mutlu Şahin ²

¹ Fen Bilgisi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Yıldız Teknik Üniversitesi

² Fen Bilgisi Eğitimi Yıldız Teknik Üniversitesi
esmaporsukk@gmail.com

Özet

Teknolojik değişimlerin gelişme hızının son dönemlerde artmasıyla bilgiye erişmek hemen herkes için kolay hale gelmiştir. Araştırma yapmak için kitapları kurcalayan insanlar yerlerini yapay zekayla sohbet edebilen insanlara bırakmıştır. Elbette bu hızlı değişime karşılık insanların da edinmesi gereken yetkinlik ve becerilerde değişiklikler olmaktadır. Bu düşünce doğrultusunda 21.yüzyıl becerileri ön plana çıkmaktadır. MEB tarafından öğretim programlarında ifade edilen ilkeler göz önüne alındığında da öğrencileri bütüncül olarak yetiştirmek elzemdir. Bu noktada ilkökul ve ortaokul dönemleri öğrencilere çeşitli yetkinliklerin kazandırılması noktasında kritik dönemlerdir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi gelişim yönleriyle bütüncül olarak temeline insanı almıştır. Bu modelde yetkin ve erdemli insan olarak tanımlanan öğrenci profili, on profil özelliğine ayrılmıştır. “Cesaretli” profil özelliğinin bileşenlerine bakıldığında “Gerekli durumlarda ilk adımı cesurca atan bir kişilik gösterir.”, şeklinde tanımlanan girişimci bileşeni görülmektedir (MEB, 2024a). Fen bilimleri dersi öğretim programında da girişimci bireylerin yetiştirilmesinin amaçlandığı açıkça ifade edilmiştir. Öğrencilerden bilimsel bilgileri keşfederken ulaştıkları sonuçlarda inisiyatif alma davranışını göstermesi de beklenmektedir (MEB, 2024b).

Girişimci bireyler yetiştirilmesi esnasında teknolojik gelişmelerden ve yeni yaklaşımlardan faydalanmak, eğitim öğretimi belirli bir kurum ile sınırlandırmak yerine bireylerin kendi öğrenmeleri esnasında karşılarına çıkan yeni araçları ders süreçlerine katmak önemlidir. Bu önem baz alındığında ismi özellikle teknolojik gelişmelere paralel olarak sık duyulmaya başlanan, oyunlaştırma kavramının içerisinde de kendine yer edinmiş dijital rozetler dikkat çekmektedir.

Bu çalışma kapsamında dijital rozet kullanımının, fen bilgisi dersi Maddenin Doğası Ünitesinde öğrencilerin fen tabanlı girişimcilik durumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Öğrencilerin fen tabanlı girişimcilik durumları Deveci (2018) tarafından geliştirilen “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği” ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Araştırmada kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Deney ve kontrol grubu olmak üzere seçkisiz atama ile seçilen iki sınıf, 2024-2025 eğitim öğretim yılında İstanbul ilindeki bir devlet ortaokulunun 5.sınıf seviyesinde öğrenim görmekte olan iki şubedeki öğrencilerden oluşmaktadır. Deney grubu 32, kontrol grubu 30

öğrenciden oluşmaktadır. Deney ve kontrol gruplarına üniteye başlamadan önce Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği uygulanmıştır. Deney grubunda 16 ders saatinde dijital rozetlerin kullanıldığı öğretim süreci yürütülmüştür. Kontrol grubunda ise Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun geleneksel öğretim yöntemleri ile ders süreci yürütülmüştür. Ünite sonunda her iki gruba da aynı ölçek son test olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmektedir. Çalışmanın veri analizi aşaması devam etmekte olup analiz tamamlandıktan sonra elde edilen bulgular tablollaştırılıp çalışmanın tartışma, sonuç ve öneriler bölümleri tamamlanarak kongrede sunulacak ve yüksek lisans tezine eklenecektir.

Anahtar Kelimeler: Dijital rozet, Fen Tabanlı Girişimcilik, Maddenin Doğası, Fen Eğitimi

Total Görme Engelli Öğrencilerin Matematik Öğrenme Sürecinde Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi

İlknur Güneş ^{1,*} & Bünyamin Bavlı ¹

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Yıldız Teknik Üniversitesi
ilknuurgunees@gmail.com

Özet

Bu çalışma, total görme engelli öğrencilerin matematik dersini öğrenme sürecinde kullandıkları stratejileri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemiyle yürütülen çalışma, İstanbul'daki bir görme engelliler devlet ortaokulunda öğrenim gören 11 total görme engelli öğrenci kapsamaktadır. Veriler birebir görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, öğrencilerin matematik öğrenme süreçlerinde öğretmen rehberliğinde kullandıkları yöntemlerin yanı sıra kendi deneyimlerine dayalı bireysel stratejiler geliştirdiklerini göstermektedir. Katılımcılar; içsel tekrar, yazılı not alma, sesli düşünme ve öğretmenle birlikte düşünme gibi stratejileri sıklıkla tercih etmektedir. Ayrıca abaküs, küptaş, tablet, daktilo ve orbit gibi araçların kullanımı, öğrencilerin bireysel öğrenme tercihlerine ve alışkanlıklarına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu bulgular görsel bilgiye hiç erişimi olmayan öğrencilerin alternatif duyular aracılığıyla etkili ve anlamlı öğrenme stratejileri geliştirebildiğini ortaya koymakta; matematik öğretiminde bireysel farklılıkları dikkate alan kapsayıcı yaklaşımların gerekliliğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görme Engel, Matematik Eğitimi, Öğrenme Stratejisi, Kapsayıcı Eğitim

İlkokulda Güncel Matematik Yaklaşımları: Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Dr. Tuğçe Değirmenci ^{1,*} & Yasemin Deringöl ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Doktora Programı İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

² Sınıf Öğretmenliği İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

tugce.degirmenci08@gmail.com

Özet

Matematik, ilkokul çağındaki öğrenciler için yalnızca bir ders alanı olmanın ötesinde, problem çözme, analitik düşünme ve hayatı anlamlandırma becerilerini geliştiren temel bir disiplindir. Erken yaşlarda matematiksel kavramları doğru bir şekilde içselleştiren öğrenciler, ilerleyen öğrenim süreçlerinde matematiksel düşünme becerilerini daha etkin kullanabilmektedir. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin matematik öğretim yöntemleri konusundaki yeterlilikleri, öğrencilerin matematik başarısını ve bu alana yönelik tutumlarını doğrudan etkilemektedir. Bu çalışmada, ilkokul sınıf öğretmenlerine yönelik gerçekleştirilen hizmet içi eğitimin, öğretmenlerin matematik öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin farkındalıklarını nasıl şekillendirdiği incelenmiştir. Araştırma kapsamında, ilkokulun tüm kademelerini kapsayan bir hizmet içi eğitim programı düzenlenmiş ve öğretmenlerin görüşleri Google Forms aracılığıyla toplanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) kullanılarak öğretmenlerin deneyimleri betimlenmiş, görüşleri tematik analiz yoluyla incelenmiştir. Araştırma sonuçları, hizmet içi eğitimin öğretmenlerin gerçek hayatla bağlantılı matematik öğretimine, öğrenci merkezli yaklaşımlara ve üstbilişsel stratejilere yönelik farkındalıklarını artırdığını göstermektedir. Özellikle IMPROVE stratejisi, tematik öğretim ve gerçekçi matematik eğitimi gibi yaklaşımların sınıf içi uygulamalarda daha bilinçli şekilde kullanılacağı ifade edilmiştir. Öğretmenler, matematiğin sadece işlem becerileriyle sınırlı olmadığını, öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirilmiş, anlamlı öğrenme deneyimlerine sahip olmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Araştırma bulguları doğrultusunda, sınıf öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitimlerin sürdürülebilir hale getirilmesi ve matematik öğretiminde çağdaş yaklaşımlar konusunda öğretmenlerin desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Öğretmen Eğitimi, Problem Çözme

Matematik Öğretiminde Alternatif Bir Yaklaşım: Dijital Hikayeler

Beyza Yılmaz

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
beyzaylmz27@hotmail.com

Özet

Geçmişten günümüze dek eğitim aracı olarak kullanılan hikâyeler, zaman içerisinde farklı biçimlerde insanlara sunulmuştur. Günümüzde ise bu araç, hikâye kitapları ve dijital hikâyeler şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Hikâyeler, bireylerin disiplinler arası öğrenmeler gerçekleştirmelerine olanak tanımaktadır. Hikâye kitapları denince her ne kadar akıllara sözel ağırlıklı dersler gelse de bu durumun değişmesi ve sayısal ağırlıklı derslerde de dijital hikâye kullanımına özen gösterilmesi gerekmektedir. Hikâyelerin doğası gereği disiplinler arası çalışmalara olanak sağlaması, matematikle de birleşmelerini mümkün kılmaktadır. Matematik, günlük yaşamın her alanında var olan bir disiplindir ve bu bağlamda matematikle hikâyelerin entegrasyonu anlamlı bir eğitim yaklaşımı sunmaktadır. Matematik dersi genellikle öğrenciler tarafından zor görülmekte, sevilmemekte ve öğrencilerin bu ders hakkında önyargıları bulunmaktadır. Hikâye kitapları ve dijital hikâyelerle yapılan matematik öğretimi, bu olumsuz tutumlara karşı etkili bir çözüm sunabilir. Bu araştırmanın amacı, dijital hikayelerle yapılan matematik derslerinin dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumlarındaki değişimine ve kavram öğrenimine etkisini incelemek ve öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır.

Araştırma, İstanbul ilindeki bir MEB ilkokulunun 4. sınıfında öğrenim gören 15 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada karma yöntem yaklaşımı kullanılmış olup, dijital hikâye ve hikâye kitabı ile öğretim haftada üç ders saati olmak üzere dört hafta boyunca uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan dijital hikâye kitabı içeriğinde matematik ile ilgili sorular yer almaktadır ve bu soruların çözümü öğrenciler ile yapılmıştır. Öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumlarındaki değişimi incelemek için Uygun (2008) tarafından geliştirilen “Matematik Dersi Tutum Ölçeği”, dijital hikayelerin etkisini değerlendirmek için Dinçer ve Yılmaz (2019) tarafından geliştirilen “Öğrencilerin Dijital Hikâye Yöntemi ile İşlenen Derslere Yönelik Beş Dereceli Görüş ve Öz Değerlendirme Formu” ve öğrenci görüşlerini toplamak için açık uçlu sorulardan oluşan “Görüşme Formu” kullanılmıştır. Ayrıca öz değerlendirme formu sonuçlarına göre düşük-orta-yüksek düzeydeki öğrenciler ile bireysel görüşmeler yapılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, dijital hikayeler ve matematik hikâye kitapları ile yapılan öğretim sonrasında, öğrencilerin derse yönelik tutumlarını ölçen ön ve son testler arasında son test lehine anlamlı bir fark gözlemlenmiştir. Bu durum göstermektedir ki dijital hikayelerle gerçekleştirilen matematik öğretimi öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Öz değerlendirme formu sonuçlarına göre dersin zevkli geçtiği, konunun anlaşıldığı ve hikayelerin beğenildiği sonucuna varılmıştır. Görüşme formu bulguları ise öğrencilerin matematiği günlük yaşamla ilişkilendirme konusunda olumlu değişimler gösterdiğini, dersin eğlenceli geçtiğini ve kavram öğreniminin gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Bireysel görüşmelerinden elde edilen geri dönüşler, öğrencilerin dijital hikayeler hakkında olumlu bir eğilim sergilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik Eğitimi, Dijital Hikâye, Etkileşimli Hikâye Kitabı, Hikâyelerle Matematik Eğitimi, Dijital Öykü

Tam Sayılarda Toplama-Çıkarma İşlemlerini Öğreten Bir Strateji Oyunu: SATRAMANGA

Betül Şen ^{1,*} & Beyzanur Geyik ²

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

² İlköğretim Matematik Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
betulsen199914@gmail.com

Özet

Stratejik düşünme becerisini geliştiren en önemli uygulamalardan biri stratejik zekâ oyunlarıdır. Stratejik zekâ oyunlarında hedefe rakibinden önce ulaşabilmek için hızlı ve doğru bir şekilde akıl yürütülmesi gerekmektedir. En önemli zihinsel becerilerden biri olan akıl yürütme, MEB tarafından matematiksel muhakeme becerisi olarak nitelendirilmiştir. Matematik öğretiminin en önemli hedeflerinden birisi de matematiksel muhakemenin gelişimini sağlamaktır (Altıparmak & Öziş, 2005'ten Akt. Yöndemli & Taş, 2018). Bu bağlamda araştırmacılar tarafından stratejik bir zekâ oyunu olan ve matematiksel muhakeme becerilerini geliştireceği öngörülen SATRAMANGA oyunu tasarlanmıştır.

Bu araştırmadaki amaç, öğrencilerin farklı hamleler yaparak kendi stratejilerini oluşturmalarıyla matematiksel muhakeme becerilerini geliştirmektir. Yapılan araştırmada bir strateji oyunu olarak tasarlanan SATRAMANGA oyununun ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin matematiksel muhakeme yeteneğini arttırmaya ve tam sayılarda toplama çıkarma işlemlerine yönelik akademik başarılarına etkisi incelenmiştir.

Araştırma İstanbul ilinde seçilen MEB'e bağlı bir ortaokulun 7. Sınıfında öğrenim görmekte olan 25-30 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma tek gruplu ön test – son test deneysel desen şeklinde uygulanmıştır. SATRAMANGA oyunu 4 hafta olmak üzere haftada 2 ders saati oynatılmıştır. Araştırmada ön test ve son test olarak Erdem (2011) tarafından geliştirilen 35 soruluk Matematiksel Muhakeme Beceri Düzeyi Belirleme Ölçeği (MMBDBÖ) ve 5 soruluk “Tam Sayılarda Başarı Testi” kullanılmıştır. Bu testleri değerlendirmek için yine Erdem (2011) tarafından geliştirilen puanlama ölçeği ve Soydan (2019) tarafından geliştirilen “Tam Sayılarda Başarı Testi Puanlama Ölçeği” kullanılmıştır. Bu testlerin uygulanması için 2 ders saati zaman ayrılmıştır. Aynı zamanda her öğrenciye bir defter verilerek 4 hafta boyunca derslerden sonraki duygu ve düşüncelerini yazmaları istenmiştir. Ön test ve son test değerlendirildikten sonra öğrenci günlükleri de değerlendirilmiş ve SATRAMANGA oyununun öğrencilerinin matematiksel muhakeme yeteneğini arttırmaya ve tam sayılarda toplama-çıkarma işlemlerini yapabilmeye etkisinin olup olmadığı ölçülmüştür.

SATRAMANGA oyununda öğrencilerin matematiksel muhakeme becerileri ölçülmüş, yapılan ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı olmasa dahi son test lehine bir artış görülmektedir. Tam sayılarda başarı testinde de ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında anlamlı bir sonuç çıkmamıştır. Gözlem sonuçlarına göre öğrenciler süreç içerisinde farklı stratejiler geliştirmiş ve

görüşme formu sonuçlarına göre ise öğrenciler oyunu beğendiklerini ve oynamaya devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenin görüşüne göre ise oyun öğrencilerin matematiksel muhakeme becerilerini geliştirmektedir.

Yapılan ön test ve son test arasındaki farkın anlamsız çıkmasında; testin uzun ve zorlayıcı olması, öğrencilerin sıkılıp bazı soruları boş bırakması, projenin uygulama süresinin kısa olması, başarı testinin muhakeme testinin hemen ardına eklenmiş olması, oyundaki bazı karakterlerin özelliklerinin öğrencilere karmaşık gelmesi etkili olmuş olabilir.

Anahtar Kelimeler: SATRAMANGA, Zekâ Oyunları, Matematiksel Muhakeme, Stratejik Düşünme

Maarif Modeli Kapsamında Matematik Öğretim Kalitesi Ölçeği Gözlem Aracının Uyarlanması ve Yapılandırılması

Işıl Arslankiran ^{1,*} & Zehra Taşpınar Şener ¹

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
isilsuarslan009@gmail.com

Özet

Problem Durumu: 2024-2025 eğitim-öğretim yılında ülkemizde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli uygulanmaya başlanmıştır. Bu model alan becerileri, sosyal duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri gibi boyutlar içermektedir. Maaarif Modeli'nde uygulanan öğretim bu boyutlarla bütün olacak şekilde planlanmıştır. Ancak, bu modelin öğretim uygulamalarını ve sınıf içi etkileşimleri değerlendirebilmek için uygun bir gözlem aracı henüz geliştirilmemiştir. Maarif Modeli'nde çok farklı değişkenler var olmakta ve mevcut gözlem araçları bu değişkenlere özgü bir değerlendirme sistemi oluşturmamaktadır. Bu nedenle, Maarif Modeli'ne uygun bir gözlem aracının geliştirilmesi, öğretmen uygulamalarını değerlendirme sürecinde daha etkili bir yöntem kullanmaya olanak sağlayacaktır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, matematik öğretimini değerlendirmek için var olan Matematik Öğretim Kalitesi (MÖK) ölçeği gözlem aracını, Maarif Modeli'ne uygun bir şekilde uyarlamak ve pilot uygulama ile aracın geçerliliğini test etmektir.

Yöntem: Bu çalışmanın amacı doğrultusunda ilk olarak MÖK ölçeğinde bulunan maddeler Maarif Modeli'ne uygunluk açısından gözden geçirilmiş, bazı maddeler düzenlenmiş ve yeni maddeler eklenmiştir. Ardından, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında bir devlet okulunda 5.sınıf düzeyinde gerçekleştirilen iki matematik dersinde gözlem yapılmış gözlem sonrasında ilgili öğretmenlere gözlem videosu ve uzman görüş formu gönderilmiştir. Uzman görüş formunda öğretmenler, gözlem aracında bulunan maddeleri değerlendirmiş ve ders videolarını puanlayarak geri bildirimde bulunmuşlardır. Elde edilen geri bildirimler incelenmiş ve ölçek maddeleri yeniden düzenlenmiş, gözlem aracının geçerliliği, güvenilirliği ve sınıf içi uygulama sürecine uygunluğu değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Yapılan çalışma kapsamında, Maarif Modeli bağlamında uyarlanmak amacıyla geliştirilen ölçek, 10 maddeden oluşmakta ve her bir madde üç kademeli derecelendirmeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri, öğretmen-öğrenci, öğretmen-içerik, öğrenci-içerik ve genel boyut olmak üzere dört boyut etrafında yapılandırılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda yapılan revizyonlarla ölçeğin kapsam geçerliliği güçlendirilmiş, yapılan pilot uygulamalar ile gözlem formlarının uygulanabilirliği değerlendirilmiştir.

Not: Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında, Yıldız Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı'nda hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Maarif Modeli, Ölçek Uyarlaması, Matematik Öğretimi, Gözlem Aracı

Domino Oyunu: Kesirler ve Ondalık Gösterim

Ezgi Yikitli ¹, Melek Özkılıç ¹, Melike Coşkun ¹ & Pınar Akdal Yıldız ^{1,*}

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
akdalpınar@gmail.com

Özet

Matematik eğitiminde oyunlar alternatif bir yöntem olarak sıklıkla kullanılmaktadır. Aktif öğrenme yaklaşımların ön plana çıkması ile birlikte oyunla matematik öğretimi etkili bir yöntem olarak tercih edilmektedir. Matematik öğretiminde oyunlaştırılmış etkinlikler, öğrencilerin aktif olması ve işbirlikçi öğrenmeye açık olması gibi önemli avantajlar sağlamaktadır. Ayrıca oyun süreci öğrencilerin motivasyonunu artırarak matematik öğrenme sürecini eğlenceli hale getirmektedir. Matematik öğrenme ortamının oyun ile desteklenmesi öğrencilerin verilen göreve odaklanmalarını kolaylaştırmaktadır. Oyunlar dersin her aşamasında kullanılabilir. Matematik derslerinde öğrenilen konuyu pekiştirme amaçlı oyunların kullanılması öğrenmenin kalıcılığını artırmaktadır. Oyun temelli matematik öğretim sürecinde oyunların öğretici olması kadar ilgi çekici olması da önemlidir.

Çalışmada, tasarım ve geliştirme araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında öğrencilerin okul dışından da bildikleri domino oyunu tercih edilmiştir. Öğrencilerin severek oynadıkları oyunlar matematik konuları ve kazanımları ile ilişkilendirilerek oynanabilir. Ortaokul 5. sınıf düzeyi kesirlerin ondalık gösterimi konusuna yönelik domino kartları oluşturulmuştur. Domino kartlarında kesir, ondalık gösterim ve kesirlerin model ile gösterimlerine yer verilmiştir. Domino oyunu bir öğretim materyali olarak öğrencilerin kesirlerin ondalık gösterimini kavramsal olarak pekiştirmelerini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Kartlarda alan modeli kullanılarak kesirlerin parça bütün ilişkisine de yer verilmiş, bu sayede öğrencilerin kesirlerin ondalık gösterimine ilişkin bütüncül bir anlayış geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyunla Matematik Öğretimi, Kesirler, Ondalık Gösterim, Domino Oyunu.

Körebe Oyunu ve Dönüşüm Geometrisi: Noktanın Yolculuğu

Yasemin Akçalı¹ & Pınar Akdal Yıldız^{1,*}

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
akdalpınar@gmail.com

Özet

Körebe oyunu, birçok kültürde var olan ve nesiller boyunca oynanan evrensel bir çocuk oyunudur. Anadolu'nun da birçok bölgesinde yaygın olarak oynanmaktadır. Geleneksel çocuk oyunları çocukların yaşadığı kültürü öğrenmesinde önemli olmakla birlikte birey yetiştiği kültürden bağımsız değildir. Matematik ise kültür ile ilişkili olarak, yaşamın her alanında bireyin yaşantısının derinliklerine kök salmıştır. Matematik ve kültürün birbiriyle yakından ilişkili olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda, okul matematiği öğrencilerin anlamlı öğrenmesinin desteklenmesi için kendi kültürel yaşantıları ile ilişkilendirilmelidir. Bu nedenle matematik eğitiminde kültürel bağlamlardan yararlanılmalıdır. Kültürel mirasın da öğrenildiği geleneksel çocuk oyunları matematik eğitiminde bir öğrenme aracı olarak kullanılmaktadır. Çocuklar oyun oynarken iletişim, problem çözme, akıl yürütme gibi birçok beceri geliştirirler. Çocuklar oyunlara aktif katıldıkları için matematiksel kavramları daha iyi kavramaktadırlar. Ayrıca oyunlaştırılmış öğrenme sürecinde çocuklar matematiğe karşı olumlu tutumlar geliştirerek matematik korkuları da azalmaktadır.

Çalışmada geleneksel bir oyun olan körebe oyunu kapsamında bir matematik etkinliği tasarlanmıştır. Anadolu'da kör çebîç ya da kör teke gibi farklı isimlerle bilinen körebe oyunu, tarih boyunca hem çocuklar hem de yetişkinler için eğlenceli bir aktivite olmuştur. Antik Yunan ve Roma dönemlerinde de benzer oyunlara rastlanmıştır. Körebe oyunu için uzamsal düşünme becerisini önemlidir. Örneğin, ebe gözleri bağlı ve kapalı haldeyken diğer oyuncuların yerlerini tahmin etmek için mekânı zihninde canlandırır, bir nevi mekânı zihninde haritalandırır. Oyuncuların sesleri, hareketleri üzerinden yaptığı tahminler koordinat sistemiyle ilişkilendirilebilir. Ebenin, oyuncuların bulundukları noktaları zihinsel olarak bir düzlemde yerleştirmesi yön ve uzaklık tahminleri yapmasını sağlar. Ebe oyuncuları bulmaya çalışırken seslerin şiddetine göre mesafeyi hesaplar, bir oyuncudan diğerine doğru hareket ederken uzamsal değişiklikleri tahmin eder. Bu süreç, oyuncuların uzamsal düşünme becerilerini farkında olmadan kullanılmasını sağlar. Körebe oyunu etkinliği 8. sınıf düzeyi dönüşüm geometrisi noktanın yansıma ve öteleme konusu kapsamında hazırlanmıştır. Etkinlik ile öğrencilerin hareket ve yön tarifleriyle uzamsal düşünme becerilerini geliştirmeleri, aynı zamanda koordinat sistemini kullanarak öteleme ve yansıma kavramlarını somutlaştırmaları ve pekiştirmeleri amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Oyunlar, Körebe Oyunu, Yansıma, Öteleme

Beşinci Sınıf Denk Kesir Kavramının Öğretimine Yönelik Somut Materyal Örneği

Sıla Alpak¹, Ayşe Çömez¹, Ümmügülsüm Aydemir¹ & Pınar Akdal Yıldız^{1,*}

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
akdalpınar@gmail.com

Özet

Kesirler konusunun öğrencilerin anlamada zorluk yaşadıkları konulardan biri olduğu bilinmektedir. Kesir kavramı okul öncesinden başlayarak öğretim programında yer almaktadır. İlerleyen yıllarda diğer kesir konuları kesir kavramı temel alınarak öğretilmektedir. Ortaokul matematik dersi öğretim programında ortaokul beşinci sınıfta ilk kez denk kesir kavramına yer verilmektedir. Denk kesir kavramının anlaşılması, ondalık gösterim ve yüzdeler gibi önemli konuların öğretiminde de ön koşul bilgi niteliğindedir. Denk kesirler öğretim programında beşinci sınıf düzeyinde sadeleştirme ve genişletme ile bir kesrin değerinin değişmeyeceği ve bir kesre denk kesirler oluşturma öğrenme çıktıları içermektedir. Öğrencilerin denk kesir kavramına ilişkin doğru ilişkilendirmeler yapmaları oldukça önemlidir. Kesir ve denk kesir kavramlarının kavramsal olarak anlaşılmasını destekleyecek somut materyaller bu süreçte etkili araçlardır. Somut materyaller matematiksel kavramların somut bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olur. Ayrıca somut materyal kullanımı öğrencilerde merak uyandırır ve öğrencilerin derse aktif şekilde katılmalarını sağlar. Özellikle kesir kavramına ilişkin farklı gösterimlerin öğretim sürecinde dâhil edilmesinde somut materyaller oldukça avantaj sağlamaktadır. Kesrin parça-bütün ilişkilendirmesini destekleyecek somut kesir modellerinden alan modeli denk kesir kavramının öğretiminde avantajlı bir modeldir. Alan modeli bir kesri şekil üzerinde görselleştirmede kolaylık sağlar. Bir bütünü eşit parçalara ayırma ve bu parçaların bütün ile ilişkisini kavramada alan modeli uzunluk ve küme modeline göre daha çok tercih edilmektedir. Parça-bütün ilişkisinin matematiksel olarak doğru gösterimini sağlayan somut materyaller denk kesir kavramına ilişkin olası kavram yanlışlarını önlemede etkili araçlardır. Bu çalışmada, beşinci sınıf düzeyi denk kesir kavramının öğretiminde kullanılabilecek bir somut materyal olarak kesir çubukları hazırlanmıştır. Farklı kesirleri gösteren çok sayıda kesir kartları hazırlanmıştır. Kesri sadeleştirme ve genişletmeyi sağlayacak farklı kesir istasyonları oluşturulmuştur. Materyal, bu istasyonlarda yer değiştirdikçe kesrin değerinin değişmediğini pratik ve etkili bir şekilde göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin kesir, birim kesir gibi ön öğrenmelerinin pekiştirilmesi için de kullanılabilecek bir materyaldir.

Anahtar Kelimeler: Denk Kesir, Beşinci Sınıf, Somut Materyal, Kesirleri Sadeleştirme ve Genişletme.

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının 'Matematiksel Dayanıklılık' Kavramına İlişkin Düşünceleri: Analiz Dersi Bağlamında

Ayşe Naz Aybey ^{1,*}, Menekşe Seden Tapan Broutin ¹ & Muhamet Emin Özdemir ¹

¹ Matematik Eğitimi Bursa Uludağ Üniversitesi
anazaybey16@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının ‘matematiksel dayanıklılık’ kavramına ilişkin düşüncelerini analiz dersi bağlamında incelemektir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, bireylerin yaşadıkları deneyimleri ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları ayrıntılı anlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Çalışmaya bir üniversitede öğrenim gören ilköğretim matematik öğretmenliği üçüncü sınıf öğretmen adayları katılmıştır. Çalışmanın verileri, 5 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış yazılı görüş formu yoluyla toplanmıştır. Çalışmanın verileri, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, verilerdeki tekrar eden temaları, anlamlı ilişkileri sistematik bir biçimde ortaya çıkarmayı amaçlayan bir nitel veri analiz yöntemidir. Çalışmada ulaşılan bulguların sonucunda ilköğretim matematik öğretmen adaylarının çoğunluğunun analiz dersine önem vermesi, analiz çalışırken zorluk yaşamamanın doğallığından bahsetmesi, yaşadıkları zorluğun nedenlerine ve zorluğun aşılmasına dair görüş belirtmeleri beklenmektedir. Ayrıca ilköğretim matematik öğretmen adaylarının bazılarının analiz dersinde kesinlikle destek alınmalıdır derken bazılarının da destek alınabilir şeklinde yanıtlar vermeleri beklenmektedir. Beklenen sonuçlardan biri de öğretmen adaylarının çoğunluğunun analiz çalışırken sahip olunması gereken duygu ve düşünceler için inanç, sabır ve azim gibi çeşitli düşüncelerini ifade etmeleridir.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel Dayanıklılık, Analiz, İlköğretim Matematik Öğretmen Adayı, Fenomenoloji

5. Sınıflarda Algoritma Temelli Geometrik Çizim Süreçlerinin İncelenmesi

Rabia Karaalioğlu ^{1,*} & Menekşe Seden Tapan Broutin ²

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Uludağ

² Matematik Eğitimi Bursa Uludağ Üniversitesi

802452022@ogr.uludag.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, 5. sınıf öğrencilerinin geometrik şekil oluştururken algoritma kullanma süreçlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması kullanılmıştır. Katılımcılar iki 5. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma algoritma ve şekil çizimi konusunda temel bilgiye sahip olan öğrencilerle yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak gözlem, görüşme ve doküman incelenmesi kullanılmıştır. Öğrencilerin algoritma ile çizim yapma süreçleri çevrimiçi ortamda gözlemlenmiştir. Eylemleri kaydedilerek hangi adımları nasıl takip ettikleri belirlenmiştir. Çizimler yapıldıktan sonra öğrencilerle bireysel görüşmeler yapılarak algoritma kullanımı ile ilgili yaşadıkları zorluklar ve kolaylıklar sorgulanmıştır. Öğrencilerin oluşturduğu algoritma şemaları ve çizimler incelenerek çözümleri adım adım planlamaları incelenmiştir. Veri analizi olarak içerik analizi kullanılmıştır. Veriler algoritma anlayışı, problem çözme süreçleri, hata ve zorluklar olmak üzere üç temaya ayrılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin algoritmanın tanımını nasıl kavradıkları ve ifade ettikleri, öğrencilerin çizim yaparken takip ettikleri adımlar ve düşünme şekilleri, öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar ve bunları nasıl çözdükleri içerik analiziyle açıklanmıştır. Analizler devam etmekte olup ulaşılan ilk sonuçlarda öğrencilerin geometrik şekilleri oluştururken adım adım mantıksal bir süreç izlemeyi öğrendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Algoritma, Geometrik Çizim, 5. Sınıf Öğrencileri

Yapay Zekanın Matematik Sorularındaki Performansı: Olimpiyat ve Konu Testleri Üzerine Bir İnceleme

Zeynep Sarıkaya Çalışkan ^{1,*} & Berna Özer ²

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² İlköğretim Matematik Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi
zeynepsarikayacaliskan@gmail.com

Özet

Bu çalışmada popüler bir yapay zeka aracının farklı zorluk seviyelerindeki matematik sorularındaki performansı analiz edilmiştir. Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler arasında oldukça önemli etkilere sahip olan yapay zekanın, eğitim alanında da değişimlere neden olduğu görülmektedir. Çeşitli konularla ilgili içerik üretimi, ders notları hazırlama, verilen dökümanların özetlenmesi veya bir metnin birçok farklı dile çevrilebilmesi gibi kolaylıklar sağlayan yapay zeka, eğitimciler arasında farklı tartışmalara da zemin hazırlamaktadır. Güncel tartışmaların başında yapay zeka araçlarının hangi becerilerde, ne kadar verimli sonuçlar ürettiği gelmektedir. Matematik eğitimi alanında yapılan çalışmaların bir kısmı yapay zeka entegrasyonunun öğretmen ve öğrencilere katkıları, matematik problemlerini çözme noktasındaki verimliliği yapay zekanın matematik performansının farklı tür ve zorluktaki sorular üzerinden değerlendirilmesi; problem çözme sürecinde öğrencilere rehberlik edebilme durumu gibi bağlamlarda gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada yapay zekanın problem çözme başarısının matematik olimpiyat soruları ve kazanım soruları kullanılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Yapay zekanın matematik performansını ölçmek için konu kavrama testleri olarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayınlanmış, temel düzeyde bilgi birikimi gerektiren ortaokul matematik kazanım testleri içerisinde 20 soru; öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini kullanmalarını gerektiren Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından hazırlanan 2024 yılı ortaokul matematik olimpiyat sorularından 20 tanesi seçilmiş ve ChatGPT ile çözülmüştür. Olimpiyat soruları ile konu kavrama testleri arasında yapay zekanın performans farkı incelenmiş, hata nedenleri ve başarı koşulları ayrıntılı şekilde tartışılmıştır. Araştırma bulgularına göre, ChatGPT 20 kazanım sorusunun tamamını (%100) doğru çözmüştür. Olimpiyat sorularında ise 20 sorudan 12 tanesini doğru yanıtlayarak yüzde % 60 oranında başarı yakalamıştır. Yanlış yapılan olimpiyat soruları incelendiğinde hataların çoğunun kapsamlı analiz, çok adımlı mantıksal çıkarım ve yaratıcı problem kurma becerilerini gerektiren sorularda olduğu gözlenmiştir. Doğru yapılan sorular ise daha çok cebirsel işlem veya doğrudan modelleme içeren sorulardır. Bloom taksonomisi bağlamında bilgi, kavrama ve temel uygulama düzeyindeki soruların çoğu doğru yanıtlanmış, analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde ise hata oranı anlamlı şekilde artmıştır. Konu kavrama testleri büyük ölçüde bilgi ve kavrama basamaklarında olduğundan, yapay zeka burada yüksek performans göstermiştir. Çalışmanın sonucunda ChatGPT'nin temel düzeyde bilgi gerektiren matematik kazanım sorularının çözümünde oldukça başarılı olsa da üst düzey düşünme gerektiren karmaşık olarak nitelendirilebilecek olimpiyat sorularında yeterince yüksek bir performans göstermediği ortaya çıkmıştır. Yapay zekanın problem çözme becerileri incelenirken ilgili alan

yazında da ChatGPT'nin özellikle matematik olimpiyatlarındaki performansının düşük olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar vardır. ChatGPT'nin basit matematik problemlerinde etkili olsa da daha karmaşık sorular için geliştirilmesi gerektiğini, çalışma sonuçları öğrencilerin ve eğitimcilerin yapay zeka tarafından üretilen bilgilerin veya çözülen her problemin koşulsuz bir şekilde doğru kabul edilmesinin önüne geçilmesinin önemi de vurgulanmaktadır. Genel olarak yapay zeka modelleri, belirli kalıplara dayalı soruları hızlı ve doğru çözebilirken, çok aşamalı mantıksal çıkarım, özgün ilişki kurma ve yaratıcı akıl yürütme gerektiren problemler karşısında hata yapma eğilimindedir. Bu durum, yapay zekanın temel güçlü yönlerinin işlem hızında ve bilgi çağrışımında yoğunlaştığını; ancak üst düzey bilişsel işlemler için henüz sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, yapay zekanın verdiği çıktıların analitik bir bakış açısıyla incelenmesi, yapay zeka destekli eğitim teknolojilerinde soru türü ve zorluk seviyesi farklılıklarının dikkate alınması gerektiği, yanlış ve doğru cevapların ayırt edilebilmesi için eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesinin gerekliliği de ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kazanım Testleri, Olimpiyat, Yapay Zeka

İlkokul Matematik Öğretiminde Cebirsel Düşünme: Yüzlük Tablo

Esra Çarkanat¹ & Pınar Akdal Yıldız^{1,*}

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
akdalpınar@gmail.com

Özet

Yüzlük tablolar farklı konularda çocukların matematiksel fikirlerinin desteklenmesi için kullanılmaktadır. Somut bir matematik materyali olarak yüzlük tablolar, öğrencilerin temel matematik kavramlarını anlamalarını ve akıl yürütme becerilerini geliştirmek için etkili bir araçtır. Erken yaşlarda, özellikle ilköğretim döneminde yüzlük tablolar çocukların sayı duygusu gelişimi için oldukça kullanışlı bir materyaldir. Çocukların sayı duygusu gelişimi için önemli bir aşama olan 10 birliği bir onluk olarak ve 10 onluğu bir yüzlük olarak kavramalarını sağlamayı desteklemektedir. Matematik öğretiminde yüzlük tablo kullanımı basamak değeri, çarpım tablosu, bölünebilme, dört işlem gibi konularda çocukların akıl yürütme süreçlerini destekleyerek matematiksel fikirlerini açıklamaya katkı sağlar. Akıl yürütme sürecinde öğrenciler kendi stratejilerini oluşturarak matematiksel kavramlar ve gösterimler arası ilişkilendirmeler yaparlar. Bu süreçte çocuklar kavramsal ve işlemsel bilgiyi eş zamanlı geliştirirler. İyi yapılandırılmış problemler ve bağlamlar öğrencileri etkin kılarak problem çözme becerilerinin gelişimini destekler. Öğrenciler yüzlük tablo üzerinde çalışırken sayılar arası birçok ilişkilendirme ve hesaplama yapar. Bununla birlikte öğrencilerin bu süreçte ürettikleri matematiksel fikirleri gerekçelendirmeleri ve açıklamaları cebirsel düşünmenin gelişiminin en önemli bileşenini oluşturur. Öğrencilerin örüntüleri ve sayılar arası ilişkileri keşfetme sürecinde genellemeler yaparak bu genellemelerin ne zaman ve neden doğru olduğunu açıklamaları cebirsel düşünmenin temelidir. Bu kapsamda yüzlük tabloların cebirsel düşünmenin gelişimi için önemli ve kullanışlı bir materyaldir. Bu çalışmada, cebirsel düşünmenin gelişiminde kritik bir dönem olan ilköğretim dönemi için yüzlük tablo ile cebirsel düşünme becerilerinin nasıl desteklenebileceğine ilişkin uygulama örnekleri sunulacaktır. Araştırmalar, öğretmenlerin somut materyal olarak yüzlük tabloları derslerinde çok az kullandıklarını göstermektedir. Bu kapsamda bu çalışmada sunulacak örnek uygulamaların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cebirsel Düşünme, Yüzlük Tablo, İlkokul Matematik Öğretimi

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Programı Tercih Etme Nedenleri

Zehra Begüm Çetin ¹, Melih Çavuş ¹ & Pınar Akdal Yıldız ^{1,*}

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
akdalpınar@gmail.com

Özet

Nitelikli bireylerin yetiştirilmesi kaliteli bir eğitim ile mümkün olmaktadır. Kaliteli eğitim ise mesleki yeterliliğe sahip öğretmenler ile gerçekleştirilebilir. Alanında uzman öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmenlik mesleğini seven ve öğrenmeye açık öğretmen adayları ile mümkün olabilir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri çeşitli faktörlere bağlı değişiklik göstermektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri arasında dışsal faktörler (iş kaygısı, ailenin isteği, ekonomik ve sosyal etkenler vb.) ön plana çıkmaktadır. Ancak öğretmenliği içsel faktörler nedeni ile tercih eden öğretmen adaylarının öğrenmeye karşı daha istekli ve mesleğinde daha başarılı oldukları bilinmektedir. Bu bağlamda bu araştırma kapsamında ilköğretim matematik öğretmen adaylarının okudukları programı neden tercih ettiklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İlköğretim matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih nedenlerinin belirlenmesi ilköğretim matematik öğretmenliği programlarına yön vermesi açısından önemlidir. Araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören 1. ve 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu sınıf düzeyleri, ilköğretim matematik öğretmenliği programının üniversite başarı sıralamasındaki değişiklik nedeniyle seçilmiştir. Araştırma durum çalışması kapsamında yapılandırılmıştır. Araştırmaya her sınıf düzeyinden 40 öğrenci olmak üzere toplam 80 öğrenci katılmıştır. Öğretmen adaylarından okudukları programı tercih etme nedenlerini öncelik sırasına göre yazmaları istenmiştir. Sonrasında, her sınıf düzeyinden seçilen üçer öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Matematik Öğretmen Adayları, Öğretmenlik Mesleği, Meslek Tercihi

Mesleki Eğitimde Dijital Girişimcilik Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik etwinning Proje Uygulaması “Dijital Girişimcilik ve Z Kuşağı”

Nurcan Başköy

Eğitim Yönetimi Ordu Üniversitesi
nurcanbsk@gmail.com

Özet

Dijital çağın hızla evrildiği günümüzde, Mesleki Eğitimde yalnızca teknik bilgi ve beceriler değil, aynı zamanda Dijital Girişimcilik gibi çağın gerektirdiği yeni nesil yetkinliklerin kazandırılması büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Türkiye’den 9 ve Romanya’dan 2 olmak üzere toplam 11 öğretmen ve 63 öğrenciyle yürütülen "Dijital Girişimcilik ve Z Kuşağı" eTwinning projesi kapsamında gerçekleştirilen uygulamalar ve elde edilen bulgular sunulmuştur. Projenin temel amacı, 14-19 yaş arası mesleki eğitim öğrencilerinin dijital araçlar kullanarak girişimcilik becerilerini geliştirmeleri, kültürler arası etkileşim kurmaları ve üretken bireyler hâline gelmelerini sağlamaktır.

Bu kapsamda araştırma, **karma yöntem** yaklaşımıyla yapılandırılmış; hem **nicel** hem **nitel** veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Nicel boyutta, öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik ön test ve son test anketleri Google Form üzerinden çevrim içi olarak uygulanmış, sonuçlar grafik ve yüzdelik dağılım yöntemiyle betimsel olarak analiz edilmiştir (Karasar, 2012). Nitel veriler ise öğrencilerin dijital içerikleri, öğretmen gözlemleri, çevrim içi toplantı çıktıları ve forum yazıları aracılığıyla elde edilmiş, içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Canva, Padlet, Kahoot, Jamboard, StoryJumper gibi Web 2.0 araçları aktif olarak kullanılmış; dijital sözlük, meslek tanıtım videoları, rap şarkısı, e-dergi gibi ürünler ortaya konmuştur.

Bulgular, öğrencilerin dijital araçları bilinçli şekilde kullanma, yaratıcı düşünme, takım çalışmasına katılım ve dijital güvenlik gibi becerilerinde belirgin gelişmeler olduğunu göstermektedir. Ayrıca velilerin ve okul yönetiminin sürece dâhil edilmesi, okul bazlı bütüncül bir yaklaşıma katkı sunmuştur. Özellikle dezavantajlı öğrencilerin teknik okul imkânlarını kullanarak projeye eşit katılım sağlaması dikkat çekicidir.

Proje, 2023-2024 eTwinning Ulusal ve Avrupa Kalite Etiketli, Türkiye eTwinning Meslek Liseleri Çalıştayı (21-23 Ekim 2024) daveti, Romanya Ulusal eTwinning 2.lik Ödülü gibi çeşitli başarılar elde etmiş ve Avrupa Prize Ödülleri için başvurusu yapılmıştır. Bu çalışma, mesleki eğitimde dijital girişimcilik eğitiminin uygulanabilirliğini ve öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymakta; gelecekte benzer projelere ışık tutacak niteliktedir. Ayrıca, mesleki müfredatta dijital girişimcilik temelli içeriklerin artırılması ve bu tür projelerin uluslararası düzeyde yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Girişimcilik, Mesleki Eğitim, Web 2.0 Araçları, eTwinning

Ülkemizde Mesleki Eğitimin Geleceğini İnşa Etmek: Yapay Zeka'nın Rolü

Ömer Kulfalsafa Umurca

Muhasebe ve Finansal Yönetim Şehit Murat Akdemir Ticaret Mtl
oksumurca@gmail.com

Özet

Türkiye, genç ve dinamik nüfusuyla ekonomik büyüme ve kalkınma yolunda önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak, bu potansiyelin realize edilmesi, iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun, nitelikli ve beceri odaklı bir eğitim sistemine bağlıdır. Mesleki eğitim, bu bağlamda kritik bir rol oynarken, yapay zeka teknolojileri bu alanın geleceğini dönüştürme gücüne sahiptir. Peki, yapay zeka mesleki eğitimi nasıl şekillendirebilir ve Türkiye bu dönüşümden nasıl faydalanabilir? İşte bu durumda mesleki eğitimin durumu ve yapay zekanın eğitime sunabileceği katkılarının incelenmesi. Cumhurbaşkanlığımızın yayınlayacağı bir genelge ile ülkemizdeki ticari işlemler üzerinden %1 mesleki eğitime pay alınıp mesleki eğitim fonunu kurarak ticari işletmelerin katkıda bulunmalarını sağlaması mesleki eğitimin yapay zeka ile desteklenmesi faaliyetlerinde bir kaynak teşkil edecektir. Mesleki eğitimin eğitim format ve içerikleri yeniden düzenlenerek Ahilik sistemi ile de bağlantılı kurarak bu yapının dokuzuncu sınıftan sonra onuncu sınıfta iki gün 11 ve 12. sınıfta dörder gün iş yerlerinde staj görülmesi formatına geçilmesi gerekmektedir.

Ülkemizin en önde gelen sanayi kuruluşları, bankaları, holdingleri vesaire gibi büyük şirketlerinden başlamak üzere mesleki eğitim ile ilişkili mesleki ve teknik Anadolu liselerimizi bu kuruluşların bünyesine vererek bu kuruluşların istediği form ve formatlarda el becerileri gelişmiş, mesleği olan insanlar yetiştirilmesin sağlanmalıdır. Mesleki eğitim fonunda bünyesine okulları alıp staj işlemlerini gerçekleştirecek olan bu kuruluşlara destekler verilmesi ile aynı zamanda onuncu sınıfta asgari ücretin üçte 1/3 'ü; 11. sınıfta ise ½ 'si; 12. Sınıfta ise asgari ücret stajyer öğrenciye ücret olarak verilmelidir. Meslek dersi öğretmenleri bu kuruluşlarda görevlendirilmeli bütün eğitim ve hizmet çalışmalarını bu kuruluşlar içerisinde kuruluştaki ilgili ustabaşı yönetim vesaire ile entegre bir şekilde gerçekleştirmelidir. Bu kuruluşlarımız birden çok formatta liseyi bünyesine alıp onlara bu hizmetler konusunda destek verebilmeli, bünyelerinde yapay zeka destekli eğitim bölümleri oluşturmaları desteklenmelidir; aynı zamanda bu okulların her türlü mekan işleyiş yapılarından sorumlu olup mekanlarını da kendi iş ve işlemleri çerçevesinde bu kuruluşlar kullanabilmelidir. Böylece sanayi hizmet ve mesleki eğitim iç içe geçmiş bir şekilde çalışabilecek bir formata kavuşmalıdır. Mesleki eğitimi tercih edecek olan öğrenci hem mesleği öğrenecek, kısa yoldan hayata atılabilecek para kazanabilecek ve bu sırada mesleki eğitim merkezleri vasıtasıyla birden çok işin ustalığını da yapabilecek formata kavuşabilmelidir. Sonrasında 6 yıl mesleğinde çalışan kişiler istemeleri haricinde Teknoloji üniversitelerinde mühendislik eğitiminde sınavsız devam edebilmeleri sağlatılmalıdır. Bu teşvikler mesleki eğitime ilgili de arttıracaktır. Fondan destek alan bu kuruluşlarımız da mesleki eğitime zaman ayırmayı insan yetiştirmeyi bir yük olarak görmeyecek, mesleki eğitime daha çok

yatırım yapabilecek kendi bünyelerinde daha fazla Stajyer öğrenci çalıştırabilecek ve onların yetişmesini sağlayacak, çözüm üreten bir formata çevrilebilecektir.

Yapay zeka, mesleki eğitimin geleceğini inşa etmek için güçlü bir araçtır. Türkiye, bu teknolojiyi stratejik bir şekilde kullanarak hem iş gücü piyasasını güçlendirebilir hem de genç nüfusunu küresel ekonomiye entegre edebilir. Devlet, özel sektör ve eğitim kurumları arasında iş birliği, bu dönüşümün başarısı için kritik öneme sahiptir. Örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın mesleki eğitimde yapay zeka pilot projeleri başlatması ve bu projelerin sonuçlarını analiz etmesi, uzun vadeli bir yol haritası çizilmesine katkı sağlayabilir. Sonuç olarak, yapay zeka ile güçlendirilmiş bir mesleki eğitim sistemi, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasında dönüm noktası olabilir. Bu fırsatı değerlendirmek, sadece bugünü değil, geleceği de inşa etmek anlamına gelecektir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitimin Geleceği, Yapay Zeka.

Mesleki ve Teknik Eğitimde Yenilenme: Ekonomik Kalkınmanın Temeli

Gökay Organcı ^{1,*} & Gökhan Yavuz ²

¹ Uçak Gövde-Motor Bakım İnegöl Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi

² Sınıf Öğretmenliği Müsiad Saime Sultan Bilim ve Sanat Merkezi
gokay.organci@gmail.com

Özet

Bursa ili İnegöl ilçesinde gerçekleştirilen bu araştırma, Türkiye'de ekonomik kalkınma açısından hayati öneme sahip olan mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumunu incelemiştir. Araştırma, İnegöl'deki mesleki ve teknik eğitim programlarının güncel talepleri karşılamakta yetersiz kaldığını, öğrenci motivasyonunun düşük olduğunu ve teknolojik yeniliklere ayak uydurma konusunda ciddi zorluklar yaşandığını ortaya koymuştur. Mezunların iş bulma sürecindeki zorluklar ve mesleki eğitimin cazibesinin azalması, bölgede de kaygı verici bir tablo oluşturmaktadır. İnegöl'deki iş dünyası ve eğitim kurumları arasındaki koordinasyon eksikliği, sorunların daha da derinleşmesine yol açmaktadır. Araştırma, bölge için acil önlemler alınması ve kapsamlı bir yenilenme stratejisi geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, İnegöl'deki mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin artırılması ve güncel ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmesi elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Ekonomik Kalkınma, İnegöl, İşgücü, Teknolojik Yenilenme,

Elektrik Elektronik Teknolojisi Alanı Robotik Kodlama Eğitiminde Akran Eğitimi Modeline İlişkin Bir İnceleme

Erdem Doğan

Elektrik Elektronik Teknolojisi Balıkesir Borsa İstanbul Mtal
erdemd79@gmail.com

Özet

Mesleki ve Teknik Eğitimde elektrik elektronik teknolojisi alanı derslerinde eğitim teknolojilerinin ve robot teknolojilerinin kullanılması, eğitimde sürdürülebilir verimliliği artırmak ve diğer disiplinler ile uyum sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmekte mesleki eğitimde akran eğitimi modelini ön plana çıkarmak önemlidir. Bu çalışmanın amacı Mesleki ve Teknik Eğitimde elektrik elektronik teknolojisi alanında akran eğitimi modeli ile çalışılmış proje örneklerini inceleyerek, yapılacak ilgili çalışmalara kaynak oluşturmak ve Türk mesleki eğitimine katkı sunmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada Balıkesir Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde elektrik elektronik teknolojisi alanı dersleri ile okul robotik kulübü bünyesinde robotik kodlamanın aktif olarak kullanılması ile ilgili veriler ve okul robotik kulübünün akran eğitimi modeli uygulama sonucu ile elde edilen ürünlerin (FLL first lego league, FRC FIRST Robotics Competition, MEB robot yarışması, ODTÜ robot günleri, İTÜ robot olimpiyatlarında) gösterdiği proje tabanlı başarılar örnek olarak sunulmuştur. Çalışmada nitel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bilgiler, literatür araştırması, proje ve yarışma nihai verilerinin incelenmesi, atölye, laboratuvar nicel uygulama örnekleri sonuçları ve sözlü kaynaklara ulaşılarak elde edilmiştir. Sonuç olarak elektrik ve elektronik alan dersleri ile birlikte robotik eğitimlerinde duysal aktif öğrenme yöntemleri kullanılarak öğretici eğitiminin yanında akran eğitimi modelinden nasıl yararlanılabileceği konusunda veriler sunulmuştur. Mesleki eğitimde farklı yaş guruplarında akran eğitimi, teknoloji kullanımı, dijital okuryazarlık becerileri, proje bilinci, iletişim becerilerinin kazandırılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Akran Eğitimi, Robotik Uygulamaları, Proje

Mesleki ve Teknik Eğitimde Başarıyı İzleme ve Geliştirme Projesi (BİGEP) Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme

Ebru Polat ^{1,*}, Kadirye Kahraman ² & Erdem Doğan ³

¹ Matematik Balıkesir Borsa İstanbul Mtal

² Gıda Teknolojisi Balıkesir Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

³ Elektrik Elektronik Teknolojisi Balıkesir Borsa İstanbul Mtal

ebrusancakli@yahoo.com

Özet

Eğitim, bireylerin ilgi, yetenek ve becerilerinin gelişimine katkı sağlayan ve aynı zamanda onların meslek sahibi olmalarına imkan sunan bir süreçtir. Mesleki eğitim, teknoloji odaklı eğitim ile bütünleşerek uygulandığında, nitelikli bireyler yetiştirilmesinde daha başarılı sonuçlar alınmaktadır. . Projenin amacı, 2019-2020 ve 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında Balıkesir Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde meslek alanlarında uygulanan “Eğitimde Başarıyı İzleme ve Geliştirme Projesi (BİGEP)” kapsamında proje tabanlı çalışmaları literatüre kazandırmak; proje tabanlı öğrenme ile eğitim kalitesini ivmelendirmek; mesleki eğitim tanıtımına katkıda bulunarak benzer çalışmalara ışık tutmak ve “eğitimde iyi örnek” olmaktır. Çalışma için alan yazın taraması, iki eğitim öğretim yılı süresince okulda meslek alanlarında uygulanan ulusal, uluslararası ve yerel proje örnekleri incelenerek nitel veriler toplanmıştır. Ayrıca duysal kaynaklar, okul arşivi taraması ile sonuçlar toplanarak görsel veriler oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda elektrik elektronik teknolojisi alanında ve gıda teknolojisi alanında uygulanan “Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencileri Geleceğe Hazırlanıyor”, “Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Sektör ve Kariyer Buluşmaları”, “Okul - Sektör İşbirliği İle Başarıya Adım Adım”, “Bilim Kahramanları Buluşuyor”, “Öğren Tasarla - Üret Pazarla”, “Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Gıda Akademi Proje Gurubu Araştırıp Geliştiriyor”, “Sürdürülebilir Gıda Üretimde Bizde Varız” proje modül verileri incelenmiştir. BİGEP uygulamaları kapsamında iki yıl içinde, kurumun yönettiği proje sayısının yılda % 5 arttığı; okul personelinin proje geliştirme yeterliliğinin % 5 arttığı; okulda proje yürütme ve işbirliğini geliştirme kültürünün artarak sektör temsilcisi ile “okul - sektör işbirliği” ve “üniversite işbirliği”nin geliştirildiği; ayrıca mesleki eğitimde proje odaklı öğrenmenin kaliteyi yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte mesleki eğitimde teknoloji tabanlı öğrenmeye yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Başarıyı İzleme ve Geliştirme Projesi, Eğitim öğretim, Proje Tabanlı Öğrenme

Gıda Teknolojisi Alanı Eğitiminde Hububat İşleme Teknolojisi Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Balıkesir Örneği

Ebru Polat ^{1,*}, Kadirye Kahraman ² & Pınar Güney ²

¹ Matematik Balıkesir Borsa İstanbul Mtal

² Gıda Teknolojisi Balıkesir Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
ebrusancakli@yahoo.com

Özet

Bilginin ve bilgi teknolojilerinin önem kazandığı günümüzde, nitelikli insan gücü yetiştirilmesine mesleki ve teknik eğitimin büyük katkı sağladığı bilinmektedir. Ekonomik kalkınma ile birlikte mesleki eğitime ağırlık verilmesi yönünde çabalar artmakta ve gıda teknolojisi alanı eğitiminin geliştiği dikkat çekmektedir. Gıda teknolojisi alanı eğitimi, tarım ve hayvancılığa dayalı ham maddeleri modern teknolojilerle birlikte işleyip tüketime uygun gıda maddeleri üreten ve gıdalarda kalite kontrol analizleri ile ürün kalitesini inceleyerek nihai olarak insanın sağlıklı beslenmesine olanak sunan bir teknoloji dalıdır. Çalışmanın amacı Balıkesir ilinde mesleki ve teknik anadolu liselerinde, “hububat işleme” ve “fırıncılık” dersi kapsamında atölye ve laboratuvar uygulama örneklerinin yaygınlaştırılmasıyla diğer eğitim kurumlarına ışık tutarak mesleki eğitime ve gıda teknolojisi alanındaki literatür çalışmalarına katkı sağlamaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle, Balıkesir ili Karesi ilçesinde bulunan mesleki ve teknik eğitimde yer alan örgün eğitim kurumlarında gıda teknolojisi alanı, “hububat işleme teknolojisi” ile “fırıncılık ve unlu mamuller” eğitimine yönelik yapılan çalışmaları kapsayan alan yazın taraması, okul verileri, Güney Marmara Kalkınma Ajansı ve okul - gıda sektörü işbirliği yapılarak yürütülen ulusal proje uygulamaları ve sözlü kaynaklara ulaşılarak veriler toplanmıştır. Proje çalışmaları incelenerek proje tabanlı öğrenme yaklaşımının eğitime sağladığı katkılara değinilmiştir. Bu çalışmada Türkiye’deki mesleki ve teknik eğitimde, “sertifikalı seçmeli hububat işleme” ders programı detaylandırılarak ele alınmıştır. Çalışmanın sonucunda, mesleki eğitim “hububat işleme” ve “fırıncılık” eğitimi ve üretime ilişkin dal programları işleyişinde farklı bakış açısı kazandırılmış, öğrenci ve öğretmenlerde proje bilinci, paylaşım ve iletişim becerileri geliştirilmiştir. Ayrıca mesleki ve teknik eğitimde, gıda teknolojisi alanı eğitiminin yaygınlaştırılması ve daha verimli hale getirilebilmesi için neler yapılması gerektiğine ilişkin farklı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Balıkesir, Hububat İşleme, Fırıncılık Eğitimi

Dijital Dönüşüm ve Yapay Zeka Çağında Mesleki Eğitimde Grafik ve Fotoğraf Eğitiminin Geleceği

Damla Mersin

Grafik Tasarımı (Fotograf) Milli Eğitim Bakanlığı
ddamlamersin@gmail.com

Özet

Günümüzde dijital dönüşüm dinamikleri, eğitim sisteminin yapısını yeniden şekillendirmekte, özellikle Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde verilen grafik ve fotoğraf eğitiminin yapay zeka teknolojileri bağlamında nasıl evrildiği ve dönüşüm sürecinin pedagojik yansımaları ele alınmaktadır.

Görsel kültürün hızla dijitalleştiği bir dönemde, mesleki eğitim programları yalnızca teknik beceri kazandırmakla kalmamalı, aynı zamanda dijital okuryazarlık ve yaratıcı üretim süreçlerini de kapsayacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

Ayrıca sektörel gereksinimlere yanıt verebilecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, dijital yeterlilikleri yüksek, yaratıcı problem çözme becerilerine sahip bireylerin iş gücüne kazandırılması açısından kritik bir öneme sahiptir.

Bu bağlamda yapay zeka destekli tasarım yazılımları, görüntü işleme araçları ve algoritmik kompozisyon sistemlerinin eğitim süreçlerine entegrasyonu incelenmiş; öğrenci merkezli, etkileşimli ve çok katmanlı bir öğretim modelinin gerekliliği vurgulanmıştır. Çalışmada ayrıca gelişen teknolojilerin öğrenci yaratıcılığı üzerindeki etkisi, öğretmen rolleri üzerindeki değişim ve müfredat tasarımları, ölçme değerlendirme yaklaşımlarındaki etkileri tartışılmaktadır.

Sonuç olarak yapay zekaya dayalı uygulamaların mesleki becerileri geliştirmedeki potansiyeli üzerine bütüncül bir değerlendirme yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve Teknik Eğitim, Grafik ve Fotoğraf Alanı, Yapay Zeka, Sektör. Dijital, Pedagoji

İlk Okuma ve Yazma Eğitiminde Mobil Uygulamalar Aracılığıyla Dijital Dönüşüm ve Bu Sürece Ebeveynlerin Katkısı

Dilek Karaçelik

Sınıf Öğretmenliği Şehit Pilot Üsteğmen Cemil Kaya İlkokulu
karacelikdilek@gmail.com

Özet

Covid19 sürecinden sonra hızla dijitalleşmeye başlayan dünyada eğitim ve öğretim faaliyetleri de bu süreçten etkilenmiştir. Belirgin bir şekilde eğitim sektörü bir dönüşüm yaşamaya başlamıştır. İlk okuma yazma sürecinde de bu dönüşüm kendisini hissettirmiştir. Bu çalışmada dijital dönüşümün ilk okuma yazma sürecine etkileri ve bu sürece ebeveynlerin katkılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden **durum çalışması** yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmada, bir devlet okulunda görev yapan bir sınıf öğretmeni ile onun sınıfındaki öğrencilerin velileri çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Veriler; yarı yapılandırılmış görüşmeler, sınıf içi gözlemler ve doküman analizi yoluyla toplanmıştır.

Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve üç ana tema altında toplanmıştır: **(1) Dijital araçların öğretim sürecine etkisi, (2) Ebeveynlerin dijital sürece katılım biçimleri, (3) Karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri.** Elde edilen bulgular, dijital araçların ilk okuma ve yazma sürecinde öğrencilerin istek ve meraklarını arttırdığını ancak öğretmenlerin ve ebeveynlerin dijital araçları kullanma yeterlilikleri ve öğrencilere rehberlik etme becerilerinin sürecin başarısında belirleyici olduklarını göstermiştir.

Bu çalışma, 21.yüzyılın dijitalleşen eğitim dünyasında birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma süreçlerinde dijital araçlardan faydalanmalarında öğretmen ve ebeveyn işbirliğinin önemine dikkat çekmekte ve etkili kullanımına dair öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İlk Okuma-Yazma, Dijital Dönüşüm

Aile Katılımı Etkinliklerinin Ulaşılması Zor Veli Grubunun Okula Olan Tutumlarına Yansıması

Zeynep Keleş Çoban

Okul Öncesi Öğretmenliği Keloğlan Anaokulu
zeynepkelescoban@outlook.com

Özet

Aile katılımı çalışmaları, ailelerin çocuklarının gelişimi ve eğitimi açısından bilinçlenmelerini sağlarken aynı zamanda kendi çocuklarını daha iyi tanımlarına olanak sağlar. Bu çalışmalar aile içindeki bireylerin özgüvenini artırırken aile bireyleri arasındaki ilişkiyi daha sağlıklı kılar. Çocuk eğitiminde annenin rolünün daha fazla olduğuna inanan bir çevrede babaların bu çalışmalara katılmasını beklemek zordur. Babalar zaman problemleri olduğundan ya da aile katılımı çalışmalarını annelerin işi olarak gördüklerinden etkinliklere katılmayı reddederler. Bu durum, yalnızca anne ile yürütülmüş olan aile katılımı çalışmaları için önemli bir engeldir.

Çocukların ailelerini sınıf ortamında görünce mutlu oldukları ve eğitime karşı isteklerindeki artış ve etkinliklere olan ilgi gözle görülür bir durumdur. Özellikle ulaşılması zor ebeveyne sahip çocuk, evde herhangi bir aktivite için babasıyla paylaşımda bulunmazken sınıf ortamında babasının aktif katılımı çocuğun kendisini güvende hissetmesini ve özgüveninin gelişmesine katkı sağlar. Aynı zamanda ebeveynin sınıf ortamında; çocuğun eğitim sürecine tanıklık etmesi okula karşı olumlu tutum geliştirmesini de sağlar. Böylece ailenin, okula ve öğretmene olan güveni artar.

Genellikle sosyoekonomik ve eğitim düzeyi düşük aileler, aile katılımı çalışmalarına katılmakta isteksizdirler. İlgisizlik, önyargı, bilinçsizlik gibi faktörler bu çalışmaları engellemektedir. Aile katılımı çalışmalarının çocuğun çok yönlü gelişimini desteklediğinin bilincinde olan öğretmen ve veli işbirliğini temel alan kurumlarda ebeveynler bu çalışmalara dâhil edilir. Karşılıklı saygı temelli, pozitif, samimi ve etkili bir iletişim kullanılarak oluşturulan stratejilerle aile katılımı etkinlikleri amacına ulaşabilir. Böylece; özellikle babaların yeterliliklerine göre belirlenmiş konular oluşturulur ve ebeveynler sınıf içi etkinliklerinde yer alırlar.

Bu çalışmadaki amaç, okul öncesi eğitimin önemi üzerinde vurgu yaparak, ulaşılması zor veli grubu ile aile katılımı etkinlikleri gerçekleştirmek, bu etkinlikler sonucunda ailelerin okula yönelik tutumlarına olan etkisini araştırmaktır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bulgular betimsel analiz yaklaşımıyla sunulmuştur.

Araştırmanın çalışma grubunu, Adana ili Yüreğir ilçesi Hatice Hatun Anaokulu Menekşeler sınıfından 10 baba oluşturmaktadır. Bu veliler ‘Babamla Deney Günlükleri’ etkinliğinde yer almışlardır.

Araştırma sonucuna göre; ailelerde, çocukların okul öncesi eğitim sürecindeki gelişim ve değişimin farkında oldukları görülmektedir. Başlangıçta katılım konusunda isteksiz ve ön yargılı olan velilerin; aile katılımı etkinlikleri sonrasında çocuklarının ve kendilerinin mutluluk duyup, motive oldukları, evde çocuklarıyla kaliteli vakit geçirmeye başladıkları, okula ve öğretmene olan güvenlerinin pekiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim Sürecinde Aile Katılımı, Aile Katılımı Etkinliklerinde Babanın Rolü.

Bulanık Esnek Matrislerle Lise Öğrencilerinin Alan Seçimine Yardımcı Bir Karar Verme Algoritması

İlknur Çelik

Eğitim Yönetimi Ordu Üniversitesi

ilknur6108@gmail.com

Özet

Çalışmanın amacı, 10. Sınıfın sonunda alan seçmek zorunda olan lise öğrencilerinin bu seçimi en doğru şekilde yapabilmelerini sağlamak için bulanık esnek matrisler kullanarak bir karar verme algoritması geliştirmektir. Öğrencilerin tüm eğitim hayatını etkileyecek bu seçim için günümüzde hala klasik mantık yaklaşımları kullanılmaktadır. Biz bu projede bulanık esnek matrisler kullanarak öğrenciye en uygun olan alanı en doğru şekilde belirlemeyi hedeflendi. Bu amaca ulaşabilmek için öncelikle üyelik derecelerinin belirlenmesi amacıyla veriler toplandı. Birinci veri grubu, öğrencilerin matematik, Türk dili ve edebiyatı, sosyal ve fen derslerinin 9 ve 10. sınıf karne notu ortalamalarıdır. İkinci veri grubu ise ÖSYM tarafında düzenlenen TYT ve AYT sınavlarında sayısal, sözel ve eşit ağırlık puanları hesaplanırken kullanılan katsayılarıdır. Bu veriler yardımıyla lise öğrencilerinin tercih etmesi gereken alanlar ile dersler arasındaki ilişki matematiksel olarak belirlenmiş öğrencilerin yanlış alan seçimlerini önlemek amacıyla referans fonksiyonu üzerinde tanımlı bulanık esnek matrisler kullanılarak bir teknik ortaya konulmuştur. Bulanık esnek kümeler günümüzde teoriden pratiğe birçok alana uygulanmaktadır. Biz bu çalışmada bulanık esnek kümeler üzerinde bir bulanık esnek karar verme algoritması inşa ettik. Bu proje ile öğrencilerin yanlış yöntemlerle kendine uygun olmayan alanları tercih etmelerinin önüne geçmeyi amaçladık. Meslek seçimin ön aşaması olması nedeniyle alan seçiminin daha hassas yollarla gerçekleştirilmesi gerektiğini düşündük ve bulanık esnek matrislerle bir karar verme algoritması meydana getirdik.

Anahtar Kelimeler: Alan, Seçim, Bulanık

Okul Öncesi Dönemde STEM Eğitime Yönelik Uygulama Eğilimlerinin İncelenmesi: Literatüre Dayalı Bir Değerlendirme

Elif Alanyüz Öz ^{1,*} & Beyza Çakıcı ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Okul Öncesi Öğretmenliği Marmara Üniversitesi
ealnysz35@gmail.com

Özet

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte eğitim sistemlerinde yenilikçi yaklaşımların benimsenmesi kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bu bağlamda STEM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) eğitimi, bireylerin problem çözme, yaratıcı düşünme, iş birliği ve eleştirel bakış açısı gibi 21. yüzyıl becerilerini erken yaşlardan itibaren kazanmalarını destekleyen önemli bir öğretim yaklaşımı olarak öne çıkmaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde çocukların doğal merak duygusuyla öğrenmeye açık olmaları, STEM uygulamaları için güçlü bir zemin oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönemde STEM eğitime yönelik yürütülen araştırmaları inceleyerek mevcut durumu analiz etmek ve uygulama eğilimlerine ışık tutmaktır. Bu doğrultuda, son 10 yıl içinde Türkiye’de ve uluslararası alanda gerçekleştirilmiş lisansüstü tezler, hakemli dergi makaleleri ve bildiriler taranarak, STEM eğitiminin okul öncesi düzeyde hangi yöntemlerle uygulandığı, hangi öğrenme alanlarıyla entegre edildiği, çocuklara kazandırdığı beceriler ve öğretmenlerin yaklaşımları incelenmiştir.

Analiz bulgularına göre, okul öncesi dönemde STEM uygulamalarının genellikle proje temelli, oyun temelli ve hikâye destekli etkinlikler şeklinde planlandığı, bu etkinliklerin çocukların bilişsel, sosyal ve motor becerilerini desteklediği tespit edilmiştir. Ancak uygulamaların sürekliliği, öğretmen yeterlikleri ve materyal erişimi gibi alanlarda bazı sınırlılıklar dikkat çekmektedir. Ayrıca erken çocuklukta STEM uygulamalarını değerlendirmeye yönelik geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına olan ihtiyaç da literatürde sıkça vurgulanmaktadır.

Bu çalışma, uygulayıcılara ve araştırmacılara okul öncesi dönemde STEM eğitime ilişkin bütüncül bir bakış açısı kazandırmayı, sahadaki mevcut durumu ve gereksinimleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine katkı sunacak önerilerle desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: STEM, Okul Öncesi Eğitim, Erken Çocukluk, Proje Tabanlı Öğrenme, Öğretmen Yeterlikleri, Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar, Bilişsel Gelişim

Resimli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Benlik Gelişimine Katkısı

Gülay Yağız ^{1,*} & Hülya Kaya ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Meb

² Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

gulyagiz00@gmail.com

Özet

Çocuk edebiyatı çocukların dil, bilişsel, sosyal, duygusal gelişimlerine önemli katkı sağlayan bilim dalıdır. Çocuklara uygun içeriklerle sunulan edebi eserler, onların dünyayı algılama biçimlerini şekillendirir, hayal güçlerini geliştirir, benlik gelişimlerine katkı sunar.

Bu çalışmanın amacı çocuk edebiyatının çocukların benlik gelişimine olan katkısını incelemektir. Benlik gelişimi bireyin kendini tanıması, değerli bulması, özgüven kazanma süreçlerini içerir. Çocuk edebiyatı da bu süreçlerde önemli rol oynar. Bu nedenle çocuk edebiyatının benlik gelişimine olan etkilerini anlamak eğitimciler ve ebeveynler için yol gösterici olacağından büyük öneme sahiptir.

Bu çalışma herhangi bir denek veya anketsel ölçümlerin kullanılmayarak literatür araştırmalarına dayalı çalışma yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla elde edilen bulgular çalışmada kullanılan kaynaklara ve bu çalışmaların sonuçlarına dayandırılarak değerlendirilmiştir. Özellikle Türk edebiyatına odaklanan çalışmalar incelenmiştir.

Literatür taraması sonucunda elde edilen bulgular çocuk edebiyatının, çocukların benlik gelişimine çeşitli açılardan katkı sağladığı görülmektedir. Şöyle ki; çocuk edebiyatı eserleri çocukların kendini tanımalarına ve değerli hissetmelerine yardımcı olur. Bu eserler çocukların güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmelerine sağlar, özgüvenlerini geliştirir. Edebiyat eserlerindeki karakterlerle özdeşim kuran çocuklar farklı yaşam biçimlerini ve düşünme modellerini öğrenir, empati yeteneklerini geliştirir; paylaşma, yardımlaşma ve iş birliği yapma gibi sosyal becerilerini geliştirir. Çocuk edebiyatı çocukların özerk benlik duygusunu geliştirir. Bu eserler çocukların bağımsız düşünme ve karar verme becerisini destekler. Çocuk edebiyatı eserleri çocuklara toplumsal değerleri ve demokratik kültürü öğretirler. Yardımseverlik, dürüstlük adalet gibi kavramlar hikaye yoluyla çocuklara aktarılabilir. Karakter gelişimine katkıda bulunur. Eserlerde güçlü, olumlu, mücadeleci karakterlerin yer aldığı hikayeler çocuklara özgüven kazandırır. Başarı ve başarısızlık karşısında nasıl tepki vermeleri gerektiğini öğrenen çocuklar kendi kimliklerini güçlendirmek için adım atar. Edebiyat eserleri çocukların duygularını tanımaları ve olumsuz duygularla başa çıkma becerisi kazanmalarına olanak tanır. Ayrıca farklı kültürleri ve yaşam becerilerini tanıyarak toplumsal yaşantılarına zenginlik katar. Çocuk edebiyatı eserleri çocukların dil becerilerini geliştirdiği, kelime dağarcıklarını zenginleştirdiği ve düşünme yeteneklerini artırdığı bulgularına ulaşılmıştır. Nitelikli çocuk eserlerinin çocukları kendileriyle ve çevreleriyle barışık, dengeli bireyler olmalarına yardımcı olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak; çocuk edebiyatı çocukların kendini tanımlarına ve değerli hissetmelerine, güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmelerine yardımcı olduğu görülmüştür. Çocuk edebiyatının çocukların özgüvenlerini geliştirdiği, edebi eserlerdeki karakterlerle özdeşim kuran çocuklar farklı yaşam biçimlerini ve düşünme modellerini öğrendiği görülmüştür. Bunun, onların empati yeteneklerini geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Çocuk edebiyatı çocukların benlik duygusunu geliştirdiği, çocuklara toplumsal değerleri ve demokratik kültürü öğrettiği, böylelikle çocuklar farklılıklara saygı göstermeyi ve bireysel hakları önemsemeyi öğrendikleri görülmüştür. Bu da karakter gelişimlerine katkı sağladığı gösterir. Ayrıca eserlerde güçlü, olumlu, mücadeleci karakterlerin yer aldığı hikayelerde çocukların başarı ve başarısızlık karşısında nasıl tepki vermeleri gerektiği bilen çocuklar oldukları görülmüştür. Bir başka sonuç da çocukların olumsuz duygularla başa çıkma becerileri kazandıkları; özellikle öfke, kıskançlık, korku, kaygı gibi duygularla yüzleşmelerine yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır. Bütün bunların yanında çocuklarda dil becerilerinin gelişmesinde, kelime dağarcıklarını zenginleştirmede ve düşünme yeteneklerini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bazı önerilerde bulunacak olursak:

- Eğitimcilerin ve ebeveynlerin çocukları nitelikli çocuk eserleriyle erken yaşta tanıştırmaları sağlanmalıdır.
- Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırabilmek için ev-okul ortamlarında okuma etkinlikleri düzenlenebilir.
- Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre kitaplar seçilmelidir.
- Eğitim programlarına çocuk edebiyatı daha sistemli bir şekilde entegre edilmesi onların benlik gelişimine katkı sağlayacaktır.
- Çocuk Edebiyatının Benlik Gelişimine Etkisi”ni ölçen daha fazla deneysel ve uygulamalı araştırmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Resimli Çocuk Kitabı, Benlik Gelişimi, Okuma Kültürü

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Zenginleştirilmiş Oyun Ortamında Meraklı -Çocuk e-Twinning Projesine İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi

Sinem Erener Ünal ^{1,*} & Belma Tuğrul ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Okul Öncesi Öğretmenliği İstanbul Aydın Üniversitesi
erenersinem@gmail.com

Özet

Araştırma 2021-2022 Eğitim Öğretim Dönemi'nde “Zenginleştirilmiş Oyun Ortamında Meraklı Çocuk (ZOOM-Ç)” isimli e-Twinning Projesinde uygulayıcı olarak yer alan okul öncesi öğretmenlerinin projeye dair metaforik algılarının ortaya konulması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu amaçlı örneklem yoluyla seçilen 28 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin projenin tüm aşamalarında yer almış olmalarına ve gönüllü olarak araştırmaya katılmalarına dikkat edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “eylem araştırması” deseni kullanılmıştır. Verilerin toplanması için; öğretmenlerin metaforik algılarının incelenebilmesi için metaforik algı formu kullanılmıştır. Veri analizi sürecine açık kodlama yapılarak başlanmıştır. Eksensel kodlama ile erken çocukluk eğitimcilerinin yanıtları doğrultusunda ana temalar ve alt temalar ortaya çıkarılmıştır. Son aşamada seçici kodlama ile kodlara son hali verilmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde ZOOM-Ç projesi hakkında okul öncesi öğretmenleri tarafından 24 geçerli metafor üretildiği görülmüştür. Metaforlar doğa, doğal kaynaklar, eylem, eğlence, üretim, eşya, zaman- mekân ve diğer olmak üzere sekiz grupta toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Açık Uçlu Materyal, Okul Öncesi Eğitim, e-Twinning, Metafor

Anne Bekçiliği Düzeyleri İle 5 Yaş Çocuklarındaki Ayrılık Kaygısı, Öz Düzenleme Düzeyi ve Cesaret Değeri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gizem Usta ^{1,*} & Özkan Sapsağlam ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi Şehit Mehmet Şefik Şefkatlioğlu Anaokulu

² Okul Öncesi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi

gizemmustaa1998@gmail.com

Özet

Okul öncesi dönem, çocuğun ilk öğrenme deneyimlerini yaşadığı ve doğumdan sonra gelişimin en hızlı olduğu dönemdir. Okul öncesi dönemde edinilen sosyal beceriler, çocuğun gelecekteki yaşamda elde edeceği başarının temelidir. Çocuğun sosyal becerilerini, kişilik özelliklerini, sosyal uyumlarını, değerlerini edindiği okul öncesi dönemde ilk etkileşim ailede başlar. Bununla birlikte çocuğun sosyal becerilerinin, ilişkilerinin şekillenmesinde “anne faktörü” son derece önemlidir. Evde birincil bakıcı rolünde ve kültürel varsayımla birlikte çocuklar üzerinde “uzman kişi” olan annelerin çocuk yetiştirme konusunda yüksek kişisel standartlara sahip olması, aile sistemindeki diğer kişileri düzenlemesi veya kontrol etmesi muhtemeldir. Aşırı koruyucu tutum kapsamında anne bekçiliği; annenin baba da dahil olmak üzere çocuğun ve kendisinin çevresinde çocuğa bakım verecek bireyleri kısıtlayan özellikle, babanın ev işlerini ve çocuk bakımını yapmasını engelleyen tutum olarak tanımlanırken, daha sonraki zamanlarda ise anne bekçiliği kavramı “annenin baba üzerinde engelleyici, teşvik edici ya da kontrolcü yöntemler kullanarak, babanın çocuk bakımını ve çocukla ilişkisini düzenli, uygun ve tutarlı duruma getirme davranışları” olarak yeniden tanımlanmıştır. Anne bekçiliğinin çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi boyutuna dair çalışmalar sınırlı sayıdadır. Halbuki anne bekçiliğinin yönleri, ebeveynlik kalitesini kontrol ederken bile, yeni yürümeye başlayan çocukların sosyal-duygusal zorluklarının önemli belirleyicileri olarak ortaya çıkmıştır. Bugüne kadar; anne bekçiliği düzeyleriyle ayrılık kaygısı, öz düzenleme düzeyi ve cesaret değeri değişkenlerinin bir arada incelendiği bir araştırmanın literatürde yer almadığı görülmüştür. Bu bilgiler ışığında anne bekçiliği düzeyleriyle 5 yaş çocuklarındaki ayrılık kaygısı, öz düzenleme ve cesaret değeri arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Karma araştırmaya uygun olarak yapılan çalışmada nitel ve nicel araştırma desenleri birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın nicel verileri; anne bekçiliği ölçeği, ayrılık kaygısı ölçeği, öz düzenleme ölçeği, cesaret değeri gözlem formu aracılığıyla, nitel verileri ise öğretmenlere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu ve çocuklara yönelik çiz anlat tekniğiyle gerçekleştirilen aile resimleri aracılığıyla elde edilmiştir. Yapılan araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak ilişkisel araştırma deseni, nitel aşamasında durum çalışması deseni benimsenmiştir.

Araştırmanın örneklemini İstanbul'da MEB'e bağlı anaokullarında eğitim-öğretimine devam eden 5 yaş 250 çocuğun annesi, 20 çocuk ve 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubunun oluşturulmasında, araştırmanın nicel bölümüyle nicel aşamaya dahil olan anneler arasından

seçilen anne bekçiliği düzeyi en yüksek ve en düşük çıkan annelerin 20 çocuğunun dahil olacağı nitel bölümünde benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın diğer nitel bölümünde ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmış ve 20 okul öncesi öğretmeniyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Anne bekçiliğiyle öz düzen becerileri ve cesaret değeri arasında negatif yönlü ilişki, anne bekçiliğiyle ayrılık kaygısı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öz düzen becerileriyle cesaret arasında pozitif yönlü, orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca, öz düzen becerileriyle ayrılık kaygısı arasında negatif yönlü ve zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki mevcuttur. Cesaretle ayrılık kaygısı arasında da negatif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir. Bu bulgular, anneye aşırı bağılılık davranışlarının çocukların öz düzenleme becerilerini ve cesaretini olumsuz etkileyebileceğini, ayrılık kaygısını artırabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda öz düzen becerileri ve cesaretin yüksek olduğu durumlarda, ayrılık kaygısının daha düşük düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Anne Bekçiliği, Ayrılık Kaygısı, Öz Düzenleme, Cesaret

Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Sosyal Beceri Programlarının Sistematiik Olarak İncelenmesi

Sevinç Cür Turkan ^{1,*} & Selda Ata Doğan ¹

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
sevinc.cur.10@gmail.com

Özet

Sosyal beceriler, bireylerin sosyal yaşamda uygun biçimde davranmalarını, diğerleriyle etkili ve olumlu ilişkiler kurmalarını ve bu ilişkileri sürdürmelerini sağlayan becerilerdir. Okul öncesi dönem sosyal becerilerin temelini atıldığı kritik yaşam dönemlerinden biridir. Sosyal beceriler, eğitimle öğrenilebilen ve geliştirilebilen becerilerdir. Yaşamın erken döneminde verilen sosyal beceri eğitimleri ile çocukların yaşam boyunca kullanacakları becerilere zemin oluşturulmakta ve kişilik gelişimlerinin temeli atılmaktadır. 21. yüzyılda bireylerin yalnızca bilgi sahibi olması yeterli değildir, bilginin yanı sıra kişiler arası ilişkilerde de etkin olabilmek çok önemlidir. 2024 yılında yayınlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin (TYMM) temel bileşenlerinden biri sosyal becerilerdir.

TYMM çerçevesinde yayınlanan ve uygulanmaya başlanan Okul Öncesi Eğitim Programının beceri temelli ulusal bir program olması ve son yıllarda okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan sosyal beceri eğitim programı araştırmalarının hızla artması bu alandaki çalışmaların mevcut durumunun değerlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu araştırmada YÖK Tez veri tabanında yer alan okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan sosyal beceri eğitim programlarının sistematiik olarak incelenerek gelecek çalışmalara rehberlik edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden sistematiik derleme yöntemi kullanılmıştır. Sistematiik derlemeye dâhil edilecek çalışmalar belirlenirken sosyal beceri anahtar kelimesi ile tarama yapılmış, daha sonra dâhil etme-dışlama kriterlerine göre incelemeler yapılarak okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan sosyal beceri programlarını konu alan 45 lisansüstü teze erişilmiştir. Bu araştırmalar yayın tarihleri, tez türleri, yayımlandıkları üniversite ve bilim dalı, araştırma yöntemi, çalışma grubu, program süresi, kullanılan standart ölçme araçları, sonuçlar ve anahtar sözcükler temel alınarak incelenmiştir. Veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda okul öncesi dönem çocukları için hazırlanan sosyal beceri eğitim programlarının 2006-2024 yılları arasında yayımlandığı, 21 yüksek lisans, 24 doktora tezinin yer aldığı, tezlerin en fazla Gazi Üniversitesi'nden ve üniversitelerin okul öncesi eğitimi bilim dalı programlarından yayımlandığı görülmektedir. İncelenen bu tezlerde çoğunlukla deneysel yöntem kullanıldığı, 5 ve 6 yaş grubu çocuklarla çalışıldığı, eğitim programlarının ağırlıklı olarak 8-10 haftalık periyotta tamamlandığı ve en çok Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'nin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca tezlerde en çok sosyal becerilerin, problem davranışların ve sosyal uyum

becerilerinin çalışıldığı anahtar sözcüklerde en sık sosyal beceriler, okul öncesi eğitim ve sosyal beceritrimlerinin yer aldığı belirlenmiştir.

Bu araştırma, son yıllarda okul öncesi döneme yönelik hazırlanan sosyal beceri eğitim programlarının yaygınlaştığını ve bilimsel olarak etkilerinin ortaya konulduğunu göstermektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin beceri temelli yaklaşımı doğrultusunda, bu programların daha da yaygınlaştırılması ve her çocuğun erişebileceği şekilde desteklenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Gelecek çalışmalarda, farklı yaş gruplarına yönelik aile katımlı programlar geliştirilerek programların uzun vadeli etkilerinin izlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Sosyal Beceri Eğitimi, Sosyal Beceri Programı, Sistematiik Derleme

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Teknoloji Metaforlarının İncelenmesi

Gönül Filiz ^{1,*}, Ali Yiğit Kutluca ² & Elif Üstün ³

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği İstanbul Aydın Üniversitesi

² Eğitim Fakültesi/ Temel Eğitim Bölümü -İlköğretim Sınıf Öğretmenliği İstanbul Aydın Üniversitesi

³ Okul Öncesi Öğretmenliği Uluslararası Final Üniversitesi

filizgonul@stu.aydin.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının “teknoloji” ve “teknoloji kullanımı” kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Çalışmanın örneklemini bir vakıf üniversitesinde birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan 134 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Veri toplama süreci 2021-2022 bahar döneminde bir vakıf üniversitesinde gerçekleşmiştir. Metafor oluşturma formu “Teknoloji ... gibidir/ benzerdir, çünkü ...” ve “Teknoloji kullanımı... gibidir/benzerdir, çünkü ...” ifadesini içeren açık uçlu iki sorudan oluşmaktadır. Oluşturulan metaforlar içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Teknoloji ve teknoloji kullanımı kavramlarına ilişkin en fazla metafor “fayda-zarar olarak”, ikinci en fazla metafor “olumlu yönü ile” kategorilerinde toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının teknolojinin olumlu yönlerine odaklandığı fakat teknolojinin zararlarını da göz ardı etmedikleri anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmen Adayları, Teknoloji, Teknoloji Kullanımı, Metafor

Erken Çocukluk Eğitiminde 21.yy Becerilerinin Scamper Tekniğiyle Geliştirilmesi

Sümeyye Kader

Okul Öncesi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
smy1133.smk@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı erken çocukluk eğitiminde 21.yy becerilerinin Scamper tekniğiyle geliştirilmesidir. Çalışmada öntest – sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma İstanbul ili Avrupa yakasında yer alan bir devlet ilkokuluna bağlı anasınıfında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu normal gelişim gösteren resmi bir devlet ilkokulunda anasınıfına devam eden 60-72 aylık toplam 30 (deney grubu 15- kontrol grubu 15) çocuk oluşturmuştur. Araştırmada haftanın iki günü uygulanacak şekilde araştırmacılar tarafından hazırlanmış toplam 16 etkinlik 8 hafta boyunca deney grubuna uygulanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan “Genel Bilgi Formu”, Yalçın, Simsar ve Dinler (2020) tarafından geliştirilen 5–6 Yaş Çocukları için 21. yy Becerileri Ölçeği (DAY-2) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler ışığında deney grubu- kontrol grubu ön-test/ son test puanları analiz edilerek istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturup oluşturmadığı incelenmiştir. Araştırmanın sonunda erken çocukluk eğitiminde 21.yy becerilerinin scamper teknikleriyle geliştirilebildiği, uygulanan etkinliklerinin çocukların 21. yüzyıl becerilerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca hazırlanan etkinliklerin proje sonrasında kontrol grubu çocuklarına da uygulanarak onların eğitiminin de desteklenmesi sağlanmıştır. Çalışma çocukların yaratıcılık gelişimi, inovasyon, yenileme becerileri üzerinde yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Döneminde Scamper Teknikleri, 21.Yy Becerileri, Yaratıcılık, İnovasyon, Yenileme, Scamper, Çocuk.

Lise Öğrencilerinin Dijital Oyun Oynama Motivasyonlarının İncelenmesi

Çağatay Ceylan ^{1,*}, Ahmet Yalçinkaya ² & Berkan Bozdağ ²

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Spor Yöneticiliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

cagceylan@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, lise öğrencilerinin dijital oyun oynama motivasyonlarını belirlemek ve bu motivasyonların çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında, kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 280 kız ve 247 erkek olmak üzere toplam 527 lise öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, araştırma ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. Elde edilen verilerde güven aralığı %95 ($\alpha = 0,95$) olarak belirlenmiş, hata payı ise %5 (0.05) olarak hesaplanmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ve Demir ve Hazar (2018) tarafından geliştirilen "Dijital Oyun Oynama Motivasyonu Ölçeği (DOOMÖ)" kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiş, çarpıklık ve basıklık katsayıları referans alınarak verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız örneklem için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. Araştırma bulguları, cinsiyet ve aktif spor yapma durumu gibi demografik değişkenlere göre dijital oyun oynama motivasyonlarında anlamlı farklar olduğunu ortaya koymuştur. Bu farklar cinsiyet değişkeni bağlamında, erkeklerin dijital oyun oynama motivasyonlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, yaş, lise türü ve anne-baba eğitim düzeyi gibi değişkenlere ilişkin bazı alt boyutlarda da anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir. Lise türü değişkeni incelendiğinde, fen lisesi öğrencilerinin dijital oyun oynama motivasyonları açısından diğer lise türlerine kıyasla anlamlı derecede farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bununla birlikte, sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyun Oynama Motivasyonu, Fiziksel Aktivite, Lise Öğrencileri

Öğrencilerde Harita Kullanımına Yönelik İlgiyi Artırmada Oyun Tabanlı Bir Yaklaşım: Resfebe Türkiye

Tülay Vural Adıyaman

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Dr. M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi
tulayvural.shb@gmail.com

Özet

Bireyin mekânı ve konumu algılayabilmesi, harita kullanım becerisine sahip olmasını gerektirir. Harita kullanım becerisine sahip bireyler, bu becerilerini günlük yaşamda etkin bir şekilde kullanabilmektedir. Ancak yapılan gözlemler, öğrencilerin harita kullanımında yetersiz kaldığını ve haritalara ilgisizlik gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, oyunlar aracılığıyla çocukların ilgilerinin haritalara yönlendirilmesi, Türkiye’deki illerin konumlarını öğrenmeleri ve mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada, 5. sınıf düzeyindeki 10 gönüllü öğrenci ile deneysel bir yöntem kullanılmıştır. Öğrencilerin haritalara olan ilgisi ve konum bilgileri, ön testlerle ölçülmüş, bu veriler doğrultusunda Türkiye illerinin adlarıyla Resfebe bulmacaları hazırlanmıştır. Öğrenciler, bu bulmacaları çözerek doğru ili harita üzerinde göstermeye dayalı bir oyunla eğitim sürecine dahil edilmiştir.

Oyunun uygulamasının ardından yapılan son testle, oyunun etkinliği değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, “Resfebe Türkiye” adlı oyunun, öğrencilerin haritalara olan ilgisini artırarak Türkiye’deki illerin konumlarını öğrenmelerine ve mekânsal düşünme becerilerinin gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığını göstermektedir.

Bu çalışma, oyun tabanlı öğrenmenin haritalar ve mekânsal düşünme becerilerinin öğretiminde etkili bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitimde oyun kullanımı, öğrencilerin konuya olan ilgilerini artırmakta ve öğrenme süreçlerinde daha aktif bir katılım sağlamaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında oyunların ve Resfebelerin entegrasyonunun, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu ve beceri gelişimini güçlendirebileceği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mekansal Düşünme Becerisi, Konum Algılama, Haritalar, Oyun Tabanlı Öğrenme, Resfebe

Oyun Tabanlı DKAB Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Başarı Performanslarına Etkisi: İzmir İlinde Bir İnceleme

Elmas Burcu Karataş ^{1,*}, Yusuf Yılmaz ¹, Abdullah Mesut Ürünoğlu ², Süheyla Koçhan Çiçek ³ & Aydın Alagöz ¹

¹ İlahiyat Fakültesi Dokuz Eylül Üniversitesi

² Sosyoloji Konya Selçuk Üniversitesi

³ Buca Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Dokuz Eylül Üniversitesi

elmasburcukaratas@gmail.com

Özet

Öğrencilerin çevreleriyle kurdukları etkileşim biçimleri, bireysel tercihlerin bir yansıması olarak farklılık göstermektedir. Bu tercihler, öğrencilerin bilişsel süreçlerini, tutumsal yaklaşımlarını, davranışsal eğilimlerini ve kişilik özelliklerini derinden etkilemektedir. Geleneksel eğitim yaklaşımlarında, dini ve manevi eğitim uygulamaları çoğunlukla analitik düşünme biçiminden uzak kaldığında, yalnızca belirli bireysel öğrenme tercihlerine sahip öğrencilerin gereksinimlerine hitap edebilmekte, fakat bu durum, sınıf ortamlarında daha çeşitli ve heterojen ihtiyaçları karşılamaktan uzak kalmaktadır. Örneğin, bazı öğrenciler, çevreleriyle etkileşim kurabilecekleri sosyal öğrenme alanlarında eğitim almaya daha yatkın olabilirler. Vygotsky, bu durumu, akran etkisinin öğrenme üzerindeki belirleyici rolü ile açıklamaktadır. Vygotsky'ye göre, çocuklar, akranlarının katkılarıyla daha etkin bir şekilde öğrenmekte olup, bu bağlamda farklı beceri seviyelerine sahip öğrencilerin bir araya getirildiği heterojen grupların oluşturulması, karşılıklı öğrenme süreçlerinin geliştirilmesi adına büyük önem taşımaktadır. Yapılandırmacı kuram, öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif katılımını en üst düzeye çıkarmayı hedeflemektedir. Bu katılımın sağlanabilmesi için, öğretim süreçlerinde oyun gibi etkileşimli ve katılımcı yöntemlerin entegrasyonu, etkin bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Yapılan birçok araştırma, öğrenme ortamına öğrencilerin daha fazla katılımının, akademik başarıları önemli ölçüde artırdığına dair güçlü bulgular sunmaktadır. Bu bağlamda, eğitsel oyunların pedagojik süreçlere entegre edilmesinin, öğrencilerin aktif katılımını teşvik etmenin en etkili yollarından biri olduğu savunulmaktadır. Oyunların öğrenme sürecinde kullanılmasının en önemli faydalarından biri, öğretim hedefleri ile pedagojik stratejiler arasında bir bütünlük kurarak, öğrencilerin ders içeriğine olan ilgisini ve motivasyonunu artıran dinamik, eğlenceli ve etkileşimli bir öğrenme ortamı yaratma kapasitesidir. Böyle bir ortam, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde daha yüksek düzeyde katılım göstermelerini sağlamak ve aynı zamanda akademik performanslarını önemli ölçüde desteklemektedir. Ayrıca, oyunlar, soyut ve karmaşık kavramların daha anlaşılır hale gelmesine, öğrencilerin belirli konularda daha derinlemesine bilgi edinmelerine katkı sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, eğitsel oyun tabanlı din kültürü ve ahlak bilgisi eğitiminin, ortaokul öğrencilerinin söz konusu derslerdeki akademik başarıları üzerindeki etkisini sistematik bir biçimde incelemektir. Araştırmanın örneklem grubunu, İzmir il sınırlarında yer alan iki farklı ortaokulun altıncı sınıf seviyesinde eğitim gören 35 öğrenciden oluşacaktır. Çalışma kapsamında, araştırma problemi deneysel bir yöntemle ele alınacak ve veri toplama aşamasında, ön test-son

test kontrol gruplu yarı deneysel model tercih edilecektir. Veriler, ortaokul altıncı sınıf din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin "Peygamber ve İlahi Kitap İnancı", "Namaz" ve "Temel Değerlerimiz" gibi spesifik ünitelerine ilişkin olarak tasarlanan başarı testleri ile toplanacaktır. Veri analizi aşamasında, örneklem grubunun sınırlı büyüklüğü göz önünde bulundurulacağından nonparametrik istatistiksel yöntemler kullanılacaktır. Gruplar arası karşılaştırmalar için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi, bağımsız gruplar arasındaki farkların analizinde ise Mann-Whitney U Testi uygulanacaktır. Araştırma bulguları, din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki "Peygamber ve İlahi Kitap İnancı", "Namaz" ve "Temel Değerlerimiz" konularında, oyun temelli öğretim stratejilerinin, geleneksel öğretim yaklaşımlarına kıyasla öğrencilerin akademik başarılarının anlamlı sonuçlarını inceleyecektir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile elde edilecek sonuçlar, eğitsel oyunların sadece öğrenme sürecini destekleyip desteklemediğini gözler önüne sermekle kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin ders içindeki derinlemesine kavrayışlarını ve uzun dönemli öğrenme kalıcılığına olumlu katkı sağlayıp sağlamadığını gösterecektir.

Anahtar Kelimeler: Oyunlarla Dkab Öğretimi, Akademik Başarı, Ortaokul Altıncı Sınıf Öğrencisi

21. Yüzyıl Becerileri Açısından Türkiye ve İngiltere 5. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması

Esmâ Cerenci Seyhan

Fen Bilgisi Öğretmenliği İstanbul Şehit Şirin Diril Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi Fen ve Sosyal Bilimler Proje Okulu
cerenciseyhan@gmail.com

Özet

21. yüzyıl becerileri öğrencilerin bilgiye erişim, değerlendirme, sentezleme ve uygulama yeteneklerinin yanı sıra yaratıcı düşünme, problem çözme ve etkili iletişim kurma becerilerini içeren bir dizi yetkinlikler bütünüdür. 21. yüzyıl becerilerini kazandırmak için eğitim önemli bir araçtır. Artan küreselleşme ihtiyacı, ülkelerin bireylerine farklı alanlarda beceriler kazandırmasını gerekli kılmış, 21.yüzyıl becerilerine verilen önemi arttırmıştır. Bu, durum toplumsal değişimlerden etkilenen ve toplumu değiştirmede önemli bir araç olarak görülen eğitim sistemlerini, öğretim programlarını da etkilemiştir.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Bilimleri öğretim programı ile İngiltere Fen Bilimleri ders öğretim programını genel amaçlar ve kazanımlar (öğrenme çıktıları) doğrultusunda 21.yüzyıl becerilerine yer verme açısından karşılaştırarak benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktır. Bu araştırma nitel araştırma deseni olan çoklu durum çalışması olup veriler doküman analizi yöntemi ile toplanmış, elde edilen bulgular Maxquida programı ile betimsel analiz yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırmada birincil kaynak olarak her iki ülkenin milli eğitim sitelerinde yer alan güncel öğretim programları kullanılmıştır. Araştırmada Partnership for 21 Century Skills (P21) beceri sınıflandırılması temel alınarak hazırlanan 21. yüzyıl becerileri kullanılmıştır. Veriler 21.yüzyıl temel becerileri atında temalandırılmış alt beceriler altında ise kodlanmıştır. Belirlenen kodların programın genel amaçları ve içerikte yer alma durumları incelenerek frekans tabloları oluşturulmuştur.

Araştırma sonucunda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Öğretim programında 21.yüzyıl becerisi kazandırma hedefinin açıkça belirtildiği, İngiltere Fen öğretim programında ise bu hedeflerin açıkça belirtilmediği, kazanım içinde detaylandırılmadan verildiği görülmüştür. Bu nedenle frekans değerlerinin Türkiye öğretim programında daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca her iki ülkede de ortak konular ve hedeflerin yer aldığı, Türkiye Fen öğretim programının ise daha sistematik ve detaylı hazırlandığı görülmüştür. Bu çalışma ile yeni öğretim modeli ilk kez karşılaştırılmış olup alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen verilerin, Türkiye'nin 2018 Fen öğretim programı veya farklı bir ülkenin programı ile karşılaştırma yapılmasında kullanılabileceği, ders kitaplarının da karşılaştırılabileceği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Öğretim Programı, 21. Yüzyıl Becerileri, Karşılaştırmalı Eğitim

Dijital Çağda Öğretmenlik Algısı

Gülsüm Meço

Fen Bilgisi Eğitimi İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
gulsummecodoktora@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının “öğretmenlik” kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koymak ve geçmişte ilişki kurdukları öğretmenlerde gözlemledikleri olumlu ve olumsuz özellikleri belirlemektir. Nitel araştırma desenine göre yapılandırılan çalışmada veriler, açık uçlu sorular aracılığıyla 105 öğretmen adayından toplanmıştır. Katılımcıların ürettiği metaforlar içerik analizine tabi tutulmuş ve “somut kişi”, “somut nesne” ve “soyut nesne” olmak üzere üç ana tema altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, öğretmen adaylarının öğretmenliği rehberlik eden, besleyen, yön gösteren ve ilham veren bir figür olarak algıladıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak sevdikleri öğretmenlerde en çok bireysel ilgi, iletişim becerisi ve enerjik tutumları öne çıkardıkları; sevmedikleri öğretmenlerde ise adaletsizlik, agresiflik ve ilgisizlik gibi olumsuz özellikleri vurguladıkları belirlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğunu kadınların oluşturması nedeniyle duygusal özellikler öne çıkmış; bu durum öğretmenlik mesleğine ilişkin algıların toplumsal cinsiyet bağlamında farklılaşabileceğini düşündürmektedir. Araştırma sonuçları, öğretmen yetiştirme sürecinde empatik, adaletli ve destekleyici öğretmen niteliklerinin kazandırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik, Metafor, Öğretmen Adayları, Nitel Araştırma

Sınıfta Bir Yardımcı mı, Yoksa Yeni Öğretmen mi? Geleceğin Sınıflarında Sosyal Robotların Rolüne İlişkin Öğretmen Adaylarının Farkındalıkları ve Görüşleri

Habibe Güneş ^{1,*}, Şefikay Ayhan ² & Zülfü Genç ¹

¹ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

² Fen Bilgisi Öğretmenliği Özel Elazığ Zeka ve Yetenek Eğitimi İlkokulu & Anaokulu

habibekazezbote@gmail.com

Özet

Gelişen teknolojiyle birlikte eğitim ortamlarında sosyal robotların kullanımı giderek daha fazla tartışılır hale gelmiştir. Bu çalışma, geleceğin sınıflarında öğretmenlerin en yakın iş birlikçilerinden biri olabileceği öngörülen sosyal robotlara ilişkin öğretmen adaylarının farkındalık ve görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, öğretmen adaylarının sosyal robotlara yönelik ön bilgilerinin, inançlarının ve sınıf içi kullanıma dair yeterlik algılarının nasıl şekillendiğini ve bir uygulama sürecinin bu algılar üzerindeki etkisini ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, karma yöntemler araştırma desenine göre yürütülmüştür. Nicel veriler ölçek aracılığıyla toplanmış; nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Katılımcılar bir devlet üniversitesinde lisans öğrenimi gören, daha önce sosyal robotlarla hiçbir etkileşimi olmayan 392 öğretmen adayından oluşmaktadır. Çalışmanın nitel boyutunda uygulamaya katılan 20 öğretmen adayının görüşlerine başvurulmuştur. Uygulama öncesinde öğretmen adaylarının sosyal robotlara ilişkin bilgi düzeylerinin sınırlı olduğu, robotların sınıf içi rollerine yönelik inançlarının düşük olduğu ve bu teknolojileri kullanmaya dair yeterliklerini yetersiz gördükleri belirlenmiştir. Ancak uygulama sonrasında öğretmen adaylarının branşlarına yönelik olarak sosyal robotlara yönelik farkındalıklarında önemli bir artış gözlemlenmiştir. Özellikle ders asistanı olarak sosyal robot kullanımına ilişkin ön yargıların kırıldığı, öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin azaldığı ve bu teknolojilere daha olumlu yaklaşıtları nitel verilerin analizinde açıkça ortaya çıkmıştır. Katılımcılar, sosyal robotların sınıf yönetimi, öğrenci desteği ve bilişsel aktivasyon gibi öğretim kalitesi boyutlarında nasıl işlevsel olabileceğine dair daha somut fikirler geliştirmiştir. Araştırma bulguları, sosyal robotların öğretmenlere yardımcı araçlar olarak sınıf içi öğretimi zenginleştirebileceğini ve öğretmen adaylarının bu teknolojilerle tanışmasının eğitimde yenilikçi uygulamalara olan tutumlarını olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının sosyal robotları eğitimsel bağlamda deneyimlemeleri, teknolojik gelişmelere uyum sağlama süreçlerini desteklemekte ve bu alandaki dirençlerini azaltmaktadır. Çalışmanın sonuçlarının insan-robot etkileşimine katkı sağlayacağı ve geleceğin sınıflarının öğretmenlerinin teknolojik, pedagojik ve içerik bilgilerinin desteklenmesi için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Robotlar, Eğitim Teknolojileri, TPAB, Öğretmen Adayları, Geleceğin Sınıfları, Karma Yöntemler Araştırması

Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Engel Algıları ile Özerklik Davranışı Göstermeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Maşide Altınok İncircioğlu

Sınıf Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
maside.altinok@gmail.com

Özet

Bu araştırmada 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Kocaeli ili merkez İzmit ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin örgütsel engel algıları ile özerklik davranışı göstermeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve 176 sınıf öğretmeninden görüş alınmıştır. Araştırmada orijinali Gibney, Zagenczyk ve Masters tarafından geliştirilen ve D.Koçak (2009) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Algılanan Örgütsel Engel Ölçeği" ile J.U.Marbouti ve M.Aksu (2015) tarafından geliştirilen "Öğretmen Özerkliği Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada Ki-Kare ,Pearson korelasyon analizleri ve T-Testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların en fazla algıladıkları örgütsel engel ifadesi "kurumum refah düzeyimi olumsuz etkilemektedir" (2,40 ort.), en az algıladıkları örgütsel engel ifadesi ise "başarıya ulaşmam kurumum tarafından engellenmektedir" (1,91 ort.) ifadesidir. Katılımcıların en fazla özerk hissettikleri alan ev ödevi belirleme (4,10 ort.), en az özerk hissettikleri alan ise hizmet içi eğitim verecek kişi/kişilerin seçimi (2,18 ort.) olarak tespit edilmiştir.Öğretmen özerkliği ile örgütsel engel algısı toplam puanları arasındaki korelasyon ilişkisine bakıldığında (-,224**) düşük şiddette negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Algılanan örgütsel engel arttıkça öğretmenlerin özerklik hissi azalmaktadır. Örgütsel engel algısı ile öğretmen özerklik ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde, eğitim programları ile ilgili karar verme (-,041**), öğretimi planlama ve uygulama (-,230**) ve mesleki gelişim (-,208**) arasında düşük şiddette negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Öğretmen özerkliği ölçeği alt boyutları arasında en güçlü korelasyon ilişkisini (,923**) korelasyon katsayı puanı ile öğretimi planlama ve uygulama alt boyutu sağlamaktadır. Araştırmaya göre kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre; lisans mezunu katılımcılar yüksek lisans mezunu katılımcılara göre daha fazla örgütsel engel algılamaktadır. Ayrıca özerk davranış sergileme düzeyleri kadın katılımcılarda erkek katılımcılardan daha düşük düzeyde saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Örgütsel Engel Algısı, Öğretmen Özerkliği

Millî Eğitim Akademisi ve Basına Yansımaları

Ergün Kaya ^{1,*}, Mustafa Aydın Başar ² & Hatice Tiltay ³

¹ Sınıf Öğretmeni Çanakkale Ticaret Borsası İlkokulu

² Eğitim Yönetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

³ Okul Öncesi Öğretmenliği İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ergun17@hotmail.com

Özet

Türkiye’de öğretmen yetiştirme süreçleri, geçmişten günümüze çeşitli reformlarla şekillenmiştir. 1980’li yıllarda öğretmen eğitiminin üniversitelerin Eğitim Fakülteleri bünyesinde yürütülmesi kararı alınmış, ancak öğretmen adaylarının uygulamalı eğitim eksikliği nedeniyle zamanla yeni modeller tartışılmaya başlanmıştır. 2023 yılı sonlarında öğretmenlik mesleğine giriş süreçlerinin daha sistematik hale getirilmesi gerektiği yönünde akademik ve politik tartışmalar yaşanmış, bu süreç Millî Eğitim Akademisi fikrinin doğmasına zemin hazırlamıştır.

En son 2024 yılı başında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından resmi olarak gündeme getirilen Millî Eğitim Akademisi, öğretmen adaylarının mesleğe hazırlanması ve öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlanmasını içeren yeni bir modele dönüşmüştür. Akademi, öğretmenlerin mesleki gelişimini desteklemek, uygulamalı eğitim süreçlerini güçlendirmek ve eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla kurulmuştur.

Millî Eğitim Akademisi kurulması tartışma konusu olmuştur. Bu çalışmanın amacı da Türkiye’de yer alan yaygın gazete kaynakları aracılığıyla kamuoyunun Akademi’ye bakışını incelemek ve topluma etkisini değerlendirmek; Millî Eğitim Akademisi hakkında çıkan gazete haberlerinden 2025 yılı Nisan ayı sonuna kadar olan yansımalarını incelemektir.

Alt problemler şunlardır:

- Akademi hakkında basına yansıyan olumlu ve olumsuz görüşler nelerdir?
- Basına yansıyan haberlerde MEB, akademisyen ve öğretmenlerin bakış açısı nasıldır?
- Basına yansıyan haberlerin kurumsal ve kişisel dağılımı nasıldır?

Araştırma, tarama modelinde belge taramaya yönelik nitel bir araştırmadır. Gazete seçiminde internet taramalarına dayalı çalışmada tüm haberler dikkate alınmıştır. Bu haberlerin siyasi tasnifi yapılmış ve elde edilen veriler analiz edilerek bulguları açıklanmıştır. Literatür çalışması 30 Nisan 2025 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Millî Eğitim Akademisi, Öğretmen Yetiştirme, Eğitim, Haber

Bilsem Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Güçlükler ve Başvurdukları Çözüm Yollarına İlişkin Görüşleri

Canan Sezgin ^{1,*} & Hakan Özak ²

¹ Özel Yeteneklilerin Eğitimi İstanbul Ticaret Odası Bahçelievler Bilim ve Sanat Merkezi

² Özel Eğitim Öğretmenliği Düzce Üniversitesi
canansezgin01@gmail.com

Özet

Amaç: Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde ülkemize ait bir eğitim modeli olan bilim ve sanat merkezleri (BİLSEM), kurulduğu günden bugüne hem sayıları artmış hem de nitelik olarak gelişmekle birlikte birçok sorunu da barındırmaktadır. BİLSEMLER’ de görev yapan öğretmenlerin de birçok güçlüklerle karşılaştığı bilinmektedir. Bu araştırmada Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükleri ve bu güçlüklerle baş etmede geliştirdikleri çözüm yollarını onların deneyimlerinden yola çıkarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma yönteminde ve fenomenoloji deseninde yürütülen bu çalışmada, amaçlı örneklemde maksimum çeşitlik yöntemi ile İstanbul ilinin farklı ilçelerindeki BİLSEMLER’ de çalışan gönüllü 15 katılımcı sınıf öğretmeni çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ve açık uçlu sorular ile görüşmeler yapılarak veriler elde edilmiştir. Katılımcı sınıf öğretmenlerinin BİLSEM’ e atandıktan bu yana yaşadıkları güçlükler ve başvurdukları çözüm yollarını belirlemek için iki açık uçlu ve gerektiğinde kullanılmak üzere yedi sonda soru hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmanın verilerinden elde edilen bulgulara göre BİLSEM’ de çalışan sınıf öğretmenleri ilk atandıkları zamanda BİLSEM ve işleyişi, özel yeteneklilik hakkında çok fazla bilgiye sahip olmadan işin içine girmişler ve zamanla bu konuda yeterli kazanmışlardır. Bu süreçte tecrübeli BİLSEM öğretmenlerinden ve BİLSEM öğretmenlerinin oluşturduğu iletişim gruplarından destek almışlardır. Ayrıca eksiklerini çokça araştırmalar, okumalar, uygulamalar yaparak ve eğitimlere katılarak kendilerini geliştirerek gidermişlerdir. BİLSEM sınıf öğretmenliği sürecinde etkinliklerin planlanmasında ve uygulanmasında materyal ve malzeme sıkıntısı yaşadıklarını, proje yapma konusunda baskı altında olduklarını, atölye dersi için kendilerini ekstra farklı konularda geliştirdiklerini dile getirmişlerdir. Öğrenci velileriyle zaman zaman iletişim kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. BİLSEM öğretmeni olarak çalışma saatlerinin geç saatte başlayıp bitmesinden, cumartesi günü 10-12 ders saati olan iş yükünden, evrak işleri, etkinlik, atölye ve proje hazırlamanın evde çok zaman almasından dolayı aile hayatlarındaki düzeni sağlamada güçlükler yaşandığını ifade etmişlerdir. Aylık gelirlerinde azalma yaşadıklarını ve özlük haklarını koruyan, maddi durumlarını iyileştiren ve BİLSEMLER’ i belli bir standarda kavuşturan BİLSEM yönetmeliğinin olmasını istediklerini dile getirmişlerdir.

Sonuç: BİLSEM sınıf öğretmenlerinin çalışma şartları, ekonomik koşullar ve mevzuata dayalı konularda birçok güçlük yaşadıkları; bu güçlüklerle karşı çözüm yolu olarak da tecrübeli meslektaşlarının görüşlerinden yararlandıkları ve mesleki gelişimlerini destekleyici eğitimlere katılarak çözdükleri tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: BİLSEM, Özel Yetenek, Sınıf Öğretmeni.

Otizmle Yaşamak: Okul Öncesi Dönemde Tanı Alan Çocukların Ailelerinde Kaygı Düzeyleri

Suat Oğuz ^{1,*} & Eylem Özlem Göktaş ²

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

suatoguz16@gmail.com

Özet

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) tanısı almış çocuklara sahip ailelerin yaşadığı psikolojik süreçler, çocuğun gelişimini doğrudan etkileyen temel faktörlerden biridir. Ailelerin içinde bulunduğu duygusal durum, çocukla kurulan ilişkinin niteliğini, eğitim sürecine katılım düzeyini ve tedaviye olan uyumu belirlemede kritik rol oynamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, OSB tanısı almış çocuğa sahip ailelerin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini OSB tanısı almış çocukların ebeveynleri oluştururken, örneklem grubunu Bursa ili otizm tanısı almış bireylerin ebeveynleri oluşturmuştur. Bu araştırma betimsel nitelikli nedensel karşılaştırma araştırmasıdır. Araştırmada 82 veliden veri toplanmıştır. Araştırma çalışma grubu üzerinden yürütülmüş olup örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan “kişisel bilgi formu” ile “Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada OSB tanısı almış çocuğa sahip velilerin kaygı düzeylerinin belirlenmesi için frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırma deseni için gruplar arası ortalamaların karşılaştırılmasında hangi istatistiklerin kullanacağını belirlemek için puan dağılımları incelenmiştir. Puanların normal dağılım sergilediği görülmüştür. Bundan dolayı demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için iki grup ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için t testi, ikiden fazla grup ortalamaları karşılaştırılmasında ise Anova testi kullanılmıştır. Araştırma grubunun Durumluk kaygı değerleri arasında cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve gelir düzeyi faktörlerine bağlı olarak istatistiki bir değişim gözlenmezken, yaş faktörüne bağlı olarak 45 yaş ve üzeri ebeveynlerin diğer ebeveynlere nazaran kaygı düzeylerinin istatistiki olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Ebeveynlerde Kaygı, Otizmli Çocuklar

Özel Eğitim Öğretmenlerinde Akademik İyimserlik: Demografik Değişkenler Açısından Bir İnceleme

Suat Oğuz ^{1,*}, Burcu Ertek Eroğlu ², Zeynep Eker ², İbrahim Demirbaş ³, Cevat Eker ⁴ & Eylem Özlem Göktaş ⁵

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sosyal Bilimler Enstitüsü Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

³ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Teftiş K.b., Milli Eğitim Bakanlığı

⁴ Eğitim Bilimleri Bölüm Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

⁵ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

suatoguz16@gmail.com

Özet

Akademik iyimserlik kavramı; öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme kapasitesine duyduğu inanç, kendi öğretimsel yeterliliklerine olan güven ve mesleki iş birliğine açıklık gibi boyutları içermektedir. Bu kavram, öğretmenin öğrenme ortamındaki etkisini artıran ve öğrenci başarısına dolaylı yoldan katkı sunan önemli bir bireysel özellik olarak kabul edilmektedir. Özellikle özel eğitim alanında, öğretmenlerin farklı gelişimsel ihtiyaçlara sahip öğrencilere yönelik sürdürülebilir bir öğrenme ortamı sunabilmeleri, büyük ölçüde sahip oldukları akademik iyimserlik düzeyi ile ilişkilidir. Bu araştırmanın amacı, özel eğitim öğretmenlerinin akademik iyimserlik düzeylerini incelemek ve bu düzeylerin çeşitli demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, mesleki kıdem, lisansüstü eğitim yapma isteği) göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Araştırma, tarama ve nedensel karşılaştırma modeli çerçevesinde desenlenmiştir. Çalışma grubunu, 104 özel eğitim öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel bilgi formu" ve "Öğretmen akademik iyimserlik ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçları, özel eğitim öğretmenlerinin akademik iyimserlik düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi ve mesleki kıdem değişkenlerine göre akademik iyimserlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Ancak, lisansüstü eğitim yapma isteği değişkeni açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiş; lisansüstü eğitim yapma isteği olan öğretmenlerin akademik iyimserlik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, mesleki gelişime açık bireylerin daha yüksek akademik iyimserlik sergileyebileceğine işaret etmekte ve bu bağlamda hizmet içi eğitim ve akademik kariyer planlamasının önemine vurgu yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Özel Eğitim Öğretmeni, Akademik İyimserlik

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (Ram) Özel Eğitim Bölüm Başkanlarının Kurul Toplantılarında Dosya Yönetimi: Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri

Tuğba Ertekin Yağcı ^{1,*} & Sema Uzun ²

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Beyoğlu Ram

² Özel Eğitim Öğretmenliği Zeytinburnu Ram
tugbaertekinn@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) görev yapan özel eğitim bölüm başkanlarının kurul toplantılarında karşılaştıkları dosya yönetimi sorunlarını ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini ortaya koymaktır. 2024-2025 Eğitim- Öğretim Yılı Nisan Ayı'nda veriler toplanarak, nitel araştırma desenine uygun olarak yapılandırılan çalışmada, açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme formu kullanılmış RAM'larda özel eğitim bölüm başkanı olarak görev yapan 15 katılımcıdan veri toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş, ortak temalar ve anlamlı örüntüler belirlenmiştir (Yıldırım&Şimşek,2021). Katılımcıların görüşlerine göre dosya yönetiminde yaşanan en temel sorunlar; evrak eksiklikleri, dijital sistem yetersizlikleri, standart dışı belge akışı ve disiplinler arası iş birliği sorunları olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, dijital dönüşüm adımları, standart formların geliştirilmesi, görev paylaşımının netleştirilmesi gibi öneriler çözüm olarak sunulmuştur. Bu çalışmanın RAM'larda dosya yönetiminin iyileştirilmesi ve süreçlerin daha verimli işlemesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Dosya Yönetimi, Kurul Toplantısı, Özel Eğitim, Dijital Dönüşüm

Otizmi Olan Çocuklarda Denge Çalışmalarında Elektrikli Kaykay Sürme Becerisi Ediniminin Etkililiği

Nurullah Aybar

Özel Eğitim Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
nurullahnoktaaybar@gmail.com

Özet

Bu araştırma, otizmi olan çocuklarda denge gelişimi için elektrikli kaykay sürme becerisinin öğretimini ve bu aktivitenin etkinlik pekiştireci olarak kullanım potansiyelini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, İstanbul/Kadıköy'deki bir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'ne devam eden, elektrikli kaykay deneyimi olmayan 8-11 yaş aralığındaki üç çocuk (2 erkek, 1 kız) ile yürütülmüştür. Araştırma, lisans ve yüksek lisansını özel eğitim alanında tamamlamış bir özel eğitim öğretmeni tarafından yürütülmüştür. Tek denekli araştırma desenlerinden denekler arası yoklama denemeli çoklu yoklama modeli kullanılarak, aşamalı yardım ve sürekli pekiştirme stratejilerini içeren davranışsal bir öğretim programı uygulanmıştır. Katılımcıların tümüne 2-2.5 yaşlarında tam teşekküllü devlet hastanelerinde otizm tanısı konulmuştur.

Araştırma sürecinde, tüm katılımcılar elektrikli kaykay sürme becerisini %100 doğrulukla edinmiş ve öğretim sonrası 2. ile 4. haftalardaki izleme oturumlarında bu beceriyi sürdürmüştür. Ayrıca, elektrikli kaykayın etkinlik pekiştireci olarak tercih edilme oranları sırasıyla %95, %80 ve %75 olarak kaydedilmiştir. Sosyal geçerlik verileri ise öğretmenlerin, uygulamanın çocukların motivasyonunu artırdığını ve denge becerilerine somut katkı sağladığını vurguladığını ortaya koymuştur.

Bulgular, alanyazındaki fiziksel aktivite temelli çalışmalarla tutarlılık göstermektedir. Örneğin, tempolu koşunun (Kern, Koegel ve Dunlap, 1984) stereotipik davranışları azalttığı, yüzme (Yılmaz, Yanardağ, Birkan ve Bumin, 2004) ve patenin (Powers, Thibadeau ve Rose, 1992) motor becerileri geliştirdiği, germe egzersizlerinin (Reid, Factor, Freeman ve Sherman, 1988) duysal uyumu desteklediği ve futbolun (Lopez-Diaz, Felgueras Custodio ve Garrote Camarena, 2021) sosyal etkileşimi artırdığı bilinmektedir. Bu çalışma, elektrikli kaykayın da benzer şekilde denge kontrolü, beceri kalıcılığı ve içsel motivasyon üzerinde etkili olduğunu kanıtlamıştır. Literatürde fiziksel aktivitelerin, otizmi olan çocuklarda problem davranışları azaltarak yaşam becerilerine katkı sağladığı geniş çapta kabul görmekte (Yılmaz vd., 2004; Lopez-Diaz vd., 2021), bu çalışma ise elektrikli kaykayı bu sürece yenilikçi bir araç olarak eklemektedir.

Sonuç olarak, elektrikli kaykay sürme becerisi, otizmi olan çocuklarda hem denge eğitimi hem de motivasyonel bir pekiştireç olarak etkili ve kabul edilebilir bir yöntemdir. Ancak, küçük örneklem ve kısa izleme süresi gibi sınırlılıklar göz önüne alınarak, gelecek çalışmalarda daha geniş gruplarla, nesnel denge ölçümleri (sensörler, denge tahtası) ve uzun vadeli etkilerin (6 aylık izleme) incelenmesi önerilmektedir. Bu tür çalışmalar, elektrikli kaykayın fiziksel, davranışsal ve sosyal gelişim üzerindeki çok boyutlu katkılarını daha kapsamlı ortaya koyabilir.

Anahtar Kelimeler: Denge Çalışmaları, Elektrikli kaykay, Motor Beceriler, Otizm, Etkinlik Pekiştireci

Görme Engelli Yetişkin Bireylerin Yardımcı Teknoloji Kullanımına İlişkin Yaşadığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri

Halise Eren ^{1,*}, Berra Gökçe Demir ¹, Cem Aslan ² & Pınar Şafak ¹

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Gazi Üniversitesi

² Özel Eğitim Bölümü Gazi Üniversitesi

halise.aksu@gazi.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, görme engelli yetişkin bireylerin yardımcı teknoloji kullanımına ilişkin yaşadıkları güçlükleri derinlemesine incelemek ve bu güçlüklerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda farklı düzeylerde görme kaybına sahip ve yardımcı teknoloji araçlarını aktif olarak kullanan yetişkin sekiz bireyden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler ses kaydına alınmış, daha sonra içerik analizi yöntemi ile yazıya dökülerek analiz edilmiştir. Temaların belirlenmesinde ise betimsel analiz tekniği esas alınmıştır.

Araştırmada yapılan görüşmeler sonucunda erişim, eğitim durumu, akademik araştırmalarda yaşanan güçlükler ve ergonomiklik alanında yaşanan güçlükler olmak üzere dört ana tema belirlenmiştir. Erişim temasında, görme engelli bireylerin yardımcı teknolojiye ulaşımında en çok maliyet kaynaklı güçlükler yaşadığı, ayrıca teknolojik araçların sürüm güncellemeleri ve dil desteği eksikliklerinin erişimi olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Eğitim durumu temasında ise, katılımcıların büyük çoğunluğunun yardımcı teknoloji kullanımına ilişkin yeterli eğitim alamadığı, öğretmenlerin konuya ilişkin bilgi ve beceri düzeylerinin yetersiz olduğu ve bireylerin mevcut eğitim olanaklarından haberdar olmadıkları anlaşılmıştır. Görme engelli yetişkin bireylerin en fazla hizmet içi eğitim ve özel eğitim rehabilitasyon merkezlerinde yardımcı teknoloji eğitimi aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında en fazla eğitimin bilgisayar ve baston kullanımı için alındığı görülmüştür. Akademik araştırmalarda yaşanan sorunların ise slayt ve pdf okuma problemleri, telaffuzda yaşanan sorunların varlığı, mevcut teknolojiyi uyarlamada yaşanan sıkıntıların olduğu bulunmuştur. Yardımcı teknoloji araçlarının ergonomik oluşuna ilişkin sorunlar incelendiğinde araçların estetik görünüşünün dışarıdan rahatsız edici olduğuna yönelik geri bildirimler elde edilmiştir. Mevcut durumları daha iyi hale getirmek amacıyla oluşturulan teleskobik gözlükler ve bastonun dışarının dikkatini çekiyor olması görme engelli bireyler için yardımcı teknoloji kullanımında bir sorun olarak nitelendirilmiştir.

Bulgular doğrultusunda erişim sorunlarının azaltılabilmesi için devlet destekli uygulamaların oranının ve niteliğinin artırılması, dil destekli teknolojik ürünlerin geliştirilmesi ve maliyetlerin düşürülmesine yönelik politikaların uygulanması gereği sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim alanında ise hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde yardımcı teknoloji kullanımına yönelik eğitimlerin sistematik hale gelmesi getirilmesi ve çevrimiçi eğitim

olanaklarının artırılması, görme engelli bireylere yönelik aile eğitimlerinin görme engelli bireylerin gereksinimleri doğrultusunda düzenlenmesi önerilmiştir. Elde edilen bulgular mevcut olan yazınla karşılaştırılmış, araştırmanın sınırlılıkları ve ileriye dönük çalışmalara yönelik öneriler ayrıntılı bir şekilde tartışılmıştır

Anahtar Kelimeler: Görme Engelliler, Yardımcı Teknoloji, Teknoloji Kullanım Güçlükleri, Engelli Bireyler

Özel Eğitim Okul ve Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Yapay Zekâya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Tuğba Ertekin Yağcı

Özel Eğitim Öğretmenliği Beyoğlu Ram

tugbaertekinn@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, İstanbul ilinde özel eğitim okul ve kurumlarında görev yapan öğretmenlerin yapay zekâya yönelik tutum düzeylerini incelemektir. Ayrıca öğretmenlerin tutum düzeylerinin cinsiyet, mesleki kıdem yılı, mezun olunan program, daha önce yapay zekâ tabanlı teknolojileri kullanma ve yapay zekâ eğitimi alma durumları gibi demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı da araştırılacaktır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli çerçevesinde yürütülmektedir. Veri toplama aracı olarak, Kaya ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen ve 20 maddeden oluşan “Yapay Zekâya Yönelik Genel Tutum Ölçeği” ile araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu kullanılmıştır. Veriler, 2025 yılı nisan ayı içerisinde İstanbul genelinde özel eğitim kurumlarında görev yapan 152 öğretmenden toplanmıştır. Elde edilen verilerin SPSS 25.0 programı kullanılarak frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistik teknikleriyle analiz edilmesi planlanmaktadır. Araştırma sonucunda, özel eğitim öğretmenlerinin yapay zekâya yönelik tutumlarının genel eğilimlerinin belirlenmesi ve bu tutumların demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulması beklenmektedir. Çalışma tamamlandığında, özel eğitimde görev yapan öğretmenlerin yapay zekâ teknolojilerine karşı tutumlarına ilişkin mevcut durumun anlaşılmasına katkı sağlanması ve elde edilen bulgular doğrultusunda eğitim politikalarına ve hizmet içi eğitim programlarına yönelik öneriler geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Yapay Zekâ, Öğretmen Tutumları, Betimsel Tarama, Eğitim Teknolojileri

Özel Eğitim Sınıfı Bulunan İlkokullarda Görev Yapan Özel Eğitim Öğretmenlerinin Okul Yönetiminden Beklentileri

Zeynep Okur ^{1,*} & Hakan Özak ²

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Yüksek Lisans Düzce Üniversitesi

² Özel Eğitim Öğretmenliği Düzce Üniversitesi

zeynepyilmzz@gmail.com

Özet

Amaç: Özel eğitim, normal çocuklardan farklı gereksinime sahip olan çocukların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak tasarlanmış ortamlarda yapılan eğitim olmaktadır. Özel gereksinimli öğrencilere yetersizlik düzeylerine göre normal sınıf, özel eğitim okulu ve özel eğitim sınıflarında eğitim verilmektedir. Bu ortamlardaki özel eğitim öğretmenlerinin daha nitelikli eğitim çıktılarını ulaşımlarında okul yönetimlerinin de etkisi vardır. Bu kapsamda araştırmanın amacı ilkokullardaki özel eğitim sınıfında çalışan özel eğitim öğretmenlerinin okul yönetiminden beklentilerini belirlemektir.

Yöntem: Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomoloji yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2024-2025 eğitim öğretim yılının birinci yarıyılında İstanbul Tuzla ilçesinde ilkokullardaki özel eğitim sınıflarında görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kartopu örnekleme yöntemi tercih edilerek çalışma grubu oluşmuştur. İlkokullar bünyesinde görev alan özel eğitim mezunu öğretmenler çalışmaya dahil edilmiştir. Böylece 8 farklı okuldaki 10 özel eğitim öğretmenin okul yönetimi hakkında derinlemesine görüşlerine yer verilmiştir. Görüşme formunda katılımcıların kişisel bilgileri, okul yöneticilerinden yönetsel açıdan beklentileri, okul yönetimi tarafından taleplerin karşılanma durumu ve öneriler olarak yer almıştır. Görüşmeler randevu alınarak okul ortamında uygun zamanlarda yüzyüze gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın verilerinden elde edilen bulgulara okul yönetimden yönetsel olarak beklentiler oluştuğu belirlenmiştir. Okul müdürünün gerektiği durumlarda inisiyatif olarak çözüm üretebilmeleri özel eğitim sınıf öğretmenleri tarafından beklenen bir durumdur. Ayrıca özel eğitim sınıf öğretmenleri okul müdürleri tarafından sınıflarına ziyaret gerçekleştirmelerini belirtmişler, bu ziyaretlerin iletişimi destekleyeceğini belirtmişlerdir. İyi bir okul yöneticisinden beklentiler çoğunlukla okul müdürünün kuvvetli bir iletişimi olması yönündedir. Ayrıca okul müdürünün adil ve liderlik vasıflarına sahip olması da beklentiler arasındadır.

Okul müdürlerinin özel eğitim sınıfına yönelik ayrı bir uygulama yapmadığı çoğunluk olarak belirtilmiştir. Azınlıkta öğretmen sayısı (2 kişi) kaynaştırmaya yönelik etkinlikler yaptıklarını belirtmiş olsalar da öğretmenlere yöneltilen ‘siz okul müdür olduğunuz takdirde nasıl uygulamalar yapardınız?’ sorusuna farklı başlıklarda cevaplar gelmiştir. Sınıfa ayrı bütçe ayrılması, sınıfın fiziki şartlarının iyileştirilmesi, sınıfa uygun materyal desteğinin sağlanması, atölyelerin kurulması gibi başlıklar özel eğitime bakış açısını değiştirecek niteliktedir, diyebiliriz.

Sonuç: Özel eğitim sınıfı bulunan ilkokullarda okul müdürü ile özel eğitim sınıf öğretmenleri arasındaki iletişim eksikliğinin, öğretmenlerin mesleki memnuniyetini olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Özel eğitim sınıflarının fiziksel koşulları ve materyal eksiklikleri, öğrencilerin eğitim süreçlerine de etki edeceği düşünülerek iyi bir okul yöneticisinin sorunlara çözüm odaklı olması hem öğretmen hem öğrenci açısından faydalı olacaktır.

Okul müdürlerinin özel eğitim sınıflarını ziyaret etmelerinin artması halinde iletişim kuvvetlenecek ve özel eğitim sınıfına dair yapılabilecek uygulamaların farkına varılması söz konusu olacaktır. Bu durumlar özel eğitim sınıfı bulunan ilkokullarda hem kaynaştırma uygulamasındaki başarıyı artırarak eğitimin daha kaliteli olmasını sağlayacağı hem de öğretmenlerin mesleki tatminini sağlayacağı düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim sınıfı, Özel Eğitim Öğretmeni, Okul Yöneticisi

Özel Eğitim Meslek Okulu Son Sınıf Öğrencilerinin Velilerinin Mezuniyet Sonrasındaki Gereksinimlerine Yönelik Olarak Bir Aile Eğitimi Programı Hazırlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi

Turan Demirkıran ^{1,*} & Mine Sonmez Kartal ¹

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
turandemirkiran@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, özel eğitim meslek okullarında öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin ailelerinin mezuniyet sonrasındaki gereksinimlerini belirlemek ve bu doğrultuda geliştirilen bir aile eğitim programının etkililiğini değerlendirmektir. Araştırma, karma yöntem desenlerinden keşfedici sıralı desen kullanılarak yürütülmüştür.

Araştırmanın ilk aşamasında, alanyazın taraması gerçekleştirilmiş ve özel gereksinimli bireylerin mezuniyet sonrası yaşamlarıyla ilgili aile gereksinimlerine dair ulusal ve uluslararası literatür incelenmiştir. Bu inceleme, özel eğitim bireylerinin mezuniyet sonrasında karşılaştıkları zorluklar ve ailelerin bu süreçte ihtiyaç duydukları bilgi ve destek unsurlarını belirlemeyi hedeflemiştir. Alanyazına dayalı olarak geliştirilen aile eğitim programı taslağı, ikinci aşamada nitel veri toplama süreci ile şekillendirilmiştir. Bu aşamada, özel eğitim meslek okulu son sınıf öğrencilerinin velileriyle üç ayrı yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Ailelerin görüşmelerinde, mezuniyet sonrası iş bulma, yasal haklar, destekleyici sistemler ve EKPSS gibi sınavlara hazırlık gibi başlıca konular ön plana çıkmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, aile eğitim programının içeriği yeniden yapılandırılmış ve nihai hale getirilmiştir.

Araştırmanın nicel kısmında, geliştirilen aile eğitim programının etkililiğini değerlendirmek amacıyla, ön test-son test deseninde tek grup çalışması uygulanmıştır. Üç ailenin katılımıyla gerçekleştirilen eğitim programı sürecinde, katılımcılara başarı testi uygulanmış ve programın öncesi ve sonrasındaki başarı düzeyleri karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 26.0 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Bağımlı örneklemeler için uygulanan t-testi sonuçlarına göre, eğitim programı öncesindeki başarı testi puan ortalaması ile sonrasındaki puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t(13) = -4.76, p < .001$). Bu bulgu, geliştirilen aile eğitim programının, velilerin mezuniyet sonrası süreçlere ilişkin bilgi düzeylerinde anlamlı bir artış sağladığını ortaya koymaktadır.

Araştırma sonuçları, özel eğitim meslek okulu velilerinin mezuniyet sonrası süreçlere yönelik bilgi eksikliklerini gidermede sistematik bir aile eğitim programının etkili olduğunu göstermektedir. Ailelerin eğitimi, özel gereksinimli bireylerin bağımsız yaşam becerileri kazanmaları ve istihdama geçiş süreçlerinde kritik bir öneme sahiptir. Bu araştırma, aile destek sistemlerinin güçlendirilmesinin, özel eğitim sürecindeki bireylerin toplumsal entegrasyonlarını

kolaylaştırmada önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Ayrıca, benzer çalışmalara yön verebilecek bir rehber niteliği taşıyan bu çalışma, ailelere yönelik eğitim programlarının daha geniş bir şekilde uygulanabilirliğini tartışmaya açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Eğitimi, Özel Eğitim Meslek Okulu, İstihdam,

Yapay Zekâ Destekli AAC Çözümlerinin Otizmlı Bireylerin İletişimine Katkısı

Recep Fırat

Özel Eğitim Öğretmenliği Düzce Üniversitesi
rfakademik@gmail.com

Özet

Amaç: Otizmlı bireylerin iletişim güçlüklerini azaltmak için geliştirilen artırıcı ve alternatif iletişim (AAC) araçları, konuşma veya dil becerileri kısıtlı kişiler için kritik bir destek sağlamaktadır. Ancak geleneksel AAC çözümleri (ör. resim/simge panoları, klasörleri (PECS) veya basit sesli konuşma cihazları) genellikle yavaş işlemekte ve kullanıcının yoğun çabasını gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ destekli AAC sistemlerinin, bu kısıtları aşarak otizmlı bireylerin iletişim becerilerini geliştirmeye nasıl katkıda bulunduğunu incelemektir. Özellikle, yapay zekâ entegrasyonunun iletişimin hızını, bağlama uygunluğunu ve kişiselleştirilmesini nasıl etkilediği değerlendirilmiştir.

Yöntem: Bu çalışma kapsamında son on yılda yayınlanan ve yapay zekânın AAC sistemlerine entegrasyonunu ele alan güncel akademik çalışmalar derinlemesine incelenmiştir. Yöntem olarak literatür taraması ve mevcut araştırma bulgularının sentezi benimsenmiştir. Hem deneysel kullanıcı çalışmaları hem de derleme niteliğindeki araştırmalar analiz edilerek yapay zekâ destekli AAC uygulamalarının tasarımı, işleyişi ve çıktıları karşılaştırmalı bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

Bulgular: İncelemede, yapay zekâ desteğinin AAC sistemlerinde belirgin iyileşmeler sağladığı görülmüştür. Yapay zekâ ile çalışan AAC araçları, kullanıcılara bağlama duyarlı iletişim imkânı sunmaktadır. Otomatik ifade oluşturma yetenekleri sayesinde otizmlı bireyler, sadece birkaç kelime veya sembol girdisiyle, dilbilgisel olarak doğru ve anlamlı cümleler kurabilmektedir. Bu durum, mesaj oluşturmak için gereken süreyi kısaltarak ve bilişsel yükü azaltarak iletişim sürecini belirgin biçimde hızlandırmaktadır. Ayrıca, gelişmiş AAC sistemleri kullanıcıların kişisel iletişim tarzına uyum sağlayacak şekilde özelleştirilebilmektedir. Kullanıcılarla gerçekleştirilen deneysel çalışmalarda, yapay zekâ kaynaklı tahmin ve önerilerin doğru kullanıldığında fiziksel ve zihinsel eforu azalttığı, iletişimde akıcılığı artırdığı ve otizmlı bireylerin sohbete katılım sıklığını yükselttiği rapor edilmiştir. Dahası, bu akıllı sistemlerin yardımıyla yanlış anlaşılmanın azalabildiği ve iletişim kesintilerinin önüne geçilerek bireylerin düşüncelerini daha rahat ifade edebildiği belirtilmektedir.

Sonuç: Yapay zekâ entegrasyonu ile güçlendirilmiş AAC sistemleri, otizm spektrumundaki bireylerin iletişim becerilerinin geliştirilmesinde yeni ve umut vaat eden bir yaklaşım sunmaktadır. Bu sistemler, geleneksel AAC araçlarının sınırlarını aşarak iletişimin hızını ve verimliliğini artırmakta, kullanıcıya özel uyarlamalarla etkileşim kalitesini yükseltmektedir. Elde edilen bulgular, yapay zekâ destekli AAC çözümlerinin otizmlı bireylerin günlük iletişiminde

önemli kolaylıklar sağladığını ve sosyal etkileşimlere katılımını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bununla birlikte, bu teknolojilerin hala gelişim sürecinde olduğu unutulmamalıdır. Uzun vadede en iyi sonuçların alınabilmesi için yapay zekâ destekli AAC sistemlerinin kullanıcı ihtiyaçlarına tam uyum, kişisel verilerin güvenliği, etik kullanım ve kullanıcı ile ailelerinin benimsemesi konularında daha fazla araştırma ve değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, AAC, Yapay Zeka, İletişim

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Uygulamalı Davranış Analizi Kapsamında Sosyal Becerilere Yönelik Çalışmalarının İncelenmesi

Abdullah Kaymaz ^{1,*} & Salih Zeki Genç ²

¹ Özel Eğitim Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

² Temel Eğitim Bölümü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

kymza34@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı özel eğitim öğretmenlerinin uygulamalı davranış analizi kapsamında sosyal becerilere yönelik çalışmalarının incelenmesidir. Araştırma nitel yöntem ve durum çalışması desenine göre yürütülmüştür. Bu kapsamda özel eğitim öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda zengin ve ayrıntılı bilgiler edinilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2024-2025 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde İstanbul'un Beylikdüzü İlçesinde yer alan ilkokul, ortaokul ve liselerde özel eğitim alanında görev yapmakta olan 27 öğretmen oluşturmuştur. Bu öğretmenlere kolay ulaşılabilir örnekleme metoduna göre belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Öğretmenlerden elde edilen veriler nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri analiz tekniklerinden birisi olan içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler özel eğitim alanında sosyal beceri çalışmalarının en çok sosyal hayata adaptasyon ve entegrasyon açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin, uygulamalı davranış analizine yönelik genel anlamda kendilerini yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Diğer bir sonuç olarak özel eğitim öğretmenlerinin, uygulamalı davranış analizi kapsamında sosyal becerilere yönelik çoğunlukla davranışsal öğretim yöntemlerini kullandıkları ve bu uygulamaların sosyal beceri öğretimi çalışmaları yaparken özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların gelişimine katkı sağladıklarını düşündükleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin sosyal beceri öğretiminde uygulamalı davranış analizi dışında kullandıkları bilimsel dayanaklı uygulamalardan en çoğunun etkileşim temelli yöntemler olduğu; uygulamalı davranış analizi uygulamalarının çocuklarda sosyal beceri dışında en fazla akademik gelişim alanına katkı yapacağı ve bu uygulamaların genel eğitim sınıflarındaki grup çalışmalarında sosyal beceri geliştirmede etkili olduğu da yine sonuçlardandır. Bu uygulamalar ayrıca öğretmenlerin sınıf içerisindeki performanslarına en fazla sınıf yönetiminde katkı yapmaktadırlar. Ancak genellikle bu alanda öğretmenlerin materyal, kaynak ve destek yetersizliği yaşadıkları tespit edilmiştir. Son olarak öğretmenler bu uygulamalar sırasında en fazla ön koşul becerilerde güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Uygulamalı Davranış Analizi, Sosyal Beceri.

Sosyal Medya Kullanımı ve Zihin Çürümesine Tasarım Odaklı Çözümler

Elif Dilek

Sınıf Öğretmenliği Derince Bilim ve Sanat Merkezi
edilek36@gmail.com

Özet

Amaç: Projemiz sosyal medyada sürekli olarak tüketilen gereksiz ve anlamsız içeriklerin bireylerin zihinsel ve davranışsal yetileri üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koyarak, daha bilinçli ve sağlıklı bir dijital medya kullanımına yönelik farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir. Brain Rot (Beyin Çürümesi), dijital bağımlılığın ve Gündemi Kaçırma Korkusunun (FOMO) beynimizde yarattığı olumsuz etkileri ve düşük kaliteli internet içeriklerinin sebep olduğu psikolojik bozulmaları ifade eder.

Yöntem: Araştırmada tasarım odaklı araştırma (Design-based research) yöntemi kullanılmıştır. Tasarım tabanlı araştırma, eğitim ortamlarında karşılaşılan karmaşık zorlukları ele almak için güçlü bir yöntem olarak ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşım, çeşitli eğitim bağlamlarında uygulanabilen yeni teoriler, eserler ve uygulamalar geliştirme nihai hedefi ile öğrenme ortamlarının birden fazla yinelemeden geçerken sistematik bir şekilde incelenmesini içerir. Araştırmacılar, doğal ortamlarda eğitim yeniliklerinin uygulanmasını ve evrimini yakından inceleyerek, başarıya veya başarısızlığa katkıda bulunan faktörler hakkında değerli iç görüler elde edebilirler.

Problem Tanımlama ve Literatür Taraması: İlk aşamada sosyal medyanın sebep olduğu problemler tespit edilmiştir. Bu aşamada sosyal medya etkilerini Olan biteni kaçırma korkusu, Dijital bağımlılık ve Oxford Dictionary tarafından 2024 yılının kelimesi olarak seçilen zihin çürümesi (brain rot) kavramı üzerinden inceledik. 50 soruluk dijital anket hazırlanmış ve Türkiye genelinde farklı öğrenci ve öğretmenlerinin, çeşitli yaş (8-61+) ,cinsiyet ve meslek gruplarının katıldığı toplam 385 kişiye uygulanmıştır. 382 katılımcı sorulara eksiksiz cevap vermiştir. Bulgularda çocuk ve yetişkinlerde dijital bağımlılık ve FOMO ile ilgili anket puanları ortalamanın altında yani olumsuz etki yaratmayacak düzeyde iken beyin çürümesine yönelik anketin ortalaması ortalamanın üzerinde ve tehlike yaratacak düzeyde çıkmıştır.

Bulgular:

Tasarımın Geliştirilmesi ve Modelleme: Beyin çürümesi probleminin tespiti sonrasında Zihni adını verdiğimiz yapay Zeka sohbet arkadaşını tasarladık ve zihni ile birlikte beyin çürümesine yönelik farkındalık kazandıracak oyunlar tasarladık. Tasarım ile ilgili detayları 2.2. bölümünde yer almaktadır.

Prototipin veya Çözümün Uygulanması: Zihni adını verdiğimiz yapay zeka sohbet arkadaşını somutlaştırmak için 3 boyutlu yazıcıda bir prototip hazırladık. Zihni'nin ana kartına beyin çürümesi ile ilgili oyunu yükledik. Zihni'ye bir ses seçtik.

Değerlendirme ve Veri Analizi: Zihni ve beyin çürümesi farkındalık oyununu okulumuzda uygulamaya sunduk.

Düzeltilmeler ve Tekrarlayan Döngüler: 30 öğrenci ile yaptığımız uygulamalarda Zihni ve oyunumuzun beyin çürümesine yönelik dikkat çekici bir uygulama olduğunu keşfettik. Bu aşamanın detayları ise Bulgular Kısmında yer almaktadır.

Sonuçların Teoriye ve Uygulamaya Katkısı: sonuç olarak Zihni ve oyun senaryomuzun beyin çürümesi ve dijital okuryazarlık ile ilgili özellikle ilkokul ve ortaokul düzeyindeki çocuklarda önemli bir farkındalık olduğu söylenebilir. Ve 3 boyutlu ya da daha gelişmiş oyun yazılımlarıyla yetişkinlerde de uygulanabilir bir versiyon oluşturulabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Brain Rot, Gündemi Kaçırma Korkusu, Sosyal medya, Dijital Okuryazarlık

Digital Transformation in Language Education: A Sustainable Approach through Social Media-Based Practices

Meral Yıldırım

İngilizce Öğretmenliği Siyavuşpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
meralyildirim.33@gmail.com

Özet

This study seeks to explore how social media-based teaching practices contribute to the enhancement of productive language skills among high school students, within the context of sustainable language education. A qualitative research design was adopted for the study, which was conducted over a six-week period with 48 secondary school students in Türkiye (24 from 9th grade and 24 from 12th grade), within the context of the Turkish language and literature course. Data were collected through semi-structured interviews in an effort to gain deeper insights into students' experiences with speaking and writing tasks carried out on platforms such as Instagram, Facebook, and Twitter.

The present study addresses the increasing demand for novel models of pedagogy that meaningfully and effectively blend digital technologies into the educational process. The fundamental aim of such models is twofold: first, to maximize learner agency and, secondly, to nurture the key competencies that are essential in 21st-century education. A thematic analysis of interview data was conducted using inductive coding techniques. The coding was carried out independently by two researchers, and the emerging themes were reviewed collaboratively to enhance validity through researcher triangulation. This analysis revealed three prominent themes: increased motivation, enhanced creative expression, and increased engagement in classroom communication. Students also reported a sense of ownership over their language use, which is an indicator of a transition to increased autonomy in language learning.

The findings of the study indicate that a strategic incorporation of social media tools into language learning environments can promote long-term engagement, creativity, and active learning, which are key components of pedagogical sustainability. The study also highlights how digital mediation practices empower learners and foster greater autonomy in language development. This aligns with broader educational objectives such as the United Nations Sustainable Development Goals—particularly Goal 4 (Quality Education) and Goal 9 (Industry, Innovation, and Infrastructure)—by emphasizing the role of digital innovation in creating inclusive and adaptive learning environments.

**Bu bildiri, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Bilim Dalı'nda yürütülen 10680364 numaralı doktora tezinden türetilmiştir.*

Anahtar Kelimeler: Turkish language education, sustainable language education, social media, learner autonomy, digital pedagogy

Paylaşan Ebeveynlik ve Çocuk İstismarı

Nursena Çoraplı ^{1,*} & Remziye Ceylan ¹

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
nursenacorqpli1@gmail.com

Özet

Teknolojinin hızlı gelişimi beraberinde birçok yeniliği ve toplumsal değişimi getirmiştir (Uça Güneş, 2016). İnternetin keşfi ile iletişim kanalları çeşitlenmiştir, bireyler sosyal medya platformları üzerinden yazılı, sesli, görüntülü iletişim fırsatları edinmişlerdir. Bu nedenle sosyal medya platformlarına olan talep artırmıştır ve sosyal medya kullanımı hızla yaygınlaşmıştır (Uluç ve Yarcı,2017). Bireyler sosyal medya platformları üzerinden aileleri ve arkadaşlarıyla iletişimde kalarak keyifli vakit geçirmektedirler (Holberry, 2024). Sosyal medya kullanımı bireylere her ne kadar mutluluk verse de beraberinde birtakım tehlikeler barındırmaktadır. Sosyal medya platformlarında paylaşılan fotoğraf, video, ses kaydı gibi kişisel veriler, veri havuzuna kaydedilmekte ve depolanmaktadır (Atalay,2019). Paylaşılan kişisel veriler çeşitli yollarla yabancı kişilerin eline geçebilmektedir (Yüksel,2021). Bu nedenle paylaşım yaparken özenli davranılmalıdır.

Ebeveynler ve eğitimciler sosyal medyada paylaşım yaparken çocuklara karşı olan yasal ve etik sorumluluklarının farkında olmalıdırlar (Serin,2019). Çocuklar henüz sosyal medyada paylaşım yapabilecek yeterli bilince sahip olmadan, ebeveynlerinin, sağlık çalışanlarının, doğum fotoğrafçıların, öğretmenlerinin, çevrelerinin paylaşımlarıyla sosyal medyada yer edinmeye başlamaktadırlar (Çimke ve ark., 2018; Gökbay,2024).

Ebeveynlerin sosyal mecralarda çocuklarıyla ilgili paylaşımlar yapmaları paylaşan ebeveynlik kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Paylaşan ebeveynlik (sharenting), İngilizce’de share (paylaşmak) ve parenting (ebeveynlik) kelimelerinin türemesi ile ebeveynlerin yaş, cinsiyet, sağlık ya da hastalık durumu gözetmeksizin çocuklarına dair görsel bilgileri sosyal medyada sürekli paylaşarak çocuk hakları ihlaline neden olan ebeveyn anlayışını ifade etmektedir (Bostan ve ark., 2017; Akkoç ve Ayyıldız, 2022).

Çocuklar hakkında paylaşılan veriler, internet ortamına yüklendiği anda kontrol edilmesi neredeyse imkansız bir hal almaktadır ve beraberinde tehlikeleri getirmektedir. Örneğin, çocuklara ait kişisel veriler pedofili bireylerin takip ettiği pornografik sitelerde kullanılabilir (Yılmaz,2021). Elde edilen verilerle çocuklar kimlik hırsızlığına maruz kalabilmektedirler (Baloğlu,2023). Bunun yanı sıra çocuğa ait isim, soy isim, yaş, doğum tarihi, ev adresi, okul adı vb. bilgiler çocuğun fiziksel olarak kaçırılmasına neden olabilmektedir (Akkoç ve Ayyıldız,2022). Çocukların komik ve eğlenceli görülen verileri ilerleyen süreçte onların akran zorbalığına uğramalarına, iş ve eğitim imkanlarını kaçırmalarına neden olabilmektedir (Dursun, 2019; Geredeli ve ark.,2024). Bunun bir sonucu olarak ebeveyn ve çocuk ilişkisi olumsuz

etkilenebilmektedir. Ebeveynlerin ve çocukların hukuki olarak karşı karşıya geldiği durumlar yaşanabilmektedir (Erişir ve Erişir,2018).

Çocuğun sağlığını ve gelişmesini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin tarafından kasıtlı veya kasıtlı olmayan davranışlar çocuk istismarı olarak tanımlanmaktadır (Baskak, 2023). Çocukların gelişim süreçlerine uygun olmayan şekilde iletişim sürecine dahil edilmesi beraberinde istismarı getirmektedir (Güngör,2021). Paylaşan ebeveynlik davranışı, çocukların mahremiyetini ihlal ederek tehlikeli sonuçlar doğurabildiğinden dolayı istismar türlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Paylaşan ebeveynlik davranışının olumsuz sonuçlarını azaltmanın öncelikli adımının ebeveynlerin çocuk istismarına ve paylaşan ebeveynlik davranışına ilişkin farkındalıklarını arttırmak olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada 48-60 aylık çocuğu olan annelerin çocuk istismarına ilişkin biliş düzeyleri ile paylaşan ebeveynlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama- korelasyon modeline göre desenlenmiştir.

Araştırma verileri 2023-2025 eğitim öğretim yıllarında İstanbul ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokulu ve anasınıflarında okul öncesi eğitime devam eden 48-60 aylık çocuğu olan 200 anneye; araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Alemdar ve Kahraman (2023) tarafından geliştirilen “Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği” ve Aktu ve Dilekmen (2021) tarafından geliştirilen “Çocuk İstismarına İlişkin Bilişler Ölçeği- Ebeveyn Formu” uygulanarak toplanmıştır. Araştırma sonuçları daha sonra paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı, Erken Çocukluk, Paylaşan Ebeveynlik, Sosyal Medya, Okul Öncesi

Daha İyi Bir Dünya İçin Sürdürülebilir Ol

Yeşim Türkmen Gülle ^{1,*} & Özge Kabasakal ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Bağcılar Bilim ve Sanat Merkezi

² Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Yusuf Kardeş İlkokulu

turkmen.yesim@yahoo.com

Özet

“Be Sustainable For A Better World (Daha İyi Bir Dünya İçin Sürdürülebilir Ol)” projesi, 2023-2024 eğitim öğretim yılında ilkokul öğrencilerine yönelik planlanan uluslararası bir eTwinning çalışmasıdır. Türkiye’den 10, Azerbaycan’dan 1 ve Arnavutluk’tan 1 öğretmen olmak üzere toplam 12 ortak ve 89 öğrencinin katılımıyla yürütülmüştür. Projenin temel amacı; öğrencilerde çevresel farkındalık oluşturmak, kaynakları verimli kullanma bilinci kazandırmak ve sürdürülebilir yaşam davranışlarını erken yaşta geliştirmektir.

Çalışma sürecinde STEM etkinlikleri, dijital araçlar ve oyun temelli öğrenme yöntemleri kullanılmış; öğrencilerin problem çözme, takım çalışması ve dijital okuryazarlık gibi 21. yüzyıl becerileri desteklenmiştir. Projede dijital hikâye kitabı hazırlama, sanal sergi oluşturma, kültürlerarası karışık ülke takımlarıyla şiir yazımı gibi etkinlikler gerçekleştirilmiş; bu sayede öğrenciler iş birliği, iletişim ve çok kültürlülük açısından gelişim göstermiştir.

Araştırma yöntemi olarak, tek gruplu ön test-son test zayıf deneysel desen (Fraenkel & Wallen, 1996) kullanılmıştır. Kontrol grubu bulunmamakla birlikte, öğrencilerin sürdürülebilirlik konusundaki bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla proje başlangıcında ve sonunda araştırmacılar tarafından geliştirilen 5 maddelik bir bilgi testi uygulanmıştır. "Sürdürülebilirlik kavramını açıklama, sürdürülebilirliğin alt kavramlarının sudaki yaşam ile ilgili düşüncelerin açıklanması, kültürlerarası,farklı ülkelerden öğrencilerle çalışmakla ilgili düşünceleriniz, yeni bir şey tasarlama ile ilgili fikirleriniz, dünyamızı daha yaşanabilir hale getirmek için neler yapmamız gerektiği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir" sorularına yer verilmiştir. Testte çevre bilinci, geri dönüşüm, kaynak kullanımı ve sürdürülebilir yaşam tarzı gibi temalar yer almıştır. Ayrıca, nitel veri toplamak amacıyla öğrenci günlükleri, öğretmen gözlem formları ve etkinlik sonu anketlerinden yararlanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin sürdürülebilirlik konusundaki bilgi düzeylerinde anlamlı artış gözlemlenmiştir. Öğrenciler akranlarıyla etkileşimli çalışmalarda yer almaktan mutluluk duymuş, sosyal becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Nitel veriler, öğrencilerin çevresel sorunlara daha duyarlı hale geldiğini ve günlük yaşantılarında geri dönüşüm uygulamalarına yer verdiklerini göstermektedir. Öğretmen görüşleri de projenin öğrenciler üzerinde akademik ve sosyal açıdan olumlu etkiler yarattığını desteklemektedir.

Proje sonunda, tüm ortaklar Ulusal ve Avrupa Kalite Etiketini ile ödüllendirilmiş; eTwinning sürecine ilk kez katılan öğretmenler, mesleki açıdan gelişim sağladıklarını belirtmişlerdir. Bu

yönüyle proje, sürdürülebilirlik eğitiminin okul öncesi ve ilkokul düzeyinde nasıl etkili biçimde verilebileceğine dair somut ve ilham verici bir model sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, STEM, Dünya, e Twinning

Steam, Birlikte Sürdürülebilir Bir Yarın Başarabiliriz

Özge Kabasakal ^{1,*} & Yeşim Türkmen Gülle ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Yusuf Kardeş İlkokulu

² Sınıf Öğretmenliği Bağcılar Bilim ve Sanat Merkezi

debrel_88@hotmail.com

Özet

“STEAM, Together We Can Achieve A Sustainable Tomorrow (STEAM, Birlikte Sürdürülebilir Bir Yarın Başarabiliriz) projesi 2024-2025 eğitim-öğretim yılında normal gelişim gösteren ve özel eğitim öğrencilerinin birlikte çalışmasına yönelik Türkiye, Romanya, Gürcistan, Litvanya, Yunanistan ortaklığında yürütülmüş eTwinning projesidir. Bu projenin amacı bütüncül ve disiplinlerarası bir yaklaşımla STEAM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat, Matematik) disiplinleri arasındaki ayrımı ortadan kaldırmak ve proje tabanlı bir eğitim yaklaşımıyla bu disiplinler arasında uyumlu bir şekilde tam bir entegrasyon yaratmaktır. Öğrencilerin STEAM temelli etkinliklere ilgilerini artırma ve sürdürülebilirlik konusunda farkındalıklarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma Problemi: Normal gelişim gösteren ve özel eğitim öğrencilerinin STEAM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat, Matematik) disiplinlerine ve sürdürülebilir kalkınma konusunda farkındalıkları nedir?

Alt Problemler:

Fen ve matematik derslerinin konularına bakış açıları nasıldır?

Yeni bir şey tasarlama, değiştirme ile ilgili düşünceleri nelerdir?

Sanat konularına ve görsel sanatlar dersine yönelik görüşleri nedir?

Sürdürülebilir kavramının alt başlıklarına yönelik bilgi düzeyleri nedir?

Problem çözme, yaratıcılık ve iş birliği becerilerine sahipler midir?

Projenin Önemi: Normal gelişim gösteren ve özel eğitim öğrencilerinin birlikte disiplinlerarası derslere ilgisini artırma, sürdürülebilirlik konusunda farkındalık kazandırma, farklı gelişim özelliklerine sahip bireylere empati ve sosyal sorumluluk geliştirme.

Araştırmanın Deseni: Tek gruplu ön test – son test zayıf deneysel desen (Fraenkel & Wallen, 1996). Araştırmada kontrol grubu bulunmamaktadır. Projeye katılan öğrencilere ön test uygulandıktan sonra uygulama yapılacaktır. Uygulamadan sonra ise son test yapılacaktır.

Araştırmanın / Projenin Çalışma Grubu: Türkiye, Romanya, Litvanya, Yunanistan, Gürcistan ülkelerinin farklı bölgelerinden normal gelişim gösteren ve özel eğitim öğrencilerinden gönüllü 87 öğrenci oluşturacaktır. Araştırmaya/Projeye katılan gönüllü öğrencilere araştırmacı tarafından

5 açık uçlu sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu ön test olarak uygulanacaktır. Öğrencilerle 3 aylık bir uygulama süreci olduktan sonra araştırmacı tarafından geliştirilmiş 6 açık uçlu sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu son test olarak uygulanacaktır.

Ön Test-Son Test:

STEAM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat, Matematik) derslerine karşı ilginizi açıklayınız.

Yeni bir şey tasarlama, değiştirme ile ilgili düşüncelerinizi açıklayınız.

Sanat konularına ve görsel sanatlar dersine yönelik görüşlerini açıklayınız.

Sürdürülebilirlik kavramını ve alt başlıklarını açıklayınız.

Farklı gelişim düzeylerine sahip bireylerle ilgili düşüncelerinizi açıklayınız.

Son Test:

Yapmış olduğunuz STEAM ve sürdürülebilirlik etkinlikleri size neler kazandırdı? Açıklayınız.

Çalışma Takvimi:

1.Ay: Ön test uygulaması, STEAM ve sürdürülebilirlik kavramlarının tanıtımı, geri dönüşüm malzemelerinden deniz krilliliğine çözüm üretmek için nanorobot oluşturulması

2.Ay: Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden olan iklim eylemi, temiz su, sudaki yaşam kavramları için su çarkı, temiz ve kirli su deneyi

3.Ay: Akıllı saksı, doğal boya yapımı ve son test uygulaması

Elde edilen verilere bakıldığında öğrencilerin Fen bilimleri ve matematik derslerine karşı olumlu bakış açısı kazandıkları, yeni bir şey tasarlama ve mühendislik ile ilgili olumlu gelişme olduğu, Görsel sanatlar dersine ve sanat konularına olan ilginin arttığı, STEAM becerilerini kullanarak problem çözme becerilerinin geliştiğini, farklı gelişim özelliklerine sahip bireylerle empati ve sosyal sorumluluk geliştiği görülmüştür. Dijital araçların etkin kullanımına yönelik beceriler, farklı ülkelerden öğretmenler ve öğrencilerde kültürel etkileşim arttığı görülmüştür. Sonuç olarak uygulama yapılan öğrenci sayısının arttırılması alanyazına daha kapsamlı katkı sağlayacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: STEAM, Sürdürülebilirlik, Kapsayıcılık, Disiplinlerarası

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yapay Zekâya Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Mehmet Gökhan Karayığit ^{1,*} & Emel Çilingir Altınır ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sınıf Öğretmenliği Çukurova Üniversitesi
karayıgitgokhan@gmail.com

Özet

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının yapay zekâya yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Yapay zekâ, eğitim sistemlerine entegrasyonu hızla artan bir teknoloji olup, öğretmen adaylarının bu konudaki tutumları, gelecekteki öğretim süreçleri açısından kritik bir rol oynamaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi ve betimsel tarama modeli kullanılmış; örneklem, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örneklem grubunu Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim gören 73 dördüncü sınıf öğretmeni (44 kadın, 29 erkek) oluşturmaktadır. Veriler, Schuman ve Rodway (2020) tarafından geliştirilen ve Kaya ve arkadaşları (2022) tarafından Türkçeye uyarlanan "Yapay Zekâya Yönelik Genel Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Beşli Likert tipi olan bu ölçek, pozitif ve negatif olmak üzere iki alt boyuttan ve toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Veriler Google Formlar aracılığıyla toplanmış ve SPSS 29.0 programı ile analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin normallik dağılımı incelenmiş ve normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının yapay zekâya karşı yüksek düzeyde olumlu bir tutum sergilediklerini göstermiştir. Cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Elde edilen bulgulardan öğretmen eğitimi programlarında yapay zekânın entegrasyonuna yönelik çalışmaların teşvik edilmesi gerektiği sonucu çıkarıldı. Ayrıca, öğretmen adaylarının yapay zekâya karşı olumlu tutumları, bu teknolojilerin eğitim ortamlarında daha etkili şekilde benimsenebileceğine işaret etmektedir. Gelecekteki araştırmalar, yapay zekâ farkındalığının öğretmen adayları üzerindeki uzun vadeli etkilerini ve uygulama süreçlerini daha derinlemesine inceleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Tutum, Öğretmen Eğitimi, Sınıf Öğretmenliği

İlkokul Öğrencilerinin Kütüphaneye Karşı Tutum ve Algılarının Bir İfade Aracı Olan Resim Yoluyla İncelenmesi

Özge Kabasakal

Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Yusuf Kardeş İlkokulu
debreli_88@hotmail.com

Özet

Kütüphane, bilginin toplandığı, korunduğu, düzenlendiği, her yaştan bireylerin öğrenmesine ve kullanımına sunulan bir kurumdur. Kütüphaneler, kitap deposu olmaktan çıkarak çocukluktan itibaren öğrenme sürecinin bir parçası olmuştur. Yaşayan öğrenme ve kültür merkezleri haline gelmiştir. Çalışmanın temel amacı, öğrencilerin kitaplarla olan ilişkilerini daha iyi anlamaktır. Bu süreçte kütüphaneleri nasıl algıladıkları, okuma alışkanlıkları, tutumları gibi unsurları resimler ve bu resimlere yönelik ifadeleri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada şu soruların cevapları aranmıştır:

İlkokul öğrencileri kütüphaneyi nasıl çizmişlerdir?

Kütüphaneye yönelik öğrenci algıları ve tutumları nasıl olmuştur?

Öğrencilerin kütüphaneye yönelik tutumları nasıl ve sınıf seviyesine göre farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin tutumlarında cinsiyete göre farklılık görülmekte midir?

Öğrenciler kütüphanenin fiziksel ve işlevsel özelliklerinin farkındalar mı?

Çizimlerinde kütüphaneci kavramı var mı?

Araştırmanın evrenini, İstanbul Küçükçekmece Öğretmen Yusuf Kardeş İlkokulu'nda öğrenim görmekte olan şema öncesi dönem ve şematik dönem evresinde olan 6-10 yaş arasındaki 100 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin yazma ve çizme tekniği ile elde edilmiştir. Çocukların çizdikleri resimler ve resimlere ilişkin yorumlar toplanacak, elde edilen veriler çözümlenerek yorumlanacaktır. Araştırmada öğrencilerin kütüphane ile ilgili düşüncelerini, algılarını ve deneyimlerini öğrenmek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmadan sanat temelli teknikten yararlanılmıştır. Sanat temelli araştırma sanatın ve araştırmanın birlikte kullanılmasıdır. Geleneksel araştırma yöntemlerine göre daha çeşitli ve zengin veriler sunar. İlkokul öğrencileri için çizim ve resim doğal bir ifade aracıdır ve onların dünyasını anlamamızı sağlar. Konuşarak ifade edemedikleri duygu ve düşüncelerini resim yoluyla anlatırlar. Araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun kütüphane hakkında bilgi sahibi olduğu ve kütüphaneye yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Kütüphane denildiğinde ilk olarak kitap ve rafları düşündükleri, kütüphaneyi çoğunlukla kitap okumak için ziyaret ettikleri görülmüştür. Ayrıca kütüphaneyi sessiz bir ortam olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunda “kütüphaneci” kavramının yeterince oluşmadığı, kütüphanecinin görev ve rolü hakkında bilgi sahibi olan öğrenci sayısının sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin kütüphaneyi daha çok fiziksel mekân olarak algıladığı, işlevsel özelliklerinin farkında olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul Öğrencileri, Kütüphane Algıları, Resim Yorumlama, Çizim

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeyleri ile Okuma Becerileri Üzerine Bir İnceleme

Uyum Meryem Kurtoğlu ^{1,*} & Bilge Kuşdemir Kayıran ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Gaziantep Üniversitesi

² Temel Eğitim Bölümü Gaziantep Üniversitesi
uyumsarar-1985@hotmail.com

Özet

Bu araştırma, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeyleri ile okuma becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Günümüzde dijital teknolojilere erişimin erken yaşlara kadar inmesiyle birlikte, öğrencilerin okuma alışkanlıkları, tutumları ve anlama becerilerinde değişimler gözlemlenmektedir. Bu bağlamda çalışmada, dijital bağımlılığın çocukların okuma süreçlerine olan etkisi çok yönlü biçimde ele alınmıştır.

İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırma, 2021–2022 eğitim-öğretim yılında Adana ilinin Karataş ve Çukurova ilçelerinde öğrenim gören 274 ilkokul öğrencisiyle yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde üç farklı ölçme aracı kullanılmıştır. Öğrencilerin dijital bağımlılık düzeyleri, Tuncay Dilci vd. (2019) tarafından geliştirilen Dijital Bağımlılık Ölçeği ile değerlendirilmiş ve bu ölçek veliler tarafından doldurulmuştur. Okuma becerileri ise iki boyutta incelenmiştir: Okuma tutumu ve okuduğunu anlama başarıları. Okumaya yönelik tutumları belirlemek amacıyla McKenna ve Kear tarafından geliştirilen, Kocaarslan (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan Okuma Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Okuduğunu anlama becerileri ise Karabay ve Kuşdemir (2010) tarafından geliştirilen Okuduğunu Anlama Başarı Testi ile ölçülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin dijital bağımlılık düzeyleri genel olarak yüksektir. Erkek öğrencilerin dijital bağımlılık puanları kız öğrencilere kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Buna karşılık, kız öğrencilerin hem okumaya yönelik daha olumlu tutuma sahip olduğu hem de okuduğunu anlama testinden daha yüksek puanlar aldığı belirlenmiştir. Ekran süresi arttıkça dijital bağımlılık düzeyleri de arttığı gözlemlenmiştir. Diğer yandan, ekran süresi ile okuma tutumu arasında pozitif bir ilişki gözlemlenmiştir. Ebeveynlerin eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin dijital bağımlılık düzeylerinin azaldığı, okuma tutumu ve anlama becerilerinin arttığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, daha az kardeş sayısına sahip ve daha yüksek sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin okuma becerilerinin daha iyi, dijital bağımlılıklarının daha az olduğu görülmüştür. Korelasyon analizine göre, dijital bağımlılık ile okuma tutumu ve okuduğunu anlama becerisi arasında orta düzeyde, negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öte yandan, okuma tutumu ile okuduğunu anlama arasında pozitif ve güçlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Sonuç olarak bu çalışma, dijital bağımlılık düzeyinin öğrencilerin okuma süreçlerini olumsuz etkileyebileceğini ortaya koymakta, erken yaşta okuma alışkanlığı kazandırmanın ve dijital okuryazarlığı bilinçli şekilde yönetmenin önemine işaret etmektedir. Erken yaşta dengeli dijital araçların kullanımının sağlanmasının, çocuklara okumayı sevdirecek etkinliklere ağırlık verilmesinin ve aile farkındalığının artırılmasının, bu olumsuz etkilerin önüne geçilmesine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Bağımlılık, Okuma Tutumu, Okuduğunu Anlama Başarıları, İlkokul

Türkçe Dil Öğreniminde Yapay Zeka Araçlarının Telaffuz ve İletişim Becerilerindeki Rolü

Tuğba Şimşek

Türkçe Eğitimi Dokuz Eylül Üniversitesi
tugbasimsek5@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek amacıyla en çok kullanılan yapay zekâ (YZ) tabanlı dil öğrenme araçlarını incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmada betimsel analiz yöntemiyle alanyazındaki bulgular değerlendirilmekte ve doküman analizi yöntemi kullanılarak Türkçe öğreniminde sıklıkla tercih edilen ve ulaşılması herkes tarafından kolay olan Duolingo, Busuu, Mondly dil öğrenme araçları detaylı bir şekilde analiz edilmektedir. Bu araçların, telaffuz düzeltme, gerçek zamanlı geri bildirim, bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimi ve doğal dil girdisi sağlama gibi özelliklerle öğrencilerin dil becerilerini geliştirdiği gibi sonuçlar pek çok çalışma ele alınarak incelenmektedir. Bu çalışmada özellikle telaffuz odaklı olarak doğru vurgu ve tonlama konularında ayrıntılı olarak incelenmektedir. Araştırma bulguları, bu yapay zekâ araçlarının Türkçe öğreniminde etkin bir rol oynadığını ve kullanıcıların dil becerilerini sistematik bir şekilde geliştirdiğini göstermektedir. Çalışma, Türkçe öğretiminde yapay zekâ araçlarının pedagojik etkilerini değerlendirmekte özellikle dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik sunduğu olanaklar çerçevesinde detaylı bir şekilde incelenmektedir. Bu araçların daha verimli kullanımı ve etkili öğretim aracına dönüşmesi için öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğrenimi, Yapay Zeka, Telaffuz, İletişim Becerileri, Yapay Zeka Araçları, Dil Öğrenme Teknolojileri

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık ve Yapay Zekâ Yetkinlikleri Açısından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Perspektifinden İncelenmesi

Şenay Meral Zeytin

Türkçe Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
snymeralzeytin@gmail.com

Özet

Bu çalışma, ortaokul (5-8. sınıflar) Türkçe dersi öğretim programı ve güncel ders kitaplarını dijital okuryazarlık ve yapay zekâ yetkinlikleri açısından incelemeyi ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin teknoloji vizyonu ile uyumluluğunu değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Dijital dönüşüm ve yapay zekâ teknolojilerinin eğitim alanındaki yansımaları, öğretim programlarının ve materyallerinin yeniden yapılandırılmasını gerekli kılmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle yürütülen bu çalışmada, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın ortaokul bölümü (5-8. sınıflar), 2023-2024 eğitim-öğretim yılında kullanılan MEB onaylı ortaokul Türkçe ders kitapları ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kaynakları incelenecektir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "Dijital Okuryazarlık ve Yapay Zekâ Yetkinlikleri Değerlendirme Formu" kullanılarak analiz edilecektir. Bu form üç temel kategoriden oluşmaktadır: (1) öğretim programında dijital okuryazarlık ve yapay zekâ yetkinliklerine yönelik kazanımlar, (2) ders kitaplarında dijital içerik ve yapay zekâ temaları, (3) Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin dijital dönüşüm ve yapay zekâ vizyonu ile uyumluluk. İlk incelemeler, ortaokul Türkçe dersi öğretim programında dijital yetkinliğin, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde tanımlanan sekiz temel yetkinlik (ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade) arasında yer almasına ve programın giriş bölümünde vurgulanmasına rağmen, öğrenme alanları ve kazanımlara sistematik olarak yansıtılmadığını göstermektedir. Ders kitaplarında teknoloji ve dijital dünya ile ilgili metinler bulunmakla birlikte, yapay zekâ kavramlarını ve uygulamalarını içeren güncel metinlerin sınırlı olduğu, dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir. Programın, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin dijital yetkinlikler ve teknoloji entegrasyonu vizyonu ile kısmen uyumlu olduğu, ancak yapay zekâ okuryazarlığı açısından geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının, ortaokul Türkçe eğitimi programı ve materyallerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin dijital dönüşüm ve yapay zekâ vizyonuna uygun şekilde güncellenmesine yönelik bir prototip model sunması ve yapay zekâ destekli dijital okuryazarlık becerileri gelişimine katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Türkçe Eğitimi, Dijital Okuryazarlık, Yapay Zekâ, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Doküman Analizi

Türkçe Eğitiminde Yapay Zeka Araçlarının Kullanımı

Nusret Salmanlı

Türkçe Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
marmarali01@gmail.com

Özet

Son yıllarda teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler, eğitim alanında da çeşitli yenilikler getirmiştir. Özellikle farklı ilgi, istek ve ihtiyaçları olan öğrencilerin derse dikkatlerini çekmek daha etkili ve verimli bir eğitim öğretim faaliyeti gerçekleştirebilmek için öğretmenlerin eğitim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanmaları gerekir.

Bilişim teknolojilerinin en önemli unsurlarından olan yapay zeka uygulamalarının eğitimde de kullanılması kaçınılmaz olmuştur. Bu yapay zeka uygulamaları birçok alanda kullanıldığı gibi eğitimde de göz ardı edilemeyecek kadar ilerlemek de geliştirilen çeşitli uygulamalar ile öğretmen ve öğrencilere farklı kolaylıklar sağlayıp seçenekler sunmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif modeli kapsamında da öğrencilerin kazanması gereken 21. yüzyıl becerileri içerisinde teknoloji unsurlarının kullanımı, bilgi ve teknoloji okuryazarlığı ayrıca önem arz etmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin, bilginin ekonomik kullanımına yönelik olarak bilgiye erişmek, yönetmek, bütünleştirmek, değerlendirmek ve yaratmak üzere dijital teknolojileri, iletişim araçlarını ve ağırlarını uygun kullanabilme becerilerine sahip olmaları hedeflenmektedir.

Yapay zeka uygulamaları, Türkçe eğitimi ve öğretiminde dersleri daha verimli ve ilgi çekici kılmak açısından birçok yenilik ve fırsat sunmaktadır. Geliştirilen bu yapay zeka uygulamaları öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak, sınıf ortamında öğretmenlere destek olmak, eğitim süreçlerini kişiselleştirmek gibi farklı alternatifler yaratmaktadır. Yapay Zekanın sağladığı bu fırsatlar Türkçenin eğitimi ve öğretimine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Yapay Zeka, Eğitim, Müfredat, Uygulamalar

Türkçe Dersinde Yapay Zekayla Desteklenen 6.Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Algılarının İncelenmesi

Seda Kocaoğlu ^{1,*} & Fatih Kana ²

¹ Türkçe Öğretmenliği Şehit Cemal Demir Anadolu İmam Hatip Lisesi

² Türkçe Eğitimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
sedakocaoglu45@gmail.com

Özet

Bu çalışmada ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin derslerinde yapay zekâ ile desteklendiklerinde Türkçe dersine yönelik algılarını incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma modeli kapsamında olgubilim (fenomonoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin batısında yer alan bir şehirdeki ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bir form kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde ve yorumlanmasında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonunda Türkçe dersinde dört temel dil becerisine yönelik algılarında olumsuzluk yaşayan öğrencilerin dersin yapay zekâ araçları ile çeşitlendirildiğinde ilgilerinin arttığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin yapay zeka araçlarıyla desteklenen dersi nasıl algıladıklarına ilişkin çıkarım yapma olanağı sağlanmıştır.

Bilgi çağı olarak adlandırılan 21.yüzyılda bireylerin çağa ayak uydurmaları için ilerlemeye ve kendilerini geliştirmeye ihtiyaçları vardır. Günümüz ihtiyaçları göz önüne alındığında bilgiyi doğrudan alıp kullanmanın yeterli olmadığı görülmektedir. Bilgiye doğru kaynaklardan ulaşma, bilginin güvenilirliğini sorgulama, elde edilen bilgiyi yorumlayarak işlevsel hale getirme ve günlük hayata transfer edebilme kabiliyeti son derece önem kazanmıştır (Fraillon, Ainley, Schulz, Friedman ve Gebhardt, 2013). Teknolojinin ilerlemesi dijital göçmen olarak adlandırılan bu çağın içine doğmamış kişilerin kendilerini yetiştirmesine ve dijital yetkinlik kazanmalarına ihtiyacı doğurmuştur. Dijital yerliler olan 21. Yüzyılda doğan çocuklar ise bu sürece hemen uyum sağlayabilirler. Geleceği şekillendirecek olan dijital yerlilerin, gelecek nesillerimizin bu konuda yetkinliğini sağlamış, deneyimli, yüz yılın becerilerinin çoğunu kazanmış eğitimciler ve bilinçli ailelerin rehberliğinde dijital yetkinlik kazanmaları, teknoloji ile faydalı bir bağ kurmalarının sağlanması gerekmektedir. Gelecek nesillerimiz için bu gelişmeleri sağlarken eğitim düzeyi gelişmiş ülkelerin ortak politikası olan hayat boyu öğrenme kavramı üzerinde durulmalıdır. Hayat boyu öğrenmeyi aktifleştirecek yeterlilikler ülkelerin özelliklerine göre tespit edilerek kendi yeterliliklerini oluşturmasıdır.

2005 yılında Milli Eğitim Bakanlığınca öğretim programlarında değişikliğe gidilmiştir. Ezbere dayalı yaklaşımlar terk edilerek yapılandırmacı yaklaşımla programlar hazırlanmıştır. Davranışçı yaklaşımın olumsuz etkilerini giderebilmek için geliştirilen bu yaklaşımın fikir yöntem ve uygulamaları daha öncekilerden farklıdır. Yapılandırmacı yaklaşımda öğrencinin öğrenme ve zihinsel becerileri üzerinde durulur. Dil ve zihinsel becerilerini geliştirmiş, düşünen anlayan, araştıran, sorgulayan, bilgiyi kullanan, yeni bilgiler üreten ve kendini her alanda geliştiren

bireyler yetiştirme amaçlanır. Yapılandırıcı yaklaşımda öğrenme bireyin aktif çabalarıyla oluşmakta ve zihinde yapılandırılmaktadır. Öğrenciyi ve öğrencinin zihnini merkeze alan bu yaklaşımda, öğretmenden çok öğrenme üzerinde durulmaktadır (Güneş, 2021, s.51).

Millî Eğitim Bakanlığı yapay zekanın günümüzdeki yeri ve önemine kayıtsız kalmayarak bu konu ile ilgili olarak öğretmenleri bilgilendirmeyi hedefleyen güncel çalışmalar yapmaktadır. MEB tarafından Eğitimde Kullanılan Yapay Zekâ Araçları Öğretmen El Kitabı yayınlanmıştır. Bu kitap, YZ araçlarını öğretmenler için bir rehber olarak sunmayı amaçlamaktadır (MEB, 2024). Bu kitapla öğretmenlerin konuyla ilgili gereken donanıma sahip olmaları hedeflenmektedir. Gerekli bilgiyle kendini geliştiren öğretmen öğrencilerine de yapay zekâ ile ilgili doğru yönlendirmeler yapabilir, yapay zekayı eğitim araçları ile birleştirerek zenginleştirilmiş öğrenme ortamları sunabilmektedir. Ülkemizde de Millî Eğitim Bakanlığı yapay zekanın öğrenilmesi ve kullanılması alanında çeşitli çalışmalar gerçekleştirmektedir. Ortaokul ve liseler için “Yapay Zekâ Uygulamaları Öğretmen El Kitabı” Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından öğretmenler için oluşturulmuştur. Son yıllarda teknolojiye yaşanan hızlı değişime ayak uydurmak için eğitimde de yapısal düzenlemelere gerek duyulmaktadır. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ülkemizin de küresel boyuttaki yapay zeka teknolojilerinden yararlanması adına “Fırsatları Artıran Eğitimde Yapay Zeka (FEYZA) Projesi’ni hayata geçirmiştir. Öğretmen ve öğrenciler yapay zekayla gelişeceklerdir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Türkçe, Yapay Zeka.

İlkokul 4. Sınıf Türkçe Dersi Öğretiminde Kullanılan Yaratıcı Drama Yönteminin, Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Motivasyonuna, Sosyal-Duygusal- Ahlâki Gelişimine, Konuşma ve İletişim Becerilerine Etkisi

Hatice Vatansever Bayraktar¹ & Kübra Gürtürk^{1,*}

¹ Sınıf Öğretmenliği İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
528622004@std.izu.edu.tr

Özet

Araştırma, ilkokul 4. Sınıf Türkçe dersi öğretiminde kullanılan yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin sözcük öğrenme motivasyonuna, sosyal- duygusal- ahlâki gelişimine, konuşma ve iletişim becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nicel yöntem kullanılmaktadır. Araştırmanın desenini, yarı deneysel desen belirlemektedir. Yarı deneysel desenin kullanılma amacı, çalışmadaki grupların yansız olarak seçilememesi durumundan kaynaklanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Küçükçekmece ilçesinde bulunan özel bir okulun iki ayrı 4. sınıfında okuyan 36 öğrenci oluşturmaktadır. 4. sınıfların biri kontrol grubu, bir diğeri deney grubudur. Kontrol grubu ve deney grubu öğrenci sayısı 18’dir. Araştırmada dört ölçek kullanılmıştır. Bunlar “Sözcük Öğrenme Motivasyonu Ölçeği (Genç Ersoy ve Belet Boyacı, 2018)”, “Sosyal – Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği (Bozgün ve Boytemir, 2018)”, “Konuşma Becerileri Değerlendirme Ölçeği (Vatansever Bayraktar, 2012)”, “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (Akçam, 2019)” dir. Ön test ve son test uygulamalarından alınan verilerin üzerinde, istatistiksel betimlemeler, bağımsız gruplar t-testi, bağımlı gruplar t- testi ile person’s korelasyonu uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, deney grubu öğrencilerinin yaratıcı drama çalışmalarının ardından sözcük öğrenme motivasyonları, sosyal- duygusal- ahlaki gelişimleri, konuşma ve iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir fark ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Ayrıca sözcük öğrenme motivasyonu, sosyal – duygusal ve ahlaki gelişimi ile konuşma ve iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin yüksek düzeyde olduğu ve birbirlerini olumlu anlamda etkiledikleri sonucuna varılmıştır. Türkçe derslerinde daha çok yaratıcı drama etkinliklerine yer verilebilir ve drama yöntemi diğer derslerde de sıklıkla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Yaratıcı Drama, Sözcük Öğrenme, İletişim, Konuşma, Sosyal, Duygusal, Ahlaki Gelişim.

Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Türkçe Dersi Dilbilgisi Öğretimindeki Etkisinin İncelenmesi

Gözde İldem Akkan ^{1,*} & Öner Akkan ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Bağcılar Bilim ve Sanat Merkezi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bakırköy Gazi Ortaokulu
gozdeildemakkan@gmail.com

Özet

Son yıllarda eğitimde kullanımı hızla artmakta olan artırılmış gerçeklik (AG) uygulamaları, öğrenme süreçlerine fayda sağlayan önemli bir teknoloji haline gelmiştir. Bu uygulamalar sürece sunduğu somut örneklerden dolayı geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha verimli bir öğrenme ortamı sağlamakta ve eğitimi zenginleştirmektedir. Artırılmış gerçeklik uygulamalarının eğitim ortamlarında kullanılması, öğrencilerin derse olan ilgisini artırmanın yanı sıra etkileşimi de önemli ölçüde artırmaktadır; ayrıca sanal ortama entegre edilmiş bu uygulamalar, öğrencilere sanal dünyada gerçekçi bir öğrenme deneyimi sunarak sınıf ortamına getirilmesi zor olan nesnelerin üç boyutlu hallerini sınıfa getirme konusunda da önemli bir rol oynamaktadır.

Literatüre bakıldığında Türkçe öğretiminde AG teknolojisinin kullanımına ilişkin yeterince araştırmanın olmadığı belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde zıt anlamlı kelimelerin öğretiminde AG teknolojisinin kullanımının öğrenci motivasyonunu ve bu kelimeleri doğru eşleştirecek kullanma başarısını etkileyip etkilemeyeceğinin incelenmesi önem arz etmektedir. Bununla birlikte, dijital çağ çocukları olarak bilinen öğrencilerin derse ilgi ve dikkatlerini çekebilmek için eğitim ortamlarında farklı teknolojilerin işe koşulmasının gerekliliği dikkate alınarak, zıt anlamlı kelimelerin öğretiminde AG yönteminin etkilerinin incelenmesine yönelik bir çalışma yapılması amaçlanmıştır.

Araştırma, 2024-2025 eğitim öğretim yılında İstanbul'da bulunan bir bilim ve sanat merkezinde destek eğitimi alan 28 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırma modeli olarak ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Veriler uygulanan ön test ve son test sonuçlarına göre betimsel istatistik yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmanın başında 20 zıt anlamlı kelime belirlenmiştir. Kelimeleri seçerken öğrencilerin yaş seviyelerine uygun olmasına önem verilmiştir. Homojen bir şekilde hazırbulunuşluk farkı en aza indirgenerek oluşturulan deney ve kontrol gruplarında 14'er öğrenci yer almıştır. Kontrol grubuna zıt anlamlı kelimeler düz anlatım yöntemiyle verilmiş, deney grubuna ise aynı kelimeler Web 2.0 Quiver uygulaması ile artırılmış gerçeklik yöntemi kullanılarak verilmiş ve ilgili becerileri kazanmaları beklenmiştir. Uygulamalar 3'er ders saati sürmüştür. Hangi yöntemin daha etkili olduğunu ölçebilmek için gruplara aynı zıt anlamlı kelimeler sorularak zıt anlamlarını doğru şekilde eşleştirmeleri istenmiştir. Her iki grup için ayrı ayrı ön test ve son test sonuçları hesaplanarak karşılaştırılmıştır.

Sonuçlar karşılaştırıldığında, geleneksel yöntemlere göre artırılmış gerçeklik yönteminin zıt anlamlı kelimelerin öğretilmesinde daha etkili olduğu, öğrencilerin bu yöntem ile daha iyi öğrendikleri belirlenmiştir. Geleneksel yöntemle öğretimin sınırlılıklarının olduğu, etkileşimli materyaller ile öğretimin ise öğrenenin dikkati ve motivasyonunu artırarak öğrenmenin verimliliğini olumlu yönde etkilediği bu uygulamalı çalışmayla görülmüştür. Web 2.0 Quiver uygulamasının Türkçe dersi zıt anlamlı kelimelerin öğretiminde kullanılma yöntemi, farklı konulara da entegre edilebilmesi açısından fikir oluşturabilir. Özellikle soyut kavramların öğretiminde öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal yapılarını harekete geçirebilecek öğretim aktivitelerinin oluşturulup kullanılması önem taşıyacaktır. Bu nedenle, artırılmış gerçeklik uygulamalarından Türkçe öğretiminde daha çok yararlanılmasının fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Bunun yanında, bu uygulamaların sadece Türkçe eğitiminde değil yabancı dil öğretiminde de kullanılabileceği önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış Gerçeklik, Dilbilgisi, Quiver, Zıt Anlam

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Görüşleri

Esra Can

Türkçe Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi
iamesracan.6@gmail.com

Özet

“Okul Deneyimi” dersi öğretmen adaylarının gelecekte icra edecekleri meslek hakkında bilgi sahibi olması maksadıyla birinci sınıf düzeyinde bahar döneminde uygulamalı ve teorik olarak yürütülen bir derstir. Bu derste öğretmen adaylarının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanınması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, okulu ve öğrencilerini tanıma, eğitimini aldığı meslek hakkında fikir sahibi olma fırsatı sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının “Okul Deneyimi” dersine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmış olup öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine dair algıları ve görüşleri incelenmiştir. Çalışmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken öncesinde soru havuzu oluşturulmuş bu havuz içerisinde seçilen sorulardan forma ilk şekli verilmiş ve üç alanın uzmanının görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarından gelen dönütler sonrasında forma son şekli verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, ülkenin batısında yer alan bir üniversitede Türkçe öğretmenliği programında öğrenim gören ve okul deneyimi dersini almakta olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında gönüllülük esası ile 20 öğretmen adayının katılımı sağlanmış ve toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının gözlem, deneyim ve görüşlerinden yararlanılarak okul deneyimi dersinin nasıl geliştirilebileceğine dair öneriler sunulmuş ve gelecekte okul deneyimi dersine ilişkin iyileştirme alanlarının belirlenmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmen Adayı, Okul Deneyimi Dersi, Görüş

Türkçe Öğretiminde Dijital Araçlar: "Maysa ve Bulut" Üzerinden Bir İnceleme

Zeynep Arıcı

Türkçe Öğretmenliği İstanbul Gelişim Üniversitesi
zarici@gelisim.edu.tr

Özet

21.yüzyılın dijitalleşen dünyasında öğretmenlerin kültürel mirası çağdaş yöntemlerle öğrencilere aktarması, eğitimde hem süreklilik hem de dönüşüm açısından büyük önem taşımaktadır. Görsel-işitsel medya araçları, özellikle çocuklara ve gençlere yönelik çizgi filmler, bu noktada etkili ve ilgi çekici öğretim kaynakları olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, yerli yapım bir çizgi film olan Maysa ile Bulut'ta yer alan deyim ve atasözleri incelenerek bu kültürel söz varlığının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabileceği araştırılmıştır.

Nitel desende yürütülen bu çalışmada, Maysa ile Bulut çizgi filminin ilk 55 bölümü taranmış; tespit edilen deyim ve atasözleri bağlamlarıyla birlikte değerlendirilmiştir. Veriler, tematik içerik analizi yoluyla sınıflandırılmış ve söz konusu söz varlığının hangi temalar altında toplandığı belirlenmiştir. Özellikle “sosyal ilişkiler”, “duygu ve düşünce aktarımı”, “öğüt verme” ve “geleneksel yaşam biçimleri” gibi temaların ön plana çıktığı görülmüştür. Ayrıca bu söz öbeklerinin, yabancı dil öğrenen bireylerde hem dilsel hem de kültürel farkındalık oluşturabileceği vurgulanmıştır.

Elde edilen bulgular, çizgi filmlerin Türk kültürüne özgü dil unsurlarının öğretiminde önemli bir araç olabileceğini göstermektedir. Deyim ve atasözlerinin öğrenciler tarafından görsel ve işitsel bağlamda öğrenilmesi, kalıcılığı ve anlamlandırmaı artırmakta; soyut dil öğelerinin somut hale gelmesine katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle Maysa ile Bulut çizgi filmi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek otantik ve etkili bir öğretim materyali olarak değerlendirilmektedir.

Bu bildiride elde edilen sonuçlar, kültür temelli Türkçe öğretimi açısından öğretmen ve öğretmen adaylarına uygulanabilir öneriler sunmakta ve dijital materyallerin eğitimdeki rolünü destekleyici niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Dijital Araçlar, Çizgi Film, Deyim ve Atasözü.

Türkçe Öğretmen Adaylarının Etkili İletişim Kullanma Becerileri

Hülya Duran ^{1,*} & Mehtap Özden ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
hulya.durannn@gmail.com

Özet

Bu çalışma Türkçe öğretmen adaylarının etkili iletişim kullanma becerilerini ortaya koyarak değerlendirmeyi amaçlayan bir çalışmadır. Türkçe öğretmen adaylarının etkili iletişim kullanma becerilerini ortaya koyarak bu becerilerin farklı değişkenler açısından değişip değişmediğini incelemektedir. Ayrıca Türkçe öğretmen adaylarının empati, dinleme, beden dili, açık ve anlaşılır konuşma vb. unsurlara olan yakınlıkları ya da hakimiyetlerini belirlemektir. Öğretmenlik mesleğinde ve öncesinde Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerini, bakış açılarını, hakimiyetlerini ortaya koyar. İletişim bütün alanlarda önemli olsa da mesleği insan yetiştirmek olan öğretmenlikte yeri ayrıdır. İletişim eğitim tüm boyutlarında farklı şekillerde kendini gösterir. Öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli, öğretmen -yönetici şekilde farklı bileşenlerle kendini gösterir. Bu yüzden de öğretmen adaylarının eğitim- öğretim sürecinde kazandıkları iletişim becerileri ve iletişim becerilerine olan bakış açıları dersi, öğrenciyi, mesleki başarısını vb. birçok unsuru etkilemektedir. İletişim becerilerine yönelik bakış açıları anket soruları yardımıyla ortaya konacaktır. Ayrıca anket sorularıyla farklı bileşenler de incelenecektir. Türkçe öğretmen adaylarının etkili iletişim becerileri nasıldır? İletişim becerileri cinsiyete göre değişir mi? İletişim becerileri yaşa göre değişir mi, şeklindeki sorulara da cevap verir. Bu sorularda da Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerileri farklı soru tipleriyle belirlenecektir. Öğrencilere uygulanacak ankette 34 soru bulunmaktadır. Bu yüzden de 170 kişilik bir gruba uygulanacaktır. Anket Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe Bölümü 3,4. Sınıf öğrencilerine uygulanacaktır. Elde edilecek veriler bir program aracılığıyla incelenerek veriler ortaya konacaktır. Araştırma bulgularına göre de Türkçe öğretmen adayların iletişim becerileri ortaya konarak bu alanda yapılan diğer çalışmalarla ortak ve farklı yönleri belirlenecektir. Etkili iletişim becerileri sadece mesleki beceriyi değil ayrıca sınıf ve öğrenme ortamının da etkili bir şekilde kullanılmasını sağladığından yazın alanına ışık tutacak bir çalışma olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmen Adayları, Etkili İletişim Becerileri, Öğrenci

Türkçe Öğretmenleri ile Diğer Branşlardaki Öğretmenlerin Etkili İletişim Becerilerini Kullanma Durumları

Özge Durmaz Ar ^{1,*} & Mehtap Özden ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
zgdrnz91@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın konusu Türkçe öğretmenleri ile ortaokul düzeyinde görev yapan branş öğretmenlerinin etkili iletişim becerilerini kullanma durumlarını araştırmaktır. Bu konu doğrultusunda MEB’de görev yapan Türkçe öğretmenleri ile ortaokul düzeyinde farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin etkili iletişim becerilerini kullanma durumları arasında fark olup olmadığının anlaşılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda araştırma sorusu: Türkçe öğretmenleriyle ortaokul düzeyinde görev yapan diğer branşlardaki öğretmenlerin etkili iletişim becerilerini kullanma durumları arasında fark var mıdır? olarak sorulmuştur.

Bu soruyu açımlayan üç alt soru belirlenmiştir:

- Türkçe öğretmenlerinin etkili iletişim becerilerini kullanma durumları ne durumdadır?
- Ortaokul düzeyinde görev yapan branş öğretmenlerinin etkili iletişim becerilerini kullanma durumları ne durumdadır?
- Türkçe öğretmenleriyle ortaokul düzeyinde görev yapan diğer branşlardaki öğretmenlerin etkili iletişim becerilerini kullanma durumları arasında fark var mıdır? olarak sorulmuştur.

Bu çalışmada nicel araştırma desenlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada katılımcılar Türkçe öğretmenleri ve ortaokul düzeyinde görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerdir.

Manisa’nın Akhisar ilçesinde MEB’e bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerden öğretmenlerin serbest zamanlarında anket yoluyla veri toplanacaktır.

Bu çalışmanın sonucunda Türkçe öğretmenlerinin etkili iletişim becerilerini kullanma durumlarının diğer branşlardaki öğretmenlerden daha iyi olması beklenmektedir. Türkçe öğretim programında dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma, yazma Türkçe öğretmenleri tarafından öğrencilere kazandırılmaktadır. Türkçe öğretmenlerinin de bu alanda yetkin olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmenleri, Branş Öğretmenleri, Etkili İletişim Becerileri

Türkçe Öğretmenlerinin 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarına Yönelik Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Belirlenmesi

Hatice Nur Kaya ^{1,*} & Aliye Ilkay Yemenici ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi
kayahaticenur958@gmail.com

Özet

Metafor, bir kavramı başka bir kavramla açıklamak için kullanılan bireylerin düşüncelerini, algılarını ve deneyimlerini yansıtan etkili bir anlatım biçimidir. Özellikle eğitim bilimlerinde öğretmenlerin, öğrencilerin veya eğitim materyallerinin nasıl algılandığını anlamada sıkça başvurulmuş nitel bir veri toplama aracıdır. Metaforlar, bireyin zihnindeki çağrışımlarını ortaya koyar ve soyut olguları somutlaştırarak anlamayı kolaylaştırır. Bu çalışmada da Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okullarda görev yapan ve 5. sınıf seviyesinde derse giren Türkçe öğretmenlerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline göre hazırlanarak kullanılmaya başlanan 5. sınıf Türkçe ders kitabına ilişkin metaforik algılarının ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada “Türkçe öğretmenlerinin 5. Sınıf Türkçe ders kitabına yönelik algıları nelerdir? Üretilen metaforlar ve bu metaforların kullanım sıklığı nelerdir? Bu metaforlar hangi kavramsal kategorilerde toplanabilir?” gibi sorulara cevap aranmıştır. Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan araştırma, fenomenoloji (olgubilim) desenine göre yapılandırılmıştır. Fenomenoloji, bireylerin yaşadıkları deneyimleri ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları derinlemesine incelemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu doğrultuda, çalışmanın araştırma grubunu Türkiye genelinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okullarda görev yapan 100 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmanın inceleme nesnesini 2024 yılında Maarif Modeline göre hazırlanmış ve Talim Terbiye Kurulu tarafından 17.07.2024 tarih ve 110460159 sayılı yazı ile çıkartılan 5. sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından öğretmenlerin düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri amacıyla “5. sınıf Türkçe ders kitabı gibidir/benzer, çünkü” bir açık uçlu form hazırlanmıştır. Elde edilen veriler, nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Benzer metaforlar gruplandırılarak kategoriler oluşturulmuş, öğretmenlerin 5. Sınıf Türkçe ders kitabı hakkındaki genel algı profilleri çıkartılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçları, analiz süreci tamamlandığında ayrıntılı olarak raporlanıp buna bağlı olarak önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmeni, Ders Kitabı, Metafor

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Okuryazarlık Becerileri Kapsamında İncelenmesi

Bahar Barmanbek ^{1,*} & Aliye Ilkay Yemenici ¹

¹ Türkçe Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi
barmanbekbahar23@gmail.com

Özet

Eğitim faaliyetleri, değişen toplum yapısının hareketliliğine paralel olarak sistemli bir şekilde yürütülür. Maarif Modeli öncesi kullanılan 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda temalar ve konu önerileri başlığı altında bilgi okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, dijital okuryazarlık, eleştirel okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilim okuryazarlığı, bilişim okuryazarlığı ve matematik okuryazarlığı becerileri yer almaktaydı. Toplumsal değişim ve dönüşüm süreci zaman zaman beraberinde program değişikliklerini de getirmektedir. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde hedeflenen okuryazarlık becerileri de doğal olarak değişmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan okuryazarlık becerilerine ait süreç bileşenleri üç seviye olacak şekilde öğrencilere bu okuryazarlık becerilerini edindirmek üzere şekillendirilmiştir. Bu üç düzey; İlk olarak temel bilgilerin tanımlaması, anlamlandırılması ve bunların farkında olarak duyarlı davranmayı da kapsayan farkındalık düzeyi ile öğrencilerin bu bilgileri çözümlemeleri ve yapılandırmalarını içeren işlevsellik düzeyi ve edinilen bilgileri günlük hayatta kullanmaya yönelik eylemsellik düzeyidir. Bu bağlamda 9 okuryazarlık becerisi seçilmiştir. Bunlar; bilgi okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, dijital okuryazarlık, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı, veri okuryazarlığı, sürdürülebilirlik okuryazarlığı ve sanat okuryazarlığıdır. Bu çalışmanın amacı Maarif Modeli'ne uygun olarak hazırlanan 5.sınıf Türkçe ders kitaplarını okuryazarlık becerileri kapsamında incelemektir. Bu doğrultuda çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın inceleme nesnesi; 2024-25 yılında okutulan 5. sınıf seviyesindeki Türkçe ders kitaplarıdır. Bu çalışmanın sonucunda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5.sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda program hedeflerine uygun olarak okuryazarlık becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere çokça yer verilerek öğrencilerin okuryazarlık becerilerinin üzerinde durulduğu saptanmıştır. Söz konusu olan bu etkinlikleri atölye çalışmaları da desteklemektedir. Söz konusu olan becerilerin kazandırılması amacıyla her okuryazarlık becerisi için eşit düzeyde çalışma bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık, 5.Sınıf Türkçe Ders Kitabı, Maarif Modeli

Türkçe Dersinde Hak ve Sorumluluklar Temasının Hizmet Ederek Öğrenme ile Ele Alınması: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çerçevesinde Bir İnceleme

Asli Öztürk

Eğitim Programları ve Öğretimi Kocaeli Üniversitesi
ozt_asli@hotmail.com

Özet

Problem Durumu: Yapay zeka ve dijital dönüşüm eğitimi daha hızlı, erişilebilir ve veri odaklı hale getiriyor. Ancak bu dönüşüm sürecinde empati, toplumsal sorumluluk, ahlaki gelişim gibi insanî değerler arka planda kalma riskini ortaya çıkarıyor. Günümüzde sadece bilgi aktaran değil, bireyin karakter gelişimini, toplumsal sorumluluklarını ve etik değerlerini de gözetken eğitim anlayışlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TMM), bireyin çok yönlü gelişimini hedefleyen bütüncül bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Modelin merkezinde yer alan "erdem-değer-eylem" üçlemesi, öğrencilerin değerleri yalnızca teorik olarak öğrenmelerini değil, aynı zamanda bunları davranışa dönüştürmelerini de öngörmektedir. Ancak, geleneksel öğretim yöntemleri ağırlıklı olarak bilgi aktarımına dayalıdır ve öğrencilerin yaşamla doğrudan bağlantı kurmalarına yeterince olanak tanımamaktadır. Bu durum, değerlerin içselleştirilmesi ve günlük yaşama yansıtılması konusunda yetersizliklere neden olabilmektedir. Öğrencilerin sorumluluk, adalet, empati gibi temel değerleri anlaması ve bunları yaşamlarında uygulayabilmesi için daha etkileşimli, deneyim temelli öğrenme yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada, Hizmet Ederek Öğrenme (HEÖ) yaklaşımı önemli bir alternatif olarak öne çıkmaktadır. HEÖ, öğrencilerin toplumsal ihtiyaçlara yönelik projelere katılarak öğrenmelerini sağlayan ve değerleri eyleme dönüştürmelerine olanak tanıyan bir yaklaşımdır. "Hak ve Sorumluluklar" teması çerçevesinde HEÖ yaklaşımı ile işlenen dersler, öğrencilerin toplumsal sorunlara duyarlılık geliştirmelerini, haklarını tanımalarını ve sorumluluk almalarını teşvik eder.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde 7. sınıf Türkçe dersi 6. tema olan "Hak ve Sorumluluklar" kapsamında Hizmet Ederek Öğrenme (HEÖ) yaklaşımının uygulanabilirliğini değerlendirmek ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan Türkçe Öğretim Programının içeriği ve Hizmet Ederek Öğrenme (HEÖ) yaklaşımı üzerine yapılan akademik çalışmalar incelenmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ni incelendiğinde; modelin "Erdem-Değer-Eylem" ilkesi, HEÖ'nün aktif öğrenme ve topluma hizmet odaklı yapısıyla bütünleştiği görülmektedir. Bu modelde, öğrencilerin seçtikleri bir konuda sosyal sorumluluk projesi hazırlayıp süreci planlamaları ve değerlendirme yazısı yoluyla deneyimlerini ifade etmeleri,

teorik olarak öğrenilen değerlerin uygulamaya dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Bundan dolayı değerler eğitiminde HEÖ etkin bir rol oynayabilir. Yine bu modelde yer alan “dijital araçlar üzerinde birleştirerek “podcast” hâline getirilmesi” ibaresi öğrencilerin kavramsal anlamayı derinleştirmesine ve dijital uygulamaların derse entegre etmesine yardımcı olabilir. Sonuç olarak, HEÖ'nün "Hak ve Sorumluluklar" temasında uygulanabilirliği, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyumlu olup, değerler eğitiminin destekleyebilecek bir öğretim stratejisi olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Hizmet Ederek Öğrenme, Hak ve Sorumluluklar

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Işığında Hazırlanan Aile Eğitim Programına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi

Zerrin Akşak Ertas^{1,*}, Melek Yıldırım Aydın², Osman Necati Turhan², Özge Gülte³ & Melike Nur Akgöğ⁴

¹ Öğretmen Milli Eğitim Bakanlığı

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Beylikdüzü Rehberlik ve Araştırma Merkezi

³ Özel Eğitim Öğretmenliği Beylikdüzü Rehberlik ve Araştırma Merkezi

⁴ Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Beylikdüzü Rehberlik ve Araştırma Merkezi

zerrinaksakertas@gmail.com

Özet

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2024 yılında yayımlanan genelge ile yürürlüğe giren Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin 2024-2025 eğitim-öğretim yılında okul öncesi, 1. sınıf, 5. sınıf ve 9. sınıflarda uygulanmaya başlaması kararı alınmıştır. Alınan karar doğrultusunda 2024-2025 eğitim-öğretim döneminde gerçekleştirilmesi planlanan çalışmaların hazırlık süreçleri yürütülmüştür. İlgili süreçlere bağlı olarak araştırmanın amacı okul öncesi eğitim kademesinde öğrencisi bulunan ailelere Maarif Modeli ışığında aile destek eğitimi programı hazırlanarak uygulanması; uygulanan aile eğitimi konusunda veli görüşlerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Nitel araştırma türlerinden durum çalışması ile desenlenen araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ulaşılan verilerde çeşitlilik yolu ile zenginlik sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, eğitim süreçlerine dahil olan ve araştırmaya gönüllü katılmayı kabul eden 15 veli ile yapılan görüşmeler ve eğitim süreçlerinde görevli 5 eğitim uzmanından alınan görüşler üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde görevli fizyoterapist, uzman psikolojik danışman ve özel eğitim öğretmenlerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bütüncül destekleme yaklaşımı esasına bağlı olarak hazırlamış oldukları aile destek eğitim programının uygulanması ile ilgili resmi izinler alınmıştır. Gerçekleştirilen otuz oturumluk aile destek eğitim programı beş ayrı gelişim alanı başlığında kurgulanmıştır. Farklı gelişim alanlarının aynı eğitim programında ele alınması ile, gelişim özellikleri ve performansları noktasında okul öncesi eğitim kademesinde bulunan bireylerin bir üst kademeye daha hazır geçmelerinin desteklenmesi amaçlanmıştır. Hazırlanan aile destek eğitim programının uygulama süreçlerinin tamamlanması sonrasında, programa dahil olan veliler ile gerçekleştirilen görüşmeler yolu ile aile destek eğitimlerine ve dahil olunan eğitim programına ilişkin görüşlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Görüşmeler esnasında, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler yolu ile elde edilen veriler betimsel analizlere ve sonrasında içerik analizine tabi tutularak değerlendirilmiştir. Analizler sonucunda, gerçekleştirilen aile eğitimine ilişkin veli görüşlerinin temel olarak "Aile Eğitimlerine Yönelik Algı", "Eğitim Süreçlerine İlişkin Değerlendirme" ve "Aile Eğitiminin Etkilerine İlişkin Yaklaşımlar" olmak üzere üç tema altında toplandığı; kodların en yoğunluklu olduğu temanın üçüncü tema olduğu; velilerin tümünün aile destek eğitimlerine ihtiyaç duyduklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Bütüncül eğitim yaklaşımı bağlamında çok modüllü planlanan eğitim programı konusunda velilerden

olumlu dönütler geldiği, ilgili eğitimin 0-3 yaş erken çocukluk eğitimi döneminde de velilere sağlanmasının oldukça gerekli görüldüğü yönünde görüşler belirtildiği tespit edilmiştir. Erken çocukluk döneminde bulunan öğrencilerin bütüncül eğitim yaklaşımı bağlamında çok yönlü olarak desteklenebilmelerinin, öğrencilerin bir üst kademeye daha hazır şekilde geçebilmelerinin ve gelişimsel olarak risk altında olan öğrencilerin erken tespit edilerek desteklenmelerinin sağlanabilmesi açısından araştırma kapsamında gerçekleştirilen eğitimlerin yaygınlaştırılması önerilmektedir. Ayrıca, aile eğitimi noktasında gerçekleştirilen faaliyetlerde araştırma ile ulaşılan sonuçlardan yararlanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Destek Eğitimi, Okul Öncesi, Maarif Modeli, Bütüncül Eğitim Yaklaşımı.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

İlknur Çelik

Eğitim Yönetimi Ordu Üniversitesi

ilknur6108@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde eğitimlerine uzaktan devam eden özel yetenekli öğrencilerin matematik kaygı düzeylerini cinsiyet, sınıf seviyesi ve matematik başarıları değişkenlerine göre incelemektir. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma 2020-2021 eğitim- öğretim yılı içerisinde hazırlanmıştır. Covid-19 pandemisi sebebiyle 2020 yılının Mart ayında okullar tatil edilmiş ve uzaktan eğitim yoluyla eğitim öğretim faaliyetleri başlamıştır. Pandemi koşulları sebebiyle 2021 Ocak ayına kadar uzaktan eğitim uygulaması devam ettirilmiştir. Bu süreçte uzaktan eğitim uygulamaları ile eğitim hayatlarını devam eden özel yetenekli öğrencilerin matematik kaygıları üç değişkene göre incelenmiştir. Çalışmanın katılımcıları Ordu ili Altınordu ilçesinde bir özel eğitim kurumunda öğrenim gören 5-8. Sınıflar arasındaki 103 özel yetenekli öğrencidir. Araştırmada kullanılan Likert tipindeki ölçme aracı Bindak (2005) tarafından geliştirilen İlköğretim Öğrencileri İçin Matematik Kaygı Ölçeği'dir. Veriler Google Forms adlı anket uygulaması üzerinden toplanmıştır. Veriler, SPSS 22 programı yardımıyla çeşitli açılardan değerlendirilmiş ve istatistiksel sonuçlara varılmıştır. Erkek öğrencilerin matematik kaygı düzeyi ortalaması, kız öğrencilere göre yüksek bulunmuş fakat matematik kaygısı ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Sınıf seviyesine göre 7.sınıf hariç öğrencilerin sınıf seviyesi arttıkça matematik kaygı düzeyi ortalamasında artış olduğunu tespit edilmiştir. Özel yetenekli bu öğrenci örnekleminde matematik kaygı düzeyi sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir ve 5. Sınıfta okuyan öğrencilerin matematik kaygı düzeyleri 7 ve 8.sınıfta okuyanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Bu çalışmada matematik kaygı düzeyi ortalaması, 7.sınıfta okuyan öğrencilerin 8. Sınıfta okuyan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı olmasa da daha yüksek olarak hesaplanmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde 8. Sınıflar az da olsa yüz yüze eğitim ortamından faydalanma imkânı bulabilirken 6 ve 7. Sınıflar yaklaşık bir yıldır bu imkana erişememişlerdir. Bu durumun matematik kaygısı üzerinde de etkili olmuş olabileceği düşünülmüştür. Bu konuda da araştırmalar yapılmasına ihtiyaç vardır. Matematik kaygısı düzeyi, matematik başarıları değişkenine göre de anlamlı farklılıklar göstermiştir ve matematik başarı notuna göre 4 gruba ayrılan öğrencilerin matematik başarı notu düştükçe matematik kaygı düzeyinde artış olduğu tespit edilmiştir. Yalnızca matematik başarı düzeyi 86-95 ile 96-99 aralıklarında olan öğrenciler arasında matematik kaygı düzeyi açısından anlamlı farklılık elde edilememiştir. Özel yetenekli ortaokul düzeyindeki öğrencilerin matematik kaygı düzeylerini cinsiyeti, sınıf seviyesi ve matematik başarıları değişkenleri açısından inceleyen az da olsa araştırma bulunmasına rağmen uzaktan eğitim yoluyla eğitim gören özel yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan, çalışma bulunmamaktadır. Bu konunun birçok değişken açısından incelenmesi sebebiyle araştırmamız önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Matematik Kaygısı

Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları: Yabancı Dil Eğitimi

Pınar Kavuştu

İngilizce Öğretmenliği Aliğa Habaş Mehmet Rüştü Başaran Bilim ve Sanat Merkezi
pinararpaci@hotmail.com

Özet

Günümüzde yapay zekâ (YZ), yabancı dil eğitiminde yenilikçi çözümler sunarak öğretim süreçlerini dönüştürmektedir. Bu çalışmada, YZ tabanlı araçların yabancı dil öğretiminde nasıl kullanıldığı incelenmiş ve bu teknolojilerin dil öğrenme sürecine etkileri ele alınmıştır. Çalışmanın temel amacı, öğretmenlerin ve öğrencilerin YZ destekli uygulamalarla dil becerilerini nasıl geliştirebileceğini ortaya koymaktır.

Araştırmada, YZ tabanlı dil öğrenme platformları, otomatik çeviri ve konuşma tanıma sistemleri, kişiselleştirilmiş öğrenme algoritmaları ve sohbet botları gibi araçlar analiz edilmiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak, mevcut çalışmalar incelenmiş ve bu teknolojilerin dil öğretimindeki etkinliği değerlendirilmiştir. Ayrıca, öğretmen ve öğrencilerin YZ araçlarını kullanımına ilişkin görüşleri derlenmiştir.

Bulgular, yapay zekânın bireyselleştirilmiş öğrenme ortamları sunarak öğrencilerin motivasyonunu artırdığını ve öğrenme sürecini hızlandırdığını göstermektedir. Özellikle konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde YZ destekli geri bildirim sistemlerinin önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Yapılan araştırmalar, YZ tabanlı uygulamaların öğrenme sürecine entegrasyonunun, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Chaudhary, 2021). Benzer şekilde, ChatGPT gibi üretici yapay zekâ araçlarının İngilizce öğretiminde nasıl bir etki yarattığını inceleyen bir çalışma, bu tür araçların dil öğrenme süreçlerine olumlu katkılar sunduğunu göstermektedir (ÇOMÜ, 2024). Ancak, YZ tabanlı araçların etkin kullanımı için öğretmenlerin bu teknolojilere yönelik yeterlilik kazanması gerektiği de belirlenmiştir.

Sonuç olarak, YZ destekli yabancı dil eğitimi, geleneksel yöntemleri tamamlayan güçlü bir araç olarak öne çıkmaktadır. Ancak, bu teknolojilerin etkili kullanımı için pedagojik yaklaşımlarla bütünleştirilmesi ve öğretmenlerin teknolojik okuryazarlığının artırılması gerekmektedir. Çalışmamızda, henüz tamamlanmamış olan anket çalışmasının sonuçlarına da yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Yabancı Dil Eğitimi, Dil Öğrenme Teknolojileri, Eğitimde Dijitalleşme

Bir Öğrencinin Gözünden Yabancı Dil Öğrenimi ve Yapay Zeka Destekli Süreç

Zeynep Sarıkaya Çalışkan ^{1,*} & Ekin Doğru ²

¹ Matematik Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Lise Öğrencisi Küçükçekmece Bilim Sanat Merkezi
zeynepsarikayacalisikan@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yabancı dil öğrenme sürecini bir öğrencinin deneyimleri üzerinden anlatmakta ve günümüzde giderek yaygınlaşan yapay zeka destekli öğrenme yöntemlerinin bu süreçteki katkılarını değerlendirmektedir. Dil öğrenimi artık sadece akademik başarı için değil, aynı zamanda kişisel gelişim, kültürlerarası iletişim ve küresel fırsatlara erişim açısından da büyük bir öneme sahiptir. Çalışmada 15 lise öğrencisine yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla sorular sorulmuş ve bu sorulara verilen yanıtlara içerik analizi yapılmıştır. Verilen yanıtlar yabancı dil öğrenme süreçlerinin hem geleneksel yöntemlerini hem de yapay zeka destekli halini lise öğrencileri gözünden anlamaya yardımcı olmaktadır. Çalışmanın analizleri sonucunda, öğrencinin gözünden bakıldığında, dil öğrenmenin başlangıcında pek çok zorlukla karşılaşıldığı görülmektedir. Telaffuz sorunları, karmaşık gramer yapıları ve hata yapma korkusu bu sürecin en yaygın engelleridir. Ancak öğrencinin motivasyonunu canlı tutan unsurlar da mevcuttur. İngilizce diziler, şarkılar, oyunlar ve farklı kültürlerle duyulan merak gibi faktörler, öğrenme sürecini daha ilgi çekici ve sürdürülebilir hale getirmiştir. Çalışmamızın dikkat çeken yönlerinden biri, yapay zekanın bu sürece entegrasyonudur. ChatGPT, Deepseek gibi yapay zeka araçları ve yapay zeka destekli dil öğrenme uygulamaları, öğrencinin anlamadığı konuları açıklamak, örnek cümleler sunmak, hatta birebir konuşma pratiği yapma imkanı tanımak gibi birçok alanda aktif rol oynamaktadır. Ayrıca sesli araçları telaffuz geliştirme açısından faydalı olmuş, otomatik düzeltmeler sayesinde hatalardan öğrenme süreci hızlanmıştır. Öğrenciler, yapay zeka destekli uygulamalarla kendi hızında, özgüvenli ve daha az stresle öğrenme şansı bulmuştur. Çalışmanın sonuçları hem geleneksel öğrenme deneyimlerini hem de teknolojinin sunduğu yenilikçi olanakları bir araya getirerek, yabancı dil öğrenmenin günümüzde ne denli dönüşüme uğradığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Deneyimi, Teknoloji Destekli Öğrenme, Yabancı Dil Öğrenimi, Yapay Zeka

Toplumdilbilimsel Yetkinlik Temelli Etkinliklerle Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Ayşe Betül Güler

Yabancılar Türkçe Öğretimi Yıldız Teknik Üniversitesi
aysebetulguler5253@gmail.com

Özet

Bu çalışma, toplumdilbilimsel yetkinlik temelli etkinliklerin, yetişkin bireylerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme süreçlerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni (**CEFR, 2020**) kapsamında tanımlanan toplumdilbilimsel yetkinlik ölçütleri temel alınarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini kapsayan örnek etkinlikler geliştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Enstitü İstanbul Hayat Boyu Öğrenme Merkezleri bünyesinde B1 düzeyinde Türkçe öğrenen; **Hollanda, Rusya, Afganistan** ve **İran** kökenli yetişkin öğrenciler oluşturmaktadır. Eğitim süreci, haftada iki gün olmak üzere toplamda dört saat çevrim içi (Zoom platformu üzerinden) gerçekleştirilen derslerle, üç ay boyunca sürdürülmüştür.

Eylem araştırması deseniyle yapılandırılan çalışma, nitel araştırma yöntemleriyle yürütülmüştür. Araştırmanın ilk aşamasında, sınıf içi gözlemler, öğretmen ve öğrenci görüşmeleri ile ders materyallerinin analizi yapılmıştır. İkinci aşamada ise, sosyodilbilimsel yeterlilik temelli etkinlikler, ölçme araçları ve ödevler yoluyla veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve temalaştırılmıştır.

Araştırma bulguları, söz konusu etkinliklerin öğrencilerin hem sözlü hem de yazılı anlatım becerilerinde gelişim sağladığını, ayrıca dilin sosyal bağlamlara uygun kullanımını fark etme ve üretme becerilerini artırarak alıcı becerilere de katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen sonuçlar, toplumdilbilimsel yetkinliğe dayalı öğretimin yetişkinlere yönelik yabancı dil öğretiminde önemli bir kazanım sağladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Toplumdilbilimsel Yetkinlik, Yetişkinler için Yabancı Dil Eğitimi, Dil Öğretim Etkinlikleri

The Effects of Translanguaging Pedagogy on Reading Comprehension Skills of High School Students With A1-A2 English Proficiency Level

Duygu Kılıç ^{1,*} & Hatice Gülru Yüksel ²

¹ İngiliz Dili Eğitimi Yıldız Teknik Üniversitesi

² İngilizce Öğretmenliği Yıldız Teknik Üniversitesi
dk.duygukilic@gmail.com

Özet

Purpose: English-only policy remains a central component of the current curriculum for English as a foreign language (EFL) classes. However, its implementation is often challenging due to the diversity of school contexts and the variability in students' English proficiency. In practice, both teachers and students utilize their entire linguistic repertoires for various purposes, such as classroom management, giving instructions, teaching or learning content, although these practices are generally discouraged. Therefore, it is essential to develop a systematic and pedagogically sound approach to regulate the use of the first language (L1) in EFL classes rather than prohibiting it entirely. A review of the literature suggests that translanguaging pedagogy may enhance language learning by leveraging students' full linguistic resources and creating more space use of the target language. This study investigates the impact of translanguaging pedagogy on the reading comprehension skills of high school students with A1-A2 English proficiency.

Methodology: The study adopts a mixed-methods, quasi-experimental design to examine the effects of pedagogical translanguaging on high school students' reading comprehension. The six-week intervention involves 69 ninth-grade students enrolled in an international vocational high school. Quantitative data will be collected through pre- and post-tests measuring reading comprehension. Qualitative data will be gathered via the Bilingual Language Profile (BLP) Questionnaire, activity evaluation forms, and semi-structured interviews, and focus group interviews.

Findings and Conclusions: The findings and conclusions will be detailed in the full report, as data collection is still ongoing.

Anahtar Kelimeler: Translanguaging, Translanguaging Pedagogy, Linguistic Repertoire, Reading Comprehension

Çok Oyunculu Bilgisayar Oyunlarının 9.Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Kelime Öğrenimi Üzerindeki Etkisinin Araştırılması

Kerem Mert Demirtaş¹, Ahmet Doruk Atici¹ & Çağla Orkan^{2,*}

¹ 9.Sınıf Çatalca Bilim ve Sanat Merkezi

² İngilizce Öğretmenliği Çatalca Bilim ve Sanat Merkezi
caglaaltintas@gmail.com

Özet

Bilgisayar oyunları dil öğrenme sürecinde etkili olmaktadır. Oyunlar sırasında öğrenciler, hem görsel hem de işitsel geri bildirimler almakta ve bu da kelimelerin anlamlarını daha hızlı kavramalarına yardımcı olmaktadır. Etkileşimli bir ortam sunan oyunlar, oyuncuların karşılıklı iletişimde bulunarak öğrenmelerini teşvik eder. Özellikle çok oyunculu çevrimiçi oyunlar (MMO) öğrencilere, dilsel bağlamda doğrudan kullanabilecekleri kelimeler ve ifadeler öğrenme fırsatı sunar. Tüm bunlardan yola çıkarak çok oyunculu bilgisayar oyunlarının 9.sınıf öğrencilerinin İngilizce kelime öğrenimi üzerindeki etkisinin araştırılması hedeflenmiştir. Bu çalışma İstanbul ili; Çatalca ilçesi, Çatalca Anadolu Lisesi 9.sınıf öğrencileri arasında yürütülmüştür. 2024-2025 eğitim öğretim yılında uygulanan çalışmada seçilen 40 öğrenciye 10 soruluk bir anket uygulanmıştır. Uygulamada katılımcılar Basit-Random Örneklem ile belirlenmiştir. Uygulamada Nicel Araştırma yöntemi kullanılmış, yapılandırılmış araçlardan web tabanlı anket ile veri toplanmıştır. Yapılan anket sonuçları çapraz tablolama yöntemiyle incelenmiştir. Bulgulara göre kız öğrencilerin takım tabanlı bilgisayar oyunlarına erkeklere kıyasla daha az ilgi duyduğu ve bu tarz oyunları daha az oynadıkları gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda çok oyunculu bilgisayar oyunlarının kelime öğreniminde cinsiyet farklılıklarına dayalı olumlu ve olumsuz etkileri olduğu görülmüştür. Kelime öğrenimi stratejilerinin kişisel ilgi ve oyun deneyimi gibi faktörlerle yakından ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Eğitimciler ve öğretmenler, oyunların kelime öğrenimindeki rolünü değerlendirirken bu tür farklılıkları göz önünde bulundurarak daha kapsayıcı yaklaşımlar geliştirebilirler. Yazılımcılar tarafından kız öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun çok oyunculu bilgisayar oyunlarının üretilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet Farklılıkları, Çok Oyunculu Bilgisayar Oyunları, İngilizce Kelime Öğrenimi.

Exploring Effects of Watching Films With Turkish Subtitles on Learning English Vocabulary Among 9th Grade High School Students

Zeynep Çavuş¹, Esma Zümrül Türker¹ & Çağla Orkan^{2,*}

¹ 9.Sınıf Çatalca Bilim ve Sanat Merkezi

² İngilizce Öğretmenliği Çatalca Bilim ve Sanat Merkezi
caglaaltintas@gmail.com

Özet

The search for effective methods in foreign language learning has always been of great importance among educators. Therefore, the contribution of films to language learning, particularly their role in expanding students' vocabulary, has become a notable topic in recent years. This study aims to examine the impact of watching films with Turkish subtitles on the English vocabulary acquisition of 9th grade high school students. The research was conducted among 9th grade students at Büyükçekmece Atatürk Anatolian High School and Prof. Dr. Fuat Sezgin Science High School in Büyükçekmece and Silivri, İstanbul. In the 2024-2025 academic year, a randomly selected group of 16 students was administered a 10 question interview form. Participants were determined using the Simple Random Sampling method. The study was performed by using the phenomenological design of Qualitative Research method. A semi-structured interview form, one of the qualitative data collection tools, was prepared. The responses to open-ended questions in the interview form were evaluated and interpreted using the descriptive analysis method. According to the findings, watching films with Turkish subtitles positively affects 9th grade students' English vocabulary acquisition. The data obtained were analyzed under the categories of verbs, phrasal verbs, slang words and daily language phrases. As a result of the study, it is recommended to promote the use of Turkish subtitled films in foreign language teaching and integrate them more extensively into the curriculum. Teachers can encourage watching English movies with Turkish subtitles outside of class as a strategy to support vocabulary learning.

Anahtar Kelimeler: 9th Grade Students, English Vocabulary Learning, Subtitled Films.

Automated Essay Scoring in the Age of AI: A Bibliometric Review of the Literature

İrem Sıla Özer ^{1,*}, Salim Razi ² & Özgür Çelik ³

¹ İngiliz Dili Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

² English Language Teaching Çanakkale Onsekiz Mart University

³ Balıkesir Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu - Yabancı Diller Bölümü Balıkesir Üniversitesi
isilaozer@gmail.com

Özet

Automated Essay Scoring (AES) systems are computer-based tools which imitate human evaluation of written products (Ifenthaler, 2023). The earliest example of these systems was developed in the late 1960s. As a scoring system relying on proxy measures (Page, 1966, 1968), the first AES system named Project Essay Grader (PEG) evaluated the writing characteristics such as grammar, diction, construction, etc. (Ramesh & Sanampudi, 2021). With the rise of AI, the Automated Essay Scoring field has changed thoroughly. Large Language Models (LLMs) and LLM-based chatbots such as ChatGPT have started to be used as evaluators or scorers by proposing a new way of scoring written products. The scoring results of LLMs has showed that they provide effective (Lu et al., 2024; Mizumoto & Eguchi, 2023), consistent and reliable scores (Geçkin et al., 2023; Yavuz et al., 2024). Additionally, these models allow for not only numerical ratings as AES systems, but also comprehensive feedback to support the developments of students' writing skills (Alanazi et al., 2025; Gubelmann et al., 2024).

This study aims to provide a comprehensive overview of the historical evolution of trends in published articles and journals, leading researchers, contributing countries and institutions, impactful articles, emerging themes and methodological characteristics of Automated Essay Scoring (AES) research. To achieve this, we conducted a bibliometric literature review on two major academic databases: Web of Science (WoS) and Scopus. Firstly, we generated a search query with the related keywords on AES. After the keyword search, we found 797 publications from WoS and 1162 from Scopus. Then, we manually screened the databases to identify the relevant studies and after manual screening 276 publications from WoS and 419 from Scopus remained. After removing the duplicates, a final number dataset of 501 publications was compiled for analysis. To analyze the compiled data, the bibliometric analysis will be conducted on R using biblioshiny package. This study will provide comprehensive scientometric insights into AES and propose future directions for researchers.

Anahtar Kelimeler: Automated Essay Scoring, Automated Writing Assessment, Artificial Intelligence, GPT

Academic Integrity in Second/Foreign Language Writing: Insights from a Scientometric Approach

Eray Bakkak ^{1,*}, Salim Razi ² & Özgür Çelik ³

¹ İngiliz Dili Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

² English Language Teaching Çanakkale Onsekiz Mart University

³ Balıkesir Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu - Yabancı Diller Bölümü Balıkesir Üniversitesi
bakkakeray@gmail.com

Özet

Academic writing requires engaging with written productions by others to build up arguments upon reliable and valid bases. At this point, many discussions already focus on how learners with English as their first language (L1), as authors, use sources and whether their use violates academic integrity, which is often interpreted as plagiarism. Moreover, the problems of source-based writing which require learners to integrate a source text into a new argument without coming close to borders of plagiarism might challenge non-native learners more in the contexts of second language (L2) or foreign language (FL) writing regarding their limited linguistic competencies in English (Pecorari & Petric, 2014). Expanding on this point, as Neuman et al. (2019) demonstrate, L2 learners' actions of critical reading of their sources and integrating them without breaching academic integrity mostly create challenges and problems of source use, rather than any intention to deceive (Jamieson & Howard, 2019). Consequently, the essence of these challenges faced by L2 learners necessitates approaching academic integrity and its violations in L2/FL contexts from a different perspective than L1 writing context. However, since academic integrity research in L1 context constitutes the majority in the literature, there is not much focus put on how academic integrity is maintained in L2/FL writing contexts to evaluate the situation.

Hereupon, in this study, we aim to generate a comprehensive overview of trends in journal articles, impactful studies and authors, emerging themes and methodologies in academic integrity research in L2 or FL writing contexts. Based on this aim, we conducted a search at two reliable scholarly databases: Web of Science (WoS) and Scopus. After generating research queries, the search results yielded 1204 publications from WoS and 1496 publications from Scopus. To identify relevant studies, we conducted a manual screening. After this process, we had 211 publications from WoS and 60 publications from Scopus remained relevant. Along with excluding the duplicates, a data set of 244 publications was gathered. A bibliometric analysis on R (biblioshiny package) will be conducted for analyzing the data. With this study, we aim to provide researchers with scientometric insights and future research directions regarding academic integrity research in L2/FL writing contexts.

Anahtar Kelimeler: Academic Integrity, L2 Writing, Bibliometrics, Scientometrics

Drawn and Spoken: Young Learners' Visions of an Ideal ELT Teacher

Ayşe Sima Osoydan ^{1,*} & Müge Karakaş ¹

¹ İngilizce Öğretmenliği Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
osoydansima@gmail.com

Özet

This qualitative study explores young learners' perceptions of an ideal English language teacher through drawings and semi-structured interviews. Conducted at a government primary school in İstanbul, the study involved 20 students (14 female, 6 male) from 2nd, 3rd, and 4th grades, selected through convenience sampling (Creswell & Creswell, 2018). Data were analyzed thematically under three main categories: characteristic specialties, physical appearance, and preferred teaching approaches and materials. The analysis process began with a thorough reading of all student drawings and interview transcripts. Repeating themes were identified respectively within each data type and then grouped into overarching categories. The coding was carried out collaboratively with a supervisor, and to enhance the reliability of the findings, an independent researcher reviewed the themes to ensure intercoder agreement.

Findings indicate that young learners perceive ideal teachers as happy, kind, sympathetic, knowledgeable, humorous, engaging, and socially interactive. In terms of physical appearance, the majority of participants depicted the ideal teacher as female. Regarding teaching approaches and materials, students favored arts and crafts, course book activities, interactive board games, and speaking activities. These insights highlight the importance of understanding young learners' expectations to create engaging and effective English language learning environments. The study also provides implications for teacher education programs, emphasizing the need for emotionally supportive and pedagogically adaptable teaching methods.

Anahtar Kelimeler: Young Learners, English Language Teacher, Qualitative Research, drawings,interviews,perception

The Relationship Between Foreign Language Reading Comprehension and Foreign Language Reading Anxiety of 8th Grade Students in Tokat

Meryem Duran

İngilizce Öğretmenliği Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
merymduran@gmail.com

Özet

This study aimed to explore the relationship between foreign language reading comprehension and reading anxiety among secondary school students. The participants were 40 randomly selected 8th-grade students from Tokat. To assess the level and potential causes of reading anxiety, the English Foreign Language Reading Anxiety Inventory (EFLRAI) was used, while reading comprehension was measured through the Revision Pack developed by the Section of Analysis, Assessment, and Evaluation of Tokat.

The EFLRAI questionnaire, created by Zoghi and Alivandivafa (2014), consists of 27 close-ended statements measured on a 5-point Likert scale to assess reading anxiety. To avoid any misunderstandings, the questionnaire was administered in Turkish. The Revision Pack originally had 40 questions, but 12 items unrelated to reading comprehension were excluded from the analysis.

To determine the relationship between reading anxiety and reading comprehension, the Pearson Product-Moment correlation coefficient was calculated. The results showed a significant negative correlation between the two variables ($p = .010$). This means that as reading anxiety increased, reading comprehension decreased. This finding aligns with previous research and emphasize the importance of addressing reading anxiety in the foreign language classroom.

Reading anxiety is a common issue, and it's crucial to implement strategies to ease this burden on students. Several digital tools can help with this. One tool that stands out is NaturalReader, a text-to-speech application that reads the text aloud while students follow along. It offers multiple accents and voice options, helping learners improve their pronunciation and intonation.

Other platforms like Epic!, Raz-Kids, and Newsela also offer engaging, level-appropriate reading materials that help build vocabulary and fluency, all while reducing performance pressure and boosting confidence.

The questionnaire revealed that many students strongly agreed with the statement: "It upsets me when the instructor chooses uninteresting topics to read in class." This highlights the importance of selecting engaging reading materials. A tool like CommonLit could be particularly helpful here, as it provides a broad selection of texts tailored to students' interests and reading levels.

Another common response was: “I feel worried when the unknown word is difficult to pronounce.”

To address this, FluentU could be a useful resource. It uses real-world videos and interactive subtitles, allowing students to hear and practice pronunciation in context, which can make them feel more comfortable with unfamiliar words.

In conclusion, this study emphasizes the need to recognize and address reading anxiety as a significant factor in improving foreign language reading comprehension. By integrating engaging, student-centered content and helpful digital tools, educators can create a more inclusive and less intimidating learning environment, one that encourages confidence and academic success.

Anahtar Kelimeler: Reading Comprehension, Reading Anxiety, EFL, Teaching Reading in Secondary School, Digital Tools to Reduce Reading Anxiety

"STEAM Eğitiminde Yaratıcılık: Ahşap Tasarım Atölyesi Uygulamaları"

Ayşe Hüma Altun ^{1,*} & Özlem Gündüz Göçmen ²

¹ İngiliz Dili ve Edebiyatı Işıktepe Rüveyde Dörtçelik Ortaokulu

² Sınıf Öğretmenliği Işıktepe Rüveyde Dörtçelik Ortaokulu

altunaysehuma@gmail.com

Özet

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öğrencilerin bütüncül gelişimini destekleyecek şekilde disiplinler arası ilişkilere; yaşantı temelli, bağlam temelli ve sorgulamaya dayalı bir öğrenmeyi destekleyecek öğretim yöntemlerine yer verilir. Bu bağlamda, STEM eğitimi de fen, teknoloji, mühendislik, ve matematik disiplinleri arasında anlamlı bağlantılar kurarak, araştırma ve buluş yapmaya dayalı bir yaklaşımı teşvik eder. Dünya literatüründe yeni bir eğitim yaklaşım olarak tanımlanan STEM yaklaşımını desteklemek için STEM'e sanatın entegrasyonu (STEM + ART= STEAM) sağlanmış ve STEAM yeni ve üretken bir eğitim girişimi haline gelmiştir. STEAM'in faydalarına ilişkin araştırma kanıtları göstermiştir ki, bilim ve sanat (sanat, müzik, sosyal bakış açıları) içeren dersler öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirir ve öğrenmenin duyuşsal yönlerini geliştirir (Kim vd., 2014; Kim ve Chae, 2016). Bu bağlamda, STEAM eğitiminde yaratıcılığı ön plana çıkardığımız ahşap atölye çalışmaları gerçekleştirdik. Yaratıcı, sezgisel ve yenilikçi düşüncüyü, problem çözme becerilerini geliştirdiğimiz bu araştırmanın amacı, örneklemimizdeki öğrencilerin ahşap tasarım atölyesi uygulamaları sonrasında STEAM'e yönelik tutumları ile tasarım odaklı düşünme becerilerinin incelenmesidir. Çalışmada, yaratıcı tasarım süreçlerinin öğrencilerin STEAM alanlarına olan ilgisi ve tasarım odaklı düşünme becerisi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Araştırma nicel bir çalışma olup ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Bursa ili Nilüfer ilçesinde bulunan bir ortaokulda açılan BenMaker Ahşap Tasarım ve STEAM atölyesine kayıt olan ve ölçek uygulamasına gönüllü olarak katılanlar oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin STEAM alanlarına yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Sibel Yılmaz ve Mehmet Hakan Cengiz tarafından geliştirilen "Ortaokul Öğrencileri için STEAM'a Yönelik Tutum Ölçeği" ve tasarım odaklı düşünme becerilerini değerlendirmek amacıyla Atilla Ergin ve Yelkin Diker Coşkun tarafından geliştirilen "Tasarım Odaklı Düşünme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik analizi ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Bulgular, ahşap tasarım atölyesi etkinliklerinin, empati kurma, fikir üretme ve prototip geliştirme gibi tasarım odaklı düşünme becerilerini önemli ölçüde geliştirdiğini ve öğrencilere düşünsel esneklik kazandırdığını göstermektedir. Aynı zamanda öğrencilerin STEAM alanlarına karşı tutumlarında tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı artış kaydedilmiştir. Özellikle sanat ve mühendislik alanlarına yönelik tutumlarda dikkat çekici düzeyde bir gelişim gözlenmiştir. Araştırmada elde edilen bir başka bulgu ise, öğrencilerin STEAM'e yönelik tutumları ile tasarım odaklı düşünme becerileri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olmasıdır. Araştırma sonucunda BenMaker ahşap tasarım atölyeleri gibi uygulamalı ve

yaratıcı öğrenme ortamlarının daha yaygın hale getirilmesi, tasarım odaklı düşünme süreçlerinin derslere entegre edilerek öğrencilerin problem çözme ve yaratıcı fikir üretme becerilerinin desteklenmesi gerektiğine dair önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: STEAM, BenMaker, Ahşap Tasarım, Tasarım Odaklı Düşünme

Üç Boyutlu Sanat Atölye Dersi 11. Sınıf Ders Kitabındaki Görsellerin Kapsam İncelemesi

Ismail Sünger

Görsel Sanatlar Marmara Üniversitesi
sunger_i@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın genel amacı; Güzel Sanatlar Lisesi programında yer alan üç boyutlu sanat atölye dersi, 11. sınıf ders kitabında yer verilen görselleri amaç ve kapsam bakımından incelemektir. Araştırma; nitel araştırma modeli ile desenlenmiş, veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada ayrıca uzman görüşünden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan ders kitabı, araştırmaya yönelik bulguların doğrudan elde edildiği kaynak olması sebebiyle ana kaynak niteliğindedir. Araştırmacının veri toplama sürecinde elde ettiği bulgular kodlanarak tablo haline getirilmiş, ortaya çıkan bulguların bağımsız kodlayıcılar tarafından incelenmesi istenmiştir. Araştırma sonucunda; kullanılan görsellerin kitapta yer verilen ünitelere dengeli biçimde dağıtılmadığı tespit edilmiştir. Ders kitabındaki görsellerin ne amaçla kullanıldığı incelendiğinde; görsellerin önemli miktarda sanat eseri örneği, üç boyutlu çalışmaların yöntem-teknik ve kullanılan malzeme ile çalışma ortamına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Görseller, temsil ettiği sanat türü kapsamında değerlendirildiğinde ise üç boyutlu sanat türlerini dengeli biçimde temsil etmede ders kitabının yeterli olmadığı görülmektedir. Ders kitabında Türk sanatına ilişkin verilen sanat eserleri örneklerinin Türk kültür ve medeniyeti bağlamında yeterli ve dengeli olmadığı, Hun sanatına ait üç boyutlu eser örneğine kitapta hiç yer verilmediği ortaya çıkmaktadır. Dünya sanatına ait örneklerin ders kitabındaki temsilde de benzer bulgulara rastlanmış, eserlerin dönem-medeniyet bağlamındaki kapsayıcılığının yetersiz olduğu kanısına varılmıştır. Ayrıca, kitapta yer verilen görsellerde Türk ve Dünya sanatı bağlamında bir dengenin gözetilmediği, bir üniteye Türk sanatına ait görsele hiç verilmediği tespit edilmiştir. Ders kitabında üç boyutlu biçimlendirme yöntemlerine yönelik yer verilen görsellerin uygulama aşamalarını göstermede yetersiz kaldığı görülmüştür. Elde edilen bulgular, dersin öğretim programı ile karşılaştırıldığında, ders kitabının öğretim programının genel ve alana özgü özel amaçları ile tutarlı olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda; ünitelerde yer verilen görsel sayıları, üç boyutlu sanat türlerinin ünitelerdeki temsil miktarı ile yöntem, teknik ve yapım sürecini göstermek amacıyla yer verilen görsellerin ünitelere dağılımı konusunda denge gözetilmesi, Türk ve dünya sanatından seçilen örneklerin ünitelerdeki temsilde bu dengeye özen gösterilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üç Boyutlu Sanat Atölye, Ders Kitabı, Görsel, Kapsam

Dijital Dönüşüm Çağında Görsel Sanatlar Dersinde Kavramsal Sanat Eğitimi: Geometrik Formların Sembolik Dili

Banu Dizdar

Görsel İletişim Tasarımı Milli Eğitim Bakanlığı
bndzdr3@gmail.com

Özet

Çağdaş sanat anlayışında yer alan “biçimin kavramsallaştırılması” yaklaşımıyla öğrencilerin erken yaşta soyut düşünme, yaratıcı ifade ve özgün anlam üretme becerileri desteklenmektedir. Dijital dönüşüm çağında bu tür uygulamaların dijital ortama kolaylıkla adapte edilebileceği söylenebilir. Geometrik form şablonlarının dijital çizim uygulamaları üzerinden öğrencilere sunulması, dijital kolaj yöntemleriyle yeni anlatım biçimlerinin oluşturulması ve online eğitim platformları olan EBA, Google Classroom üzerinden ürünlerin paylaşılması gibi yöntemlerle uygulama zenginleştirilebilir. Dijital ortamda gerçekleştirilecek çalışmalarda, öğrencilerin fiziksel boya veya çizim araçlarına ihtiyaç duymadan üretim yapabilmeleri, malzeme eksikliği kaynaklı fırsat eşitsizliğini azaltmakta ve sanatsal üretimi daha erişilebilir kılmaktadır. Böylece öğrencilerin hem dijital sanat okuryazarlığı hem de kavramsal sanat anlayışı desteklenmiş olmaktadır. Bu çalışmada Görsel Sanatlar Dersinde gerçekleştirilen bir uygulama üzerinden, geometrik formların öğrenciler tarafından bireysel yaratıcılık ve anlam üretimi yoluyla nasıl dönüştürüldüğü incelenmiştir. Çalışmanın amacı, temel geometrik formların öğrencilerin sanatsal hayal gücünde nasıl farklılaştığını ve bireysel anlatımlara nasıl dönüştüğünü gözlemlemektir. Çalışmada yapılan uygulama kapsamında, İstanbul ili Silivri ilçesinde bulunan bir ortaokulda çalışmanın uzunluğu dikkate alınarak yaptırılan uygulamalardan 15 öğrenci çalışması örnek olarak seçilmiş ve çalışmada bu örneklerle yer verilmiştir A4 kağıtlarına ayrı ayrı çizilmiş bir daire, bir üçgen ve bir kare, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine dağıtılmıştır. Öğrencilere kullanacakları geometrik biçimler, çizgisiz A4 kağıtlarına fotokopi yoluyla çoğaltılarak sunulmuş; her öğrenciye üç şekil dağıtılarak özgün bir kompozisyon oluşturmaları için 40 dakikalık çalışma süresi verilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin geometrik formu yalnızca sınırlandırılmış bir alan olarak algılamadıklarını; aksine formu bir nesnenin parçası, bir figürün taşıyıcısı veya tüm kompozisyonun merkez ögesi olarak yorumladıklarını göstermiştir. Bazı öğrenciler formun içini sınırlı bir alan olarak kabul ederek çalışmalarını bu sınırlar içinde tamamlamış, bazıları ise formu bir bütünün parçası gibi görerek sınırları aşan kompozisyonlar üretmiştir. Bu çeşitlilik, öğrencilerin formu yalnızca fiziksel bir yapı değil, aynı zamanda sanatsal bir anlatım unsuru olarak ele aldıklarını ortaya koymuştur. Bu deneyim, Görsel Sanatlar Dersinde dijital dönüşüm çağının gerektirdiği yaratıcı üretim, çok boyutlu düşünme ve bireysel anlatım süreçlerine katkı sağlayan etkili bir yöntem olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar; Geometrik Form; Kavramsal İfade; Sembolik İfade.

Kişilerarası Bilinçli Farkındalığın Yordayıcısı Olarak İç Huzurun İncelenmesi

Vildan Ergin ^{1,*} & Prof.dr.ali Eryılmaz ²

¹ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Artukbey İlkokulu

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yıldız Teknik Üniversitesi
vildangmstkn@gmail.com

Özet

Bu araştırmada bireylerin bilinçli farkındalıkları ile iç huzurlarının arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu araştırma, ilişkisel tarama modeli kapsamında gerçekleştirilmiş olup, çalışma grubu İstanbul ilinde yaşayan 238 kişiden oluşmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların 193'ü kadın, 45'i erkektir. Araştırmada verileri elde edebilmek amacı ile veri toplama araçları olarak 'Kişilerarası Farkındalık Ölçeği' , 'İç Huzur Ölçeği' kullanılmıştır. Demografik verileri elde etmek amacıyla ise çalışmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler online (çevrimiçi) yöntemler aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin analizi için, IBM SPSS 27 paket programı kullanılmıştır. Kişilerarası bilinçli farkındalığın iç huzuru anlamlı bir şekilde öngörüp öngörmediğini belirlemek için çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Bunun yanı sıra, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu yönteminden de yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda bireylerin kişilerarası bilinçli farkındalık düzeylerinin içsel huzuru anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Kişilerarası farkındalık ile kaybın kabulü, kaybın kabulü ile iç denge, ve iç denge ile aşan hedonizm arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunurken, kişilerarası farkındalık ile iç denge ve aşan hedonizm ile kaybın kabulü arasındaki ilişkiler pozitif yöndedir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Kişilerarası Bilinçli Farkındalık, İç Huzur

ABD ve Türkiye Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarının Dijitalleşme ve Yapay Zeka Açısından Karşılaştırmalı Analizi

Ebru Eskici

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çalışmıyorum
eebrdic@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkiye ve ABD'deki sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programlarını, dijitalleşme ve yapay zekâ (YZ) okuryazarlığı bağlamında karşılaştırmakta; Türkiye'deki mevcut programın çağın gereksinimlerine uygun biçimde yeniden yapılandırılmasına yönelik öneriler sunmaktadır.

Karşılaştırmalı betimsel analiz yöntemi kullanılarak yürütülen bu araştırmada, her iki ülkenin resmi müfredat belgeleri nitel olarak çözümlenmiş, ders içerikleri, öğretim yaklaşımları ve teknolojik yeterlilik ekseninde kodlanmıştır. Veri kaynakları olarak, ABD örneği için Michigan Üniversitesi'nin "History: Social Studies Education" lisans programı ders planı ve içerikleri kullanılmıştır. Ayrıca, ABD'de sosyal bilgiler öğretmenlerinin yetiştirilmesine yönelik temel çerçeveyi belirleyen NCSS (National Council for the Social Studies) 2018 Standartları analiz kapsamında değerlendirilmiştir. Türkiye örneği için ise, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından yayımlanan güncellenmiş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programı ile öğretmenlik meslek yeterlikleri incelenmiştir.

Karşılaştırma için ABD örneği olarak Michigan Üniversitesi seçilmiştir. Bu seçimin temel nedenleri, üniversitenin eğitim fakültesinin akademik itibarı, dijitalleşme ve sosyal bilgiler pedagojisindeki lider konumu ve NCSS (National Council for the Social Studies) standartlarıyla doğrudan uyumlu bir yapı sunmasıdır. ABD'nin tercih edilme sebebi ise sosyal bilgiler eğitimi alanında dijitalleşmeyi en sistematik biçimde programlarına entegre eden ülkelerden biri olmasıdır.

Michigan Üniversitesi'nin "History: Social Studies Education" lisans programı, disiplinlerarası dijital yetkinlikleri doğrudan hedefleyen dersler içermektedir. Örneğin GEO 221 (Geographic Information Systems), mekânsal dijital veri analizi kazandırmakta; HST 489 (Digital History) ise tarihsel verilerin dijital ortamlarda işlenmesini öğretmektedir. Ayrıca öğretmenlik uygulama derslerinde, dijital okuryazarlık, medya analizleri ve teknoloji entegrasyonuna özel önem verilmektedir. Bu dersler, NCSS'in "teknoloji yoluyla vatandaşlık yetkinliği geliştirme" hedefiyle doğrudan örtüşmektedir.

Türkiye programında ise dijital içerikler sınırlıdır. Bilgisayar I-II, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı gibi dersler yalnızca temel düzeyde teknoloji kullanımı öğretmektedir. Yapay zekâ, veri okuryazarlığı, dijital vatandaşlık gibi çağdaş becerilere doğrudan yer verilmemektedir. Öğretmenlik uygulamaları ise dijital araçların entegrasyonu bakımından standartlaştırılmamış olup, uygulama öğretmenine bağlı farklılıklar göstermektedir.

Yapılan karşılaştırma, Michigan Üniversitesi'nin dijitalleşme odaklı pedagojik içeriklerde daha yüksek bir yeterlik sunduğunu ortaya koymuştur. Michigan Üniversitesi her kategori (YZ, GIS, dijital okuryazarlık, teknoloji destekli öğretim, dijital planlama) açısından Türkiye'ye göre daha üst düzeydedir.

Bu doğrultuda Türkiye için önerilen yeni dersler şunlardır:

- Yapay Zekâ ve Toplum
- Dijital Tarih ve Haritalama Atölyesi (GIS)
- Veri Okuryazarlığı ve Eleştirel Analiz
- Medya ve Dijital Vatandaşlık Eğitimi
- Eğitsel İçerik Üretimi ve Yayıncılığı

Ayrıca mevcut derslere çevrimiçi ölçme sistemleri, dijital içerik üretimi, veri analiz araçları gibi modüllerin entegre edilmesi önerilmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda dijital çağın gerektirdiği teknoloji, etik ve eleştirel düşünme becerileriyle donatılması elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yapay Zeka, Dijitalleşme, Öğretmen Eğitimi, ABD

Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Çocuk İnternet Bağımlılığı Bağlamında İlişkisi

Fevziye Dağ ^{1,*} & Mustafa Aydın Başar ¹

¹ Eğitim Yönetimi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
fevziyeda@gmail.com

Özet

Bu araştırmada dijital ebeveynlik farkındalığının çocuk internet bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu ana amacın yanında dijital ebeveyn farkındalığının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve çocuk internet bağımlılığının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi de araştırmanın alt amaçlarıdır. Araştırmanın evrenini İzmir ili, örneklemini ise İzmir'in kuzey ilçeleri (Aliaga, Bergama, Dikili, Kınık) oluşturmaktadır. Bu kapsamda çocuğu ilkokula giden 377 ebeveyn den veri toplanmıştır. Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu”, “Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği” ve “Aile-Çocuk İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma bulgularında, dijital ebeveynlik farkındalığı yüksek ebeveynlerle çocuğun internet bağımlılığı ile arasında düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Dijital ebeveynlik alt boyutları olan dijital ihmal ve olumsuz model olma ile çocuğun internet bağımlılığı arasında orta ve düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca dijital ebeveynlik farkındalığı yüksek ebeveynlerin çocuklarına internet erişimli cihaz alma eğiliminde oldukları, dijital ebeveynlik farkındalığının ise ebeveynlerin yaşına, cinsiyetine, çalışma saatlerine ve çocuklarının sınıf düzeyleri, cinsiyetleri ile bir ilişkisinin olmadığı bulgular arasında yer almaktadır. Aile-çocuk internet bağımlılığından elde edilen verilerle çocukların cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu belirlenmiş olup erkek çocuklarının kız çocuklarından daha çok internet bağımlısı olduğu tespit edilmiştir. İnternette günlük 5-6 saat vakit geçiren çocukların bağımlılık düzeyleri hiç vakit geçirmeyenlere göre ve 1-2 saat vakit geçirenlere göre daha yüksek internet bağımlılığı puanına sahip olduğu bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital, Dijital Ebeveynlik, İnternet Bağımlılığı, Dijital Bağımlılık, Dijital Ebeveynlik Farkındalığı.

İlkokul Hayat Bilgisi Dersi Kapsamındaki İlk Yardım Programı Hakkında Chatgpt İle Yapılan Görüşmelerin İncelenmesi

Esmanur Özdemir ^{1,*} & Asiye Parlak Rakap ¹

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Bartın Üniversitesi
esmanur1273@gmail.com

Özet

İlk yardım gibi bilişsel ve pratik becerilerin kazanılmasını gerektiren bir süreçte, öğrencilerin ChatGPT ile nasıl öğrendiğini incelemek, yalnızca sonuçlara değil, sürece de odaklanmayı gerektirmektedir. Böylece ChatGPT'nin ilköğretim dönemindeki öğrencilerin ilk yardım öğretimindeki program etkililiğini değerlendirmedeki rolü incelenmiştir. Bu araştırmanın amacı, İlköğretim Hayat Bilgisi dersi kapsamında yer alan ilk yardım programlarının etkililiğinin ve uygulanabilirliğinin AI sohbet robotu ChatGPT ile yapılan yazışmalar aracılığıyla analiz edilmesi ve yeni uygulama çerçevelerine dair önerilerin geliştirilmesidir.

İlk yardım, acil bir durumla karşılaşan bireye, tıbbi uzmanların uygulamalarına kadar yapılan temel tedavi müdahalelerdir(Türk Kızılayı, 2019). İlk yardım eğitiminin özellikle temel eğitim döneminde verilmesi, öncelikli olarak kaynaştırma öğrencilerinin ve bütün öğrenciler için anlamlı ve ulaşılabilir olması gerekmektedir (Kılıç, 2020). Bununla beraber son yıllarda tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanlarında da yapay zeka(YZ) teknolojileri kullanımı artmaktadır. İnsanlarla doğal bir dilde iletişim kurabilir, soruları yanıtlayabilir, metin oluşturabilir ve çeşitli konularda yardımcı olabilir (OpenAI, 2025).

Araştırmada ChatGPT'nin yeni sürümü olan GPT-03 mini kullanılmış, “akıl yürütme” özelliği açık olacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu sayede alınan yanıtlar yalnızca bilgi temelli değil, aynı zamanda çıkarımsal, yorumlayıcı ve analitik nitelikler taşımaktadır.

ChatGPT'ninpromptlara verdiği yanıtlar, programın kaynaştırma ve tipik gelişim gösteren çocuklara uygunluğu, eğitim yöntemleri, özellikleri, programı etkili kılma ve verdiği yanıtların tutarlılığı açısından değerlendirilmiştir. Yapılan görüşmeler içerik analiziyle kodlanmış ve dört tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar ilk yardım programının kaynaştırma öğrencilerine uygunluğu, ilk yardım programının tipik gelişim gösteren çocuklara uygunluğu, ilk yardım programı özellikleri ve ilk yardım programını etkili kılmadır. Veri analizi sonucunda, ilk yardım programlarının öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun biçimde yapılandırıldığı, öğrenme sürecinin deneyimsel, uygulamalı ve etkileşimli yöntemlerle desteklendiği görülmüştür. Drama, simülasyon, oyun tabanlı öğrenme, mikro öğrenme modülleri gibi çeşitli öğretim stratejileri sayesinde öğrencilerin hem bilişsel hem de davranışsal düzeyde bilgi edindikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen eğitimi, aile katılımı ve dijital içerik desteği gibi unsurların, programın etkililiğini artırıcı rol oynadığı saptanmıştır. Gelecek araştırmalarda ilk yardım programının içeriği ve uygulanması hakkında uzmanlarla ve öğretmenlerle nitel, nicel ya da

karma desen araştırmalar planlanabilir. Konuyla ilgili uygulama örneklerine yönelik doküman analizi yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, İlk Yardım Programı, Hayat Bilgisi Dersi

Türkçe Öğretmeni Adaylarının "Öğretmenlik Uygulaması" Dersine İlişkin Görüşleri

Fatma Dogan

Türkçe Öğretmenliği Afyon Kocatepe Üniversitesi
fatma.dogan.@usr.aku.edu.tr

Özet

Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri açısından son derece önemli bir süreçtir. Bu dersin amacı, “öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenim süreci boyunca kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını” sağlamaktır. Öğretmenlik uygulaması dersi MEB’e bağlı okullarda haftada altı saat uygulama ve fakültede iki saat teorik olarak yürütülür. Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adayının ders işleme süreci, öğretim durumlarını planlama ve yaptığı etkinlikler dersin uygulama öğretmeni ve üniversitedeki öğretim elemanı tarafından değerlendirilir. Bu çalışmanın amacı, dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan ve öğretmenlik uygulaması dersini alan Türkçe öğretmeni adaylarının derse yönelik görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yaklaşımında olgubilim (fenomonoloji) deseninde yapılandırılan bu çalışma, 2024-2025 öğretim yılında Orta Anadolu’da yer alan bir üniversitenin Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği lisans programında dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 20 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve verilerin analizi için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken öncelikle bir soru listesi derlenmiş, bu listeden seçilen sorularla formun ilk taslağı oluşturulmuş ve üç alan uzmanının görüşü alınmıştır. Uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda form son hale getirilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre Türkçe öğretmeni adaylarının gözlem ve değerlendirmelerinden yararlanılarak öğretmenlik uygulaması dersinin nasıl geliştirilebileceği hususunda öneriler sunulmuş ve ileriki dönemlerde öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin iyileştirme alanlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Uygulaması, Türkçe Öğretmeni Adayları, Öğretmen Yetiştirme, Görüşler.

Osmanlı Döneminde Müzikle Tedavi Uygulamaları: Tarihsel Bir Değerlendirme

Sevcan Söğütlü Aktaş^{1,*}, Nurcan Söğütlü Coşar² & Kamil Aktaş³

¹ İngilizce Öğretmenliği Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi

² Türk Dili ve Edebiyatı T.c. Meb

³ Matematik Atakent Anadolu Lisesi

sevcann84@gmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Osmanlı döneminde müzikle tedavi uygulamalarını incelemek; bu uygulamaların temel aldığı felsefeyi, yöntemleri ve tarihsel gelişimini literatür taraması yoluyla ortaya koymaktır. Aynı zamanda müziğin Osmanlı tıbbındaki yeri, dönemin tıp medreselerinde ve hastanelerinde nasıl bir iyileştirici araç olarak kullanıldığı değerlendirilerek, günümüz müzik terapisi anlayışıyla tarihsel bir bağ kurulması hedeflenmektedir (Demir, 2015; Yıldız, 2020).

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan İdoküman analizi yöntemine dayanmakta olup, ilgili yerli ve yabancı akademik kaynaklar incelenmiştir. Osmanlı tıbbına, müzik tarihine ve müzikle tedavi yöntemlerine dair bilimsel makaleler, kitaplar ve arşiv belgeleri analiz edilmiştir (Ergin, 1939; Behar, 2007). Çalışmada özellikle Edirne II. Bayezid Darüşşifası ve diğer Osmanlı şifahanelerindeki uygulamalar ön plana alınmıştır (Demir, 2015). Kullanılan kaynaklar arasında Osmanlı tıp tarihi, İslam medeniyetinde müzik, müzik terapi ve tarih felsefesi alanındaki eserler yer almaktadır (Şentürk, 2012).

Bulgular: Literatür taraması sonucunda, Osmanlı'da müzikle tedavinin özellikle ruh sağlığı hastalıklarının iyileştirilmesinde yaygın olarak kullanıldığı tespit edilmiştir (Yıldız, 2020). Edirne'de II. Bayezid tarafından 1488 yılında kurulan Darüşşifa (şifahane), bu konuda en önemli örneklerden biridir (Demir, 2015). Burada müzik, su sesi ve çeşitli kokularla birlikte terapi yöntemi olarak uygulanmıştır. Musiki terapisi uygulamalarında makamların etkileri dikkate alınmış; örneğin, "Rast" makamı neşeyi artırmak, "Hicaz" makamı hüznle yüzleşmek, "Rehavi" makamı ise sakinleştirmek amacıyla tercih edilmiştir (Behar, 2007).

Bu tedavi yöntemleri sadece kulaktan kulağa aktarılan bilgiler değil, aynı zamanda dönemin hekimlerinin yazdığı tıp kitaplarında sistematik olarak yer almıştır (Ergin, 1939). Şerafeddin Sabuncuoğlu ve İbn Sina gibi bilim insanlarının eserleri de Osmanlı tıbbında etkili olmuş, müzikle tedavi konusunda fikirler sunmuştur (Şentürk, 2012). Ayrıca, bu uygulamaların sadece tıbbi değil, aynı zamanda mistik ve kozmolojik bir boyutu da olduğu görülmektedir. Dönemin anlayışına göre müzik, evrendeki uyumun bir yansıması olarak bedendeki uyumu da sağlayabilir (Yıldız, 2020; Şentürk, 2012).

Sonuç ve Tartışma: Osmanlı'da müzikle tedavi, yalnızca geleneksel bir yöntem değil, aynı zamanda bilimsel ve ruhsal yönleri birleştiren bütüncül bir yaklaşımın ürünüdür (Ergin, 1939;

Yıldız, 2020). Günümüzde gelişen müzik terapisi anlayışıyla benzerlikler taşıyan bu uygulamalar, çağının çok ötesinde bir tıbbi ve kültürel bilgi birikimini yansıtmaktadır. Modern psikoloji ve müzik terapisi açısından bu uygulamalar yeniden ele alınmalı ve günümüz sağlık sistemine entegre edilmesi için tarihsel bir model olarak değerlendirilmelidir (Demir, 2015). Ayrıca bu miras, kültürel açıdan korunmalı ve eğitim yoluyla yeni nesillere aktarılmalıdır (Şentürk, 2012).

Öneriler: Osmanlı dönemindeki müzikle tedavi uygulamalarının daha kapsamlı akademik çalışmalara konu edilmesi gerekmektedir. Özellikle II. Bayezid Darüşşifası gibi önemli merkezlerdeki uygulamaların ayrıntılı olarak incelenmesi, tarihsel bilgi birikiminin günümüze aktarılmasına katkı sağlayacaktır (Demir, 2015). Bu merkezlerde yer alan tarihi belgelerin ve uygulamaların dijital ortama aktarılması, hem kamuoyuna erişim sağlanması hem de kültürel mirasın korunması açısından önem taşımaktadır (Yıldız, 2020). Müzik terapisi eğitimi veren akademik kurumlarda, Osmanlı'daki tarihsel uygulamalara yönelik içeriklerin ders materyali olarak kullanılması önerilmektedir. Ayrıca, UNESCO tarafından tanınan bu geleneksel uygulamanın sağlık turizmi ve kültürel miras projeleri kapsamında değerlendirilmesi, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde tanıtım ve bilinç oluşturulmasına yardımcı olacaktır. Geleneksel Türk musikisinde yer alan makam bilgisi ile modern müzik terapisi yöntemlerinin entegrasyonu, tedavi sürecinde daha etkili ve kültürel açıdan zengin yaklaşımlar geliştirilmesine olanak sağlayabilir (Behar, 2007).

Anahtar Kelimeler: Osmanlı'da Müzikle Tedavi, Tıbbi Müzik Terapisi, Şifahane

Dijital Ebeveynlik: Dijital Çağda Ebeveynlik Rollerinin Dönüşümü ve Çocukların Dijital Güvenliği

Neslihan Ümmetoğlu

İletişim Bilimleri Marmara Üniversitesi
x.neslihan@gmail.com

Özet

Günümüzde dijital teknolojilerin hızla gelişmesi, çocukların dijital medya araçlarına erişimini kolaylaştırmaktadır ve bu durum ebeveynlik rollerinde köklü değişime yol açmaktadır. Dijital dönüşümün etkisiyle bireysel ve toplumsal roller yeniden şekillenmektedir, ebeveynlik ise bu dönüşümden en çok etkilenen alanlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada dijital ebeveynlik kavramının, dijital çağın ihtiyaçları ve yapay zekâ destekli teknolojiler bağlamında ele alınması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ebeveynlerin çocuklarının dijital medya kullanımlarını denetleme, yönlendirme ve güvenli dijital alanlar oluşturma süreçlerinde karşılaştıkları zorluklar incelenmiştir ve yapay zekâ destekli dijital araçların (ebeveyn kontrol uygulamaları, içerik filtreleme sistemleri, öğrenme analitiği vb.) ebeveynlere nasıl destek sunduğu analiz edilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada 14-18 yaş aralığında çocukları olan 20 ebeveynle yapılan, yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda dijital ebeveynliğin bilinçli teknoloji kullanımı, dijital etik, mahremiyet eğitimi ve dijital vatandaşlık kavramlarıyla yakın ilişki içinde olduğu ortaya konulmuştur ve dijital dönüşüm sürecinde ebeveynlerin teknolojiyi sadece denetim değil, aynı zamanda rehberlik ve dijital empati geliştirme aracı olarak kullanmaları gerektiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda yapay zekâ tabanlı sistemlerin, ebeveynlik becerilerini destekleyecek şekilde daha kullanıcı dostu ve etik ilkelere uygun olarak tasarlanması gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Ebeveynlik, Yapay Zekâ, Dijital Dönüşüm, Dijital Güvenlik, Teknoloji Okuryazarlığı, Dijital Etik